

**National Library
of Sweden**

Denna bok digitaliserades på Kungl. biblioteket år 2012

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1939:23
JORDBRUKSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE

RÖRANDE

ETT ÄNDAMÅLSENLIGT
UTNYTTJANDE AV KRONANS
FISKEVATTEN

AVGIVET AV

Fiskevattensutredningen

S T O C K H O L M
1 9 3 9

Statens offentliga utredningar 1939

Kronologisk förteckning

1. Betänkande angående grunder för intagning av enskild väg till allmänt underhåll ävensom angående statsbidrag till enskilda vägar. Svenska Tryckeri a.-b. 59 s. **K.**
2. Utredning och förslag rörande plats i Stockholms skärgård för förläggning av Stockholms örlogsbas. Beckman. 30, 87 s. 6 kartor. **Fö.**
3. Betänkande med förslag till taxa för befordring av gods m. m. å statens järnvägar. Beckman. 206 s. **K.**
4. Svensk namnbok till vägledning vid val av nya släktnamn. Lund, Blom. v, 106 s. **Ju.**
5. Betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser statens affärsdrivande verk. Norstedt. 163 s. **Fi.**
6. Underlättandet av kvinnornas arbete i de mindre lanthemmen. Kihlström. 126 s. **Jo.**
7. Betänkande angående justitiekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens allmänna ämbetsställning m. m. Norstedt. 128 s. **Ju.**
8. Betänkande med förslag till exporttariffer. Beckman. 20 s. **K.**
9. 1937 års landsfiskals- och stadsfiskalsutredning. Betänkande med förslag till omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m. Norstedt. 341 s. **Ju.**
10. 1936 års lönekommitté. Betänkande med förslag till militärt icke-ordinariereglemente. Marcus. 130 s. **Fi.**
11. Betänkande och förslag rörande befrämjande av avsättningen av den svenska stenindustriens produkter. Idun. 319 s. **H.**
12. Betänkande rörande industriellt utnyttjande av halm. Hægström. 125 s. **Jo.**
13. Rationaliseringsutredningens betänkande. Del 1. Motiv och förslag. Marcus. 257 s. **S.**
14. Rationaliseringsutredningens betänkande. Del 2. Verkställda undersökningar. Marcus. 550 s. **S.**
15. Hembiträdesutredningens betänkande. 2. Betänkande med förslag till lag om reglering av anställning och arbetsförhållandena inom det husliga arbetet. Hægström. 194 s. **S.**
16. Utredning och förslag angående fortsatt förstatligande av kommunala mellanskolor. Hægström. x, 157 s. **E.**
17. Utredning och förslag rörande fri undervisningsmateriell för folk- och fortsättningsskolor. Hægström. 224 s. **E.**
18. 1938 års arvsskattekommitté. Betänkande med förslag till förordning om arvs- och gåvoskatt m. m. Marcus. 264 s. **Fi.**
19. Betänkande om statstjänstemäns ställning vid arbetskonflikter. Marcus. 82 s. **Fi.**
20. Betänkande med förslag till vissa ändringar i klädnadsreglementet för polispersonalen m. m. Beckman. 28 s. **S.**
21. Betänkande med förslag till ändringar i vissa delar av sjömanslagen m. m. Norstedt. 39 s. **Ju.**
22. Betänkande och förslag angående vissa med beförande av tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik förenade frågor. Hægström. (2), 74 s. **K.**
23. Ledningen av landstingens hälso- och sjukvårdsverksamhet. Beckman. 105 s. **S.**
24. Arbetslöshetsräkningen den 31 augusti 1937. Del 1. Arbetsförhät m. m. Beckman. 117 s. **S.**
25. Betänkande med förslag till lag om arbetslöshetsförsäkring m. m. Marcus. viij, 134, 138, 142 s. **Ju.**
26. Sociala försvarsberedskapskommittén. Betänkande. Del 1. Förslag till familjebidragslag m. m. Beckman. 75 s. **Fö.**
27. Betänkande med utredning och förslag angående regler för folkskollärare m. fl. att inskrivas vid universitet och högskolor samt där avlägga examina. Hægström. 80 s. **E.**
28. Betänkande rörande ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten. Idun. 237 s. **Jo.**

Ann. Om särskild tryckort ej anges, är tryckorten Stockholm. Bokstäverna med fetstil utgöra begynnelbokstäverna till det departement, under vilket utredningen avgivits, t. ex. **E.** = ekklesiastikdepartementet, **Jo.** = jordbruksdepartementet. Enligt kungörelsen den 3 febr. 1922 ang. statens offentliga utredningars yttre anordning (nr 98) utgivas utredningarna i omslag med enhetlig färg för varje departement.

STATENS OFFENTLIGA UTREDNINGAR 1939:28

JORDBRUKSDEPARTEMENTET

BETÄNKANDE MED FÖRSLAG

RÖRANDE

ETT ÄNDAMÅLSENLIGT
UTNYTTJANDE AV KRONANS
FISKEVATTEN

AVGIVET DEN 1 SEPTEMBER 1939 AV

FISKEVATTENSUTREDNINGEN

STOCKHOLM 1939

IDUNS TRYCKERI AKTIEBOLAG, ESSELTE AB.

917058

STOKHOLM 1910

STOKHOLM 1910

STOKHOLM 1910

STOKHOLM 1910

STOKHOLM 1910

STOKHOLM 1910

INNEHÅLLSFÖRTECKNING.

	Sid.
Skrivelse till Statsrådet och Chefen för Kungl. Jordbruksdepartementet	7
<i>Författningsförslag.</i>	
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 7 och 8 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske	13
Förslag till lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige	14
Förslag till förordning angående grunder för förvaltning och tillgödörande av kronan tillhöriga fiskevatten	15
Förslag till kungörelse angående utfärdande av fiskekort m. m.	22
Förslag till kungörelse angående ändrad lydelse av 2 § kungörelsen den 7 april 1933 angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande	29
<i>Motiv.</i>	
<i>Kap. I. De allmänna grunderna för rätten till fiske</i>	<i>31</i>
A. Äldre bestämmelser	31
B. Gällande bestämmelser	36
<i>Kap. II. Kronans fiskevatten, deras förvaltning och nuvarande utnyttjande</i>	<i>37</i>
A. Allmänna kronofisken	38
Begreppet allmänt kronofiske s. 38, allmänna kronofisken som upplåtas av domänstyrelsen s. 40, allmänna kronofisken som upplåtas av länsstyrelserna s. 46.	
B. Kronans enskilda fisken	51
C. Fisken i saltsjön och större insjöar utanför de områden, som upptagas av enskildas rättigheter	52
D. Kronofisken av privaträttslig natur	57
<i>Kap. III. Kortfattad redogörelse för det sätt, på vilket i vissa andra länder av staten disponerade fiskevatten utnyttjas</i>	<i>61</i>
Norge s. 61, Danmark s. 62, Finland s. 62, Estland s. 63, Lettland s. 63, Polen s. 63, Tyskland s. 63, Schweiz s. 64, Frankrike s. 64, England s. 65, Nordamerikas förenta stater s. 65.	

	Sid.
<i>Kap. IV. Allmän översikt av Sveriges sötvattensfiske, särskilt i vad rör Norrland</i>	66
A. Värdet av sötvattensfisket	66
B. Olika fiskarekategorier och deras fiskebehov, särskilt med hänsyn till kronans fiskevatten	67
1. Yrkesfiskare	68
2. Husbehovsfiskare	70
Lapparnas fiske s. 71, den bofasta befolkningens i Norrland fiske s. 82, fisket vid ströängar s. 88.	
3. Sportfiskare	95
<i>Kap. V. Förslag till ett rationellare utnyttjande av kronans fiskevatten</i> ..	102
A. Förvaltande och upplåtande myndighet	102
B. Uppdelning av kronans fiskevatten i med hänsyn till upplåtelseformerna olika grupper m. m.	108
1. Kronans fisken vilka äro belägna i större insjöar utanför de områden, som upptagas av enskildas rättigheter	109
2. Enskilda kronofisken	109
3. Privaträttsliga kronofisken	110
4. Allmänna kronofisken	111
Gruppindelning s. 113, vatten för lapparnas behov s. 117, vatten för ortsbefolkningens behov s. 118, vatten för sportfiske s. 124, kortfiskevatten s. 125, sportfiskevatten s. 132.	
5. Avgifter som böra betingas av utlänningar vid fiske i kronans vatten	140
6. Tjänstemäns fiskerätt m. m.	141
7. Kronans upplåtelsesystem såsom exempel för enskilda ..	142
8. Genom föreslagna åtgärder beräknade inkomster från kronans vatten samt dessa medels förvaltning	144
C. Fiskevård i kronans vatten	149
1. Direkta fiskevårdsåtgärder	150
Utplanteringar av fisk s. 151, ökat antal länsfiskeritjänstemän s. 153, fiskevårdskonsulent hos domänstyrelsen s. 154.	
2. Indirekta fiskevårdsåtgärder	154
Lokala fiskestadgar s. 154, förbud mot fiske under lektid s. 156, propaganda- och upplysningsverksamhet s. 158, anskaffande av statistiska uppgifter s. 159, förbud mot förvärv av obetydliga delar av hemman i syfte att erhålla fiskerätt i oskift vatten s. 159.	
D. Övervakning av kronans fiskevatten	160
1. Utökning av den nuvarande övervakningen av kronans vatten	160
2. Skärpta påföljder för förseelser mot fiskeriförfattningarna m. m.	166

Kap. VI.	<i>För genomförande av föreslagna åtgärder erforderliga författningsbestämmelser</i>	168
Kap. VII.	<i>Utgifter i samband med de föreslagna åtgärdernas genomförande och sättet för dessa utgifters täckande</i>	169
Kap. VIII.	<i>Utredningens hemställan</i>	172
<i>Bilagor.</i>		
Bilaga I.	Tabeller	174
Bilaga II.	Protokoll, förda vid ordförandens och sekreterarens resor och därunder samt eljest hållna sammanträden	190
Bilaga III.	Förteckningar över fiskevatten.....	219
Bilaga IV.	Karta.	

Kap. VI.	Die geographische Lage des Landes	101
Kap. VII.	Die geographische Lage des Landes	102
Kap. VIII.	Die geographische Lage des Landes	103
Kap. IX.	Die geographische Lage des Landes	104
Kap. X.	Die geographische Lage des Landes	105
Kap. XI.	Die geographische Lage des Landes	106
Kap. XII.	Die geographische Lage des Landes	107
Kap. XIII.	Die geographische Lage des Landes	108
Kap. XIV.	Die geographische Lage des Landes	109
Kap. XV.	Die geographische Lage des Landes	110
Kap. XVI.	Die geographische Lage des Landes	111
Kap. XVII.	Die geographische Lage des Landes	112
Kap. XVIII.	Die geographische Lage des Landes	113
Kap. XIX.	Die geographische Lage des Landes	114
Kap. XX.	Die geographische Lage des Landes	115
Kap. XXI.	Die geographische Lage des Landes	116
Kap. XXII.	Die geographische Lage des Landes	117
Kap. XXIII.	Die geographische Lage des Landes	118
Kap. XXIV.	Die geographische Lage des Landes	119
Kap. XXV.	Die geographische Lage des Landes	120
Kap. XXVI.	Die geographische Lage des Landes	121
Kap. XXVII.	Die geographische Lage des Landes	122
Kap. XXVIII.	Die geographische Lage des Landes	123
Kap. XXIX.	Die geographische Lage des Landes	124
Kap. XXX.	Die geographische Lage des Landes	125

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl. Jordbruksdepartementet.

Vid behandlingen av en utav enskild person den 11 september 1911 till Kungl. Maj:t ingiven ansökan om tillstånd att under en tid av tio år idka fiske med fast fiskredskap i sjön Stora Lulevatten i Norrbottens län m. m. uppkom fråga om förändring av gällande bestämmelser angående upplåtelse av rätt till fiske i kronans vatten inom Norrland och Dalarna i avsikt att för vissa fall underlätta dylika upplåtelser.

I skrivelse den 1 december 1914 till lantbruksstyrelsen anhöll vidare dåvarande fiskeriintendenten i norra distriktet, fil. dr N. Rosén, att lantbruksstyrelsen måtte föranstalta om utredning beträffande fiskets ordnande i kronovattnen inom nämnda distrikt. Roséns framställning, i vilken framhölls den rådande planlösheten i tillgodogörandet av fisket i kronans vatten därstädes, anmäldes av lantbruksstyrelsen med eget förslag hos Kungl. Maj:t. I förslaget anslöt sig styrelsen i huvudsak till Roséns framställning.

Nämnda båda ärenden föredrogos inför Kungl. Maj:t den 1 oktober 1915, därvid dåvarande chefen för jordbruksdepartementet erinrade om, att domänstyrelsen i utlåtande den 29 december 1905 i anledning av riksdagens skrivelse den 20 maj 1902 rörande bättre fiskevård för Östersjö- och söt-vattensfisket framhållit, att upplåtande av kronofisken åt personer, som utövade fiske som sport, kunde inom de norrländska länen bliva jämförelsevis inkomstbringande, ehuru huvudvikten vid utarrendering av kronans fisken tillsvidare borde läggas därpå, att dessa fisken bedreves så att de bleve ett föredöme för enskilda fiskevattensägare och fiskare.

I sitt anförande framhöll departementschefen vidare, att det uppenbarligen vore särdeles önskvärt, att kronans fiskevatten bättre vårdades och de inkomstmöjligheter, som desamma innebure för såväl landets inbyggare som för statsverket, bättre tillvaratoges än vad för det dåvarande vore fallet. Departementschefen ansåg med hänsyn till de anmärkta förhållandena, att en fullständig utredning angående de förhållanden, som inverkade på dispositionen av kronans fiskevatten, borde äga rum och hemställde om bemyndigande att tillkalla högst fyra sakkunniga personer för att inom jordbruksdepartementet biträda vid verkställande av utredning och avgivande av för-

slag i fråga om bestämmelser för tillgodogörandet av kronans allmänna fisken samt, i den mån så finnes lämpligt, kronans enskilda fisken; och blev vad departementschefen hemställt av Kungl. Maj:t godkänt.

Såsom sakkunniga tillkallades sedermera den 4 november s. å. dåvarande t. f. landssekreteraren, numera f. d. landshövdingen J. L. Falk, dåvarande kanslisekreteraren, numera generaldirektören L. Berglöf, jägmästaren A. Montell och förenämnde fiskeriintendenten Rosén.¹

De sakkunniga (1915 års sakkunniga) avgåvo den 18 december 1922 betänkande med förslag rörande tillgodogörande av kronans fiskevatten (statens offentliga utredningar 1923: 58). Förslaget, över vilket utlåtanden inhämtades från ett flertal myndigheter och sammanslutningar, har icke för- anlett någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Frågan om ett bättre tillgodogörande av kronans fiskevatten upptogs ånyo till behandling i en av lantbruksstyrelsen den 29 oktober 1928 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse med av Kungl. Maj:t anbefalld utredning och därav föranledda förslag i en mängd frågor rörande främför allt sötvattensfisket. Lantbruksstyrelsens förslag i vad det avsåg kronovattnen föranledde emel- lertid i proposition nr 264 till 1930 års riksdag, där lantbruksstyrelsens öv- riga förslag i ämnet behandlades, icke någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

I en till jordbruksdepartementet den 25 maj 1929 inkommen skrift anhöll Svenska sportfiskareförbundet — under framhållande att förenämnda sak- kunnigförslag icke dittills föranlett några åtgärder från Kungl. Maj:ts sida — att Kungl. Maj:t måtte uppdraga åt domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen och rikets länsstyrelser att i samråd snarast möjligt påbörja arbete med upp- görande av en förteckning med förslag till brukningsplaner över sådana kro- nan tillhöriga fiskevatten, som kunde anses lämpliga för utarrendering, sär- skilt till sportfiskare. Genom en dylik förteckning, som skulle göras tillgäng- lig för allmänheten, skulle, enligt sportfiskareförbundets förmenande, kro- nans föga eller stundom icke alls utnyttjade vatten göras mera kända för personer, som önskade arrendera fiskevatten för sportfiske, ävensom arren- devillkoren för dylika vatten kunna fastställas efter mera enhetliga grunder än förut varit fallet. Framställningen, varöver utlåtanden avgåvos av lant- bruksstyrelsen, domänstyrelsen, länsstyrelserna i Kopparbergs, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län samt sedermera ånyo av lantbruksstyrel- sen, fann Kungl. Maj:t genom beslut den 12 oktober 1933 icke föranledda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

I en den 13 februari 1933 till Kungl. Maj:t inkommen framställning an- höllo Sorsele sockens kommunalfullmäktige, att Kungl. Maj:t måtte föran- stalta om utredning i syfte att åstadkomma ökade möjligheter för den bo- fasta befolkningen inom lappmarkens oavvittrade områden att bedriva fiske i sjöar ovan odlingsgränsen och därigenom bereda sig behövt tillskott i

¹ De sålunda tillkallade sakkunnigas uppdrag omfattade jämväl utredning och förslag i fråga om bestämmelser för tillgodogörandet av jakten å kronans marker inom lappmarken.

sin eljest knappa försörjning. I framställningen framhölls, att inom Sorsele socken funnes ett åttiotal sjöar, vilka delvis vore mycket fiskrika, men på grund av bestämmelserna i lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige icke kunde rationellt utnyttjas.

Över framställningen avgav lantbruksstyrelsen, efter att hava hört länsstyrelserna i Västerbottens och Norrbottens län, den 13 december 1934 infordrat utlåtande, däri lantbruksstyrelsen hemställde om en allsidig utredning rörande lämpligaste utnyttjandet av de ovan odlingsgränsen inom Västerbottens och Norrbottens län samt inom renbetesfjällen i Jämtlands län belägna fiskevattnen.

Under hänvisning till att tidigare förslag i ämnet icke rönt statsmakternas uppmuntran ansågo sig riksdagens revisorer i berättelse till 1934 års riksdag böra för riksdagen framhålla angelägenheten av att frågan om ett ökat utbyte av kronans i skilda delar av landet, dock huvudsakligen i de nordligaste länen, belägna fiskevatten underkastades förnyad omprövning med hänsyn till önskvärdheten att statsverkets inkomstmöjligheter i största möjliga utsträckning tillvaratoges, ej minst då det gällde de i sjunkande stadda lappfonderna. Omprövningens syfte borde enligt revisorerna vara att, eventuellt efter erforderliga lagändringar, skapa möjligheter för ett vidsträcktare tillgodogörande än för det dåvarande vore fallet genom utarrendering eller eljest av kronan tillhöriga, därför lämpade fiskevatten, dock utan att därigenom något intrång borde göras i den fiskerätt, som enligt särskilda författningar tillkomme lapparna och vissa andra mera bofasta invånare i dessa orter. Det av revisorerna väckta spörsmålet föranledde intet särskilt uttalande från riksdagens sida.

I sin berättelse till 1935 års riksdag upptogo revisorerna ånyo till granskning frågan om ett bättre utnyttjande av kronans fiskevatten. Revisorerna anförde härvid bland annat följande: De rådande förhållandena i avseende å dessa vatten kunde icke anses tillfredsställande. En nödvändig förutsättning för en rationell fiskevård i kronans fiskevatten vore, att olika fiskevatten utlämnades till olika kategorier fiskande, som var och en kunde och borde hava intresse av att fiskbeståndet i vattnen förkovrades och att vattnen gäve en god avkastning. Genom en uppdelning på ena eller andra sättet av kronans ovan odlingsgränsen belägna fiskevatten, genom vattnens upplåtande efter vissa enhetliga principer och genom lämplig upplysnings- och propagandaverksamhet borde ifrågavarande vatten kunna bli av en mycket större betydelse för lapparna och den bofasta befolkningen än för det dåvarande vore fallet.

Utlåtanden i ärendet avgåvos av domänstyrelsen, lantbruksstyrelsen samt länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, vilka bifogade yttranden av vederbörande lappfogdar. Domänstyrelsen och lantbruksstyrelsen tillstyrkte därvid revisorernas förslag om utredning av hörande frågor; likaså länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsen i Väster-

bottens län avstyrkte däremot förslaget om utredning, under det att länsstyrelsen i Norrbottens län icke ville motsätta sig detsamma.

Under återopande av vad statsrevisorerna anfört anslöt sig riksdagen till revisorernas ståndpunkt i frågan och anhöll i skrivelse till Kungl. Maj:t den 6 juni 1935, nr 279, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om utredning beträffande möjligheterna att åvägabringa ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten.

I utlåtande, nr 81, vid 1937 års riksdag med anledning av en inom andra kammaren av herr Jacobson väckt motion (II: 65) angående den i lappmarken bofasta befolkningens rätt till fiske i kronans fiskevatten förklarade sig jordbruksutskottet förutsätta, att den i förenämnda riksdagsskrivelse begärda utredningen snarast möjligt igångsattes och hemställde därför, att motionen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Vid föredragning inför Kungl. Maj:t den 21 juli 1937 av riksdagens förenämnda skrivelse anförde chefen för jordbruksdepartementet i huvudsak följande: Behov av en utredning rörande ett bättre tillgodogörande av kronans fiskevatten torde förefinnas. Givetvis borde vattnen å kronoparkerna i första hand förbehållas de ortsbor, som hade intresse av desamma. Detta hindrade emellertid icke, att många vatten samtidigt, andra åter enbart skulle kunna utarrenderas till amatör- och sportfiskare.

Beträffande fjällvattnen skulle det utan tvivel vara till fördel såväl för statsverket som för de fiskande, om nämnda vatten bleve mera rationellt utnyttjade. Detta syntes kunna bliva fallet, om vattnen gjordes mera kända för allmänheten genom att en förteckning upprättades över dem, och om bestämmelserna angående rätten till fiske i desamma förenklades och gjordes mera enhetliga.

I samband därmed syntes böra undersökas, huruvida en uppdelning av dessa vatten kunde ske, så att en del av dem förbehölles lapparna, en del ortsbefolkningen och en del slutligen upplättes till amatör- och sportfiskare samt även, där det befunnas lämpligt, till yrkesfiskare från andra trakter. Därvid borde dock beaktas, att lappbefolkningens behov av fiskevatten växade och därför icke kunde inskränkas till vissa för framtiden bestämda, geografiskt avgränsade områden. Ortsbefolkningens intressen borde jämväl tagas i betraktande, innan sportfiskeupplåtelse lämnades. Vad beträffade fisket i en del av ifrågavarande vatten borde hinder icke möta mot att medgiva sportfiskare viss ensamrätt till detsamma med förbehåll om rätt till husbehovsfiske för lapparna och den bofasta ortsbefolkningen.

Under återopande av det anförda hemställde departementschefen om be-myndigande att tillkalla dels en utredningsman för att verkställa utredning och avgiva förslag rörande möjligheterna att åvägabringa ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten, dels ock fyra sakkunniga personer, att med utredningsmannen deltaga i överläggningar i ämnet; och blev denna hemställan av Kungl. Maj:t bifallen.

Jämlikt det givna bemyndigandet tillkallade Herr Statsrådet byrådirektören i lantbruksstyrelsen, fil. dr G. O. Alm att såsom utredningsman i enlighet med de angivna riktlinjerna verkställa utredning och avgiva förslag i ämnet samt utsåg Herr Statsrådet såsom sakkunniga personer att med utredningsmannen deltaga i överläggningarna ledamoten av riksdagens andra kammare, hemmansägaren N. Olsson i Rödningsberg, dåvarande jägmästaren, numera byråchefen i domänstyrelsen M. F. Alm, lappfogden i Norrbottens norra distrikt E. G. Hedbäck och kronojägaren P. O. Westerlund i Stor-sele, Vojmån.

Med stöd av samma bemyndigande förordnade Herr Statsrådet vidare den 28 oktober 1937 dåvarande fiskeriintendenten i Övre norra distriktet, numera fiskeriintendenten i Södra distriktet fil. dr O. H. Olofsson och ordföranden i Svenska sportfiskareförbundet, ingenjören A. Höckenström i Lidingö-Brevik att såsom särskilda experter, på kallelse av utredningsmannen, med denne deltaga i överläggningar, Olofsson såvitt anginge frågor om fisket i de s. k. fjällvattnen och Höckenström vid behandling av frågor rörande sport- och amatörfisket.

Såsom sekreterare åt utredningen hava tjänstgjort, under tiden från och med den 30 september 1937 till och med den 25 april 1938 amanuensen i jordbruksdepartementet, jur. kand. D. N. Nilsson och därefter amanuensen i samma departement, jur. kand. G. T. Roupe.

Utredningen antog vid sammanträde den 10 november 1937 benämningen *fiskevattnensutredningen*.

De sakkunniga och experterna hava på kallelse av ordföranden sammanträtt tre gånger, och antalet överläggningsdagar har utgjort åtta.

Utredningens ordförande har jämte sekreteraren i och för sammanträden med lappar och ordsbor samt studium av fiskeförhållandena i Lappland i övrigt företagit resor, nämligen den 21 juni—den 3 juli 1938 till norra delen av Jämtlands län och Västerbottens län, den 21 september—den 6 oktober 1938 till Västerbottens och Norrbottens län samt den 2—den 4 januari 1939 till Jämtlands län. I nämnda resor hava i viss utsträckning deltagit lappfogden Hedbäck och fiskeriintendenten Olofsson. Vid två under resorna hållna sammanträden hava jämväl deltagit riksdagsmannen Olsson och kronojägaren Westerlund. Ordföranden har även i samband med en av honom företagen tjänsteresa hållit sammanträden med ordsbor i norra Jämtland samt den 13—den 15 december 1938 besökt Umeå för överläggningar med lappfogden Hedbäck och fiskeriintendenten Olofsson. Slutligen har ordföranden den 31 oktober 1938 hållit ett sammanträde i Stockholm med Svenska sportfiskareförbundets styrelse och delegater.

Sedan utredningsarbetet numera slutförts, får fiskevattnensutredningen härmed vördsamt överlämna förslag till:

1) lag angående ändrad lydelse av 7 och 8 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske;

2) lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige;

3) förordning angående grunder för förvaltning och tillgodogörande av kronan tillhöriga fiskevatten;

4) kungörelse angående utfärdande av fiskekort m. m.;

5) kungörelse angående ändrad lydelse av 2 § kungörelsen den 7 april 1933 angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande.

De sålunda framlagda förslagen hava inom utredningen enhälligt biträtts.

Jämte författningsförslagen överlämnas därtill hörande motivering, tabeller, protokoll, förda vid ordförandens och sekreterarens resor och därunder samt eljest hållna sammanträden, förteckningar över fiskevatten samt karta.

Stockholm den 1 september 1939.

GUNNAR ALM.

NILS OLSSON.

MAGNUS ALM.

ERIK HEDBÄCK.

PER OSKAR WESTERLUND.

| *Gustav T. Roupe.*

FÖRFATTNINGSFÖRSLAG

Förslag

till

Lag angående ändrad lydelse av 7 och 8 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske.

Häriigenom förordnas, att i lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske 7 och 8 §§ skola erhålla följande ändrade lydelse:

7 §.

Allmänt kronofiske, varmed förstås ström- och insjöfischen vid kronans överloppsmarker, allmänningar, parker och holmar, må nyttjas efter upplåtelse i enlighet med de grunder, som av Konungen fastställas.

8 §.

Kronans enskilda fisken i saltsjön, insjöar och rinnande vatten vare såsom hittills kronan och hennes rättsinnehavare förbehållna. Jämväl dylika fisken må nyttjas efter upplåtelse i enlighet med de grunder, som av Konungen fastställas.

Denna lag träder i kraft den

Förslag

till

Lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige.

Härigenom förordnas, att 56 § lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige skall i nedanintagna del erhålla följande ändrade lydelse:

56 §.

Ej må å — — — ogill.

Finnes inom sådant — — — meddelas.

Kan inom sådant område upplåtelse av jakt eller fiske ske utan fara för tillgången på vilt eller fisk och utan besvärande intrång för lapparna, äger Konungens befallningshavande tillåta annan att mot avgift därstädes jämte lapparna utöva jakt eller fiske. Innehavare av å sådant område belägna skogstorp, odlingslägenheter, fjällägenheter samt lägenheter, som upplåtits jämlikt kungörelsen den 18 juli 1928 angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark ävensom den, som med nyttjanderätt innehar å dylikt område upplåtet kolonat, må dock utan avgift bedriva husbehovsfiske i sådana vatten å angränsande kronomark, som därför av Konungens befallningshavande särskilt upplåtas. I vatten å kronomark inom ifrågavarande områden må vidare befallningshavare vid domänverket, lappväsendet, statens lokala fiskeradministration och å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå ävensom landsfiskal, av hushållningssällskap anställd fiskeritjänsteman samt av Konungens befallningshavande särskilt förordnad fiskeritillsyningsman, envar under tjänsteförrättning inom sitt tjänstgöringsområde, avgiftsfritt bedriva fiske för tillfälligt anskaffande av livsmedel.

Har bete, slätter — — — förlust.

Innan upplåtelse, varom — — — ärendet.

Medel, som inflyta — — — lapparna.

Denna lag träder i kraft den

Förslag

till

Förordning angående grunder för förvaltning och tillgodogörande av kronan tillhöriga fiskevatten.

Härigenom förordnas som följer:

I. OM FÖRORDNINGENS TILLÄMPLIGHETSOMRÅDE OCH FÖRVALTNINGEN I ALLMÄNHET.

1 §.

Denna förordning avser dels sådana fisken, som i 7 och 8 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske omförmälas, *allmänt kronofiske* och *enskilt kronofiske*, dels ock fisket i övriga till kronans fastigheter hörande vatten, *privaträttsligt kronofiske*.

2 §.

De i 1 § nämnda fiskena skola, därest de äro belägna å renbetesfjällen inom Jämtlands län, varmed förstås såväl de vid avvitringen för lapparna avsatta renbetesfjällen som ock de till utvidgning av dessa fjäll sedermera upplåtna områdena, förvaltas av länsstyrelsen i Jämtlands län samt, därest de äro belägna ovan odlingsgränsen i Västerbottens län, av länsstyrelsen därstädes och ovan sagda gräns i Norrbottens län av länsstyrelsen i sistnämnda län. Övriga kronans fisken skola förvaltas av domänstyrelsen. Från vad sålunda stadgas skola de undantagen gälla, att enskilt kronofiske, som vid denna förordnings ikraftträdande förvaltas av vattenfallsstyrelsen, fortfarande skall förvaltas av vattenfallsstyrelsen samt privaträttsligt kronofiske, som vid samma tidpunkt förvaltas av annan myndighet än domänstyrelsen och som myndigheten på grund av särskilda omständigheter önskar behålla under sin förvaltning, fortfarande skall förvaltas av samma myndighet.

3 §.

Vid sin förvaltning av kronans fisken skola de förvaltande myndigheterna samråda med statens fiskerimyndigheter ävensom, där sådana finnas, av vederbörande hushållningssällskap för fiskeriärendens handläggning tillsätta särskilda fiskerinämnader eller andra motsvarande organ.

II. OM TILLGODOGÖRANDE AV KRONANS FISKEVATTEN.

4 §.

De i 1 § nämnda fiskena skola, därest de icke på grund av särskilda stadganden eller beslut skola på annat sätt disponeras, tillgodogöras genom upplåtelser på sätt nedan stadgas.

- A. *Allmänt kronofiske samt därmed enligt 19 och 20 §§ jämförligt enskilt och privaträttsligt kronofiske.*

Om olika upplåtelseformer.

5 §.

Allmänt kronofiske samt sådant enskilt och privaträttsligt kronofiske, som jämlikt 19 och 20 §§ härnedan skall upplåtas på samma sätt som allmänt kronofiske, skall mot avgift upplåtas antingen till enskilda personer, som äro bosatta å eller invid kronoparker eller kronoöverloppsmarker eller därstädes hava sitt arbete, för bedrivande av husbehovs- eller i förekommande fall yrkesfiske (*husbehovsfiske, husbehovsfiskevatten*), eller till enskilda personer, sammanslutningar eller organisationer för bedrivande av sportfiske (*sportfiske, sportfiskevatten*). Rätt att nyttja dylika fisken skall jämväl upplåtas genom utfärdande av fiskekort (*kortfiske, kortfiskevatten*).

Om upplåtelsehandling.

6 §.

Där ej särskilda skäl till annat föranleda, skall upplåtelse av husbehovsfiske ske genom utfärdande av tillståndsbevis och upplåtelse av sportfiske genom upprättande av kontrakt. Angående sättet för upplåtelse av kortfiske är förut stadgat.

Tillståndsbevis och kontrakt, varom i första stycket sägs, skola upprättas i enlighet med formulär, som av lantbruksstyrelsen fastställas.

Om upplåtelse tid.

7 §.

Upplåtelse av husbehovs- och sportfiske skall, där ej särskilda skäl till annat föranleda, ske för tid icke understigande fem och icke överstigande tio år.

Fiskekort skall utfärdas för tre dagar, femton dagar eller helt år.

Om upplåtelsehandlings giltighet.

8 §.

Husbehovsfiske må bedrivas, förutom av den, för vilken tillståndsbevis utfärdats, jämväl av hans husfolk.

Den som förvärvat rätt att bedriva husbehovsfiske eller sportfiske må, efter därom av vederbörande förvaltande myndighet givet tillstånd och på de villkor som av denna föreskrivas, upplåta visst fiske jämväl åt annan.

Fiskekort skall vara personligt; dock att åt medlemmar av samma familj, vilka önska bedriva fiske samtidigt, skall tillhandahållas familjekort, berättigande till fiske under tre respektive femton dagar. Barn under femton år må vidare utan att därför erlägga särskild avgift bedriva fiske i kortfiskevatten i sällskap med medlem av barnets familj, som löst fiskekort.

Om upplåtelseavgift.

9 §.

Husbehovsfiske skall, där ej särskilda skäl till annat föranleda, upplåtas mot avgift av lägst fem och högst tjugu kronor för år.

För varje vatten, beträffande vilket jämlikt 13 § bestämts, att det skall upplåtas för sportfiske, skall, innan upplåtelse därav kommer till stånd, fastställas den avgift, som för upplåtelsen skall betingas; börande dock härutinnan sedermera viss ändring kunna ske.

För fiskekort skall erläggas avgift med tre kronor för kort berättigande till fiske under tre dagar, fem kronor för kort berättigande till fiske under femton dagar samt tio kronor för kort berättigande till fiske under helt år. För familjekort, varom i 8 § sista stycket sägs, skall erläggas avgift med sex kronor för kort berättigande till fiske under tre dagar samt tio kronor för kort berättigande till fiske under femton dagar.

10 §.

Vid upplåtelse av fiskerätt i kronans vatten till utländsk medborgare skall utgå dubbelt så hög avgift som i 9 § sägs. Från skyldighet att erlägga dubbel avgift skall dock undantagas personal vid främmande makts härvarande beskickning.

Om fiskekort.

11 §.

Utfärdandet av fiskekort må av förvaltande myndighet uppdragas åt den samma underlydande tjänsteman. Länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län må meddela dylikt uppdrag jämväl åt annan än tjänsteman, varom nu sägs.

Rörande fiskekorts beskaffenhet och vad vid utfärdande därav är att iakttaga gälla av Kungl. Maj:t särskilt meddelade bestämmelser.

Om sättet för fiskes utövande.

12 §.

Husbehovsfiske må bedrivas med alla enligt gällande författningar tillåtna redskap; vederbörande förvaltande myndighet dock obetaget att härutinnan föreskriva inskränkningar.

Beträffande vilka redskap, som vid sportfiske må användas, böra därom föreskrifter meddelas för vart särskilt fall.

Innehav av fiskekort berättigar endast till fiske med met-, slant-, kast- eller spinn- och flugspö samt fiske med pimpel och enkelt drag (även kastlina); de förvaltande myndigheterna dock obetaget att härutinnan föreskriva ytterligare inskränkningar ävensom i övrigt meddela de bestämmelser angående dylikt fiskes bedrivande, som må anses påkallade.

Om åtgärder i syfte att göra kronans fiskevatten kända för allmänheten.

13 §.

De förvaltande myndigheterna skola för perioder icke överstigande tio år för varje särskilt under deras förvaltning stående vatten, vari fiske av någon betydelse prövas kunna bedrivas, bestämma det sätt, på vilket fiske i vattnet skall upplåtas. Där så finnes utan olägenhet kunna ske, må upplåtelse av olika slag kunna medgivas i samma vatten. Upplåtelse avseende sportfiske bör dock om möjligt innefatta ensamrätt till fisket i det vatten upplåtelsen avser.

14 §.

Över sådana vatten, som avses skola upplåtas för sportfiske och kortfiske, skola upprättas förteckningar upptagande benämningen å vattnen, deras belägenhet samt om möjligt jämväl andra uppgifter beträffande desamma, som kunna vara av intresse för spekulanter å fisket i vattnen.

15 §.

Förteckningar över sportfiskevatten skola finnas tillgängliga hos de förvaltande myndigheterna och på begäran tillställas rikets centrala sportfiske- och turistorganisationer. Förteckningar över kortfiskevatten skola tryckas och finnas tillgängliga, förutom hos nämnda myndigheter jämväl hos envar, som jämlikt 11 § första stycket erhållit uppdrag att utfärda fiskekort.

Om lapparnas fiskerätt.

16 §.

Angående den rätt till fiske i kronans vatten, som tillkommer lapparna, gälle vad därom är särskilt stadgat.

Om fiske åt vissa lägenhetsinnehavare.

17 §.

Innehavare av skogstorp, odlingslägenhet och kronotorp å kronomark inom de sex nordligaste länen samt den, som med nyttjanderätt innehar å sådan mark upplåtet kolonat, ävensom innehavare av fjällägenhet ovan odlingsgränsen inom Västerbottens och Norrbottens län och därstädes eller å renbetesfjällen i Jämtlands län jämlikt kungörelsen den 18 juli 1928 angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark upplåten lägenhet äge fiskerätt å fastighetens ägor och må därjämte utan avgift bedriva husbehovsfiske i sådana vatten å angränsande kronomark, som därför av vederbörande förvaltande myndighet särskilt anvisas. Upplåtelse, varom nu sägs, skall ej utgöra hinder för upplåtelse i dylikt vatten av fiske jämväl åt annan.

Om fiske åt vissa tjänstemän.

18 §.

Befattningshavare vid domänverket, lappväsendet, statens lokala fiskeridministration och å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå ävensom landsfiskal, av hushållningssällskap anställd fiskeritjänsteman samt av länsstyrelse särskilt förordnad fiskeritillsyningsman må efter därom av vederbörande förvaltande myndighet givet tillstånd och på de villkor, som av denna föreskrivas, envar under tjänsteförrättning inom sitt tjänstgöringsområde avgiftsfritt bedriva fiske i därstädes å kronomark beläget vatten för tillfälligt anskaffande av livsmedel. Rörande tillstånd, varom nu sägs, skall av den förvaltande myndigheten utfärdas särskilt bevis.

Angående beskaffenheten av dylikt bevis och vad vid utfärdandet därav är att iakttaga, gälla av Kungl. Maj:t särskilt meddelade bestämmelser.

B. Enskilt kronofiske.

19 §.

Enskilt kronofiske skall upplåtas på arrende företrädesvis för yrkesfiske i den ordning och under de villkor, som för varje fall prövas lämpliga; dock att arrendet skall omfatta minst fem och högst tio år.

Enskilt kronofiske, som prövas vara av mindre betydelse, skall upplåtas på sätt i 5 § sägs.

C. Privaträttsligt kronofiske.

20 §.

Privaträttsligt kronofiske skall upplåtas i samband med den fastighet, till vilken fisket hör. Där så för ett bättre utnyttjande av fisket prövas förmånligt, skall dock fisket jämte därför nödigt utrymme å land undantagas från arrendet av denna fastighet och upplåtas på sätt i 5 § sägs.

III. OM UNDANTAGANDE FRÅN UPPLÅTELSE AV VISST FISKEVATTEN.

21 §.

Därest fiskbeståndet i visst vatten genom alltför intensivt fiske eller av annan orsak blivit så förminskat, att allvarlig fara för dess återväxt föreligger, eller det eljest prövas förmånligt, att fiskbeståndet i visst vatten eller del därav får tillväxa utan beskattning, må vederbörande förvaltande myndighet besluta att upplåtelse av fiske däri tills vidare icke skall äga rum. Dylikt beslut må jämväl meddelas beträffande sådant vatten, som anses lämpligt för dammanläggning eller eljest för uppfödning av fiskyngel.

22 §.

Kungl. Maj:t äger, på därom av lantbruksstyrelsen eller vederbörande förvaltande myndighet gjord framställning, förordna, att visst kronan tillhörigt fiskevatten skall avsättas för fiskeriundersökningar; och må i sådant vatten fiske bedrivas allenast i den ordning, som av Kungl. Maj:t bestämmes.

IV. OM KRONOVATTENSFONDEN.

23 §.

Medel som inflyta genom försäljning av fiskekort skola tillföras en fond (*kronovattensfonden*), som skall förvaltas av statskontoret.

Fondens medel skola, efter därom av Kungl. Maj:t meddelade beslut, användas till åtgärder för upphjälpande av fisket i kronans vatten. Ur fonden må jämväl utgå bidrag till hushållningssällskapen i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län till gäldande av hos dem anställda fiskeritjänstemäns löner och resor i tjänsten.

Ansökning om bidrag ur kronovattensfonden skall ställas till Kungl. Maj:t och ingivas till lantbruksstyrelsen senast den 1 november året före det, för vilket bidraget sökes. Lantbruksstyrelsen skall före den 1 december samma år till Kungl. Maj:t insända inkommen ansökning, åtföljd av styrelsens utlåtande.

V. STRAFF- OCH ÅTALSREGLER M. M.

24 §.

Den som, på sätt ovan sägs, förvärvat fiskerätt i kronans fiskevatten, vare skyldig att vid fiske medföra och på anmodan av tjänsteman vid domänverket, lappväsendet och polisväsendet, av länsstyrelse särskilt förordnad fiskeritillsyningsman ävensom varje annan person, som förvärvat rätt att bedriva fiske i samma vatten, framvisa tillståndsbevis, kontrakt eller fiskekort.

25 §.

Underlåtenhet att medföra eller vägran att framvisa tillståndsbevis, kontrakt eller fiskekort ävensom underlåtenhet att ställa sig till efterrättelse given föreskrift rörande fiskes utövande straffes med böter från och med fem till och med tvåhundra kronor.

Varder innehavare av fiskekort fälld för dylik förseelse, må domstolen jämväl förklara fiskekortet förbrutet. Har fiskekort av domstol förklarats förbrutet, skall genom domstolens försorg underrättelse därom ofördröjligen tillställas den myndighet, som utfärdat kortet.

26 §.

Det tillkommer allmän åklagare, domänverkspersonal, tjänsteman vid lappväsendet ävensom av länsstyrelse särskilt förordnad fiskeritillsyningsman att föra talan rörande överträdelse av bestämmelse i denna förordning.

27 §.

Böter som utdömas enligt denna förordning tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas gäldande, skola de förvandlas enligt allmän strafflag.

Denna förordning träder i kraft den, från och med vilken dag vad i lag eller annan av Kungl. Maj:t utfärdad författning eller föreskrift finnes stridande mot förordningens bestämmelser upphör att gälla.

Förslag

till

Kungörelse angående utfärdande av fiskekort m. m.

Häri genom förordnas som följer:

Utfärdandet av fiskekort m. m.

1 §.

Fiskekort skall utfärdas å tryckt blankett av rektangulär form, hållande i längd 12 centimeter och i bredd 8 centimeter, samt i övrigt överensstämmande med bifogade formulär, Litt. A—F.

2 §.

Blankett till fiskekort skall förfärdigas av fast och hållbart papper, olika färgat för de särskilda slagen av kort, sålunda att

röd blankett användes till fiskekort, gällande tre dagar (serie A),

gul blankett användes till fiskekort, gällande femton dagar (serie B),

grön blankett användes till fiskekort, gällande helt år (serie C),

violet blankett användes till fiskekort, gällande tre dagar för hel familj (familjekort; serie D) samt

blå blankett användes till fiskekort, gällande femton dagar för hel familj (familjekort; serie E).

3 §.

I 18 § första stycket förordningen angående grunder för förvaltning och tillgodogörande av kronan tillhöriga fiskevatten omförmålt tillståndsbevis skall utfärdas å tryckt blankett, till form och storlek lika med vad i 1 § för blankett till fiskekort stadgas, samt i övrigt överensstämmande med bifogade formulär Litt. G. Angående beskaffenheten av det papper, varav blanketten skall förfärdigas, gälle vad i 2 § angående blankett till fiskekort är stadgat; dock att blankett till tillståndsbevis skall förfärdigas av ofärgat papper.

4 §.

Den som utfärdar fiskekort skall å kortblanketten anteckna det nummer, under vilket kortet införts i särskild över utfärdade fiskekort fördd liggare, den persons namn, födelseår och hemvist (för utlänning jämväl nationalitet) för vilken kortet utfärdas samt den tid, under vilken kortet skall gälla. Å kortblanketten skall vidare tecknas kvitto att den för kortet bestämda avgiften erlagts.

5 §.

Den som utfärdar tillståndsbevis, varom i 3 § förmäles, skall å blanketten därför anteckna den persons namn och tjänsteställning, för vilken beviset utfärdas, samt den tid, under vilken tillståndet skall gälla.

6 §.

I den i 4 § omförmälda liggaren skall införas uppgift angående dag, då kort utfärdas, tid, under vilken utfärdat kort gäller, den persons namn, födelseår och hemvist, (beträffande utlänning jämväl nationalitet) för vilken kort utfärdas, nummer å utfärdat kort samt erlagd avgift; skolande liggaren i övrigt upprättas i överensstämmelse med bifogade formulär, Litt. H.

7 §.

Statskontoret har att anskaffa och tillsända de myndigheter, vilka förvalta kronans fiskevatten, blanketter till fiskekort, tillståndsbevis samt den i 6 § omförmälda liggaren ävensom andra för redovisningen erforderliga blanketter.

Redovisning för de i första stycket omförmälda blanketterna till fiskekort skall av de förvaltande myndigheterna avgivas till statskontoret för varje budgetår senast den 15 nästföljande augusti. Den som erhållit uppdrag att utfärda fiskekort åligger att för varje budgetår senast den 15 nästföljande juli avgiva redovisning för mottagna blanketter till den myndighet, som meddelat uppdraget, vilken har att foga densamma vid sin redovisning till statskontoret. Detta ämbetsverk avlämnar efter granskning samtliga redovisningshandlingar till riksräkenskapsverket.

Redovisning av avgifter för fiskekort m. m.

8 §.

Den som erhållit uppdrag att utfärda fiskekort skall månatligen beträffande de under föregående månad utfärdade fiskekort till den myndighet, som meddelat uppdraget, insända utdrag ur den i 6 § omförmälda liggaren, samt, genom postgiro, de under samma månad genom utfärdandet influtna avgifterna. Dessa avgifter skola av de förvaltande myndigheterna månatligen rapporteras till statskontoret.

9 §.

Kostnaderna för blanketter till fiskekort, tillståndsbevis och liggare ävensom övriga med utfärdande av fiskekort och tillståndsbevis samt uppbörderna av inflytande medel förenade kostnader skola av statskontoret bestridas av kronovattensfonden.

Denna kungörelse träder i kraft den

Fiskekort, ser. A, nr .

äger rätt till sportfiske (kortfiske) i härför upplåttna kronovatten
under 3-dagars perioden 19

Avgiften är betald med 3 kronor.

..... den / 19

Fiskekort, ser. B, nr .

äger rätt till sportfiske (kortfiske) i härför upplåttna kronovatten
under 15-dagarsperioden 19

Avgiften är betald med 5 kronor.

..... den / 19

Litt. C.

Grön färg.

Fiskekort, ser. C, nr .

.....

 äger rätt till sportfiske (kortfiske) i härför upplåtna kronovatten
 under år 19.....

Avgiften är betald med 10 kronor.

..... den / 19.....

Litt. D.

Violett färg.

Fiskekort, ser. D, nr .

.....

 äger rätt att jämte samtidigt närvarande familjemedlemmar utöva
 sportfiske (kortfiske) i härför upplåtna kronovatten under 3-dagars-
 perioden 19.....

Avgiften är betald med 6 kronor.

..... den / 19.....

Fiskekort, ser. E, nr .

äger rätt att jämte samtidigt närvarande familjemedlemmar utöva sportfiske (kortfiske) i härför upplåttna kronovatten under 15-dagarsperioden 19.....

Avgiften är betald med 10 kronor.

..... den / 19.....

Litt. F. Kortets baksida.

1) Detta kort får icke överlåtas. 2) Kortet berättigar endast till fiske med met-, slant-, kast- eller spinn- och flugspö samt fiske med pimpel och enkelt drag. 3) Innehavare av kortet åligger att tåla intrång från andra fiskande, att iakttaga vad i gällande författningar och ordningsföreskrifter angående fiske m. m. är föreskrivet, att ersätta eventuellt förorsakade skador samt att vid fiske medföra och på anfordran framvisa detta kort. 4) Det är innehavare av kortet förbjudet att försälja fångad fisk, att uppgöra eld så att fara för skogsbrand uppstår samt att medföra hund.

Litt. G.

Fisketillstånd

för

.....

gällande för åren 19 -19 .

.....

.....

.....

Litt. H.

Liggare

över fiskekort, utfärdade under år 19 av

Dag, då kort utfärdats	Tid, under vilken utfärdat kort gäller	Den persons namn, födelseår och hemvist, (för utlänning jämväl nationalitet) för vilken kort utfärdas.	Nummer å utfärdat kort	Erlagd avgift kronor	Anmärkningar

Förslag

till

Kungörelse angående ändrad lydelse av 2 § kungörelsen den 7 april 1933 angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande.

Häri genom förordnas, att 2 § kungörelsen den 7 april 1933 angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande skall i nedanintagna del erhålla följande ändrade lydelse:

2 §.

1 mom. Bidrag för det — — — befattning.

2 mom. Bidrag för ändamål — — — fiskodlingen.

3 mom. Såsom allmänna villkor för tillgodonjutande av bidrag, varom i 1 § sägs, skall gälla följande: För den händelse hushållningssällskap för fiskeriärendenas handläggning tillsatt särskild fiskerinämnad eller annat motsvarande organ, skall vederbörande fiskeriintendent vara självskriven ledamot därav. I sådan egenskap äger fiskeriintendenten rätt att få sin mening antecknad till protokollet men icke att delta i besluten. Inom Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län skola dylika nämnder eller andra motsvarande organ städse finnas. I envar av dessa skola, förutom vederbörande fiskeriintendent, jämväl lappfogden i länet samt en på fiskets område kunnig och erfaren, av domänstyrelsen utsedd tjänsteman inom domänverkets skogsförvaltning vara självskrivna ledamöter; skolande i Norrbottens län länsstyrelsen därstädes utse en av lappfogdarna i länet till dylik ledamot. Hushållningssällskap, som ej tillsatt särskild fiskerinämnad eller annat motsvarande organ, så ock landsting vare pliktigt att rörande alla de åtgärder å fiskets område, vartill statsbidrag utgår, inhämta vederbörande fiskeriintendents yttrande.

Denna kungörelse träder i kraft den

konungens angående stiftelsen av 2 1/2 klosterlösa till 1 april 1800
angående stiftelsen till den 1 april 1800 angående

Härigenom förordas att 2 1/2 klosterlösa till 1 april 1800 angående
stiftelsen till den 1 april 1800 angående

- 1. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 2. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 3. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 4. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 5. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 6. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 7. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 8. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 9. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 10. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 11. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 12. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 13. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 14. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 15. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 16. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 17. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 18. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 19. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående
- 20. 1 1/2 sägs skall gälla till den 1 april 1800 angående

Den 10 augusti 1800

M O T I V

Kap. I. De allmänna grunderna för rätten till fiske.

A. Äldre bestämmelser.

För att innebörden i nu gällande bestämmelser angående kronans fisken skall kunna rätt förstås, erfordras viss kännedom om den rättsutveckling, som fört fram till nämnda bestämmelser. En kortfattad redogörelse för huvuddragen av denna utveckling synes därför nödvändig. Enär en dylik redogörelse med inriktning på kronans fisken knappast låter sig göras, utan att samtidigt någon uppmärksamhet ägnas åt den rättshistoriska bakgrunden för de regler, som nu gälla för enskildas fisken, har i den följande översikten jämväl sistnämnda fisken måst beröras.

Av vissa i landskapslagarna och de allmänna landslagarna förekommande bestämmelser torde man kunna sluta, att inom de sedan äldsta tid till riket hörande landsdelarna rätten till sötvattensfisket tillkom strandägaren, oavsett om denne var kronan eller enskild person.

Däremot är det tvivelaktigt, huruvida regeln ägde tillämpning även i avseende på havsfisket. Kronan strävade nämligen redan under medeltiden efter att skaffa sig inkomster av fisket i saltsjön genom att utkräva avgifter av dem, som idkade saltsjöfiske. Fisket i saltsjön började efter hand betraktas såsom en Konungens allmänning, av vars avkastning kronan skulle hava sin andel lika väl som av allmänningsskogarnas. Den äldsta kända handling, som bär vittnesbörd härom, är en år 1450 utfärdad fiskestadga, avseende närmast fisket vid Huvudskär. Enligt nämnda stadga skulle sålunda skatt till kronan utgöras av alla, som fiskade på rätta fiskegrund, som under kronan lågo. Saltsjöfiskets natur av konungsallmänning framhävdades vidare i ett brev år 1454 av konung Karl Knutsson Bonde till borgarna i Trosa. I nämnda brev, som synes hava utfärdats efter klagomål av borgarna över förvägrad fiskerätt i saltsjön, förklarades, att borgarna hade rätt att fiska i Konungens allmänningsvatten och att ingen, vem det vara månne, fick hindra dem därifrån.

Kronans anspråk (regalitetsanspråk) i avseende å saltsjöfisket hävdades vidare kraftigt av konung Gustav Vasa, som bland annat genom ett patent den 1 mars 1545 till menige man i Ångermanland och Medelpad utsträckte

skatteplikten till strömmingsfisket vid norrländska kusten. Uppfattningen om kronans regalrätt till havsfisket vann under Gustav Vasas regering full stadga och tog sig såväl då som senare uttryck i talrika upplåtelser av kronofisken till enskilda.

Gustav Vasa hävdade även regalrätt till alla fisken i strömmar. Grunden för nämnda anspråk torde han hava funnit i bestämmelserna om kungsådra, vilket begrepp anses hava uppkommit ur det i åtskilliga äldre lagar förekommande förbudet mot att stänga båt- och farled.

Över huvud kan i rättsutvecklingen på ifrågavarande område under hela 1500- och 1600-talen spåras en strid mellan den av enskilda hävdade rätten till fiske vid deras stränder och kronans regalitetsanspråk. Regalitetsbegreppet, vars innebörd i många avseenden är synnerligen oviss, inkom till vårt land ursprungligen från Tyskland, och har icke avseende allenast å fisket utan även å andra naturtillgångar. Många försök hava gjorts att definiera och systematisera begreppet. Emellertid vill det synas, som om någon uttömmande definition av detsamma icke vore möjlig, enär begreppets innehåll synbarligen växlar med hänsyn till objekten och dessutom har helt olika innehåll i tid efter annan från regeringshåll utfärdade brev och författningar. Något äganderättsanspråk till vattnet i de strömmar, beträffande vilka kronan gjorde regalitetsanspråk gällande, synes emellertid knappast någonsin hava inlagts i begreppet. Tydligast framträder detta måhända i bergverksordningen den 6 juli 1649, vars 18 § talar om enskilda ägare till sådana strömmar, som räknas för kronans regalia.¹

Kronans regalrätt till fisket i strömmar blev aldrig införd i lagstiftningen. Dock torde det vara sannolikt, att åtminstone flertalet av de kronans enskilda fisken i insjöar och rinnande vatten, som ännu finnas, uppkommit genom regalitetsprincipens tillämpning och att kronan härigenom även förvärvat rätt till särskilda fiskslag, t. ex. lax i vissa vattendrag.

Strandägarnas fiskerätt gjorde sig emellertid under tidernas lopp allt mera gällande, och genom bestämmelserna om fisket i 1734 års lag kan regalitetsprincipen, åtminstone vad beträffar insjöfisket, betraktas såsom avisad.

Arbetena på 1734 års lag påbörjades under Karl XI:s envælde, under vilken tid kronans regalitetsanspråk nådde sin kulmen. Lagstiftarna ställdes därför inför den svåra uppgiften att finna rättsformer, som motsvarade den inställning till fisket, som kronan genom hävdande av regalitetsanspråken förskaffat sig. På samma gång det gällde, att icke genom lagregler hindra kronan från att hävda sin rätt till sådana fisken, som kronan redan tillerkänt sig, eller avstänga kronan från möjlighet att än vidare utsträcka

¹ Jfr Alfred Sjöberg: Om den svenska fiskerilagstiftningen (Lunds univ. årsskrift 1865), Birger Ekeberg: Ett och annat om det svenska vattenregalet (Lantbruksakademiens handlingar och tidskrift 1914), Curt Rohtlieb: Om kronans fiskerier (Kungl. Jordbruksdep:et 1900—1925 Minneskrift).

sina anspråk, gällde det sålunda att icke komma i strid med den på rätts-historisk grund vilande satsen att med rätt till strand även följde rätt till fiske utanför stranden.¹ De regler beträffande fisket, som slutligen kommo att inflyta i lagen, blevo också tämligen knapphändiga.

Grundsatsen att fisket utgjorde en adpertinens till stranden tog sig i lagen uttryck bland annat i bestämmelserna, att bys oskiftade fiskevatten fick brukas av dem, som däri hade del, samt att de, som ägde rättighet i allmänning, ägde nyttja allmänningens fiskevatten utan att någon avgift för begagnandet av nämnda fiske föreskrevs.

I fråga om saltsjöfisket tillerkände sig kronan emellertid fortfarande genom 1734 års lag rätt till viss andel av dess avkastning. I 18 kap. 2 § byggningsbalken i lagen omtalas nämligen »Konungens allmänna fiskelägen och grund i skjären». Av dessa fisken fingo de, som inom häradet eller socknen byggde och bodde, efter särskilt tillstånd, begagna sig, dock mot erläggande av viss avgäld. Fiskena kunde emellertid av Konungens befallningshavande upplåtas även till personer boende utom häradet eller socknen, när så kunde ske utan förfång för de därinom bosatta.

I lagen omnämnas vidare »Konungens enskildta fisken» i saltsjön, stora älvar, åar, strömmar och insjöar, för vilkas begagnande krävdes Konungens befallningshavandes samtycke (samma kap. 1 §). Några andra slag av kronofisken omnämnas icke i 1734 års lag.

Detta är däremot fallet i den Kongl. Maj:ts nådige allmänne stadga och ordning för rikets hafs-, skär-, ström- och insjöfiske, som utfärdades den 14 november 1766 och som plägar kallas 1766 års fiskeristadga. Beträffande kronans fisken stadgas här till en början, att »Kongl. Maj:ts och Kronans enskildte fisken äro och framgent förblifwa uti the stora älfwer, åar, strömmar och insjöar, ther the af ålder warit och ännu innehafwas» (3 kap. 1 §). Till kronans fisken höra vidare enligt stadgan de allmänna kronofiskena, varmed enligt ordalagen förstås »the Lägenheter wid Krono allmänningar och Parker, Holmar och Recognitions skogar, som Kronan enskilt sig icke förbehållit» (3 kap. 2 §). Begreppet »allmänna kronofisken» är sålunda ett begrepp, som infördes genom 1766 års fiskeristadga. Härigenom sanktionerades en från såväl den enskildes som kronans jordägande-rätt skild rätt till fiske, som synes likartad med den nyssnämnda, genom 18 kap. 2 § byggningsbalken i 1734 års lag stadfästa.²

Beträffande rätten till saltsjöfisket tillerkändes nämnda rätt jämlikt 2 kap. 1 och 6 §§ i stadgan inomskärs såsom »enskylt Ägendom» dem, som ägde strand och holmar däromkring, medan vid öppna havsstränder eller, där ingen skärgård funnes, liksom ock utom skären jord- och strandägarnas ensamrätt till fisket endast utsträcktes så långt, som »dess Landgrund räckte, som wid Stranden låge och derifrån utlöpte». Fisket i öppna

¹ Se Rohtlieb a.a. sid. 159 o. f.

² Se Rohtlieb a.a. sid. 172.

havet ävensom vid kronoskär, stränder och holmar, som icke hörde till något hemman eller innehades under särskilda villkor, skulle varje rikets undersåte äga frihet att idka och använda sig till fördel. Genom ifrågavarande stadganden ej mindre uppdrogs gränsen mellan enskilt och allmänt fiskevatten i saltsjön utan även avstod kronan från den rätt till andel i det allmänna saltsjöfiskets avkastning, som hon dittills tillerkänt sig, sista gången genom det stadgande i 1734 års lag, för vilket ovan redogjorts. Såsom bestämninggrund för gränsen mellan det enskilda och allmänna fisket fick tjäna den s. k. landgrunden.

I 3 kap. 4 § i stadgan föreskrevs vidare, att »fiskewattn inom enskildte Frälse-, Skatte- och Krono-Hemmans Rå och Rör, eller inom Städernes Donerade Jord belägne, eller till theras ägor hörande, skulle Strand- och Jordägare, utan andras intrång» nyttja. Genom nämnda stadgande, som torde få anses avse fiskerätten i de inre vattendragen, fastslogs uttryckligen jordägarnas rätt till fiske å deras grund därstädes. Någon gräns mellan enskilt och allmänt fiskevatten i insjöar uppdrogs icke i 1766 års fiskeristadga. Detta är däremot fallet i den fiskeristadga, som utfärdades den 29 juni 1852 (1852 års fiskeristadga).

I nämnda stadga återfinnas i stort sett bestämmelserna från 1766 års fiskeristadga, men har föreskrift därutöver meddelats bland annat därom att fiskerätt i de delar av större insjöar, till vilka strandäganderätten sig icke sträcker och där ej heller eljest enskilt fiske är kronan förbehållet eller annan tillhörigt, tillkommer varje svensk man (1 kap. 1 § andra stycket). Vilka insjöar som skola anses som »större» angives däremot icke, och icke heller meddelas några bestämmelser om, hur långt strandäganderätten i sjöarna skall anses sträcka sig från land.

Beträffande omfattningen av strandägarnas rätt till fiske vid stränderna mot havet bestämmes denna däremot i 1 kap. 2 § andra stycket till att gälla »allt det vatten, som finnes till och med etthundra famnar från det ställe invid stranden, der stadigt djup af en famn widtager».

En nyhet i 1852 års fiskeristadga är även, att i stadgan såsom allmänna kronofisken icke uttryckligen nämnts fiskelägenheter vid rekognitionsskogar. Härmed torde emellertid icke hava avsetts att utesluta nämnda lägenheter från de allmänna kronofiskena, enär — såsom framgår av motiven till den nu gällande fiskerättslagen — uttrycket »kronans allmänningar» i detta sammanhang i stadgan torde avse jämväl sådan kronan tillhörig skogsmark, som blivit för bergshanteringens understöd upplåten till enskilda.

Under det att 1766 års fiskeristadga tillkom under riksdagens medverkan, utfärdades 1852 års fiskeristadga, utan att Kungl. Maj:t dessförinnan förelagt riksdagen densamma. Följderna av förfaringssättet torde hava varit, att den senare författningen vid avvikelser från den förra icke förmådde upphäva bestämmelserna i denna, i vad de voro av civilrättslig natur. För-

hållandet torde emellertid icke hava varit av större praktisk betydelse, enär — som departementschefen till statsrådsprotokollet vid stadgans utfärdande anförde — i grunderna för själva fiskerättens bestämmande »någon egentlig förändring» icke gjordes genom den nya stadgan.

Redan innan 1852 års fiskeristadga tillkom, hade kronan genom ett kungl. brev den 22 mars 1850 gått i författning om att dels avhända sig ett stort antal av sina enskilda fisken, dels ock på grund av deras mindre betydelse låta avföra vissa av desamma från jordeböckerna och för egen del endast behålla de större och viktigaste fiskena. Härigenom inskränktes antalet kronofisken i hög grad.

I likhet med 1766 års fiskeristadga innehöll jämväl 1852 års fiskeristadga såväl civilrättsliga som administrativa regler för fisket. Särskilt de sistnämnda reglerna ägde icke i alla hänseenden den tydlighet, som var önskvärd, varför behovet av en revision av desamma snart gjorde sig gällande. I skrivelse den 22 maj 1878 anhöll också riksdagen, att Kungl. Maj:t måtte genom sakkunniga personer låta företaga en fullständig revision av 1852 års fiskeristadga. Med bifall till nämnda framställning uppdrog Kungl. Maj:t den 22 januari 1881 åt fem personer att såsom sakkunniga verkställa den begärda revisionen och avgiva förslag i ämnet.

De sakkunniga avgåvo den 3 mars 1883 betänkande med förslag till ny fiskeristadga och vissa andra författningar. I förslaget voro sammanförda de flesta ämnen, som behandlades i 1852 års fiskeristadga. Om uppdragande av någon gräns mellan allmän lag och administrativa bestämmelser var sålunda icke fråga.

Tanken på fiskerilagstiftningens sönderdelande på nyssnämnda sätt hade emellertid under tiden alltmera framträtt. I vissa av de utlåtanden, som infordrades över 1883 års förslag, uttalades, att samtliga stadganden av civilrättslig natur borde avskiljas från den allmänna fiskeristadgan, så att denna blott komme att innehålla föreskrifter om fiskets vård. Vid 1893 och 1894 års riksdagar bragtes frågan åter å bane genom väckta motioner, däri såsom önskvärt framhölls, att fiskerilagstiftningen särskildes i flera författningar, av vilka en innehölle de stadganden, som vore av allmän lags natur. Motionerna blevo avstyrkta av lagutskottet på den grund att 1883 års förslag ännu var beroende på Kungl. Maj:ts prövning; och i enlighet med utskottets hemställan avslogo båda kamrarna desamma.

Den 1 juni 1894 blev 1883 års förslag föredraget inför Kungl. Maj:t, som, med anslutning till den åsikten att de till allmän lag hörande delarna av fiskerilagstiftningen borde sammanfattas i en särskild lag och sålunda avskiljas från de administrativa bestämmelserna, uppdrog åt en samma dag förordnad kommitté att utarbета förslag till dylik lag.

Kommittén avgav den 15 november 1894 betänkande med förslag till bland annat lag om rätt till fiske, vilket endast innehöll civilrättsliga stadganden. Förslaget lades i tämligen oförändrad form till grund för den nu gällande lagen om rätt till fiske, som utfärdades den 27 juni 1896.

B. Gällande bestämmelser.

Lagen den 27 juni 1896 (nr 42 s. 1) om rätt till fiske (fiskerättslagen) innehåller, som ovan nämnts, endast de i förgeående fiskeristadgor ingående civilrättsliga bestämmelserna. I stort sett ansluter den sig häri till 1852 års fiskeristadga.

Beträffande de allmänna kronofiskena och kronans enskilda fisken innehålla 7 och 8 §§ bestämmelser om nämnda fisken. Ström- och insjöfisken vid kronans överloppsmarker, allmänningar, parker och holmar ävensom vid oavvittrad mark (allmänna kronofisken) skola upplåtas enligt särskilda bestämmelser, medan kronans enskilda fisken i saltsjön, sjöar och rinnande vatten såsom tidigare skola vara kronan förbehållna.

Den enskilda fiskerätten vid kusterna och dess avgränsning mot den allmänna fiskerätten regleras av 1—3 §§. Strandägarna tillerkännas här enskild fiskerätt inomskärs i angränsande vatten. Vid öppna havsstranden samt utom skären omfattar strandägarnas fiskerätt allt det vatten, som finnes till och med etthundraåttio meter från det ställe invid stranden, där stadigt djup av två meter vidtager. Inom de strandägarna tillhöriga fiskeområdena är dock inom de fyra nordligaste länen visst fiske fritt för var och en och även i övrigt finnas vissa undantag. Utanför den nyssnämnda gränsen ävensom vid sådana kronan tillhöriga havsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, vilka icke till något hemman höra eller under särskilda villkor innehavas, äger varje svensk undersåte rätt att fiska, dock med den inskränkning, att fiskegård, ryssja eller annat dylikt fast fiskredskap ej må där utsättas, utan att Konungen därtill giver lov eller, där strandägare vill från sitt enskilda fiskevatten än längre ut sträcka redskap av nämnda slag, länsstyrelsen i särskilt fall finner att det kan ske utan men för annan fiskande.

Beträffande insjöfisket givas bestämmelser i 5 och 6 §§. Jämlikt den förra §:n äger uti insjöar och rinnande vatten strandägare utan intrång av annan nyttja fiskevatten, som är beläget inom hans fastighets rå och rör eller eljest till dess ägor hörer. Enligt den senare §:n skola i fråga om fisket i de delar av större insjöar, dit strandäganderätten sig icke sträcker och där ej heller eljest enskilt fiske är kronan förbehållet, gälla samma bestämmelser, som enligt 1 § föreskrivits för fiske i öppna havet, d. v. s. fisket skall vara fritt för varje svensk undersåte.

De ursprungliga bestämmelserna i 1896 års fiskerättslag angående rätten till fiske i saltsjön hava genom lagändringar åren 1928, 1930 och 1932 modifierats i riktning mot ett tillåtande av fiske av visst slag vid annans strand. Bestämmelserna, som gälla för bland annat Skånes västra kust, kusten av Göteborgs och Bohus samt Hallands län ävensom rikets östra kust från och med Uppsala län i norr till och med Blekinge län i söder, äro

något olika för olika kuststräckor och innebära i huvudsak ett sanktionerande av tidigare gällande, genom sedvana tillkomna rättigheter.

Bestämmelser om rätt till fiske finnas, förutom i fiskerättslagen, jämväl i åtskilliga andra författningar, av vilka den ur ifrågavarande utrednings synpunkt viktigaste är lagen den 18 juli 1928 (nr 309) om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige (renbeteslagen).

Till de mera detaljerade bestämmelserna om fiskerätten på kronans fiskevatten återkommer utredningen i nästföljande kapitel.

Kap. II. Kronans fiskevatten, deras förvaltning och nuvarande utnyttjande.

Vid den mera ingående redogörelse för de bestämmelser, som reglera rätten att fiska i kronans vatten, vilken i det följande skall givas, har det syntts lämpligt att uppdelat kronofiskena i fyra grupper.

Till *grupp 1* hänföres *de allmänna kronofiskena* och till *grupp 2* *kronans enskilda fisken*. Nämnda båda grupper av fisken äro de enda, som i fiskerättslagen benämnas kronofisken.

Av skäl, för vilka i det föregående redogjorts, torde emellertid såsom ett slags kronofiske jämväl kunna räknas fisket i de delar av saltsjön, dit den enskilda fiskerätten på grund av förenämnda regler i fiskerättslagen icke sträcker sig, ehuru kronan numera icke uppbär någon avgift av dem som begagna sig av nämnda fiske. Eftersom man vidare vid införandet i 1852 års fiskeristadga av regler om fritt fiske i större insjöar tydligen utgick från den förutsättningen, att i dessa sjöar vattnet utanför strandägareområdet vore att betrakta som ett slags kronovatten, torde det vara försvarligt att även föra detta slags fiske till samma grupp. Hit torde jämväl böra föras fisket vid sådana kronan tillhöriga havsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, vilka icke till något hemman höra eller under särskilda villkor innehavas. Till *grupp 3* hänföres *alltså fisken, vilka äro belägna i saltsjön och större insjöar utanför sådana områden, som upptagas av enskildas rättigheter*.

Till *grupp 4* slutligen hänföres *kronofisken av privaträttslig natur*. Dylika fisken finnas överallt, där vatten äro belägna å eller gränsa intill kronans fastigheter utan att vara hänförliga till allmänna kronofisken. Hit räknas sålunda först och främst fisket i den stora mängd vatten, som tillhör kronan på grund av dess betydande innehav av jordbruksegendomar, de s. k. jordbruksdomänerna. Till gruppen kan vidare föras fisket i de vatten, som höra till det icke obetydliga antalegendomar, som av kronan förvärvats för

att därmed tillgodose annat slag av statsverksamhet än domänverkets. Slutligen kunna till denna grupp föras de fisken av privaträttslig natur, som kronan förvärvat genom urminnes hävd eller genom särskilt stadgande, avtal, dom eller skattläggning eller på annat lagligt sätt, annorledes än som ovan nämnts.

A. Allmänna kronofisken.

Med allmänna kronofisken förstås enligt 7 § fiskerättslagen »ström- och insjöfisken vid kronans överloppsmarker, allmänningar, parker och holmar ävensom vid oavvittrad mark».

I 1 kap. 6 § 1852 års fiskeristadga definierades allmänna kronofisken såsom ström- och insjöfisken vid kronans allmänningar, parker och holmar, som kronan icke enskilt sig eller annan förbehållit. Definitionen på allmänna kronofisken är sålunda, såsom förut nämnts, något olika i 1852 års stadga mot i fiskerättslagen. Att med formuleringen i lagen icke är avsett att utvidga begreppet allmänna kronofisken utöver vad som förut gällt, framgår emellertid av ett uttalande i motiven till lagen. Här om utsäges följande: Uttrycket »kronans allmänningar» i detta sammanhang i 1852 års fiskeristadga torde omfatta, jämte sådan kronan tillhörig skogsmark, som blivit för bergshanteringens understöd upplåten till enskilda, även oavvittrad mark samt vid avvitrningen uppkommen, ej disponerad överloppsmark. Då det emellertid vore tvivelaktigt, huruvida man enligt rådande språkbruk kunde till kronoallmänningar hänföra sistnämnda båda slag av mark, föreslogs att uttryckligen skulle angivas, att fisket därstädes vore allmänt kronofiske.

Uttrycket »allmänningar» i detta sammanhang i fiskerättslagen torde sålunda numera endast kunna syfta på sådana skogar, som blivit till bergshanteringens understöd upplåtna (de s. k. rekognitionsskogarna). Såsom av motiven framgår, är det emellertid tvivelaktigt, huruvida kronan verkligen äger disponera över fisket i tilläventyrs å dylika skogar belägna vatten. En av ledamöterna i den kommitté, som utarbetade förslag till fiskerättslagen, ansåg, att ordet »allmänningar» icke bort upptagas bland de slag av mark, som uppräknades i 7 §, under framhållande att innehavare av mark av ifrågavarande slag, åtminstone då han själv ombesörjde förvaltningen därav, vore ensam berättigad till fiske å därtill hörande områden.

Sedan numera såväl den allmänna avvitrningen som efteravvitrningen avslutats och då sådana »holmar» som i §:n avses, enligt vad utredningen inhämtat, knappast torde förekomma, kan huvuddelen av de allmänna kronofiskena sägas bestå av fisken å kronoparker och kronoöverloppsmarker, belägna, de förstnämnda över hela landet, dock huvudsakligen i Bergslagen,

Dalarna och Norrland, de sistnämnda framför allt i fjällområdena och nästan undantagslöst ovan odlingsgränsen.

Beträffande utnyttjandet av de allmänna kronofiskena föreskrives i fiske-rättslagen, att de, som inom häradet eller socknen äro boende, äga att med tillstånd av länsstyrelsen eller, där fråga är om fiske vid kronopark, av domänstyrelsen, nyttja desamma på sätt och under villkor, som därför kunna varda bestämda, samt mot avgift, som för begagnandet finnes skälig. Bestämmelsen bör enligt motiven så förstås, att i de delar av landet, där hä-radsindelning förekommer, rätten till begagnande av allmänt kronofiske tillkommer invånarna i det härad, där detsamma finnes, medan i övriga landsdelar endast invånarna i den socken, där fisket är beläget, äga nyttja detsamma. Det härigenom stadgade så kallade orts- eller bostadsbandet skall nedan utförligare beröras.

Äro hemman anlagda på mark, där allmänna kronofisken äro belägna, skola de, till dess delning försiggått, njuta fritt fiske (7 § sista punkten). Slutligen äga de, som begagna sig av allmänt kronofiske, jämlikt 21 § andra stycket fiskerättslagen å kronomark, invid vilken dylikt fiske finnes, med tillstånd av länsstyrelsen eller, där fråga är om kronopark, av domänstyrelsen, uppsätta bodar mot den avgift, som i vart särskilt fall prövas skälig.

Begreppet »allmänna kronofisken» torde under gången tid hava varit ett begrepp, som utan större svårighet lät sig strängt avskiljas från begreppet andra kronans fisken. Under förra hälften av 1800-talet och tiden dess-förinnan var nämligen en betydande del av kronans jordbruksfastigheter anslagen till avlöning åt såväl civila som militära ämbets- och tjänstemän. En annan icke ringa del av nämnda fastigheter var upplåten åt enskilda under olika former av mer eller mindre stadig besittningsrätt, t. ex. under s. k. stadgad åborätt. En tredje del slutligen utgjordes av de s. k. kungs-ladugårdarna, vilka utarrenderades direkt till enskilda. Gentemot de nu nämnda kronoegendomarna framstodo kronoparkerna och övriga kronans skogsområden som en därifrån skarpt avskild grupp av kronoegendomar, ställd under skogsstatens förvaltning. De å sistnämnda områden belägna fiskena — de allmänna kronofiskena — kunde sålunda lätt skiljas från kronans övriga fisken. Sedan numera från och med den 1 januari 1883 för-valtningen av alla statens fasta egendom, vilka icke till följd av särskild disposition äro därifrån undantagna, överlåtits på den nämnda dag i verk-samhet trädande domänstyrelsen, är begreppet »allmänna kronofisken» svårare att avgränsa från begreppet kronans övriga fisken. Orsaken härtill är dels det sätt, på vilket kronoparkerna uppkommit, dels en medveten strä-van från domänstyrelsens sida att uppnå en såvitt möjligt likformig förvalt-ning av all under dess förvaltning stående egendom.

Ursprungligen torde kronoparkerna hava uppkommit genom att vid avvitt-ningen i norra Sverige och utmarksdelningen i södra Sverige därtill avsatts

mark. Ofta synas emellertid de sålunda uppkomna kronoparkerna hava varit av så obetydlig omfattning, att de för erhållande av en rationell skogsdrift måst utökas. För kronans räkning hava av nämnda anledning från enskilda inköpts dels avsöndringar och avstyckningar, bestående av antingen enbart skogsskiften eller jämväl av jordbruksområden, dels hela hemman eller hemmansdelar. Hemmanen och hemmansdelarna äro satta i mantal, och även när de, var för sig eller sammanslagna med de förstnämnda, direkt för kronans räkning avsatta skiftena, ingå i kronoparker, synas å desamma belägna fisken fortfarande ibland av domänstyrelsen betraktas såsom privaträttsliga fisken, varför vid utarrendering av fiskena icke bestämmelserna i 7 utan 8 och 11 §§ fiskerättslagen tillämpas. Härigenom har man sålunda, särskilt i södra delarna av landet, vid upplåtelser av sist nämnt slag ej ansett regeln om bostadsbandet tillämplig, oaktat fråga otvivelaktigt är om fisken å kronoparker.

En annan oegentlighet synes också hava uppstått genom den obestämda naturen hos vissa kronoparker. Åtskilliga av de genom tillköp eller på annat nyss nämnt sätt uppkomna kronoparkerna gå ned till kusten. Därigenom att de utgöras av i mantal satt jord, betraktas fisket i vattnen utanför desammas stränder av vederbörande merendels såsom av privaträttslig natur. Härigenom hava mångenstädes upplåtelser av fiske i vid kusten belägna kronovatten kommit att äga rum mot avgift. Huruvida detta överensstämmer med bestämmelserna i 1 § fiskerättslagen, kan anses tveksamt. Sjöberg anför¹ beträffande tolkningen av 1 kap. 1 § 1852 års fiskeristadga, vilket lagrum motsvarar 1 § fiskerättslagen: »Vad med kronostränder, som icke till något visst hemman höra, kan förstås, eller var sådana finnas, kunna vi ej säga, försåvitt därmed ej menas havsstranden vid de kronoallmänningar, parker, rekognitionsskogar eller kronoskogar i de norra provinserna, vilka möjligen kunna sträcka sig till havet».

En osäker ställning i fiskerättsligt avseende synes även vidlåda de på Öland och vid Kalmar sund belägna, vid utmarksdelningen för kronans räkning avsatta s. k. fiskeplanerna. Dessa disponerades tidigare av ortsbefolkningen utan arrendeavgift, men numera uppbär domänstyrelsen enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut avgift för begagnandet av till en del av dem hörande fiske.

Huruvida den ena eller andra uppfattningen av ifrågavarande fiskens natur hävdas, torde vara av skäligen ringa betydelse, alldenstund skillnaden i förfaringssättet vid fiskenas upplåtande huvudsakligen ligger i den begränsning vid upplåtelsena, som föranledes av det förut nämnda bostadsbandet, vilken begränsning — som i det följande närmare skall utvecklas — utredningen kommer att föreslå skola borttagas.

I det följande skola till en början till behandling upptagas sådana *allmänna kronofisken, som upplåtas av domänstyrelsen*, d. v. s. jämlikt nyss

¹ a. a. sid. 34.

berörda § i fiskerättslagen dylika fisken, som äro belägna vid kronoparker. Genom bestämmelserna i 55 och 56 §§ renbeteslagen, för vilka i det följande närmare skall redogöras, göres emellertid i nämnda bestämmelse vissa inskränkningar, i det i sistnämnda § föreskrives, att beträffande de till lapparnas disposition stående vattnen å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen vederbörande länsstyrelse skall handhava upplåtelser av fiskerätt utom i fråga om lapparna, som där hava fri fiskerätt. Åtskilliga kronoparker äro till vissa delar belägna ovan odlingsgränsen. »Allmänna kronofisken, som upplåtas av domänstyrelsen», måste med hänsyn härtill definieras som dylika fisken, vilka äro belägna å kronoparker utom renbetesfjällen och nedom odlingsgränsen.

Enligt sin instruktion har domänstyrelsen att förvalta de till statens domäners fond hörande fastigheterna, vilka utgöras av bland annat kronoparker och kronoöverloppsmarker, i vilken verksamhet torde inbegripas jämväl upplåtelser av till markerna hörande fisken.

För att erhålla en översikt över ifrågavarande fisken har utredningen genom domänstyrelsen införskaffat uppgifter från vederbörande revirförvaltare beträffande vattnens antal, beskaffenhet, areal och antalet fiskerättsupplåtelser i desamma.

En sammanställning av de från revirförvaltarna inkomna uppgifterna, som avse vatten å kronoparkerna utom renbetesfjällen och nedom odlingsgränsen, har gjorts i tabell 1.¹ I nämnda tabell hava icke upptagits sjöar med en areal understigande 20 hektar och icke heller bäckar med obetydlig vattentmängd. Dylika vatten finnas emellertid å kronoparkerna i mycket stort antal och sakna ur fiskesynpunkt ingalunda betydelse. Vid sammanställandet av de inkomna uppgifterna har av orsaker, för vilka ovan redogjorts, i vissa fall visat sig förenat med svårigheter att säkert avgöra, huruvida fisket i vissa uppgivna fiskevatten är att anse såsom allmänt kronofiske eller icke. Åtskilliga av de för södra delarna av landet i tabellen upptagna vattnen kunna i detta avseende anses tvivelaktiga.

Av tabellen framgår, att antalet vatten å kronoparker inom många revir — särskilt vissa av de sydligare — är mycket obetydligt och framförallt, att arealen av dylika vatten här är ganska ringa. Största antalet vatten och största arealen av desamma anträffas inom de nordligare reviren. Inom vissa revir förekomma uteslutande relativt obetydliga vatten, inom andra åter äro även större sjöar eller delar därav belägna å kronoparker. Desamma gäller de rinnande vattendragen.

Sammanlagda antalet i tabellen upptagna vatten å kronoparker, d. v. s. såväl sjöar som rinnande vatten, utgör 2 067. Sjöarna hava enligt uppgift en areal av tillhoppa omkring 159 371 hektar och de rinnande vattendragen en längd av tillhoppa omkring 2 596 kilometer.

¹ Samtliga tabeller finnas såsom bilaga I fogade till betänkandet.

Vad angår vattnens beskaffenhet ur fiskesynpunkt äro flertalet av desamma belägna inom tämligen karga och näringsfattiga skogs- och moränområden och vattnen uppvisa därför icke särskilt hög fiskproduktion. Å andra sidan finnas bland ifrågavarande vatten många med hänsyn till fiskavkastningen utmärkta sjöar och rinnande vatten, där dessutom ofta förekomst av laxöring och harr i hög grad förhöjer vattnens värde ur sportfiskesynpunkt.

I fråga om förvaltningen av ifrågavarande vatten har domänstyrelsen tidigare endast undantagsvis vidtagit några direkta åtgärder i syfte att i högre grad utnyttja vattnen eller att genom fiskevårdsåtgärder höja avkastningen av desamma och göra dem mera inkomstbringande. På senare år har emellertid i detta avseende inträtt en betydande förändring, i det domänstyrelsen företagit åtgärder för att få till stånd en bättre fiskevård i vattnen i fråga. I domänstyrelsens generalförslag angående driftkostnader för domänverket hava sålunda under senare år upptagits vissa belopp, omkring 10 000 kronor per år, för fiskevård i de under styrelsens förvaltning stående vattnen.

I syfte att, innan direkta fiskevårdsåtgärder i större skala komma till utförande, öka insikterna i fiske och fiskevård hos sin personal ävensom förskaffa sig större kännedom om vattnen har domänstyrelsen med anlitande av nämnda bidrag i samråd med lantbruksstyrelsen dels anordnat utbildningskurser för jägmästare och kronojägare inom de särskilda distrikten, dels igångsatt undersökningar beträffande vattnens beskaffenhet och förutsättningarna för fiskproduktionens höjande i desamma. Nämnda undersökningar hava hittills utförts av de hos hushållningssällskapen anställda länsfiskeritjänstemännen. För de anvisade medlen hava därjämte redan nu åtskilliga utplanteringar och andra fiskevårdsåtgärder vidtagits i vattnen.

Under tiden fram till och med år 1938 hava med biträde av fiskeritjänstemän fyra kurser för domänverkspersonal anordnats, nämligen under år 1936 en i Motala och en i Trollhättan samt år 1937 en i Örebro och en i Mora. Därjämte har vid flera av lantbruksstyrelsen anordnade fiskevårdskurser i olika delar av landet domänverkspersonal deltagit. I detta sammanhang torde även böra nämnas, att särskild undervisning i fiskevård numera meddelas vid skogshögskolan liksom även att ökad dylik undervisning beredes eleverna vid statens skogsskolor.

I av domänstyrelsen för olika grenar av dess förvaltning utfärdade reglementen finnas under kapitel J intagna bestämmelser angående fiskevård å de under styrelsens förvaltning stående vattnen. Enligt den från och med den 1 juni 1937 gällande lydelsen av 5—7 §§ i nämnda kapitel åligger det vederbörande tjänsteman att, under samarbete med för fiskevård inom orten verksamma myndigheter och sammanslutningar, vidtaga lämpliga fiskevårdsåtgärder ävensom ombesörja införskaffande av statistiska

uppgifter samt föranstalta om särskild bevakning av sådana vatten, där mera kostsamma åtgärder vidtagits för fiskets upphjälpande.

Huvudbestämmelsen angående domänstyrelsens förvaltning av vattnen å kronoparkerna anträffas i 4 § kungl. förordningen den 10 maj 1935 (nr 157) angående grunder för förvaltningen av vissa kronoskogar (kronoskogs-förordningen). Enligt nämnda stadgande må, där så prövas lämpligt, domänstyrelsen eller, efter styrelsens förordnande, densamma underställd tjänsteman å skog, som avses i förordningen, upplåta rätt till fiske, som hör till skogen. Beträffande dylika upplåtelser kunna två olika fall särskiljas. I förra fallet, vilket torde vara det vanligaste, utgöras de kronan tillhöriga fiskevattnen av hela sjöar eller angränsande rinnande vattendrag, eller av sådana delar av sjöar och vattendrag, som i samband med utmarksdelningen i södra Sverige och avvitrningen i norra Sverige antingen genom rågångar eller i övrigt i egenskap av självständiga skifteslag rättsligt avgränsats mot annan eller andra ägare tillhöriga fiskevatten i en och samma sjö eller slutligen av genom skifte utbrutna delar ur tidigare gemensamma fiskevatten. Under samtliga dessa förutsättningar är alltså kronan ensam ägare till fisket i respektive vatten. I senare fallet är däremot kronans fiske gemensamt med övriga delägares i ett till ett skifteslag hörande oskiftat fiskevatten (jfr sid. 45).

Givetvis är det i första hand de kronan med full dispositionsrätt tillhöriga vattnen å kronoparker, som äro föremål för upplåtelse. Beträffande ifrågavarande vatten må till en början framhållas, att i många fall åtminstone tidigare några direkta upplåtelser i desamma ej ägt rum, ehuru befolkningen i viss utsträckning begagnat sig av fisket i vattnen. Dylika förhållanden hava uppgivits vara för handen i Hamra revir i Gävle-Dala samt i flera revir i Övre och Mellersta Norrlands överjägmästaredistrikt. Inom Älvdalens båda revir i Gävle-Dala distrikt anser sig befolkningen hava ur gammal rätt till avgiftsfritt fiske i vattnen å kronoparkerna. I detta sammanhang må därjämte nämnas, att inom Idre revir av samma distrikt lapparna jämlikt två särskilda, härnedan närmare berörda kungl:a brev den 31 december 1888 och den 7 april 1899 tillförsäkrats rätt till husbehovsfiske i de å kronoparker därstädes belägna vattnen.

De direkta upplåtelserna hava tidigare skett under olika former. Vid upplåtelser av större omfattning har domänstyrelsen själv prövat föreliggande ansökningar, varefter själva upplåtelsen ordnats genom vederbörande överjägmästare. Vid mindre upplåtelser hava jägmästarna i de särskilda reviren bemyndigats att meddela upplåtelse, oftast blott för kortare tid.

Numera ske alla upplåtelser av fiske i vatten å kronoparker enligt bestämmelserna i kapitel N § 11 punkterna 6—9 av domänstyrelsens förut nämnda reglementen. Sålunda äger jägmästare medgiva tillfällig upplåtelse å ett år, då värdet av upplåtelsen icke överstiger 100 kronor, medan i övriga fall visserligen vederbörande jägmästare meddelar den direkta upp-

låtelsen, men först sedan frågan därom underställts domänstyrelsens prövning. För samtliga upplåtelser hava uppgjorts enhetliga kontraktbestämmelser, vilka sammanförts å ett kort (fiskebevis).

Upplåtelser, som nu nämnts, hava skett till enskilda personer eller föreningar, avsende rätt att ensam bedriva fiske i vissa vatten eller till ortsbör, avsende rätt att gemensamt fiska i flera vatten. Stundom hava upplåtelseerna avsett endast sportfiske, i andra fall husbehovsfiske, och i vissa fall, såväl i de stora sjöarna som vid kusten, yrkesfiske.

I många fall beredes domänverkets personal tillstånd att idka husbehovsfiske i vissa vatten, därvid jämlikt ovan nämnda reglementen tillståndsbervis för överjägmästare och jägmästare utfärdas av domänstyrelsen, medan tillstånd för kronojägare lämnas enligt de för upplåtelser till allmänheten föreskrivna grunder. Nämnda upplåtelser till domänverkets personal hava ibland omfattat vissa bestämda vatten, ibland alla vatten inom vederbörandes tjänstgöringsdistrikt samt städse skett mot erläggande av avgift.

I de kontrakt, som pläga upprättas vid upplåtelse av vatten å kronoparker, bruka intagas — förutom tiden för upplåtelsen, gränserna för fiskeområdet och arrendebeloppet — jämväl vissa villkor för att fiskerätten skall få utövas. Sålunda bruka i kontrakten föreskrifter meddelas att fiskerätts-havare skall vara skyldig att på anfordran av domänstyrelsen vidtaga vissa fiskevårdsåtgärder, att årligen lämna uppgift å mängden fångad fisk, att, såvitt möjligt, öva tillsyn över att olovligt fiske icke äger rum samt att — mot nedsättning i avgiften — tåla de inskränkningar i fisket, som kunna betingas av särskilda orsaker. Vanligen meddelas även förbud mot att fånga viss fisk eller att använda vissa fiskemetoder. Upplåtelser av fiske i vatten å kronoparker enligt former, för vilka nu redogjorts, avse i regel 5 år samt lägst 1 och högst 10 år.

I tabell 1 hava upptagits antalet upplåtelser och inkomsterna av desamma för åren 1936 och 1937 fördelade på revir och län. I det av 1915 års sakkunniga avgivna betänkandet finnas motsvarande siffror för år 1916, ehuru där fördelade länsvis. Då emellertid på senare år ett flertal förändringar ägt rum beträffande revirens gränser, har det icke varit möjligt att utan ett synnerligen omfattande arbete omföra sistnämnda siffror jämväl till revir.

En jämförelse mellan siffrorna för hela landet visar en kraftig ökning under senare år av antalet fiskerättsupplåtelser i ifrågavarande vatten. Medan antalet dylika år 1916 uppgick till 82, var motsvarande antal för år 1936 icke mindre än 1 227. Inkomsterna av upplåtelseerna belöpte sig år 1916 till endast 2 479 kronor 81 öre, medan de år 1936 ökat till 18 223 kronor. År 1937 hade inkomsterna från upplåtelseerna stigit till 22 325 kronor 81 öre. Av skäl, som förut berörts, torde emellertid vissa i tabell 1 intagna uppgifter rätteligen avse upplåtelser av fisken av privaträttslig natur. Siffrorna i tabellen äro därför säkerligen något för höga och mindre belopp torde rätteligen hava bort

överflyttas till tabell 4 och föras under därstädes upptagna inkomster av upplåtelser av kronans privaträttsliga fisken av olika slag.

De genom fiskerättsupplåtelser i vatten å kronoparker influtna avgifterna bokföras bland domänverkets övriga inkomster.

Jämlikt förut berörd bestämmelse i 7 § fiskerättslagen skola nu nämnda upplåtelser avse endast inom häradet eller socknen boende personer. Det synes dock förekomma fall, då upplåtelser skett jämväl till andra fiskande. Givet är, att den sålunda stadgade inskränkningen i möjligheterna till upplåtelse av vatten å kronoparker i många fall utgör ett hinder för ett mera rationellt utnyttjande av nämnda vatten.

Utom nu berörda upplåtelser av ifrågavarande vatten mot särskild avgift förekommer på grund av därom i åtskilliga författningar, som reglera kolonisationen i Västerbottens och Norrbottens län, givna bestämmelser ett stort antal upplåtelser av annat slag i vattnen, nämligen avgiftsfria upplåtelser till vissa å kronoparkerna bosatta lägenhetsägare. Härtill återkommer utredningen mera ingående i det följande (sid. 84). Genom dessa upplåtelser erhåller sålunda ett stort antal personer fiskerätt i vattnen å kronoparkerna, utan att kronan därigenom tillföres några direkta inkomster.

Slutligen bör här nämnas en ytterligare form av avgiftsfri upplåtelse av fiske å kronoparker. För förvaltningen av å kronoparkerna belägna vatten, vilka tillhöra därstädes belägna jordbruksegendomar (skogsjordbruk), gälla nämligen särskilda i kungl. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom (arrendeförordningen) meddelade bestämmelser. Nämnda egendomar skola sålunda, därest de icke på grund av särskilda stadganden skola disponeras på annat sätt, upplåtas på arrende (2 §), därvid de åligganden och befogenheter, som i avseende å utarrenderingen tillkommer domänstyrelsen, efter Kungl. Maj:ts bestämmande må utövas av vederbörande överjägmästare eller annan, domänstyrelsen underställd tjänsteman (33 §). Ifrågavarande jordbruksegendomar innehavas av kronan liksom de skogar, å vilka de äro belägna, för vinnande av inkomst. Deras utarrendering sker emellertid närmast i ändamål att tillförsäkra domänverket erforderlig arbetskraft för av detsamma bedrivet skogsbruk. I arrendekontrakt angående nämnda egendomar må enligt berörda författning icke intagas förbud för arrendator att för hushållsbehov nyttja fiske, som hör till den arrenderade jorden, i vidare mån än såvitt angår visst fiskevatten, där kronan låtit vidtaga särskilda åtgärder för fiskets förbättrande, eller kräftfångst (42 §).

Rörande upplåtelser av kronan tillhöriga andelar i oskift fiskevatten må framhållas, att kronan beträffande nyttjandet av desamma är underkastad samma bestämmelser, som gälla för enskilda. Enligt 10 § fiskerättslagen gäller sålunda att alla, som i dylikt vatten äga del, må bruka detsamma efter ty de kunna samsas. Dessutom föreskrives emellertid, att en delägare icke må utan de flesta övrigas samtycke upplåta fiskerätt i vattnet åt någon,

som ej är delägare i detsamma. I de flesta fall, där kronan är delägare i oskift vatten, har kronan icke särskilt sökt utnyttja sin fiskerätt i detsamma. Kronan har dock i enstaka fall ingått såsom medlem i sådana föreningar, som mångenstädes bildats för ordnandet av fisket i dylika fiskevatten, och i ovannämnda reglementen kapitel J § 5 har revirförvaltare tillagts rätt att — efter domänstyrelsens medgivande — å kronans vägnar ingå såsom medlem i lokal fiskevårdsförening. Enligt stadgarna för dylika föreningar äga vanligen medlemmarna rätt att själva fiska till husbehov. Därjämte sälja föreningarna ofta fiskekort till icke fiskerättsägare, därvid inkomsterna i första rummet pläga användas för bekostande av i vattnen nödiga fiskevårdsåtgärder. Då inkomster, som inflyta från medlemsavgifter och vid försäljning av fiskekort, komma föreningarna såsom sådana till godo och icke de enskilda medlemmarna, har kronan emellertid icke någon direkt inkomst från dylika vatten.

För förvaltningen av gemensamt fiskevatten, antingen det utgöres av oskift vatten eller av vatten, som eljest tillhör flera byalag eller andra delägare, finnas i övrigt regler i lagen den 30 juni 1913 (nr 97) om gemensamhetsfiske. Enligt nämnda lag kan viss majoritet av delägarna i vattnet besluta, att fisket i detsamma skall vara gemensamhetsfiske. För att dylikt beslut skall bli giltigt fordras, att detsamma fastställas av vederbörande länsstyrelse.

En inskränkning i kronans förfoganderätt över fisket i vattnen å kronoparkerna nedom odlingsgränsen gäller jämväl med hänsyn till lapparna. Jämlikt 55 § renbeteslagen hava nämligen lapparna rätt till fiske icke allenast å de områden, där de hava rätt att vistas hela året, utan även å andra områden inom lappmarkerna under den tid de äga att där uppehålla sig med sina renar. De förra områdena äro belägna å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen, de senare nedom densamma, där de i stor utsträckning sammanfalla med kronoparkerna. Vid fiskeupplåtelser i vattnen å de sistnämnda områdena kan kronan sålunda icke bevilja ensamupplåtelser, utan lapparna måste därstädes alltid hava rätt till fiske samtidigt. I verkligheten är dock, såsom senare skall visas, lapparnas fiske å sistnämnda områden av mera underordnad och lokal natur, och det är endast inom Malå revir i Västerbottens län samt inom vissa revir i Norrbottens län som dylikt fiske i större utsträckning förekommer. Liknande rätt till fiske å kronoparker hava, såsom förut nämnts, i Idre lappby i Kopparbergs län bosatta lappar jämlikt två särskilda, förut berörda kungliga brev.

Härefter skola till behandling upptagas sådana *allmänna kronofisken*, som jämlikt 7 § fiskerättslagen skola upplåtas av länsstyrelserna. Nämnda fisken utgöras, som förut nämnts, numera huvudsakligen av fisken å kronoöverloppsmarker. Nästan samtliga nämnda marker ligga ovan odlingsgränsen, där jämlikt förut berörda bestämmelser i renbeteslagen lapparna hava

fiskerätt. Till allmänna kronofisken, som skola upplåtas av länsstyrelserna, höra jämväl på grund av bestämmelserna i samma lag, allmänna kronofisken, som äro belägna å kronoparker ovan odlingsgränsen.

Ifrågavarande fiskevatten utgöra med hänsyn till arealen större delen av de å nämnda områden befintliga sjöar och rinnande vattendrag. Ur fiske-synpunkt äro dessa vatten i flertalet fall mera givande än de å kronoparkerna belägna vattnen, framför allt med hänsyn till att fiskbeståndet i de samma oftast utgöres av de värdefulla fiskarterna sik, laxöring och röding.

Lapparnas fiskerätt är av långt större omfattning å områdena ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen i Jämtland, vilka blivit till deras uteslutande begagnande anvisade, än å de nedom odlingsgränsen belägna områdena. Å de förra områdena, vare sig de utgöras av överlopsmarker eller såsom på sina håll är fallet av kronoparker, har nämligen kronan jämlikt 56 § renbeteslagen ej rätt att för egen räkning upplåta fiske. Dylik upplåtelse får jämlikt sistnämnda § *endast* ske av vederbörande länsstyrelse och till förmån för lapparna samt efter deras hörande.

Upplåtelser genom länsstyrelserna av här berörd art hava tidigare förekommit mera sällan. Detta torde hava berott på den föreställningen, att lagens bestämmelser avsett att i första hand tillförsäkra lapparna deras urgamla fiskerätt, och att de förefintliga vattnen behövdes för lapparnas räkning, ävensom på bristande intresse från utomståendes sida för fiske i vattnen. I och med ett stadigt stigande dylikt intresse såväl från den bofasta befolkningens som från sportfiskarens sida hava emellertid länsstyrelserna beviljat fiskeupplåtelser i en år efter år ökad omfattning, delvis i samband med igångsättande av fiskinplanteringar i vattnen från fiskodlingsanstalter, som inom Västerbottens län anlagts med anlåtande av bidrag från nämnda läns lappfond.

Fiskeupplåtelseerna hava skett under något olika former i de särskilda länen. I Jämtlands län hava fiskeupplåtelser förut i allmänhet skett i samband med utarrendering av jakt och mot gemensam arrendeavgift för båda rättigheterna. I den mån dylika upplåtelser utgå, upplåtas emellertid numera jakt och fiske genom särskilda kontrakt, vanligen avseende perioder på några år. Från och med år 1936 hava även skett upplåtelser för endast ett år i sänder och med rätt för arrendator att i sin tur sälja fiskekort till andra. I dylika fall erlägges utom en bestämd arrendeavgift även viss avgift för varje av arrendatorn försålt fiskekort. De förstnämnda upplåtelseerna (långtidsupplåtelser) avse såväl husbehovsfiske för ortsbor som sportfiske för personer från andra trakter, de senare och vanligaste (korttidsupplåtelser) endast sportfiske. I kontrakt rörande långtidsupplåtelser pläga intagas bestämmelser om bland annat skyldighet för arrendator att så bedriva fisket, att fiskbeståndet icke äventyras, att tåla intrång genom den lapparna och eventuellt andra tillkommande fiskerätt, att vid anfordran förete bevis därom, att stadgad arrendeavgift erlagts, att, såvitt möjligt,

tillse att icke olaga fiske bedrives i vattnen samt att i förekommande fall anmäla dylikt, varjämte viss rätt brukar medgivas arrendator att vid fiske åtföljas av på förhand hos länsstyrelsen namngivna personer. Vid ettårsupplåtelse, som ske genom försäljning av fiskekort, bruka föreskrivas liknande bestämmelser. Stundom finnes å dylika kort föreskrift om skyldighet för fiskerättshavare att vidtaga vissa utplanteringar. Avgifterna variera från 5 kronor vid korttidsupplåtelser till flera hundra kronor vid långtidsupplåtelser. Upplåtelse avse vanligen endast sportfiske, ej fiske med nät, not, ryssja, utter, långrev, ståndkrok eller dylikt, och gälla städse visst närmare angivet vattenområde.

Inom Västerbottens län hava före år 1917 inga fiskeupplåtelser av ifrågasvarande slag ägt rum. Under senare år har emellertid därstädes ett ganska stort antal dylika upplåtelser kommit till stånd, huvudsakligen till ortsbor och merendels för endast två eller, ehuru mera sällan, ett år i sänder. I vissa fall gälla upplåtelse endast för viss tid av året, såsom två veckor, två månader etc. Stundom hava upplåtelser skett till föreningar, med skyldighet för dessa att betala särskild avgift för varje utöver ett visst fastställt antal ytterligare tillkommande fiskande. Även för tjänstemän under tjänsteresor beviljas fiskeupplåtelser. Vanligen utlämnas vid såväl husbehovs- som sportfiskeupplåtelser särskilda kort. I de beträffande upplåtelse rättade kontrakt återfinnas i stort sett samma bestämmelser som i nyssnämnda för Jämtlands län gällande kontrakt. Däremot äro bestämmelserna angående fiskets beskaffenhet ej detaljerat utformade; det angives exempelvis endast, att fisket avser sportfiske, krokfiske eller husbehovsfiske, men närmare föreskrifter om vilka fiskesätt, som äro tillåtna eller förbjudna, givas icke. Upplåtelse avse bestämda vattenområden. Avgifterna torde variera mellan 5 och 250 kronor.

Inom Norrbottens län slutligen äro upplåtelse av mera växlande art än i Jämtlands och Västerbottens län. I första hand torde här böra nämnas upplåtelser av vidsträckt område till större jakt- och fiskeföreningar. Medlemmarna i dessa föreningar erhålla rätt till visst slags fiske i alla vatten å sålunda arrenderade områden mot erläggande av särskild avgift, varav en del av föreningarna inlevereras till länsstyrelsen. Upplåtelse gälla större, geografiskt avgränsade områden och avse ensamrätt men medföra dock icke någon inskränkning i den lapparna enligt lag eller den bofasta befolkningen jämlikt särskilda tillstånd tillkommande fiskerätt. De utfärdade kontrakt innehålla bestämmelser om olika fiskesätt inom särskilda i arrendet ingående vatten ävensom tämligen detaljerade fiskevårdsföreskrifter. I viss mån likartade upplåtelser, också med ensamrätt, hava även medgivits enskilda personer. Arrendetiden varierar i båda fallen mellan 3 och 10 år. Därjämte ske upplåtelser i synnerhet till ortsbor men även till personer från andra trakter efter ungefär samma grunder som i Västerbottens län. Sistnämnda slag av upplåtelser avse visst slags fiske i bestämda

vatten, ibland under flera år, ibland åter endast under ett år eller kortare tid. Vid samtliga nu berörda upplåtelser plägar föreskrivas skyldighet för arrendator att årligen till länsstyrelsen lämna uppgift å fångad fisks art och vikt.

Dylik skyldighet plägar däremot icke föreskrivas vid ett annat slag av upplåtelser, som beviljas inom Norrbottens län, nämligen upplåtelser genom försäljning av fiskekort, berättigande till fiske med spö eller drag under fem dagar inom ett område av 5 kilometers bredd å ömse sidor om vissa viktigare turistleder.

Avgifterna vid upplåtelser inom Norrbottens län till föreningar växla mellan 1 och 200 kronor. För medlemmar, som tillkomma utöver de ursprungligen uppgivna, betalas i vissa fall 25 kronor per person. De förut nämnda jakt- och fiskeföreningarna erlægga för varje fiskande och jagande medlem 4 respektive 9 kronor, varjämte finnas lägre avgifter, berättigande till blott spö- och dragfiske. För upplåtelseerna vid turistlederna erlägges ett pris av 3 kronor.

Beträffande förfaringssättet vid samtliga upplåtelser å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen, för vilka nu redogjorts, ske upplåtelseerna direkt av vederbörande länsstyrelse med undantag för upplåtelseerna av fiske utmed turistleder i Norrbottens län, beträffande vilka länsstyrelsen uppdragit åt landsfiskaler, föreståndare för vissa turiststationer samt fjällstuguåbor att försälja fiskekort.

Merendels pläga lapparna höras vid ifrågavarande upplåtelser. I Norrbottens län hava dock lapparna lämnat generella medgivanden för lappfogdarna att tillstyrka upplåtelse av rätt till sportfiske inom vissa vatten, och i Jämtlands län plägar vid förnyelse av tidigare arrenden lapparnas mening inhämtas, allenast därest klagomål från deras sida försports mot arrendatorn. I Norrbottens län hava vid större upplåtelser även fiskeriintendenten hörts, varjämte ifråga om ensamupplåtelser yttrande inhämtats från vederbörande landsfiskal och jämväl den bofasta befolkningen beretts tillfälle att yttra sig.

Tabell 4 utvisar antalet genom de tre länsstyrelserna gjorda fiskeupplåtelser å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen och av desamma influtna avgifter. Härvid äro ej de för jakt och fiske gemensamma upplåtelseerna medräknade. Ökningen under senare år av antalet upplåtelser är inom alla tre länen ganska stor och kommer inom Jämtlands län huvudsakligen på korttidsupplåtelser till sportfiskare, inom Västerbottens och Norrbottens län i första hand på upplåtelser till ortsbor, ehuru i sistnämnda län även i hög grad på korttidsupplåtelser till sportfiskare. Upplåtelseavgifterna hava ökat från 254 kronor år 1916 till 15 038 kronor 50 öre år 1937—38. Härtill komma inkomster från kombinerade jakt- och fiskeupplåtelser ävensom tilläggsavgifter från särskilda medlemmar i föreningar. Inkomsterna från jakt- och fiskeföreningar utgjorde år 1937—38 för Jämtlands län 11 806 kronor och tilläggsavgifterna för fiske i Norrbottens län under samma år 3 148 kronor.

Inkomsterna från de genom länsstyrelserna gjorda såväl fiske- som jakt-upplåtelse-erna ovan odlingsgränsen tillföras enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut lappfonderna. Från dessa fonder hava anvisats bidrag till diverse för lapparna gagneliga åtgärder, däribland, såsom ovan nämnts, till vissa fiskodlingsanstalter i Västerbottens län.

En ytterligare inskränkning i kronans förfoganderätt över fisket å här berörda områden gäller för vatten å sådana områden, som avsatts till nationalparker. Fem dylika parker finnas härstädes, nämligen Abisko, Sarjeks, Stora Sjöfallets, Peljekajse och Vaddetjäcko. Av dessa är Sarjeks störst med 1 900 kvadratkilometer, varefter kommer Stora Sjöfallets med ursprungligen 1 500 kvadratkilometer. De övriga äro alla mindre eller respektive Abisko 50, Peljekajse 146 och Vaddetjäcko 24·5 kvadratkilometer. Jämlikt 1 § lagen den 25 juni 1909 (nr 56) angående nationalparker är det förbjudet att å sistnämnda områden fånga djur av vad slag det vara må, dock att Konungen i särskilt reglemente med avseende å varje särskild nationalpark kan föreskriva de undantag från nämnda förbud, som må finnas nödiga för vetenskapliga forskningar och för utövande av det fiske, som prövas utan olägenhet kunna medgivas (3 §). Genom lagen göres icke heller inskränkning i de rättigheter till fiske, som äro lapparna medgivna (2 §). Upplåtande av fiskerätt till andra än lappar torde däremot ej få äga rum inom ifrågavarande områden. I kungl. reglementet den 22 december 1911 (nr 156) rörande nationalparkernas förvaltning har emellertid beträffande Abisko, Sarjeks och Stora Sjöfallets nationalparker föreskrivits, att där fiske med krok finnes utan olägenhet kunna medgivas inom sistnämnda nationalparker, tillstånd till dylikt fiske får mot visst av vetenskapsakademien bestämt belopp lämnas av nämnda akademi. Inflytande avgifter skola användas till bestridande av de för skötseln av parkerna uppkommande kostnaderna.

Enligt vad från vetenskapsakademien inhämtats, hava endast ett fåtal upplåtelser av fiskerätt ägt rum å ifrågavarande nationalparker, nämligen intill utgången av år 1937 en upplåtelse å Abisko samt tre å Sarjeks och fyra upplåtelser å Stora Sjöfallets nationalpark. Merendels hava upplåtelse-erna gällt krokfiske i samband med olika slags arbeten inom nationalparksområdena och i allmänhet hava upplåtelse-erna varit avgiftsfria. De till vetenskapsakademien influtna avgifterna hava därför uppgått till helt obetydliga belopp, under åren 1911—1937 tillhoppa 40 kronor. Härtill kommer emellertid en årlig avgift av 50 kronor, som utgår från och med år 1913 och fastställts genom Kungl. Maj:ts resolution den 2 maj samma år angående tillstånd till 50 års nyttjanderätt av visst nybygge uppfört å Stora Sjöfallets nationalpark ävensom husbehovsfiske inom nämnda nybygges gränser. Ifrågavarande avgift inbetalas till Stora Sjöfallets nationalparks kassa.

Även torde här böra nämnas, att genom en kungl. skrivelse till vetenskapsakademien den 26 september 1919 (nr 641) angående uteslutande från Stora Sjöfallets nationalpark av vissa områden m. m. delar av näm-

da nationalpark i samband med den av vattenfallsstyrelsen företagna regleringen av Suorvasjöarna utbrutits och i vissa avseenden jämställts med övriga fjällområden. Beträffande fisket inom de sålunda utbrutna områdena gälla alltså bestämmelserna i renbeteslagen.

Såsom sammanfattning av vad ovan anförts rörande förvaltningen av de allmänna kronofiskena kan i stort sett sägas, att, ehuru domänstyrelsen jämlikt sin förenämnda instruktion äger handhava förvaltningen av den mark, å vilken fiskena finnas, under vilken verksamhet torde inbegripas jämväl förvaltningen av fiskena, har genom såväl renbeteslagen som fiskerättslagen bestämts, att upplåtelser av fiskerätt i vissa av vattnen å ifrågavarande områden, nämligen alla vatten ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen samt vattnen vid kronans överloppsmarker, allmänningar och holmar skola ske genom vederbörande länsstyrelse. Såväl fiskerättslagen som renbeteslagen hava tillkommit i den ordning, som i 87 § regeringsformen sägs och torde sålunda rubba bestämmelserna i domänstyrelsens instruktion. Utarrenderingen av ett vatten måste enligt utredningens uppfattning sägas ingå i förvaltningen av samma vatten. Då vidare länsstyrelserna, såsom nämnts, ombesörja såväl fiskevårdande åtgärder i som bevakningen av alla vatten, beträffande vilka de hava upplåtelserätt, samt inkomsterna av alla upplåtelser i vattnen ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen icke tillföras domänverket utan lappfonderna, torde kunna påstås att de facto länsstyrelserna handhava förvaltningen av de allmänna kronofisken, beträffande vilka de hava upplåtelserätt, trots att domänstyrelsen förvaltar den mark, å vilken fiskena finnas.

B. Kronans enskilda fisken.

Beträffande dessa fisken finnes i fiskerättslagen intet annat stadgande än 8 §, som säger: Kronans enskilda fisken i saltsjön, insjöar och rinnande vatten vare såsom hittills kronan och hennes rättsinnehavare förbehållna.

Antalet dylika fisken, huvudsakligen lax- och ålfisken men även strömmingsfisken, var i äldre tid synnerligen stort. De torde i allmänhet hava uppkommit genom att kronan gjort regalitetsanspråk gällande på fisket i visst vattendrag eller fisket efter visst slag av fisk och funnos i jordeboken upptagna såsom särskilda lägenheter. Större delen av desamma utarrenderades för kronans räkning. Såsom i den historiska översikten framhållits, förordnades genom ett kungl. brev den 22 mars 1850, att endast de större lax- och strömmingsfiskena skulle för kronans räkning bibehållas och enligt dittills gällande föreskrifter utarrenderas, medan av de övriga de, som voro utarrenderade, skulle på visst närmare angivet sätt försälgas under skattemannarätt och avföras från jordeböckerna. Sådana fisken, som blivit

utdömda eller förut ingått i hemmans skattläggning eller befunnits odugliga, skulle enligt samma brev utan vidare avföras från jordeböckerna.¹

Större delen av de kronans enskilda fisken, som numera finnas kvar, förvaltas i likhet med andra kronans fastigheter av domänstyrelsen enligt dess instruktion. Några enskilda kronofisken hava dock, i samband med att förvaltningen av de vatten, vari de äro belägna, lagts på vattenfallsstyrelsen, överflyttats till sistnämnda styrelses förvaltning.

För domänstyrelsens förvaltning av ifrågavarande fisken gäller den förut berörda kungl. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom, vilken enligt 1 kap. 1 § avser, förutom annat, de kronan tillhöriga fisken, som förvaltas av domänstyrelsen. Jämlikt 3 kap. 46 § förordningen skola fiskena, i likhet med annan kronans fasta egendom, utarrenderas, och har styrelsen därvid att välja det förfaringssätt, som i varje fall finnes lämpligast. Vanligt har härvid varit, att de större fiskena utbjudits på auktion och upplåtits till den högstbjudande. Dyliga auktioner hava, efter anmodan av domänstyrelsen, pläggat förrättas av vederbörande länsstyrelse, ehuru kontrakt utfärdats av domänstyrelsen.

De under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående enskilda kronofiskena hava även i vissa fall utarrenderats, därvid såväl auktionsförfarande som underhandsupplåtelse ägt rum. Några allmänna föreskrifter härom finnas ej i författningsform givna. Såväl de genom domänstyrelsen som vattenfallsstyrelsen gjorda upplåtelseerna hava i vissa fall avsett femårsperioder, i några fall dock kortare tid. Upplåtelseerna hava vanligen avsett yrkesfiske och merendels hava särskilda föreskrifter lämnats om redskapens art etc. I vissa fall har sportfiske idkats samtidigt. Särskilda kontrakt hava städse upprättats.

Tabell 2 upptager en förteckning över kronans enskilda fisken samt de avgifter, som vid upplåtelse av desamma under olika år influtit. Av tabellen framgår, att avkastningen under senare år sjunkit. Detta beror dels på att antalet ifrågavarande fisken var större år 1916 än år 1936, dels på att inkomsterna av vissa laxfisken, särskilt det i Mörrumsån, tidigare varit högre på grund av rikligare tillgång på lax.

C. Fisken i saltsjön och större insjöar utanför de områden, som upptagas av enskildas rättigheter.

Enligt 1 och 6 §§ fiskerättslagen äger varje svensk undersåte rätt att fiska ej mindre i öppna havet ävensom vid sådana kronan tillhöriga havssträn-

¹ Jämlikt 5 § lagen den 24 maj 1895 (nr 36) angående vad till fast egendom är att hänföra anses i jordeboken upptaget fiskeri, varmed äganderätt till grunden icke är förenad, såsom fast egendom. Enligt kungl. kungörelsen den 26 juni 1936 (nr 356) med ändrade bestämmelser rörande den omfattning, i vilken kronans jordebok skall föras, m. m. skall jordeboken hädanefter föras endast såvitt angår dels sådant fiskeri, som är att anse som fast egendom, dels viss ränta, varom anteckning skall göras i jordeboken.

der samt i saltsjön belägna skär och holmar, vilka icke höra till något hemman eller innehavas under särskilda villkor, än även i de delar av större insjöar, till vilka strandäganderätten sig icke sträcker och där ej heller eljest enskilt fiske är kronan förbehållet eller annan tillhörigt. Den fiskande äger dock icke rätt att där utsätta fiskegård, ryssja eller annan dylik fast fiskredskap, utan att Konungen därtill giver lov eller, där fråga är om strandägare, som vid öppna havsstranden samt utom skären vill från sitt enskilda fiskevatten än längre utsträcka fast fiskredskap, länsstyrelsen lämnar sitt samtycke (2 §).

Fiskare äro berättigade att å kronans ifrågavarande stränder, skär och holmar, efter anvisning av länsstyrelsen, i mån av tillgång utan avgift erhålla upplåtelse av mark för uppförande av boningshus, bodar och beredningshus, byggnad av fartyg samt förfärdigande av kärl och redskap (21 §).

Ovan har i den historiska översikten redogjorts för, hur kronan i äldre tid hävdade regalrätt till fisket i saltsjön genom att utkräva avgifter av dem, som ville begagna sig därav, hur sedermera den enskilda äganderätten till strandfisket småningom erkändes och i övrigt avgiftsplikten upphävdes genom 1766 års fiskeristadga, som gjorde vattnet i saltsjön utanför det enskilda fiskevattensområdet tillika med vattnet vid kronoskär, stränder och holmar av ovan angiven beskaffenhet till en slags fiskeallmänning, fritt tillgänglig för vem, som därav ville begagna sig, och utan inskränkning med hänsyn till det slags redskap, varmed fisket bedrevs, hur 1852 års fiskeristadga utsträckte regeln om fritt fiske att gälla även delar av större insjöar samt hur i den nu gällande fiskerättslagen de angivna bestämmelserna i stort sett bibehöllos ehuru med ovan nämnt tillägg angående särskilt tillstånd för utsättande av fast fiskredskap.

I förslaget till fiskerättslag hade 6 § följande lydelse: »I de öppna delarne af Vernern och Vettern omfattar, der ej annorledes är lagligen bestämdt, strandegares enskilda fiskerätt allt det vatten, som finnes till och med ett-hundraåttio meter från det ställe invid stranden, der stadigt djup af två meter vidtager; och gälle om fisket derutanför hvad i 1 § sägs om fiske i öppna hafvet.» Förslaget vann emellertid icke riksdagens godkännande, utan erhöll jämligt riksdagens beslut nämnda § en med motsvarande bestämmelse i 1852 års fiskeristadga väsentligen överensstämmande lydelse. Den osäkerhet rörande vilka sjöar, som skulle betraktas som »större insjöar», vilken uppkom genom utfärdandet av 1852 års fiskeristadga, blev alltså icke undanröjd genom fiskerättslagen.

Av nämnda anledning hemställde lantbruksstyrelsen i skrivelse den 30 december 1932 till Kungl. Maj:t, att åtgärder måtte vidtagas för framläggande för riksdagen av förslag till lagbestämmelser angående *strandäganderättens* utsträckning i rikets större insjöar. Vid ärendets föredragning i statsrådet den 6 oktober 1933 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för jordbruksdepartementet att tillkalla två utredningsmän för att, i enlighet med vissa av

departementschefen angivna riktlinjer — enligt vilka frågan om fiskerätten såtillvida vore en från strandäganderätten fristående fråga, som bland annat något hinder icke förefunnes mot att inom det vattenområde, som omfattades av strandäganderätten, med hänsyn till allmänna intressen begränsa strandägares uteslutande fiskerätt — verkställa utredning och avgiva förslag rörande *fiskerätten* i Vänern, Vättern, Mälaren och Hjälmarens samt Storsjön i Jämtland.

I ett den 25 februari 1937 avgivet betänkande (Statens offentl. utredningar 1937: 10) framlade de sålunda tillkallade sakkunniga (insjöfiskesakkunniga) förslag till lag om rätt till fiske i Vänern, Vättern, Hjälmarens och Storsjön i Jämtland, enligt vilket förslag varje svensk undersåte skulle äga rätt att fiska inom vissa i lagförslaget närmare angivna områden av nämnda sjöar dock med liknande förbehåll angående utsättandet av fast fiskredskap, som nu finnes stadgat. Vad beträffar Mälaren ansågo de sakkunniga, att i nämnda sjö icke funnes något fritt fiskevatten.

Över nämnda förslag hava utlåtanden inhämtats från ett stort antal myndigheter och sammanslutningar, men har detsamma ännu icke föranlett någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd. Stor oklarhet råder sålunda fortfarande rörande gränserna mellan enskilt och fritt fiskevatten i de stora sjöarna.

Av förarbetena till fiskerättslagen framgår, att det i nämnda lag införda förbudet mot att utan särskilt tillstånd utsätta fast fiskredskap i det fria vattenområdet tillkommit dels i strandägarens intresse, för att ej fisken skall infångas, innan den kommer till hans område, dels i deras intresse, som idka fiske med rörlig redskap å samma område, för att förebygga intrång i detta senare fiske.

Rörande grunderna för stadgandet kan av förarbetena inhämtas följande. Under senare delen av 1800-talet uppstodo vid halländska kusten stridigheter med anledning av det vid nämnda kust brukliga fisket med s. k. laxsätt. Dessa fiskredskap, som utgöras av ett slags på grunt vatten utsatta fasta garnredskap, plägade utsättas icke allenast inom det område, som förbehållits strandägaren, utan även utanför gränsen för detta område. Häri genom medförde de ett väsentligt intrång i det fiske, som tillkom strandägaren, i det att en stor del av den fisk, som eljest skolat ingå i de på enskilt område befintliga »sätten» uppfångades, innan den hann dit. För vinnande av ändring i nämnda förhållanden hänvände sig år 1889 åtskilliga ägare eller innehavare av strandfiske vid nämnda kust till Kungl. Maj:t med anhållan om utfärdande av i dylikt hänseende erforderliga bestämmelser. Kungl. Maj:t uppdrog i anledning av framställningen den 17 april 1891 åt länsstyrelsen i Hallands län att själv vidtaga, eller hos Kungl. Maj:t göra framställning om vidtagande av de åtgärder, vartill en länsstyrelsen samtidigt anbefalld utredning i frågan kunde giva anledning. Länsstyrelsen avgav den 19 oktober 1892 till Kungl. Maj:t förslag till förordning i ämnet.

Den för utarbetande av förslag till fiskerättslag tillkallade kommittén fann

— i likhet med länsstyrelsen — strandägarnas klagan berättigad. Då emellertid kommittén erfarit, att förhållanden, vilka mer eller mindre påminde om de nu berörda, förekommo jämväl å andra orter än Halland, ansåg kommittén, att de regler, som kunde ifrågasättas, borde tillämpas över hela riket. Kommittén föreslog därför ett allmänt förbud mot att utsätta all slags fast redskap i det fria vattnet, från vilket förbud emellertid, enligt kommittén, borde kunna göras undantag, enär utan tvivel funnes fall, där nyssnämnda slag av redskap utan olägenhet kunde användas och deras förbudande alltså skulle vara ändamålslost, varjämte ett med ens genomfört förbud skulle innebära en obillig stränghet mot dem, som under då gällande lagstiftnings hägn utövat sådant fiske, varom här vore fråga.

Det av kommittén förutsedda behovet av undantag från förbudet mot utsättande av fast fiskredskap å det allmänna fiskevattnet gjorde sig för vissa orter inom kort gällande. Redan år 1897 inkommo sålunda till Kungl. Maj:t framställningar om rätt att idka ålfiske med fast redskap utanför strandägareområdet dels vid Malmöhus läns kust från Falsterbo fyr till Kullen, dels vid Blekinge läns kust, vilka framställningar föranledde två särskilda kungl:a brev den 29 oktober 1897 och den 27 maj 1898, genom vilka tills vidare medgavs varje svensk undersåte, enligt förstnämnda brev att under september, oktober och november månader utanför Malmöhus läns kust från Falsterbo fyr till Kullen idka ålfiske med ryssjor i allt det vatten, som icke omfattas av strandägarers enskilda fiskerätt, skattlagda ålfisket Ålabodarna nr 1:s rätt dock oförkränkt, samt enligt sistnämnda brev att utanför Blekinge läns kust idka ålfiske med fast redskap i allt det vatten, som icke omfattas av strandägarers enskilda fiskerätt, skattlagda ålfiskens rätt dock oförkränkt.

Vid behandlingen av nyssnämnda framställningar framkom, att fisket med fast redskap vid Blekinge läns kust utgjorde den förnämsta inkomstkällan för en stor del av nämnda läns fattiga fiskarebefolkning samt att, om undantag från förbudet mot att utsätta dylika redskap icke beviljades, det skulle vålla en oundviklig ruin för en stor del av denna befolkning.

De förhållanden, för vilka nu redogjorts, anfördes i ett av kammarkollegiet den 29 februari 1924 avgivet utlåtande över 1915 års sakkunnigas betänkande med förslag rörande tillgodogörande av kronans fiskevatten och åberopades som stöd för kollegiets avstyrkande av förslaget i vad det gick ut på att förvaltningen av »fiskeplatserna i saltsjön och de stora insjöarna» skulle inriktas på ett ekonomiskt utnyttjande för kronan i de fall, då undantag från förbudet mot fiske med fast redskap å det allmänna fiskevattnet kunde ifrågakomma.

Skärskådar man av Kungl. Maj:t tillämpad praxis vid meddelande från fall till fall av tillstånd att utsätta fast fiskredskap finner man följande. Tillstånd av ifrågavarande slag hava förekommit framför allt vid kusterna av landets sydligare län upp till Uppsala län och där avsett utsättande av bot-

tengarn för fångst av främst ål men även sill, makrill, horngädda med flera vid västkusten förekommande fiskarter. Utmed nedre Norrlandskusten hava dylika tillstånd ej förekommit, medan de däremot inom Norrbottens län varit vanliga. De av Kungl. Maj:t lämnade medgivandena, att inom sistnämnda län idka fiske med fast redskap, röra samtliga stränder vid kronan tillhöriga skär och holmar, varav inom nämnda län finnas ett stort antal. Genom kungl. brev den 30 april 1881 angående användande av överloppsmarker i Neder-Kalix, Råneå, Neder-Luleå och Neder-Torneå socknar meddelades första gången föreskrifter angående dispositionen av därvarande, kronan tillhöriga skär och holmar. Rörande en stor del av dessa förordnades, att de skulle försäljas. Återstående delen av holmarna skulle i jordeboken upptagas såsom oskattlagda kronolägenheter och vid dessa, med undantag av ett fåtal, som helt disponerats för lotsverkets räkning, förbehölls allmänheten fri fiskerätt i tillgränsande vatten, eller ock upplätos de tills vidare såsom allmänna fiskeplatser.

Vid de av Kungl. Maj:t tid efter annan meddelade tillstånden att utsätta fast fiskredskap vid vissa av nämnda holmar och skär ävensom vid vissa skär och holmar i Piteå skärgård hava under olika tider mycket olika principer tillämpats. Första gången tillstånd att utsätta fast fiskredskap vid någon av nämnda holmar meddelades, synes hava varit år 1911. Under tiden därifrån fram till år 1918 har Kungl. Maj:t i flera fall förordnat, att rätten att bedriva fiske med fast redskap vid holmarna skulle genom vederbörande överjägmästare utarrenderas mot viss av Kungl. Maj:t fastställd avgift. Under åren 1918—1930 gingo Kungl. Maj:ts beslut angående upplåtelser av rätt att vid ifrågavarande holmar och skär idka fiske med fast redskap i den riktningen, att dylika upplåtelser icke finge, uppå ansökan, tillerkännas enskild sökande, utan bemyndigade Kungl. Maj:t domänstyrelsen att föranstalta om upplåtelser av fiskena åt den högstbjudande. Dylika upplåtelser efter anbud å auktion eller under hand avsågo merendels femårsperioder och beviljades i ett stort antal fall. De av upplåtelseerna influtna avgifterna tillfördes domänfonden.

Sedan kammarkollegiet i flera utlåtanden över särskilda till Kungl. Maj:t ingivna framställningar dels från enskilda avseende tillstånd att arrendera, dels ock från domänstyrelsen avseende rätt att utarrendera fisket vid åtskilliga av nämnda kronoholmar — särskilt tvenne under år 1928 avgivna¹ — framhållit, att en utarrendering av rätten till fiske med fast redskap vid ifrågavarande holmar icke vore förenlig med nu gällande bestämmelser angående fritt fiske vid sådana kronan tillhöriga havsstränder samt i saltsjön belägna skär och holmar, vilka icke till något hemman höra eller under särskilda villkor innehavas, hava från och med år 1931 alla tillstånd att utsätta fast

¹ Ett av dessa, avgivet den 14 augusti 1928, finnes tryckt i Kungl. Kammarkollegiets meddelanden II. Ur Kammarkollegiets koncept bok I sid. 32.

fiskredskap i det fria fiskevattnet därstädes meddelats, utan att Kungl. Maj:t därvid föreskrivit om utgörande av någon avgift därför.

Vid meddelande av tillstånd att utsätta fast fiskredskap i det fria vattnet inom andra län än Norrbottens synas endast undantagsvis avgifter hava utgått, därvid dock såsom ovan nämnts vissa Kungl. Maj:ts beslut kunnat åberopas.

Medan upplåtelser av nu ifrågavarande slag, som ovan framhållits, i salt-sjön varit talrika, har — enligt vad utredningen inhämtat — i de större insjöarna hittills endast tre dylika förekommit, samtliga avseende tillstånd att utsätta storryssjor i Vätern (Kungl. Maj:ts särskilda beslut den 23 december 1937, den 30 september 1938 och den 26 maj 1939). Förhållandet torde utan tvivel sammanhånga med att det nästan allestädes råder stor oklarhet rörande gränsen mellan enskilt och fritt fiskevattnet i de stora sjöarna. Fiske med fast redskap utan tillstånd utövas därigenom säkerligen mångestädes å sådana områden, som rätteligen äro fritt fiskevattnet och där således länsstyrelsens eller Kungl. Maj:ts tillstånd till fisket bort inhämtas. Därest insjöfiskesakkunnigas förslag till lag angående rätten till fiske i de stora insjöarna kommer att vinna Kungl. Maj:ts och riksdagens bifall och därigenom gränserna mellan enskilt och fritt fiskevattnet i nämnda sjöar fastställas, kommer säkerligen antalet upplåtelser av ifrågavarande slag i nämnda sjöar att väsentligt ökas.

Det torde numera emellertid få anses fastslaget, att kronan vid upplåtelser av ifrågavarande slag icke, med undantag av vissa ovan berörda fall, äger uppbära några avgifter. Någon lagändring i syfte att åstadkomma ändring i dessa förhållanden har fiskevattensutredningen icke för avsikt att föreslå. Då fråga är om fiske i havet och i de delar av större insjöar, dit strandäganderätten icke sträcker sig, torde sålunda i regel inkomster till kronan icke kunna påräknas.

D. Kronofisken av privaträttslig natur.

Som förut nämnts, kan ifrågavarande grupp kronofisken sägas bestå av dels fisket i vattnet å de fastigheter, som kronan innehar i direkt syfte att av dem bereda sig inkomster, dels fisket i vattnet å sådana kronoegendomar, som av kronan förvärvats för att därmed tillgodose särskilda slag av statsverksamhet, dels ock sådant fiske, som kronan kan hava förvärvat genom urminnes hävd eller på annat, i 12 § fiskerättslagen nämnt sätt.

Kronan äger ett stort antal jordbruksegendomar, de s. k. jordbruksdomänerna, vilka kronan innehar i direkt syfte att av dem bereda sig inkomster att tillföras statsverket. Äganderätten till ifrågavarande fastigheter har under tidernas lopp förvärvats på olika sätt. Av egendomarna var tidigare en betydande del i form av boställen anslagen till avlöning åt såväl civila som militära ämbets- och tjänstemän.

Boställsinstitutionen som löneform blev i huvudsak avvecklade under senare hälften av 1800-talet, vilket hade till följd en stor tillökning i antalet för statsverkets omedelbara räkning utarrenderade egendomar. Förvaltningen av ifrågavarande fastigheter, som tidigare varit ålagd kammarkollegiet med biträde av länsstyrelserna, överflyttades i samband härmed på en nyinrättad domänstyrelse, vilken, som förut nämnts, trädde i verksamhet den 1 januari 1883 såsom central förvaltningsmyndighet i avseende å kronodomänerna. Å ifrågavarande fastigheter finnas ett stort antal fiskevatten, belägna huvudsakligen i landets södra delar.

Enligt 77 § regeringsformen skall statens fasta egendom förvaltas efter de grunder riksdagen därom föreskriver. I enlighet med nämnda stadgande har riksdagen tid efter annan, efter framställning av Kungl. Maj:t, antagit författningar, innehållande grunder för förvaltningen av kronans jordbruksdomäner, lämpade efter förhållandena vid de olika tider författningarna tillkommit. Nu gällande författning angående förvaltningen av ifrågavarande egendomar är den förut nämnda kungl. förordningen den 22 juni 1934 (nr 320) angående grunder för förvaltningen av viss kronoegendom. Jämlikt 2 § nämnda förordning skola egendomarna, därest de icke på grund av särskilda stadganden eller beslut skola disponeras på annat sätt, upplåtas på arrende i enlighet med bestämmelserna i förordningen.

Huvudstadgandet angående arrendators rätt till fiske återfinnes i 11 § fiskerättslagen, som säger: »Varder jord åt någon till bruk upplåten, nyttje brukaren, där ej annorledes avtalas, det fiske, som till jorden hör». I motiven till §:n framhålles, att den uppfattning, åt vilken §:n gäve uttryck, vid tiden för stadgandets tillkomst utan tvivel rådde även utan uttryckligt lagstadgande, men att lagens tystnad i detta avseende stundom föranledde tvister. De kommitterade ansågo därför ett uttryckligt stadgande i ämnet vara på sin plats.

Beträffande fisket i de till jordbruksdomänerna hörande vattnen stadgar 6 § i förordningen, att detsamma må, där så är för kronan fördelaktigt, jämte för fiskets bedrivande nödigt utrymme å land undantagas från arrendet och upplåtas särskilt för sig. Ett dylikt undantagande har även i flera fall skett. I sådana fall har dock stundom vederbörande arrendator tillerkänts rätt till husbehovsfiske.

Från nu nämnda grupp av kronans jordbruksegendomar (jordbruksdomänerna), kunna skiljas sådana jordbruksegendomar, vilka äro belägna å kronoparker eller andra kronoskogar och vilka prövas erforderliga för skötseln av dessa skogar (skogsjordbruk). Angående fisket å dylika egendomar stadgar 42 § i förordningen, att arrendator icke må förbjudas att för husbehov nyttja fiske, som hör till den arrenderade jorden, i vidare mån än såvitt angår visst fiskevatten, där kronan låtit vidtaga särskilda åtgärder till fiskets förbättrande, eller kräftfångst. I dessa fall kan sålunda fisket icke upplåtas särskilt.

Beträffande alla upplåtelser av vatten å jordbruksdomänerna hava tillämpats föreskrifterna i domänstyrelsens tidigare berörda reglementen, varvid samma formulär till fiskebevis kommit till användning som vid fiskerättsupplåtelser i vattnen å kronoparkerna.

Då privaträttsligt kronofiske av förevarande natur upplåtes i samband med den fastighet, till vilken det hör, ingår arrendeavgiften för fisket i det för hela fastigheten bestämda arrendebeloppet. Vid av domänstyrelsen företagen arrendeuppskattning åsattes dock fisket ett särskilt värde, där sådant prövas förefinnas. Vad av hela arrendebeloppet, som belöper å fisket, låter sig emellertid icke utan tidsödande forskning i uppskattningshandlingarna beräknas, men man måste utgå från, att jämväl i dessa fall fiskena tillföra kronan icke obetydliga belopp.

Utom nu omförmälda egendomar, som förvaltas av domänstyrelsen, innehar kronan ett icke obetydligt antal andra jordbruksegendomar, vilka stå under förvaltning av andra myndigheter än domänstyrelsen. Nämnade egendomar hava av kronan förvärvats eller innehavas av kronan icke för inkomstämamål utan för tillgodosende av den statsverksamhet, som representeras av vederbörande förvaltande myndighet. Bland sistnämnda slag av jordbruksegendomar märkas sådana, som förvaltas av vattenfallsstyrelsen, järnvägsstyrelsen, fångvårdsstyrelsen, arméförvaltningen och riksmarskalksämberet. Å åtskilliga av nämnda fastigheter finnas fiskevatten.

Av sist uppräknade egendomar äro ur fiskevattensutredningens synpunkt de, vilka förvaltas av vattenfallsstyrelsen, värda den största uppmärksamheten. Nämnade egendomar, vilka av kronan inköpts eller eljest förvärvats i och för den statsverksamhet, som representeras av vattenfallsstyrelsen, äro till antalet ungefär sextio, belägna i olika delar av landet dock huvudsakligen i Norrland. I sakens natur ligger, att å fastigheterna äro belägna ett stort antal vatten.

Utom genom inköp hava vattenfall med tillhörande utmål kommit till kronan genom att kronan vid avvitrningen tillagts strömfallsutmål med tillhörande vattenrätt. En del av sistnämnda vatten äro belägna å områdena ovan odlingsgränsen inom Västerbottens och Norrbottens län. Huru vid avvitrningen desamma kommit till kronan skall nedan närmare utvecklas. Här må blott nämnas, att förvaltningen av dylika strömfall och utmål åligger vattenfallsstyrelsen enligt dess instruktion. Antalet av vattenfallsstyrelsen förvaltade strömfallsutmål uppgår till över etthundrafemtio.

I vilken utsträckning vattenfallsstyrelsen äger meddela fiskeupplåtelser i vatten under dess förvaltning, är i vissa fall oklart. Den författning, som reglerar vattenfallsstyrelsens ifrågavarande förvaltning, nämligen kungl. kungörelsen den 4 juli 1910 (nr 72) angående grunder för förvaltningen av vissa kronan tillhöriga vattenfall, innehåller icke några bestämmelser i ämnet. I flertalet ifrågavarande vatten hava icke heller några upplåtelser kommit till stånd.

För vissa under vattenfallsstyrelsens förvaltning ställda vatten hava emellertid i ifrågavarande hänsende bestämmelser meddelats i kungl. brev den 31 mars 1928 till länsstyrelsen i Västerbottens län (kommunikationsdepartementet efter gemensam beredning med jordbruksdepartementet) nämligen beträffande de nyss nämnda för kronans räkning vid avvittringen avsatta strömfall och utmål ovan odlingsgränsen inom lappmarkerna. I nämnda brev förklaras, att bestämmelserna i kungörelsen den 4 juli 1910 icke skola utgöra hinder för vederbörande länsstyrelse att i enlighet med bestämmelserna i renbeteslagen ombesörja upplåtelse av, bland annat, fiske inom dylika strömfall och utmål, vilka ännu icke tagits i anspråk för vattenkraftsändamål, därvid dock skall iakttagas, att, innan upplåtelse sker, vattenfallsstyrelsens yttrande skall inhämtas, att vid upplåtelse såsom villkor skall stadgas, att, därest strömfallet eller utmålet under upplåtelsestiden erfordras för vattenkraftsändamål, arrendator skall vara skyldig att viss tid efter uppsägning avstå från den upplåtna rättigheten utan ersättning för mistningen av densamma samt att en avskrift av upplåtelsehandlingen skall av länsstyrelsen översändas till vattenfallsstyrelsen. Beträffande de medel, som inflyta genom dylik upplåtelse, skola de — i den mån de icke erfordras för bestridande av för strömfallet eller utmålet påförd skatt — användas till förmån för lapparna enligt bestämmelser, som av Kungl. Maj:t meddelas.

Tabell 3 upptager nu avhandlade, av domänstyrelsen och vattenfallsstyrelsen särskilt utarrenderade fisken samt storleken av genom upplåtelse av desamma influtna avgifter. De i tabellen intagna upplåtelseerna gälla i flera fall yrkesfiske, i andra fall sportfiske. Vid åtskilliga av upplåtelseerna har vederbörande arrendator medgivits rätt att till andra försälja kort, berättigande till utövande av sportfiske.

De av ifrågavarande upplåtelse influtna avgifterna tillföras, där upplåtelseerna ske av domänstyrelsen, domänfonden och, där upplåtelseerna ske genom vattenfallsstyrelsen, dennas kassaförvaltning. Medel, som inflyta av de nyssnämnda, genom länsstyrelserna verkställda upplåtelseerna av fiskerätt i under vattenfallsstyrelsens förvaltning varande vatten tillföras, såsom förut nämnts, lappfonderna.

Vid upplåtelse av ifrågavarande art, vare sig de ske i samband med utarrendering av jordbruk eller endast avse fiske, gäller ej det för upplåtelse av allmänna kronofisken i 7 § fiskerättslagen föreskrivna bostadsbandet.

Kap. III. Kortfattad redogörelse för det sätt, på vilket i vissa andra länder av staten disponerade fiskevatten utnyttjas.¹

Den rätt en strandägare har till vattnet utanför sin strand är inom skilda länder bestämd på olika sätt. Två system synas härvid kunna urskiljas. Enligt det ena har strandägaren företrädesrätt till nämnda vatten, över vilket han sålunda äger förfoga med andras uteslutande. Hans rätt till vattnet kan dock vara begränsad genom särskilda, i författningar grundade inskränkningar. Innebörden i strandäganderätten enligt nämnda system är att strandägaren äger förfoga över vattnet, såvida icke kan visas, att denna rätt tillkommer annan. Enligt det andra systemet har en strandägare icke någon rätt till vattnet utanför sin strand eller åtminstone icke vidsträcktare dylik rätt, än som uttryckligen tillagts honom. Förfoganderätten över vattnet invid stränderna tillkommer i sistnämnda fall vanligen staten. När rätt till vatten vanligen innefattar jämväl rätt till fiske, kan i fråga om konstruktionen av fiskerätten i olika länder samma skillnad spåras som beträffande vattenrätten. Det säger sig självt, att i sådana länder, där strandäganderätten är reglerad enligt sistnämnda system, staten disponerar ett större antal fiskevatten än i länder, där nämnda frågor äro ordnade enligt det förra systemet. Vanligen förekommer emellertid intet av systemen renodlat.

I Norge erbjuda de fiskerättsliga förhållandena stora likheter med vad som gäller i vårt eget land. Rätten till fisket i sötvattnen tillkommer sålunda dem, som äga stränderna runt vattnen. I denna rätt göres den inskränkningen, att rinnande vatten icke få genom fiskredskap stängas. Fisket vid kusterna synes alltid hava betraktats som fritt för varje norsk medborgare. Fisket i öppna havet ävensom vissa områden av de större sjöarna tillhör staten. Staten disponerar vidare fisket i alla vatten å statsallmänningar, vilka äro belägna i Finnmarks, Troms och Nordlands fylker. I sistnämnda vatten hava personer, som äro boende inom det herred (härad), där vattnen äro belägna, ävensom vissa andra personer, som sedan gammalt haft rätt till nämnda allmänningar, rätt att utan avgift men under iakttagande av gällande bestämmelser idka fiske med krokredskap. För att dylikt fiske skall få utövas, fordras emellertid, att vederbörande förvärva fiskekort. Vederbörande fjellstyre kan jämväl meddela tillstånd till annat fiske i vattnen å statsallmänningarna. För dylikt fiske fordras fiskekort, vilka äro belagda med särskilda avgifter, högst 4 kronor för år. Jämväl andra norska medborgare än de nyss nämnda kunna genom att lösa fiskekort för ett pris icke överstigande 5 kronor för år erhålla rätt till fiske med krokredskap med

¹ Ifrågavarande kapitel är i huvudsak utarbetat med ledning av uppgifter, som av utredningen inhämtats genom utrikesdepartementets försorg.

undantag för utter i vattnen å statsallmänningarna. Dylik rätt kan även förvärvas av utlänningar mot avgift, som bestämmes av vederbörande fjällstyre, varjämte i regel utgår en särskild avgift av 25 kronor.

Fiskekort utlämnas av ordföranden i vederbörande fjällstyre, länsman, åtskilliga hotell, vissa handlande ävensom Norsk jeger og fiskerforbund och Norges sportfiskerforbund, båda i Oslo. Korten äro personliga.

Under sitt uppehåll inom olika fylker hava de norska flyttlapparna samma fiskerättigheter som de nyss nämnda häradsborna. De äro dock icke skyldiga att skaffa sig fiskekort eller erlägga några avgifter därför.

Någon fullständig förteckning över statens fiskevatten finnes icke, men Norsk jeger og fiskerforbund har utgivit ett register över viktigare fiskevatten inom landet, som jämväl innehåller vissa uppgifter angående fisket i desamma, vilka avgifter som betingas för fiskerättsupplåtelser, vilka hotell som äro belägna vid vattnen etc.

I *Danmark* disponerar staten fisket i med hänsyn till arealen ungefär hälften av landets sjöar. Statens fiskevatten sortera huvudsakligen under Statskovvæsenet men även under Krigsministeriet och Klitvæsenet. Vattnen utarrenderas vanligen till enskilda personer för yrkesfiske men även till enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika för sportmässigt fiske. I det senare fallet föreskrives ofta skyldighet för vederbörande arrendator att utlämna fiskekort, berättigande till sportfiske jämväl till andra. Priserna för dylika kort äro synnerligen växlande. I enstaka fall utlämnas korten avgiftsfritt. I vissa trakter äger befolkningen rätt att avgiftsfritt bedriva mete i statens vatten. Fiskekorterna äro alltid personliga. Några inskränkningar i utlännings rätt att förvärva fiskekort äro icke stadgade. Förteckningar över statens vatten, ehuru icke fullständiga, finnas hos vederbörande förvaltande myndigheter. Närmare upplysningar angående fisket i vattnen, kortförsäljning o. dyl. kunna erhållas hos de större fiskaresammanslutningarna såsom Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark, Lystfiskeriforeningen och Dansk sportfiskeriforening.

I *Finland* är staten i egenskap av jordägare innehavare av fisket i stora delar av finska lappmarken, i många sjöar över hela landet samt i Ladoga. Dessutom äger staten laxfisket, stundom även sikfisket, i flera älvar och i havet. Vattnen i Lappmarken och Petsamo sortera under forststyrelsen med några undantag när, laxfiskena däremot under lantbruksstyrelsen. Någon förteckning över statens vatten finnes ej, men hos Turistföreningen i Finland kunna närmare upplysningar om vattnen erhållas. För fiske i statens vatten erfordras särskilt tillstånd. De under forststyrelsen lydande vattnen upplåtas genom vederbörande revirforstmästare eller av nämnda tjänstemän befullmäktigade ombud.

Laxfiskena utarrenderas av lantbruksstyrelsen, i vissa fall med skyldighet för arrendator att upplåta sportfiske till utomstående genom att försälja fiskekort. Upplåtelser av statens vatten ske annars till såväl yrkesfiskare

som sportfiskeklubbar.. Fisket i Ladoga på visst avstånd från stranden ävensom fisket i öppna havet är fritt för varje finsk undersåte. Utlänningar kunna förskaffa sig rätt till fiske i statens vatten på samma sätt som landets egna invånare.

I *Estland* äger staten fisket i de största sjöarna och i flera större floder. Därjämte disponerar staten fisket i många andra vatten. I vissa fall får varje estnisk medborgare avgiftsfritt fiska i nämnda vatten. Dock kunna särskilda bestämmelser utfärdas beträffande fiske med större ålryssjor. I de större floderna får varje estnisk medborgare fiska med olika slags krokredskap. Annars upplåtes fisket i statens vatten på arrende eller genom försäljningar av fiskekort. Förutsättning för att ett fiske skall upplåtas på arrende är att det vattenområde, i vilket fisket bedrivs, omfattar antingen en hel sjö eller en flodsträcka av minst 1 000 meters längd och hela flodens bredd. Upplåtelser ombesörjas av lantbruksministeriet. För utlänningar erfordras särskilda licenser.

I *Lettland* disponerar staten fisket i med hänsyn till avkastningens värde ungefär 80 % av landets sjöar och vattendrag. Dessa vatten finnas samtliga upptagna i en såsom bilaga till civillagen fogad förteckning. Fisket i vattnen utarrenderas för perioder på 3—12 år, i första hand till enskilda fiskare men även till sammanslutningar av dylika. Utlänningar äga icke rätt att själva arrendera fiske i kronans vatten men kunna ingå såsom medlemmar i föreningar, som arrendera vatten. Fiskekort berättigande till sportfiske utlämnas även ofta av enskilda arrendatorer av kronans vatten. Utan särskilt tillstånd är därjämte fiske med spö tillåtet vid stränderna av alla statens vatten.

I *Polen* disponerar staten med hänsyn till yttinnehållet omkring 75 % av de rinnande vattnen och 30 % av sjöarna. Över statens vatten finnas förteckningar, som pläga intagas i officiella publikationer och facktidsskrifter. Fisket i vattnen utarrenderas såväl till yrkes- som sportfiskare, därvid beträffande utlänningar staten har möjlighet att ställa krav på garanti av polsk medborgare för fiskets rätta bedrivande. Vid upplåtelser av statens vatten betingas städse vissa avgifter. För fisket måste dessutom lösas licens, som betingar ett pris av 10 zloty per år för yrkesfiskare och 6 zloty per år för sportfiskare. Dylika licenser erhållas hos lokala myndigheter (närmast motsvarande kommunalstyrelserna i Sverige). Licenser för yrkesfiske äro personliga, medan licenser för sportfiske kunna utfärdas även för sällskap eller föreningar.

I *Tyskland* disponerar strandägaren fisket i sådana floder, som icke kunna brukas till farled, samt fisket i dammar och andra helt slutna vattensamlingar. Staten disponerar däremot fisket i alla större sjöar och för trafik användbara rinnande vatten.

Statens fisken utnyttjas genom upplåtelser till såväl yrkes- som sportfiskare. Till de förra upplåtes fiskerätt genom upprättande av kontrakt,

till de senare genom försäljning av fiskekort. Upplåtelseerna avse städse begränsade vattenområden. Utlänningar få fiska efter särskilt tillstånd och mot fiskepass (Ausweise). Enligt senaste bestämmelser skola sjöar, som äro tillräckligt stora därför, förbehållas yrkesfiskare.

Avgiften för en fiskerättighet bestämmes med hänsyn till det utarrenderade vattenområdets omfång och godheten av fisket i detsamma ävensom rättighetens innehåll. Avgifterna kunna variera mellan 1—20 riksmark per hektar och år. Kontrakt upprättas och fiskekort lösas hos vederbörande regeringspresident (landshövding) eller överjägmästare, i vissa fall hos särskilda, därtill utsedda personer. Fiskekortet äro strängt personliga.

För fisket i Bodensjön gälla internationellt bestämda villkor. För yrkesfiske i nämnda sjö betalas 40—60 riksmark och för sportfiske 10—20 riksmark per år.

För fiske över huvud taget inom Tyskland fordras licens (Fischereischein), som för tyska medborgare betingar ett pris av 2 riksmark och för utlänningar 10 riksmark.

För Ostpreussen och Pommern finnas förteckningar över av staten ägda fiskevatten. Fiskeintresserade erhålla dessutom kännedom om förhandenvarande fiskemöjligheter genom facktidskrifterna.

I *Schweiz* tillhör fiskerätten i landets vatten så gott som uteslutande de särskilda kantonerna. Edsförbundet äger ingen fiskerätt men utövar högsta tillsyn över alla vatten, i vilka fiskodling äger rum.

Fiskerätt i de kantonala vattnen upplåtes till såväl yrkes- som sportfiskare. Understundom upplåtas sjöarna till kommunala myndigheter, som i sin tur upplåta fiskerättigheter i desamma till enskilda eller föreningar. För nämnda rättigheter betingas städse avgifter. Den som erlagt dylik avgift erhåller ett tillståndsbevis. Dylika bevis tillhandahållas av ett flertal olika myndigheter (kantonernas departement, polisbyråer etc.). Bevisen äro vanligen strängt personliga. Någon licens för bedrivande av fiske erfordras icke därutöver.

Beträffande sötvattensfisket gälla i *Frankrike* liknande regler som i Tyskland. Fisket i mindre sjöar och dammar tillkommer sålunda den, som äger stränderna vid nämnda vatten, medan de rinnande vattnen delas i publika och privata. Till den förra gruppen räknas floder och åar, som äro tjänliga till segel- eller flottleder, till den senare gruppen alla andra rinnande vatten. I de publika vattnen tillkommer rätten till fiske staten. Fiskerätten i de privata vattnen tillkommer numera strandägarna. I havet är fisket i regel fritt för varje fransk undersåte.

Med hänsyn till arealen disponerar staten cirka 33 % av landets sjöar. Fisket i de privata rinnande vattnen sorterar under de myndigheter, till vilkas förvaltningsområden vattnen höra. Fisket i de publika rinnande vattnen sorterar under ministeriet för allmänna arbeten (Administration des Ponts et Chaussées), därest vattnen äro kanaliserade, och under jordbruksministe-

riet (Administration des Eaux et Forêts), därest i vattnen intet byggande skett.

Fiskerättigheter i statens vatten upplåtas till såväl enskilda personer som föreningar. Upplåtelseerna avse såväl yrkes- som sportfiske. Någon direkt försäljning av kort för sportfiske bedrivs icke av staten, utan dylika utlämnas av föreningar av sportfiskare, som arrendera vattnen. I rinnande vatten med undantag för sådana, där lax uppgår för lek, är fiske från stranden med metspö fritt för envar. Förslag föreligger emellertid att för dylikt fiske fordra licens. Utlänningar hava samma rätt som landets egna medborgare att förvärva rätt till fiske i statens vatten.

I *England* tillhör fisket i sjöar, dammar och stillastående vattensamlingar vanligen de fastigheter, invid vilka vattnen äro belägna. Beträffande rinnande vatten skiljes mellan navigabla och icke navigabla dylika. I de förra tillhör fisket staten, i de senare strandägarna. Som navigabel räknas en flod så långt upp från havet, som tidvattnet låter sig märka. Genom nämnda regler bliva flertalet vatten i *England* av enskild natur. I *Skottland* tillhör fisket i vissa laxförande vatten staten. Fisket utarrenderas till enskilda yrkesfiskare eller sammanslutningar av dylika ävensom till sportfiskeklubbbar. I många fall fordras särskild licens för bedrivande av fiske. Sådan erhålles i vissa fall avgiftsfritt. Särskilda bestämmelser för utlänningars fiske finnas icke. Icke heller finnas några förteckningar över statens vatten.

I *Nordamerikas förenta stater* tillhör fisket i de inom landet belägna vatten de särskilda staterna. Varje stat upplåter fisket i sina vatten genom att försälja kort, berättigande till fiske i desamma. Nämnda kort äro alltid personliga och pläga gälla för en tid av ett år. Korten betinga olika pris inom de särskilda staterna och jämväl med hänsyn till de fiskemetoder, till vilkas användning korten berättiga. Den vanligast förekommande korttypen berättigar till fiske med spö (metspö, spinnspö och flugspö) i flertalet vatten inom vederbörande stat (alltså ofta över mycket stora områden), och priset varierar från $\frac{1}{2}$ till 2 dollar för invånare i vederbörande stat och upp till 15 dollar för personer från andra stater. Barn under viss ålder behöva icke lösa kort. I några stater tillhandahållas fiskekort avgiftsfritt. I många fall upplåtes fisket i ett vatten till sammanslutningar av fiskare, vilka i sin tur tillhandahålla fiskekort åt sina medlemmar. För yrkesfiske och för innehav av båtar fordras särskilda licenser, som betinga olika pris. Fiskekort tillhandahållas hos olika myndigheter men även i större sportaffärer.

Kap. IV. Allmän översikt av Sveriges sötvattensfiske, särskilt i vad rör Norrland.

Utredningens uppdrag torde avse att avgiva förslag icke blott till åtgärder, varigenom det skulle bliva lättare för landets invånare i gemen att förvärva rätt till fiske i kronans vatten, utan även till åtgärder, varigenom nämnda vatten skulle komma att giva ett förbättrat utbyte i form av dels ökad fisk-avkastning, dels ock ökade inkomster för kronan.

Beträffande kronans i saltsjön belägna fisken torde till en början böra framhållas, att några åtgärder i syfte att av desamma erhålla ett förbättrat utbyte endast i ringa grad synas möjliga. Av skäl, för vilka i det föregående redogjorts, torde nämligen icke det allmänna fiskevattnet i havet — lika litet som det i de stora insjöarna — kunna med nuvarande lagbestämmelser utnyttjas av kronan i ekonomiskt syfte. Vad angår kronans enskilda och privaträttsliga fisken — vare sig de äro belägna i saltsjön eller inom landet — torde flertalet av desamma icke kunna utnyttjas på ett mera tillfredsställande sätt, än som redan nu sker. Vissa av dessa fisken, särskilt de under vattenfallstyrelsens förvaltning stående privaträttsliga fiskena i inre Norrland, torde dock böra upplåtas i större utsträckning än hittills ägt rum. De kronofisken, beträffande vilka åtgärder i samtliga nyssnämnda hänseenden icke blott kunna utan även böra vidtagas, utgöras främst av de allmänna kronofiskena, som enligt vad ovan framhållits, äro belägna inne i landet. Av utredningsdirektiven torde jämväl framgå, att det är kronans inne i landet belägna fiskevatten, som med uppdraget avses. Utredningen kommer därför i det följande endast att behandla nämnda fiskevatten.

Det synes därför lämpligt att, innan mera ingående förslag till ett bättre utnyttjande av ifrågavarande fisken lämnas, i ett särskilt kapitel med några ord beröra vissa allmänna frågor beträffande sötvattensfisket i Sverige, särskilt i vad rör Norrland.

A. Värdet av sötvattensfisket.

Genom sina många sjöar och rinnande vatten, upptagande en areal av c:a 37 000 kvadratkilometer eller mera än 8 % av landets hela ytvidd, har Sverige goda förutsättningar för bedrivande av sötvattensfiske. Enligt en under åren 1914—1923 förd officiell statistik över detta fiske uppgick den årliga avkastningen därav till i genomsnitt något över 6·5 miljoner kilogram fisk samt inemot 350 000 tjog kräfter med ett medelvärde för åren 1922—1923 av något över 7·5 miljoner kronor. En av utredningens ordförande företagen beräkning, som utförts på grundval av en utav lantbruksstyrelsen

sedan år 1915 uppehållen fiskeribokföringsverksamhet, synes dock giva vid handen, att dessa siffror äro för låga, varför den totala årsfångsten vid det rena sötvattensfisket torde kunna uppskattas till 12 à 13 miljoner kilogram med motsvarande värde i kronor.

Avkastningen av kustfisket efter sötvattensfiskar, särskilt gädda och abborre — men däremot ej lax och ål — vilket fiske närmast är jämförligt med sötvattensfisket och jämväl administrativt räknas dit, uppgick enligt den officiella statistiken för år 1937 till 1·95 miljoner kilogram med ett värde av 1·35 miljon kronor. Såsom jämförelse torde här även böra anföras siffrorna för det rena saltvattensfisket, vilka — de nyssnämnda kustfiskarna undantagna — för år 1937 uppgingo till 119 miljoner kilogram med ett värde av 26·5 miljoner kronor.

Även om här angivna siffror för sötvattensfisket givetvis äro mycket approximativa, visa de dock, att värdet av detta fiske är långt större än man i allmänhet föreställer sig. Detsamma torde därför böra betraktas såsom en värdefull tillgång för landet, vilken det gäller att på allt sätt vårda och förkovra.

I detta sammanhang torde även synnerligen kraftigt böra framhållas det stora värde för ett land, som ligger i att i händelse av krig och därmed följande avspärrning hava tillgång till väl vårdade fiskevatten, vilkas avkastning för en kortare tidsperiod kan betydligt uppdrivas. Utredningen har emellertid ej ansett sig böra i det följande framlägga några förslag i detta syfte.

B. Olika fiskarekategorier och deras fiskebehov, särskilt med hänsyn till kronans fiskevatten.

Med hänsyn till de former, varunder fiske utövas, och den betydelse det samma har för sina utövare kunna fiskarena indelas i olika grupper. Den tidigare officiella statistiken upptog sålunda »yrkesfiskare» och »personer med fiske såsom binäring». Till de senare fördes såväl personer, vilka fiskade på egna vatten huvudsakligen för att anskaffa fisk för det egna hushållet, ibland även för försäljning, som även personer, vilka bedrevo mera sport- och nöjesbetonat fiske.

Enligt 1923 års officiella statistik uppgick för sötvattnen antalet yrkesfiskare till 1 453 och antalet binäringsfiskare till 61 763. Motsvarande siffror för kust- och havsfisket äro enligt 1937 års officiella statistik 13 796 respektive 9 960. Enligt från länsfiskeritjänstemännen inhämtade uppgifter utgjorde på sötvattensområdet antalet yrkes- och binäringsfiskare under år 1937 omkring 1 526 respektive 68 489, fördelade på sätt framgår av tabell 5. Framför allt beträffande binäringsfiskarena kan alltså i förhållande till år 1923 en ingalunda obetydlig ökning konstateras.

I det följande har befunnits lämpligt att uppdelade fiskarena i tre grupper, nämligen yrkesfiskare, husbehovsfiskare och sportfiskare. Helt naturligt är det emellertid icke möjligt att draga några skarpa gränser mellan grupperna.

1. Yrkesfiskare.

Med yrkesfiskare förstås sådana personer, som helt eller huvudsakligen försörja sig på fiske. De äro merendels icke ägare till fiskevatten, utan arrendera dylika eller bedriva annars fiske å sådana vattenområden, där fisket är fritt för varje svensk undersåte. I andra fall åter utgöras yrkesfiskarena av fiskevattensägare, som på grund av den ringa omfattningen av å deras fastigheter bedrivit jordbruk hava god tid till fiske och därför kunna driva nämnda näring som huvudnäring. En yrkesfiskare har merendels en stor och dyrbar uppsättning av redskap, båtar etc. De flesta yrkesfiskarena förekomma, som förut nämnts, inom havsfisket. För sötvattensfisket gäller, att yrkesfiskarena av naturliga skäl förekomma talrikast vid de större sjöarna, där fritt fiske finnes, ävensom vid sådana vatten i övrigt, som tillhöra en ägare eller där förhållandena eljest möjliggöra arrendering av tillräckligt stora vattenområden. För en yrkesfiskare är det nämligen nödvändigt att hava tillgång till ett så stort fiskeområde, att försäljningen av fångsterna därifrån kan inbringa så mycket, att fiskaren därav kan hava sin bärgning.

I många fall äro yrkesfiskarena sammanslutna i föreningar, såväl av huvudsakligen ideell som av mer ekonomisk art. På sötvattensområdet finnes sålunda *Svenska insjöfiskarens centralförbund*, vartill äro anslutna ett flertal lokala föreningar vid de större sjöarna ävensom enskilda yrkesfiskare vid mindre sjöar. Vid ostkusten finnes *Svenska ostkustfiskarens centralförbund* samt därtill anslutna länsföreningar, ofta med lokala underavdelningar. Samtliga nu nämnda sammanslutningar hava på sina program såväl — och i flera fall övervägande — idella uppgifter som även uppgifter av ekonomisk art, såsom inköp av redskap etc. Föreningar med uteslutande syfte att vara medlemmarna till hjälp vid försäljning av fångsterna finnas huvudsakligen inom havsfisket.

Man torde kunna utgå från, att beträffande sötvattens yrkesfisket såsom hittills kommer att vara lokaliserat till större och medelstora sjöar, framförallt i södra och mellersta Sverige. Inom nämnda områden synes allt böra göras för att öka antalet yrkesfiskare och tillrättalägga betingelserna för utövandet av deras näring. Av stor betydelse synes därvid vara, att gränserna mellan enskilt och allmänt (fritt) fiskevatten i de stora sjöarna bestämmas.

I vissa fall förekommer yrkesfiske även i vatten å kronoparker, i vatten, som höra till kronan på grund av dess innehav av jordbruksegendomar, samt i vatten ovan odlingsgränsen. Redan nu finnas sålunda vid många sjöar i norra Sverige verkliga yrkesfiskare. Så är förhållandet exempelvis vid Torne

träsk, Stora Lule älvs sjöar, Hornavan m. fl. sjöar i Lappland. Yrkesfiskarena därstädes utgöras av såväl bofasta icke renskötande lappar som andra bofasta. För åstadkommande av ordnade förhållanden i detta fiske synas, såsom nedan skall framhållas, vissa enhetliga arrendebestämmelser böra fastställas. En viktig fråga är jämväl åstadkommandet av en rationellt ordnad avsättning av fångsterna från avlägset belägna fiskevatten, därvid såväl det ovan nämnda Svenska insjöfiskarens centralförbund som även hushållningssällskapen torde kunna göra goda insatser.

Någon direkt ökning av det rent yrkesmässiga fisket å kronans vatten i övre Norrland torde dock knappast från statens sida böra eftersträvas med hänsyn till den synnerligen stora betydelse, som det nedan berörda husbehovsfisket har för befolkningen därstädes.

Även i vissa närmare kusterna belägna norrländska vatten bedrives stundom yrkesfiske. Exempel finnas även på att kustfiskare under vintern, då de icke hava tillfälle att fiska i havet, sökt sig in i landet för att därstädes mot erläggande av avgift bedriva fiske i vatten å kronoparker. Dylika upplåtelser från kronans sida hava emellertid, som av det förut anförda torde framgå, icke stått i överensstämmelse med fiskerättslagens bestämmelser. På senare tid synas de icke heller hava förekommit.

I ifrågavarande sammanhang torde böra framhållas, att under vissa omständigheter yrkesfisket kan ogynnsamt påverkas av det år efter år allt intensivare sportfisket. En dylik inverkan kan ske på flera sätt. Till en början kunna sammanslutningar av sportfiskare överbjuda yrkesfiskare, då det gäller att erhålla fiskearrenden. Genom att en fiskevattensägare helt naturligt önskar få största möjliga inkomst av honom tillhöriga vatten, utarrenderar han desamma till den högstbjudande, och en yrkesfiskare kan därigenom lätt gå miste om ett vatten, som han tidigare arrenderat. Så har skett på flera håll i närheten av större samhällen. Vidare kunna sportfiskefångsterna, särskilt där antalet medlemmar i en sportfiskeförening är stort eller invånarna i ett villasamhälle med fiskevatten äro talrika, bliva så kraftiga, att de menligt inverka på fisktillgången i yrkesfiskevattnen, som äro belägna invid eller i anslutning till sportfiskevattnen. Särskilt i Stockholms skärgård och i de större sjöarna har en dylik erfarenhet gjorts. Slutligen kan, om stora sportfiskefångster bliva föremål för utdelning till sportfiskarens närmare bekantskapskrets eller, såsom stundom sker för försäljning, en dylik omständighet inverka menligt på yrkesfiskarens avsettningsmöjligheter. Det ökade sportfisket synes dock hava haft till följd en ökad fiskkonsumtion, varför sistnämnda inverkan knappast bör tillmätas större betydelse. Även om sålunda de nämnda olägenheterna av ett alltför intensivt sportfiske inom trakter, där yrkesfiske utövas, i de flesta fall ej torde vara av större betydelse, har det dock syntts lämpligt att här påpeka desamma. Framhållas må även, att, såsom nedan skall visas, möjligheter finnas att i viss grad undvika dessa olägenheter.

2. Husbehovsfiskare.

Som husbehovsfiskare räknas i första hand personer, som ägna sig åt jordbruk som huvudnäring, ehuru de därjämte fiska i dem tillhöriga vatten, huvudsakligen för att förse det egna hushållet med fisk. Dylika fiskare kunna emellertid i många fall, där tiden så medgiver, bedriva ett så intensivt fiske, att försäljning av en del av fångsterna kan äga rum. Ifrågavarande slag av husbehovsfiskare utgöres uteslutande av fiskevattensägare eller fiskearrendatorer. Härvid är att märka, att de vatten, i vilka fisket utövas, ofta äro gemensamma för flera fiskare, beroende på att fiskarena äro delägare i byalag, vars vatten äro oskiftade. Till gruppen husbehovsfiskare böra emellertid även föras de olika slag av fastighetsinnehavare, som finnas på kronans marker och som där medgivas fiskerätt t. ex. innehavare av kolonat eller kronotorp, samt slutligen lapparna med dem jämlikt renbeteslagen tillkommande fiskerätt. Den vid husbehovsfiske använda redskapen har ofta relativt ringa värde. Antalet husbehovsfiskare är som ovan nämnts långt större vid sötvattens- än vid havsfisket, och sötvattensfiske till husbehov idkas över hela landet.

Husbehovsfiskarena äro numera vid många sjöar och sjöområden sammanslutna till *fiskevårdsföreningar*. Dylika föreningars uppgift är att skydda fiskevattnen för obehöriga inkräktare och att genom rationell fiskevård förbättra vattnens avkastning. Antalet fiskevårdsföreningar uppgick i december 1937 till närmare 1 000, till övervägande delen fallande på sötvattensområdet. Vissa av desamma äro anslutna till *Svenska fiskevårdsförbundet*.

Husbehovsfisket är utan tvivel det ekonomiskt betydelsefullaste sötvattensfisket. Detta gäller, bortsett från de största sjöarna, hela landet men främst Norrland. Medan i landets södra delar flertalet vatten ägas av enskilda, och i flera därstädes belägna län endast ett fåtal kronan tillhöriga vatten finnes, är förhållandet längre norrut det motsatta, i det största antalet vatten därstädes disponeras av kronan. Husbehovsfisket i sistnämnda trakter kommer därför att i stor utsträckning gälla kronovatten. Av nämnda anledning har det ansetts lämpligt att något mera ingående behandla fisket i Norrland och de möjligheter, som finnas att tillgodose därstädes bosatta befolkningsgruppers fiskebehov. Framställningen kommer härvid huvudsakligen att syssla med Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län.

För en rätt förståelse av husbehovsfiskets betydelse för nämnda län är viss kännedom om befolkningsförhållandena därstädes nödvändig. En kort redogörelse för sagda förhållanden synes därför lämplig. Början göres med en redogörelse för de betingelser, under vilka *lapparna* leva.¹

¹ Framställningen i denna del bygger dels på Å. Holmbäck: Om lapps kattelandsinstitutet och dess historiska utveckling (Statens offentliga utredningar 1922: 10 i den kronologiska förteckningen från och med april 1922) samt 1930 års lapputredning: Betänkande angående åtgärder för avhjälpande av de inom vissa delar av Norrbottens läns lappmark yppade

Lapparna vistades under förhistorisk tid ensamma i vårt lands båda nordligaste län och hade i varje fall redan under 800-talet e. Kr. en någorlunda ordnad renskötsel. Inom Jämtlands län lära förhållandena hava varit olika, såtillvida som lapparna icke därstädes uppträtt förrän i mitten av 1600-talet — i Härjedalen och nordligaste Dalarna ännu senare — medan dessförinnan en skandinavisk befolkning därstädes torde hava funnits.

Redan på 1500-talet voro lapparna indelade i byar, som oftast för jakt och fiske samt den alltmåra överhandtagande renskötseln nyttjade vissa ofta ganska bestämda områden. Särskilt gällde detta enligt Holmbäck vissa fiskevatten, över vilka t. o. m. i några fall genom myndigheternas försorg särskilda förteckningar upprättades. För nyttjandet av dylika fiskevatten ävensom för sina rättigheter inom byarna i övrigt erlade lapparna vissa skatter (lapps-katter), i början in natura, till de av staten härför utsända birkarlarna, d. v. s. privilegierade köpmän, vilka under vissa årstider uppsökte lapparna. De bestämda områden, som lapparna sålunda brukade, kallades lapps-katteländ, i Jämtland och Härjedalen lapps-kattefjäll. Redan vid denna tid synas också lapparna i de båda nordligaste länen hava varit uppdelade i fjällappar och skogs- eller »gran»-lappar.

Någon äganderätt till byområdena tillerkändes dock aldrig lapparna från statens sida. Tvärtom började kronan redan under 1500-talet och särskilt senare hävda sin rätt till vissa delar av lappmarkerna, och ur förefintliga handlingar torde kunna utläsas, att lapparnas urgamla rättigheter till renbete, jakt, fiske, skogs-fång m. m. så småningom försvagades. Den nedan närmare berörda under 1600-talet börjande kolonisationen av övre Norrland, som direkt uppmuntrades från statens sida, tyder även härpå. Även om kronan sålunda strävade efter att för egen och enskildas räkning underlägga sig vissa delar av Norrlands obygd, framträdde dock så småningom en tendens att samtidigt skydda lapparna och deras intressen. Sålunda innehöll ett den 15 maj 1671 utfärdat regeringsplakat angående lapparnas förflyttning från deras hemvisten bland annat föreskrifter om lapparnas inordnande i lappbyområden och om deras skyldighet att fortfarande ägna sig åt renskötseln, därvid lapparna även synas hava tillförsäkrats visst skydd mot kolonisternas intrång. Plakatet innehöll jämväl en uppmaning till lapparna att anmäla sig hos landshövdingen i Väster- och Österbotten, där de bland annat skulle bliva begåvade »med hampa till fiskenäts förfärdigande». Vid en år 1671 från regeringen utgående uppmaning till svenska och finska jordbrukare att bosätta sig i lappmarken gav landshövdingen även tillkänna för lapparna, att Hans Kongl. Maj:ts allernådigste uppsåt är detta att låta dem bliva vid deras land och fiskevatten. Enligt ett den 24 november 1749 utfärdat reglemente rörande kolonisation av lappmarkerna (det s. k. lapp-

missförhållanden samt rörande de kostnader, som därav kunde föranledas m. m. (Statens offentliga utredningar 1936: 23), dels ock på upplysningar, inhämtade under resor i Lappland.

marksreglementet) skulle lapparna bibehållas vid rendjursbete, fisk- och djurfång å de lappländ, som icke blevo anslagna till nybyggare, och i instruktionen för kronofogdarna i lappmarken den 5 augusti 1760 föreskrevs, att vid tvister rörande fiske, som uppkomme mellan nybyggare och lappallmogen, skulle fogden söka bilägga tvisten och tillhålla en var att förbli vid sitt rätta näringsfång.

I detta sammanhang torde närmare böra beröras den förut vid flera tillfällen omnämnda odlingsgränsen. Redan under mediet av 1800-talet uppstod en önskan att få en gränslinje uppdragen, som skulle utgöra ett skydd för lapparna mot odlingens framträngande i de egentliga fjällområdena. I en vid 1867 års riksdag i första kammaren väckt motion fäste landshövdingen E. V. Almqvist statsmakternas uppmärksamhet på att odlingens framskridande i nämnda bygder utgjorde ett ständigt hot mot lapparna. Till följd av Almqvists ingripande utfärdades den 13 december 1867 ett kungl. brev, varigenom bestämdes, att i sammanhang med avvittringen i Norr- och Västerbottens län en gräns skulle uppgås, ovan vilken nybyggen ej finge anläggas. Föreskrift om uppdragande av en dylik gräns intogs sedermera i den år 1873 den 30 maj (nr 26) utfärdade stadgan om avvittring i nämnda båda läns lappmarker, enligt vars 1 § en gräns skulle uppgås emellan de delar av lappmarken, som vore tjänliga för odling, och den mark, där nybyggesanläggningar icke vidare finge tillåtas.

Odlingsgränsen, vars sträckning framgår av den som bilaga till detta betänkande fogade kartan, löper inom Västerbottens län på ett avstånd av 100 å 120 kilometer från riksgränsen samt inom Norrbottens län på 150 ända till 200 kilometers avstånd från sistnämnda gräns.

Inom Jämtlands län, där, såsom ovan nämnts, lapparna ej hade samma gamla företrädesrättigheter som i de båda nordligaste länen, uppdrogs icke någon odlingsgräns. Här avsåttes i stället i samband med avvittringen vissa områden under namn av renbetesfjäll direkt för lapparnas räkning såsom renbetesland. Sedermera hava vid flera tillfällen genom kungl:a brev till länsstyrelsen i Jämtlands län, bland annat ett av den 22 maj 1891, förordnats om inköp av nya områden att tilläggas de först avsatta renbetesområdena.¹

I bestämmelserna dels om odlingsgränsen dels i åtskilliga senare utfärdade författningar angående den fortsatta kolonisationen inom här ifrågavarande områden framträder en strävan från statens sida att mera än tillförne tillvarataga lapparnas intressen.

Särskilda bestämmelser rörande lapparnas rätt till renbete, jakt och fiske m. m. intogos i lagen den 4 juni 1886 (nr 38) angående de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige. Nämnda lag ersattes av lagen den 1 juli 1898

¹ Det förtjänar ihågkommas, att till Jämtlands läns lappfogdedistrikt hör jämväl Idre lappby inom Särna och Idre socknar av Kopparbergs län.

(nr 66), i sin tur ersatt av nu gällande lag om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige av den 18 juli 1928 (nr 309; i det föregående benämnd renbeteslagen).

Till en början lämnas i sistnämnda lag noggranna föreskrifter om såväl fjäll- som skogslapparnas uppehållsorter. Jämlikt 2 § äro lappar, som driva *fjällrenskötsel* (fjällappar), berättigade att under varje tid av året uppehålla sig med sina renar dels inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker å trakterna ovan odlingsgränsen, dels ock inom Jämtlands län å renbetesfjällen, varmed i lagen förstås såväl de vid avvitringen för lapparna avsatta renbetesfjällen som ock de till utvidgning av nämnda fjäll sedermera upplåtna områdena.

Fjälllapparna få också uppehålla sig med sina renar å trakterna nedom odlingsgränsen i Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker samt å de trakter utom nämnda lappmarker och renbetesfjällen, vilka de efter gammal sedvana besökt med sina renar, dock endast under vinterhalvåret d. v. s. oktober, november, december, januari, februari, mars och april månader, såvida icke antingen avtal träffats med vederbörande jordägare eller brukare om rätt för lapparna att uppehålla sig där under annan tid av året eller ock otjänliga väderleks- eller betesförhållanden tvinga lapparna till tidigare flyttning om hösten eller hindra återflyttning om våren.

Beträffande skogslapparna, d. v. s. lappar som bedriva *skogrenskötsel*, äro dessa jämlikt 3 § berättigade att under varje tid av året uppehålla sig med sina renar inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker ovan odlingsgränsen och å sådan mark nedom samma gräns, som antingen tillhör kronan eller, ehuru upplåten till enskild, vid avvitringen förklarats skola utgöra renbetesland eller av ålder varit såsom sådant land använd. Skogslapparna få dock endast uppehålla sig å trakter, där skogrenskötsel av ålder förekommer under våren, sommaren eller hösten.

Skogslapparna få emellertid även uppehålla sig med sina renar å annan mark inom Norrbottens och Västerbottens läns lappmarker, som av ålder använts för skogrenskötsel, samt å de trakter utom nämnda lappmarker, vilka skogslappar från lappmarkerna efter gammal sedvana vissa tider av året besöka med sina renar, dock endast under vinterhalvåret, såvida icke antingen avtal träffats med vederbörande jordägare eller brukare om rätt för lapparna att uppehålla sig där under annan tid av året eller ock otjänliga väderleks- eller betesförhållanden nödga lapparna till tidigare flyttning om hösten eller hindra återflyttning om våren.

Jämlikt 7 § renbeteslagen skola lapparna vara indelade i lappbyar med av vederbörande länsstyrelse fastställda gränser, varjämte i 8 § föreskrifter lämnas om, vilka som skola anses tillhöra dessa lappbyar. Till lappby hör enligt sistnämnda §

a) lapp, som inom lappbyn driver renskötsel eller biträder i dylik näring;

b) lapp, som inom lappbyn drivit eller på stadigvarande sätt biträtt i renskötsel men upphört därmed och icke stadigvarande ägnat sig åt annat yrke, dock ej tjänare från främmande lappby;

c) lapp, som på visst i 9 § i lagen närmare angivet sätt erhållit tillstånd att inflytta till byn; samt

d) hustru och hemmavarande barn till sådan lapp, som avses i a) — c), ävensom änka och omyndigt barn till avliden sådan lapp, ändå att de icke själva driva eller biträda i renskötsel.

Inom varje lappbyområde skall jämlikt 13 § renbeteslagen finnas en bland lapparna själva vald ordningsman, vilken det åligger att vaka över efterlevnaden av gällande lagar rörande renskötseln och av den för lappbyn utfärdade byordningen samt i övrigt ställa sig till efterrättelse den instruktion länsstyrelsen för honom utfärdar. I sådana instruktioner plägar bland annat även föreskrivas skyldighet för ordningsmännen att till vederbörande anmäla olaga fiske. Inom varje lappbyområde skall vidare finnas en eller flera tillsyningsmän, valda bland den bofasta befolkningen.

I 23 § finnas bestämmelser om lapparnas flyttningsvägar, beträffande vilka är stadgat, att de icke få utan länsstyrelsens tillstånd och anvisning omläggas.

Rörande lapparnas vid flera tidigare tillfällen berörda rätt till fiske säger 55 § följande: »Fjälllapp och skogslapp äro berättigade att å *utmark* jaga och fiska icke allenast å områden, där sådana lappar jämlikt 2 eller 3 §§ äga vistas under varje tid av året, utan även å andra områden inom lappmarkerna under den tid de äga att där uppehålla sig med sina renar; vare dock underkastade de inskränkningar i fråga om nyttjande av jakt och fiske som eljest gälla».

Å trakter i Norrbottens län nedom lappmarksgränsen, där lappar jämlikt 57 § i lagen, efter tillstånd av länsstyrelsen, få bedriva skogsrenskötsel, (s. k. koncessionsrenskötsel) hava de jämlikt 58 § 4 mom. icke fiskerätt.

Beträffande lapparnas rätt till fiske inom Idre och Särna socknar av Kopparbergs län är att märka, att härstädes några renbetesland icke finnas. I stället har genom de förut berörda kungl:a breven 1888 och 1899 medgivits, att Särna kronopark och annan därtill gränsande, kronan tillhörig mark får tillsvidare upplåtas för renbete åt lapparna med rätt för desamma att å dylik mark fiska till husbehov, ehuru med rätt för kronan att i övrigt upplåta fiskerätt till andra.

Lapparna hava sålunda enligt lag sig tillförsäkrad en mycket omfattande fiskerätt utan att numera behöva erlägga några som helst avgifter för densamma. De tidigare utgående lappskatterna hava nämligen så småningom bortfallit. Någon ändring i desammas utgörande gjordes visserligen icke genom beslutet om avskrivning av grundskatterna. Sedan emellertid renbetesfjällen upplåtits till allmänt begagnande, ansågs, att i Jämtlands län lappskatterna, vilka otvivelaktigt voro av grundskattenatur, icke längre borde utgå. Under åberopande härav avskrevos skatterna därstädes av länsstyrel-

sen i länet genom ett utslag 1894, vilket fastställdes av kammarkollegiet, varest flera lappar besvärat sig över detsamma.

I Västerbottens och Norrbottens län utgjordes lappskatterna vida längre och avskaffades först genom kungl. förordningen den 28 september 1928 (nr 372) angående, bland annat, upphävande av den så kallade lappskatten i Västerbottens och Norrbottens län. Redan tidigare hade emellertid skatterna i sistnämnda län förlorat sin ursprungliga karaktär och delvis avskrivits. Holmbäck uppgiver sålunda,¹ att de sammanlagda skatterna för år 1921 enligt meddelanden från länsstyrelserna därstädes uppgingo till i Västerbottens län 129 kronor 49 öre och i Norrbottens län 501 kronor 57 öre. Upphävandet av lappskatterna i Västerbottens och Norrbottens län sammanhängde med att den lapparna förut tillerkända skattebefrielsen för inkomst av renkötsel genom 1928 års kommunalskattelag borttogs.

Den lapparna jämlikt 55 § renbeteslagen tillerkända rätten att å utmark inom de i §:n nämnda områdena bedriva fiske torde omfatta samtliga ovan odlingsgränsen belägna vatten, alltså även vatten å enskildas fastigheter. Ägarna till dylika fastigheter nödgas sålunda finna sig i det intrång lapparnas fiske otvivelaktigt mångenstädes medför.

I 56 § renbeteslagen göras vissa skillnader i den lapparna jämlikt 55 § tillförsäkrade fiskerätten med hänsyn till de områden, där den utövas. Inom sådana områden, som blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisade, alltså områdena ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen, äga lapparna fiskerätt med uteslutande av andra, ehuru de icke själva äga rätt att medgiva fiskeupplåtelser till andra. Sådana upplåtelser få dock ske genom vederbörande länsstyrelser som, därest så kan ske utan besvärande intrång för lapparna, kunna tillåta andra att mot avgift jämte lapparna därstädes utöva fiske. Dylik upplåtelse får dock ej ske med mindre de lappar, vilka äga uppehålla sig med sina renar å området, blivit i ärendet hörda, varjämte medel, som inflyta genom upplåtelser enligt av Konungen givna bestämmelser skola användas till lapparnas förmån.

Några närmare föreskrifter rörande sättet för lapparnas hörande synas icke vara givna. Länsstyrelserna pläga emellertid remittera till dem inkomna ansökningar om fiskerätt till lappfogdarna, vilka föredraga desamma vid å dem å vissa bestämda tider hållna lappmöten. I yttranden till länsstyrelserna angiva nämnda tjänstemän sedermera, att lapparna hörts över ansökningarna. I åtskilliga fall ingivas ansökningarna under lappmötena direkt till lappfogdarna, som i dylika fall omedelbart höra lapparna och överlämna ansökningarna till länsstyrelserna jämte egna yttranden. Det senare gäller särskilt ansökningar från ortsbefolkningen.

Å de nedom odlingsgränsen belägna kronomarkerna — huvudsakligen kronoparker — där lapparna enligt 55 § renbeteslagen hava fiskerätt, hava

¹ a. a. sid. 70—72.

lapparna ej någon företrädesrätt till fisket, utan kronan, i detta fall närmast domänstyrelsen, kan jämlikt 7 § fiskerättslagen å dylika områden upplåta fiskerätt helt oberoende av lapparnas önskningsar och utan några fördelar för dem.

Jämförd med 1, 2 och 8 §§ visar ordalydelsen av 55 § renbeteslagen, att fiskerätt enligt sistnämnda § endast tillkommer lappar, som bedriva renskötsel (direkt eller indirekt) och som äro anslutna till lappbyar. Lappar, som stadigvarande ägna sig åt andra yrken och som icke längre tillhöra lappbyar, äro däremot icke delaktiga i fiskeprivilegiet.

I övrigt må rörande innebörden av nämnda privilegium följande framhållas. Detsamma fick redan genom 1886 års renbeteslag den konstruktion, som det i det stora hela fortfarande har. Av motiven till nämnda lag framgår, att förbudet för lapparna att själva upplåta rätt till fiske åt andra tillkommit i syfte att ej den ene lappen skall till förfång för den andre kunna förfoga över förmåner, vilka tillagts flera lappar gemensamt. Att upplåtelse-rätten lagts på länsstyrelserna beror vidare på, att ett lappsamfund ansetts föga ägnat att förhandla till gemensamt beslut och ingå avtal samt till samfällt gagn använda av upplåtelser inflytande medel. I den avfattning lagtexten hade i förslaget föreskrevs, att, innan upplåtelser av fiske finge komma till stånd å de för lapparna avsedda områdena, lapparna skulle därtill lämna *sitt samtycke*. I den slutgiltiga texten ändrades nämnda stadgande därhän, att det för dylik upplåtelse icke fordrades mer än att vederbörande lappar *blivit hörda* i ärendet. Orsaken till att formuleringen ändrades synes icke framgå av förarbetena. I motiven framhålles emellertid, att länsstyrelsernas rätt i förevarande avseende borde sträcka sig därhän, att, även om samtliga vidkommande lappar kunde befinnas villiga medgiwa upplåtelse, länsstyrelserna dock skulle pröva, huruvida dylik borde äga rum. Stadgandet har emellertid i flera fall tillämpats även så, att upplåtelser av fiske kommit till stånd, trots att vederbörande lappar icke velat lämna sitt samtycke till desamma.

Slutligen torde i ifrågavarande sammanhang böra erinras därom, att enligt lagen den 20 juni 1919 (nr 445) innefattande bestämmelser i anledning av konventionen den 5 februari 1919 mellan Sverige och Norge angående flyttlapparnas rätt till renbetning norska lappar, som i enlighet med nämnda lag låta sina renar beta i Sverige, under sin vistelse härstädes skola äga rätt till, bland annat, fiske i enlighet med de bestämmelser, som gälla eller komma att gälla för svenska lappar.

De områden inom Sverige, å vilka norska lappar äga låta sina renar beta, äro närmare bestämda i lagens 2—4 §§ sålunda, att lappar från olika delar av Norge få inflytta med sina renar till olika områden i Sverige, å vilka betesrätt tillkommer svenska lappar. Någon fiskerätt å område, där icke samtidigt svenska lappar äga fiskerätt, kan således icke förekomma. Betes-tiden är, såvitt angår lappmarksområdena, från och med den 1 oktober till

och med den 30 april samt för de lappar, som få inflytta till Jämtland, från och med den 1 maj till och med utgången av november månad.

De norska lapparnas fiskerätt innefattar enligt 16 § 1 stycket i lagen endast rätt till husbehovsfiske under vistelsen inom Sverige. Dylika lappar få således icke inom Sverige fiska vare sig till avsalu eller till konservering för framtida behov i sitt hemland.

Enligt 16 § 2 stycket i lagen får inom Karesuando och Jukkasjärvi socknar de norska lapparnas rätt till husbehovsfiske icke inskränkas genom upplåtelse av fiskerätt åt andra, med mindre upplåtelsen sker i frednings-syfte i enlighet med föreskrifter, som härom kunna varda meddelade.

Sistnämnda bestämmelse skulle, därest den tolkades strängt efter orden, måhända kunna anses förbjuda alla upplåtelser till andra av fiske inom de nordligaste lappmarkssocknarna. Ett flertal dylika upplåtelser hava dock förekommit. En liknande bestämmelse finnes för övrigt till de svenska lapparnas förmån på norsk sida, utan att densamma ansetts lägga hinder i vägen för upplåtelser av fiskerätt därstädes. Bestämmelsen torde sålunda endast avse att framhålla vikten av att de norska lapparnas fiskerätt i Sverige, respektive de svenska lapparnas fiskerätt i Norge icke får genom upplåtelser på något sätt hindras eller inskränkas. Då numera endast undantagsvis norska lappar lära inkomma till Sverige, och då detta uteslutande äger rum under vintern, torde för övrigt något intrång i de norska lapparnas rätt genom nämnda upplåtelser icke ske.

Tabell 6 återgiver antalet renskötande lappar och lapphushåll inom riket, fördelade på län och lappbyar. Siffrorna äro hämtade från uppgifter, erhållna genom vederbörande lappfogdar. Sammanlagt uppgick antalet dylika lappar år 1938 till 3 147, fördelade på 702 hushåll.

Siffrorna voro för Kopparbergs län respektive 14 och 3, för Jämtlands län 606 och 157, för Västerbottens län 411 och 67 och för Norrbottens län 2 130 och 478. Härtill kommer ett relativt stort antal lappar, som övergivit renskötsel och nomadliv och icke längre tillhöra lappbyar utan ägna sig åt andra yrken. Dessa kunna, såsom ovan nämnts, icke längre räknas såsom lappar i den bemärkelse, som nu avses. Antalet dylika lappar uppgår i Västerbottens län till omkring 1 400 och i Norrbottens län till 1 600.

I fråga om fisket är det framför allt fjälllapparna, till vilka hänsyn bör tagas. Rörande nämnda lappars levnadsvanor må anföras följande. De vistas oftast under sommarhalvåret i de verkliga fjällbygderna, där de inom sina respektive lappbyar mestadels hava bestämda uppehållsplatser, s. k. visten eller kåtapatser, stundom blott ett eller ett par, stundom åter ett större antal hushåll tillsammans. Oftast bo de härvid i kåtor, i enstaka fall i mera omsorgsfullt uppförda kojor eller stugor. En strävan gör sig dock gällande från lapparnas sida att inrätta sig för en mera stadigvarande vistelse å vissa av sina uppehållsplatser.

Inom Jämtlands län vistas merendels hela familjerna från vår till höst i

fjällen, medan de under vintern uppehålla sig i skogsområdet nedanför fjäl-
len och ibland även utsträcka flyttningarna till längre nedåt kusten be-
lägna trakter. Inom Västerbottens län samt inom Jokkmokks, Arjeplogs,
Karesuando och delvis Jukkasjärvi socknar i Norrbottens län flytta hela fa-
miljerna under sommaren upp i de västligaste fjälltrakterna, i Karesuando
socken jämväl över på norska sidan. Därstädes uppehålla de sig vanligen från
slutet av juni till början av augusti. Under vår och höst bo de i de östra
fjälltrakterna. Inom Gällivare och delvis Jukkasjärvi socknar har det där-
emot på senare år blivit allt vanligare att endast några medlemmar av fa-
miljen under sommaren draga upp i fjällen med renarna, ibland även över
på norska sidan, medan familjen i övrigt kvarstannar vid de tidigare vår-
och höstvistena i nedre fjällområdet. Inom vissa lappbyar i nämnda sock-
nar bo familjerna till och med hela året om på sistnämnda platser och en-
dast renskötarna följa med renarna nedåt skogslandet under vintern.

Den vanliga vinterflyttningens längd är beroende på dels klimatiska, dels
topografiska förhållanden och betingas helt och hållet av möjligheterna för
renarna att finna föda. Ibland stanna sålunda fjällapparna i övre barr-
skogsområdet, medan i andra fall flyttningarna utsträckas ända ned till
kustområdena. Det senare gäller särskilt Västerbottens län, enär inom det
stora, delvis starkt vattensjuka skogsområdet i nämnda läns lappmarker
tillgången på föda för renarna är mycket begränsad. Under sina flyttningar
vår och höst följa lapparna sedan gammalt tämligen bestämda vägar, oftast
först gående över fjällen utmed de större dalgångarna, längre nedåt landet
däremot i själva dalarna.

Under vistelsen i fjället och delvis under flyttningarna spelar fisket en
stor roll för fjällapparna. De bedriva fiske dels med olika garnredskap,
framför allt nät och not, vid sina mera stadigvarande visten och under
uppehållen under flyttningarna, dels ock med krokredskap (met- och pim-
pelspön samt utter) under sina strövtåg inom de särskilda fjällområdena.
Under vintern bedriva fjällapparna på enstaka undantag när intet fiske.

Fjällapparnas fiske avser framför allt sik, laxöring och röding. Ofta be-
drives en intensiv fångst under nämnda fiskarters lektid, vilken infaller
under lapparnas vistelse å höstbeteslanden, då lapparna anskaffa sitt förråd
av fisk för vintern. Även under våren är dock fisket av stor betydelse för
lapparna, som under denna årstid fiska för att skaffa torr fisk för den kom-
mande sommarens behov. Fisken förtäres annars i stor utsträckning färsk.

Lapparnas fiske växlar från tid till annan i hög grad i intensitet. Under
tider med gynnsamma betingelser för renskötseln ägnas i allmänhet något
mindre intresse åt fisket, under sämre tider däremot, då man blir mera
beroende av inkomster vid sidan av renskötseln, ägna sig lapparna i många
fall i mycket stor utsträckning åt fiske. Inom olika områden är även fisket
av olika betydelse. Sålunda bedriva exempelvis lapparna inom Tärna soc-
ken samt i vissa lappbyar i Gällivare och Jukkasjärvi socknar ävensom i

några fall i Jämtland från vår till höst ett mycket intensivt fiske, ofta även inriktat på fångst för avsalu. Lapparna i andra socknar åter fiska mera tillfälligt, huvudsakligen vår och höst och blott undantagsvis för avsalu.

I jämförelse med fjälllapparna äro de renskötande skogslapparna, som höra hemma i Norrbottens län och i Malå socken av Västerbottens län, långt mera stationära och deras flyttningar äro merendels av obetydlig omfattning. De äro också indelade i lappbyar, men dessa byar äro belägna inom skogsområdena, ofta långt nedom odlingsgränsen, ja t. o. m. utom lappmarkerna. Denna vistelse nedom fjällen erbjuder möjligheter till jordbruk, och flertalet skogslappar hava också övergått till att samtidigt som de bedriva renskötsel ägna sig däråt. I vissa fall utlämna de sina renar för skötsel till andra lappar och äro helt jordbrukare. Det oaktat behålla de enligt renbeteslagen sina privilegier som renskötande lappar. I samband med övergången till jordbruk köpa de oftast egna hemman eller arrendera de torp eller förskaffa sig fjällägenheter.

Liksom fjälllapparna få skogslapparna utöva sitt fiske utan att därför erlægga några avgifter. Deras fiske är emellertid i stort sett begränsat till vattnen omkring de fasta bosättningarna vid sommarvistena och kalvmärkningsgårderna. Nämda vatten äro delvis belägna ovan odlingsgränsen, huvudsakligen dock på kronoparker därnedom.

Vid skogslapparnas fiske, som merendels har karaktären av ett vanligt husbehovsfiske utan försäljning av fisken, användas diverse olika redskap och fångas utom sik, laxöring och röding även gädda och abborre m. m. Fisket bedrivs huvudsakligen under sommaren och hösten, men även vinterfiske idkas flerstädes. Vanligen leva dessa lappar under vintern på torkad och saltad fisk samt s. k. surfisk. Också skogslapparnas fiske uppvisar perioder eller år av större och mindre intensitet, även om dessa växlingar icke äro så framträdande som hos fjälllapparna.

Ovan har nämnts, att under för renskötseln ogynnsamma tidsperioder särskilt fjälllapparna ägna sig mera åt fiske än annars. Detta leder lätt — och så har ofta även varit fallet — till att en lapp övergår till att helt ägna sig åt fiske. Han finner måhända, att han därigenom kan förskaffa sig större inkomster än genom renskötsel. Fisket kommer således icke bara att tjäna den direkta livsmedelsanskaffningen utan utnyttjas även för att skaffa fisk till avsalu eller i varje fall för byteshandel. En lapp, som på dylikt sätt ägnar sig huvudsakligen åt fiske och samtidigt vanligen även jakt, benämnes i dagligt tal fiskarlapp. Därest han icke helt övergivit renskötseln eller i vart fall har rätt att tillhöra lappby och icke övergått till annat yrke, räknas han fortfarande jämlikt 8 § renbeteslagen såsom lapp och har sålunda en lapps alla rättigheter, bland annat till fiske inom de härför till lapparna upplåtna områdena. Föreskrifterna i renbeteslagen giva ej heller stöd för antagandet, att den lapparna medgivna fiskerätten endast skulle avse det egna husbehovet.

Stundom förekommer, att renskötande lappar förvärva fastigheter, varefter de jämsides med renskötseln ägna sig åt jordbruk. I dylika fall komma de självfallet att äga, förutom den lapparna tillkommande allmänna rätten till fiske, även fiskerätt i sådana vatten, som höra till de inköpta fastigheterna. Framhållas bör även, att många renskötande lappar på gamla dagar helt och hållet upphöra med renskötseln och inköpa någon mindre jordbruksfastighet, där de slå sig ned. I dylika fall torde de rätteligen icke längre vara att betrakta som renskötande, ehuru humaniteten bjuder, att man anser dem som sådana och icke avkräver dem särskilda avgifter för ett invid bostaden i kronovatten bedrivet fiske.

Fiskarlapparna bedriva sitt fiske, var det bäst passar dem. Sålunda vistas de under någon tid vid ett vatten, där de söka fånga så mycket fisk som möjligt, för att när utbytet avtager, uppsöka ett annat givande vatten. Deras fiskeintresse är i de flesta fall inriktat på att erhålla största möjliga fångst på bekvämaste sätt.

Enär fiskarlapparna oftast — ehuru icke undantagslöst — äro tämligen fattiga och i många fall på ålderdomen måste omhändertagas av fattigvården, är det en viktig social angelägenhet att få dem att övergå till annat näringsfång, särskilt jordbruksnäringen. En möjlighet att åt dylika lappar på kronans områden upplåta mark för jordbruksändamål finnes jämlikt den förut berörda kungl. kungörelsen den 18 juli 1928 (nr 314) angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark. Lappar, vilka på sådant sätt åt sig fått upplåtna lägenheter, upphöra att räknas som lappar i den betydelse nämnda begrepp har i 55 § renbeteslagen och deras fiskerätt inskränkes och regleras av 11 och 22 §§ i kungörelsen, vilka i sådant hänseende stadga, att upplåtelse enligt kungörelsen — vare sig av jordbrukslägenhet eller bostadslägenhet — såvitt möjligt bör innefatta rätt att jaga och fiska inom visst bestämt område å dylik mark. Enligt vad utredningen inhämtat, hava emellertid upplåtelser till lappar jämlikt 1928 års kungörelse förekommit i skäligen ringa utsträckning. Endast i Jämtlands län har ett relativt stort antal dylika lägenheter uppstått å de ovan nämnda till renbetesland nyinköpta områdena. 1930 års lapputredning har i sitt förut berörda betänkande (statens off. utredningar 1936: 23) beaktat denna fråga och under framhållande av de olägenheter, som äro förbundna med ovan nämnda oreglerade bosättningar, föreslagit vissa utvägar och ifrågasatt bidrag av allmänna medel för att snarast möjligt skapa ordnade betingelser för fiskarlapparna.

Antalet här berörda fiskarlappar är ganska avsevärt och har på grund av svårigheterna för renskötseln under de senaste tio åren ökat, särskilt inom Gällivare och Jukkasjärvi socknar i Norrbottens län. Inom älvdalarna härstädes och jämväl på annat håll finnas flera tiotal lappfamiljer, som övergivit renskötseln och, enär det hittills ej kunnat ordnas med anskaffning av ovan nämnda jordbrukslägenheter, huvudsakligen livnära sig genom fiske.

Av vad nu anförts rörande lapparnas levnadsvanor och uppehållsorter framgår, att lapparna hava ett stort behov av att städse äga möjligheter till fiske. Fisket utgör för desamma en naturtillgång, som det sålunda gäller för staten att tillförsäkra dem ävensom i görligaste mån söka bevara genom att se till, att förekomsten av fisk i de av lapparna utnyttjade sjöarna göres så rik och framför allt så konstant som möjligt.

Det sagda får emellertid icke så förstås, att lapparna för egen del skulle vara i behov av alla möjligheter till fiske, som förefinnas inom de för deras uteslutande begagnande anvisade områdena. En jämförelse mellan, å ena sidan, antalet lappar och deras fiskkonsumtion och, å andra sidan, vattenarealen och den beräknade årliga fiskproduktionen å nämnda areal inom områdena såväl ovan som nedom odlingsgränsen erbjuder ur ifrågavarande synpunkt stort intresse. Utredningen har i sådant syfte införskaffat uppgifter från lappfogdarna angående den genomsnittliga fiskförbrukningen per lapphushåll bland de renskötande lapparna samt från statens meteorologisk-hydrografiska anstalt angående vattenarealen inom berörda områden. Uppgifterna, vilka jämväl avse den nedan berörda bofasta befolkningen, hava sammanställts i tabell 7.

I fråga om lapparnas fiskförbrukning har det visat sig mycket svårt att erhålla någorlunda säkra siffror. Enligt approximativa beräkningar skulle emellertid i genomsnitt per år åtgå för ett lapphushåll i Jämtlands och Kopparbergs län cirka 90 kilogram, i Västerbottens län cirka 150 kilogram och i Norrbottens län cirka 200 kilogram fisk. För vissa delar av sistnämnda län har emellertid uppgivits en förbrukning av ända till 700 kilogram per år. Då ett lapphushåll i allmänhet består av 5 medlemmar, skulle en årlig förbrukning av 700 kilogram per hushåll motsvara cirka 140 kilogram per person och år. Härvid är dock att märka, att många lappfamiljer, såsom ovan nämnts, under stora delar av sommaren och hösten huvudsakligen leva av färsk fisk och dessutom under vintern förbruka stora mängder saltad fisk (för ett lapphushåll i Norrbottens län 8—10 fjärdingar å 20—25 kilogram). Under godtagande av de uppgivna förbrukningssiffrorna skulle av de renskötande lapparna i Sverige årligen förbrukas följande mängder fisk, nämligen:

I Kopparbergs län	(3 hushåll)	270 kilogram
I Jämtlands län	(157 »)	14 130 »
I Västerbottens län		
ovan odlingsgränsen	(56 »)	8 400 »
nedom »	(11 »)	1 650 »
I Norrbottens län		
ovan odlingsgränsen	(366 »)	73 200 »
nedom »	(112 »)	22 400 »

Summa 120 050 kilogram.

Av de å områdena å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län vistande renskötande lapparna skulle sålunda årligen förbrukas cirka 95 730 kilogram fisk.

Vad beträffar fiskavkastningen å sistnämnda områden kan densamma beräknas efter vattenarealen och avkastningen per hektar vattenyta. Nämnda avkastning kan för Sveriges sötvatten i allmänhet uppskattas till i genomsnitt 3 kilogram per hektar och år. För ifrågavarande vatten torde den emellertid vara något lägre. Visserligen finnes inom fjällområdena ett stort antal vatten med mycket god produktionsförmåga, men å andra sidan äro här belägna åtskilliga fisktomma eller mycket fiskfattiga vatten. Avkastningen av vattnen å renbetesfjällen i Jämtland och ovan odlingsgränsen i Väster- och Norrbottens län torde därför kunna uppskattas till 2 kilogram fisk per hektar och år. Eftersom vattnen hava en areal av omkring 580 000 hektar, kan avkastningen av desamma sålunda uppskattas till cirka 1 160 000 kilogram per år.

Lapparnas fiskebehov skulle alltså omfatta endast omkring 8 % av den beräknade avkastningen från de vattenarealer, å vilka de nu på grund av renbeteslagen äga företrädesrätt till fisket. Någon möjlighet för lapparna att tillgodogöra sig alla dessa fiskevatten förefinnes naturligen ej. Då härtill kommer att lapparna, som ovan framhållits, bedriva ett viktigt fiske jämväl å stora vattenarealer nedom odlingsgränsen, torde det vara uppenbart, att den vattenareal, som står till förfogande för lapparnas fiske, är långt större än som erfordras för ändamålet.

I samband med ett ordnande av lapparnas fiskeförhållanden måste frågan om vidgade möjligheter till fiske för nybyggare och kolonister m. fl. bofasta invånare i lappmarkerna tagas upp till behandling. Husbehovsfisket i Norrland är nämligen icke blott en lapparnas, utan flerstädes i än högre grad en *den bofasta befolkningens* angelägenhet. En kort redogörelse för bebyggelsen inom övre Norrland och särskilt i fjälltrakterna torde vara nödvändig för att fiskefrågornas betydelse därstädes skall kunna rätt förstås.

I äldre tider voro, såsom redan framhållits, lapparna de enda som uppehöll sig i övre Norrland. Först under 1600-talet slogo sig enstaka nybyggare ned därstädes och samtidigt började staten närmare intressera sig för ifrågavarande trakter och för kolonisation av desamma. Bland de bestämmelser, som tidigare utfärdats för att reglera nybyggesväsendet, må nämnas kungl. plakatet den 27 september 1673 angående lappmarkernas bebyggande m. m., kungl. brevet den 9 juni 1735 angående ödeshemman, kungl. kungörelsen den 20 november 1741 angående ödeslands upptagande i Västerbotten, det förut nämnda lappmarksreglementet den 24 november 1749, kungl. brevet den 5 februari 1808 till kammarkollegiet angående besittningsrätten till nybyggen samt de å olika tider meddelade stadgandena angående avvitrtingarna, framför allt kungl. stadgan den 10 februari 1824 angående avvitrtingsverket i Västernorrlands, Västerbottens och Norrbot-

tens län samt den förut berörda kungl. stadgan den 30 maj 1873 om avvitrting i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker.

Nybyggesväsendet var som kolonisationsform för ifrågavarande trakter av den betydelse att man kan säga, att den nuvarande bebyggelsen i Norrland till väsentlig del är ett resultat av kolonisation i sådan form. *Nybyggen* uppstodo ofta genom att personer, utan att dessförinnan söka något som helst tillstånd därtill, slog sig ned i de norrländska obygderna och där uppodlade jord och byggde hus. Förutom denna s. k. olaga bosättning anlades nybyggen med vederbörligt tillstånd enligt de nyss nämnda författningarna.

Beträffande anläggande av nybyggen stadgades i lappmarksreglementet ungefär följande. Den som ville bosätta sig å någon till nybruk tjänlig plats skulle söka tillstånd därtill av landshövdingen. Denne skulle låta syna och undersöka den uppgivna platsens beskaffenhet, om jordmånen vore duglig samt huruvida den tilltänkta odlingen kunde lända annan till förfång. Därefter skulle landshövdingen meddela utslag angående upptagandet. Den, som fått tillstånd att upptaga nybygge, ålåg det att sist inom en tid av två år hava gjort någon början med husbyggnad och jordens uppodlande, eljest ansågs tillståndet förverkat. Landshövdingen skulle bevilja skattefrihet för nybygget under vissa år. Efter frihetsårens förlopp skulle nybyggena geometriskt avtagas och skattdäggas icke just efter de gränser och råmärken, som vid första utsyningen uppgivits, utan till det mantal, som de ägors beskaffenhet, vilka åborna ville hava och utan andras förfördelande kunde få under hemmanen, befundes svara för.

Huvudprincipen i lappmarksreglementet var, att en nybyggare icke skulle få underlägga sig mera jord, än han medhunnit att uppbruka, varför ock stadgades, att intet upparbetat åker- eller ängsland kunde honom fränkännas utan hans samtycke och mot den betalning, som hans arbete prövades vara värt. Om vad som härvid skulle anses upparbetat meddelades särskilda föreskrifter, till vilka utredningen återkommer mera utförligt i det följande vid behandlingen av de s. k. ströängarna.

Beträffande den rätt till fiske, som skulle tillkomma nybyggare, stadgade lappmarksreglementet, att, där fiskevatten funnes, nybyggaren skulle äga frihet att i detsamma fiska till husbehov.

Besittningsrätten till nybyggena var i huvudsak densamma som för kronohemman och bestämdes närmare i det ovan nämnda kungl. brevet till kammarkollegiet den 5 februari 1808. Sedan nybyggaren fullgjort vissa föreskrivna skyldigheter i fråga om odling och byggande, kunde han få nybygget, som hittills sålunda varit av krononatur och under vissa förhållanden kunnat frångå åbon, omfört till ett med äganderätt innehaft skattehemman.

Vid avvitrtingen utbrötos å kronans marker åt nybyggen och hemman bestämda områden i inägor och skogsmark, medan därifrån avskildes kro-

nans områden, vilka sedermera, där de ej utlades som kronoparker eller avsattes för annat allmänt ändamål, betecknades som överloppsmarker. Nybyggen, som efter avvitrningen i viss trakt anlagts å därvid avsatta överloppsmarker, blevo sedermera i särskild ordning avvitrade (den s. k. efteravvitrningen). I detta sammanhang kan förtjäna påpekas, att vid avvitrningen uppmätning av den i förrättningen ingående marken endast skedde så långt som kunde beräknas vara behöfligt, för att nybyggarnas rättigheter och behovet av områden för allmänt ändamål skulle bliva tillgodosedda samt för att till kronoparker lämplig eller i övrigt duglig mark skulle förefinnas. Vissa områden av kronoöverloppsmarkerna lämnades således oavmätta. Härutinnan synes ofta en begreppsförvirring råda, i det begreppet »oavmätt kronoöverloppsmark» understundom synes bliva förväxlat med begreppet »oavvittrad mark». Möjligen kan nämnda förväxling giva förklaring till den på många håll bland fjällbefolkningen i de nordligaste delarna av riket fast rotade uppfattningen att rätt till jakt och fiske å kronans odisponerade, oavmätta kronomarker (understundom även kronoparker) tillkommer envar. Enligt den lydelse 7 § i 1912 års lag om rätt till jakt hade före 1927 ägde nämligen varje svensk man rätt att jaga, bland annat, å oavvittrad mark, som icke blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisad, varjämte, på sätt förut nämnts, enligt 7 § fiskerättslagen hemman, som voro anlagda å oavvittrad mark, intill dess delning föresiggått, skulle njuta fritt fiske, vilket sistnämnda stadgande torde hava tillämpats så, att, innan avvitrningen genomförts, befolkningen ansetts äga rätt att avgiftsfritt fiska, var den ville inom socknen.

De senaste upplåtelserna av nybyggen ägde rum under år 1918 i Norrbottens län. Ytterligare upplåtelse av nybyggen förekomma numera icke. Förhållandet torde sammanhänga därmed, att liknande bosättningar numera och redan tidigare skett jämlikt bestämmelserna i särskilda, nedan närmare berörda författningar.

Redan i skrivelse den 29 maj 1891 (nr 29) till domänstyrelsen angående upplåtande av odlingslägenheter å kronoparker i Norrbottens län meddelade sålunda Kungl. Maj:t bestämmelser rörande upplåtande av till *skogstorp* tjänliga lägenheter å kronoparker i nämnda län delvis i syfte att reglera tidigare olaga bosättning. Dessa bestämmelser ersattes av en kungörelse den 27 maj 1904 (nr 21 s. 4) angående upplåtande av dylika lägenheter med tillämpning jämväl å Västerbottens län. Den 18 juni 1909 (nr 69 s. 1) följde en kungörelse angående upplåtande av *odlingslägenheter* å kronoparker och överloppsmarker i de sex nordligaste länen, varigenom föreskrevs, att nya upplåtelse på grund av kungörelsen 1904 icke vidare finge äga rum, och tillämplighetsområdet, såsom av rubriken framgår, utsträcktes att omfatta kronoparker och kronoöverloppsmarker inom de sex nordligaste länen. 1909 års kungörelse gällde, med vissa tid efter annan företagna ändringar och tillägg, ända till 1929, då den ersattes av den nu gäl-

lande kungl. kungörelsen den 14 juni 1929 (nr 170) angående upplåtande av *kronotorp* å vissa kronomarker m. m.

1929 års kronotorpskungörelse innehåller bestämmelser om utläggande av kronotorp å kronoparker i Kopparbergs, Gävleborgs, Västernorrlands och Jämtlands län samt nedom odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län ävensom rörande utvidgning m. m. av skogstorp och odlingslägenheter anlagda jämlikt äldre kungörelser.

Upplåtelse av odlingslägenheter ägde rum såväl längre ned i skogsbygderna som även i fjälltrakterna och kommo således i konflikt med nomadlapparnas intressen. Genom en kungörelse den 3 juni 1915 (nr 169) angående upplåtande av odlingslägenheter m. m. i trakterna ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker förordnades därför, att 1909 års kungörelse icke skulle äga tillämpning å områdena ovan odlingsgränsen samt att nyttjanderättsupplåtelse av mark å nämnda trakter i allmänhet icke heller eljest finge vidtagas i annan ordning än som stadgades i 1898 års renbeteslag. På Kungl. Maj:t skulle dock ankomma att, där i något fall synnerliga skäl förelågo, vidtaga upplåtelse av odlingslägenheter eller eljest med nyttjanderätt upplåta mark inom samma trakter. De lägenheter, som upplåtas enligt sistnämnda kungörelse, bruka benämnas *fjälllägenheter*. Till stor del utgöras de av lägenheter, som redan tidigare utan tillstånd upptagits.

Samtidigt som Kungl. Maj:t och domänstyrelsen sålunda upplåta lägenheter å kronomarker i Norrland, fortgå sedan 1918 upplåtelse av dylika i Norrland och jämväl Dalarna efter vissa andra riktlinjer, nämligen upplåtelse av s. k. *kolonat* å vissa efter gemensamt beslut av Kungl. Maj:t och riksdagen för koloniseringsändamål särskilt anvisade kronoparker.

Beträffande sistnämnda upplåtelseform må nämnas, att, sedan jämlikt beslut av riksdagen 1918—1924 försök igångsatts med anläggande av kolonat å vissa kronoparker i Norrland och Dalarna, Kungl. Maj:t den 26 juni 1925 utfärdade kungörelse (nr 291) angående allmänna grunder för upplåtande av kolonat å kronoparker i nämnda landsdelar. Kolonat skola enligt nämnda kungörelse upplåtas till odling och bebyggande i syfte att befrämja uppkomsten av jordbruk och egna hem, avsedda i främsta rummet för ortens befolkning. Upplåtelseverksamheten omhänderhaves av särskilda kolonisationsnämnder.

Beträffande upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark hava bestämmelser därom meddelats i den förut berörda kungl. kungörelsen den 18 juli 1928 (nr 314) angående dylika upplåtelse.

De nu nämnda författningarna rörande olika slags bosättning innehålla endast i vissa fall bestämmelser om fiske. Sålunda föreskrives i kungörelsen angående upplåtande av kronotorp, att vederbörande bör beredas rätt att utan avgift jaga och fiska inom visst begränsat område å angränsande kronopark. Enligt kungörelsen angående upplåtande av kolonat bör vidare

kolonist, i den mån och för den tid så prövas lämpligen kunna ske, beredas rätt utan avgift till fiske i vatten å angränsande kronopark. Slutligen innehåller kungörelsen angående upplåtelse av lägenheter åt lappar å kronomark, såsom ovan nämnts, vissa bestämmelser om fiskerätt.

I flera av de nämnda författningarna hava bestämmelser meddelats om inlösen av de anlagda lägenheterna. Bestämmelser angående försäljning av kronoegendom hava jämväl meddelats i kungl. förordningen den 6 juni 1929 (nr 176) angående försäljning i vissa fall av kronoegendom m. m., vari föreskrives vad som bör iakttagas vid försäljning samt upplåtelse under åborätt och tomträtt för egnehemsändamål av kronan tillhörig fast egendom under domänstyrelsens förvaltning. I den mån de nu nämnda lägenheterna övergått till innehavarna med äganderätt, hava sålunda å kronans marker uppstått av enskilda personer ägda fastigheter av från början olika beskaffenhet. Eljest innehavas lägenheterna under olika former av nyttjanderätt.

Beträffande den vatten- och fiskerätt, som eljest tillkommer fastigheter i Västerbottens och Norrbottens län må följande framhållas. Vid avvitrningen å områdena ovan odlingsgränsen i Västerbottens län, d. v. s. hela Tärna socken samt delar av Sorsele, Stensele, Vilhelmina och Dorotea socknar, undantogs i avvitrningsutslagen under åberopande av 7 § 1873 års avvitrningsstadga för kronans räkning ett stort antal strömfall jämte utmål för strömfall och dammfästen. Därjämte undantogs i utslagen för kronans räkning samtliga inom områdena belägna större vattendrag. (Vid avvitrningen behandlades delarna av Sorsele, Vilhelmina och Dorotea socknar som särskilda avvitrningslag, under det att den ovan odlingsgränsen belägna delen av Stensele socken jämte hela Tärna socken sammanfördes till ett avvitrningslag.) Större delen av de vid vattnen inom ifrågavarande områden belägna fastigheterna blev sålunda genom utslagen fränkänd rätt till vattnet vid sin strand. Förfaringssättet väckte hos befolkningen, som i stor utsträckning var beroende av fisket för sin försörjning, stort missnöje. Sedan riksdagen i ämnet fattat beslut, förordnade därför Kungl. Maj:t genom två särskilda kungl. brev, det ena den 21 juni 1916 för Sorsele och Dorotea avvitrningslag och det andra den 22 juni 1917 för Vilhelmina och Stensele-Tärna avvitrningslag, att i avvitrningsutslagen skulle införas meddelande om, att hemmansägare eller åbo å ifrågavarande områden, som på grund därav att vid avvitrningen vattendrag blivit undantaget för kronans räkning, skulle mista den fiskerätt, honom eljest skulle tillkommit, skulle äga att utan avgift tills vidare begagna sig av den fiskerätt i samma vattendrag, vilken före avvitrningen tillkommit innehavaren av den av honom brukade fastigheten.

Med stöd av nämnda kungl. brev meddelade länsstyrelsen i Västerbottens län sedermera förordnanden om den fiskerätt, som skulle tillkomma hemmansägare och åbo å ifrågavarande områden.

Emellertid anfördes hos Kungl. Maj:t i regeringsrätten av enskilda sakägare besvär över avvitringsutslagen beträffande Sorsele, Vilhelmina och Stensele-Tärna avvitringslag i vad avsåg de gjorda vattenundantagen. I besvären yrkade åtskilliga jordägare undanröjande helt och hållet av de för kronan gjorda undantagen, under det att andra klagande begränsade sin talan till att avse endast fiskerätten.

Beträffande den första gruppen besvär framhöll regeringsrätten i särskilda, den 20 oktober 1919 meddelade utslag, att den i svensk rätt sedan gammalt vedertagna grundsatsen, att med äganderätt till strand följde äganderätt till vatten, måste anses äga tillämpning jämväl vid avvitrning, i den mån icke uttryckligen stadgats, att undantag därifrån finge ske. 1873 års avvitringsstadga medgåve allenast i 7 § undantag med avseende å flottning och större strömfäll. Däremot kunde icke av den i 19 § samma stadga meddelade föreskriften om skyldighet för delägare att för beredande av lämpligt skifte ingå i ägoutbyte eller eljest avstå från mark, som av honom innehades, dragas den slutsatsen, att delägare, som fått sig strand tilldelad, skulle kunna mot sitt bestridande frånhändas den rätt till vatten, som enligt ovannämnda allmänna grundsats därmed följde. På grund härav och då delägare i genom avvitrningen uppkomna skifteslag måste anses äga rätt till fiske i vatten vid skifteslagets strand, prövade regeringsrätten lagligt på det sätt bifalla klagandenas talan, att de i överklagade utslagen för Kungl. Maj:ts och kronans räkning gjorda vattenundantagen undanröjdes; och skulle i följd härav jämväl de av länsstyrelsen meddelade förordnandena om fiskerätt anses hava förfallit.

Beträffande den andra gruppen besvär undanröjdes vattenundantagen, såvitt därigenom skett inskränkning i den sistnämnda klagande såsom delägare i skifteslag med strand vid ifrågakomna vattendrag tillkommande rätten till fiske; och skulle jämväl i sistnämnda fall de av länsstyrelsen meddelade förordnandena anses förfallna.

Genom de av regeringsrätten meddelade utslagen uppstodo inom ifrågasvarande delar av Västerbottens län egenartade vattenrättsliga förhållanden. Genom utslagen hade de för kronans räkning gjorda vattenundantagen undanröjts och de personer, som yrkat undanröjande helt och hållet av avvitringsutslagen, sålunda fått oinskränkt rätt till vattnet utanför sin strand, medan de personer däremot, som allenast klagat beträffande fisket, väl erhållit sådan rätt, men icke vattenrätt i övrigt. De jordägare slutligen, som av lojalitet eller måhända endast bristande företagsamhet icke klagat över avvitringsutslagen, hade genom desamma helt och hållet berövats den vatten- och fiskerätt, som eljest skulle hava tillkommit dem. I ett den 8 februari 1921 avgivet utlåtande fäste även lantmäteristyrelsen Kungl. Maj:ts uppmärksamhet på lämpligheten att, sedan avvitrningen i orten avslutats, erforderliga åtgärder vidtoges för att samtliga hemman inom berörda områden i fråga om strand- och vattenrätt måtte bliva likställda.

Vid nämnda ärendes behandling hos Kungl. Maj:t gjorde sig olika meningar gällande. Vattenfallsstyrelsen ansåg, att vatten- och även fiskerätten borde bibehållas i kronans hand. Kammarkollegiet och domänstyrelsen ansågo, att vederbörande strandägare borde utan avgift för all framtid bekomma samma rätt till fiske, som skulle hava tillkommit dem, därest ifrågasvarande vattenområden icke blivit undantagna för kronans räkning, dock med skyldighet för strandägaren att utan anspråk på gottgörelse tåla skada eller intrång, som i avseende å fisket föranleddes av verkställd vattenreglering eller utbyggande av strömfall. Länsstyrelsen och lantmäteristyrelsen åter höllo före, att kronan borde avstå från vattenrätten helt och hållet (således även fiskerätten).

Genom lagen den 18 juni 1926 (nr 322) om rätten till vissa vatten i övre delen av Västerbottens län löstes frågan i enlighet med vad lantmäteristyrelsen föreslagit. I nämnda lag stadgas nämligen, att i avseende å de områden av Västerbottens läns lappmark, beträffande vilka länsstyrelsen meddelat avvitringsutslag efter utgången av år 1915, skall — utan hinder av vad avvitringsutslagen och avvitringsakterna innehålla häremot stridande — till varje vid avvitringen särskilt utbrutet område, som ligger vid vatten, höra den del av vattenområdet jämte däri befintliga holmar, som är närmast det utbrutna områdets strand. Där vid avvitringen byalag, enstaka hemman eller nybygge uppdelats i två eller flera ägolotter, skall iakttagas, att byalaget, hemmanet eller nybygget tillkommande vattenområde skall anses som samfällighet för samtliga ägolotter. I lagen har sålunda givits uttryck åt den princip, som uttalas i 12 kap. 4 § jordabalken.

Vid avvitringen inom Norrbottens län synas vattenundantag för kronans räkning i motsvarande utsträckning som i Västerbottens län icke hava gjorts. Inom Norrbottens län hava alltså delägarna i de genom avvitringen uppkomna skifteslagen tillerkänts rätten till vattnet utanför skifteslagens stränder.

I detta sammanhang torde med några ord böra beröras en fråga, som är av stor betydelse för fiskeförhållandena i fjällbygderna, nämligen frågan huruvida innehavare av s. k. *ströängar* äger rätt till fiske i vatten, som angränsa desamma. Nämnda fråga synes icke tidigare hava varit föremål för utredning och kräver därför en utförligare behandling.

Då nybyggarna slogo sig ned i de ofta karga fjälltrakterna, var det nödvändigt för dem att tillgodogöra sig de gåvor, som naturen gav dem till skänks i form av naturliga ängar och myrslogar, på vilka de, utan att dessförinnan å desamma behöva företaga några tidsödande kultiveringsåtgärder, kunde bärga hö till sina kreatur. I själva verket utgjorde förekomsten av dylika naturliga ängar, så småningom benämnda *ströängar*, en förutsättning för att nybyggarna under den första tiden av sin bosättning över huvud skulle kunna bärga sig. Ängarna voro vanligtvis belägna på långt

avstånd från bosättningarna och ofta vid sjöar och vattendrag, där skogen dragit sig tillbaka och lämnat plats för mera öppen bygd.

Vid behandlingen av nybyggesväsendet har ovan redogjorts för, hur nybyggena enligt 1749 års lappmarksreglemente efter de för dem beviljade frihetsårens förlopp skulle geometriskt avtagas och skattläggas samt hur principen härvid var, att ingen nybyggare skulle få mera jord, än han medhunnit att uppbruka.

I fråga om vad som skulle anses uppbrukat stadgades i lappmarksreglementet: Ej må någon räkna sig hava uppodlat och nedlagt arbete å sådana ställen, varest han upprest en eller annan höstack, hässja eller lada till inrymmande av det höfoder, som själva naturen utan dikning och rothuggning giver; men för uppodlad må den trakt och lägenhet anses, som igenom kärrs och mossars utdikande samt träns barkande och rothuggande gjorts nyttig och brukbar till åker och äng. I följe därav äger ock ingen större rätt till hö- och skogmyrer, varav en nybyggare kan hava tillfälle och nödigt sig i första början av nybyggets inrättande att betjäna, än såvida brist vara kan på andra när belägnare och till rödning dugliga platser och ingen annan nybyggare tillkommer, som slika myrer bättre betarva torde.

Av bestämmelsen torde framgå, att den rätt, varmed ströängarna tillerkändes nybyggaren, var en annan och sämre än den, han ägde åberopa i fråga om själva inägoområdet. Ängarna skulle höra till nybygget, endast så länge avkastningen från desamma var oundgängligen nödvändig, och detta antogs vara fallet endast under den första tiden efter nybyggets grundande, innan ännu någon odling kring gården hunnit fullbordas. Därefter var nybyggaren skyldig att utan vederlag avstå ängarna åt andra, som hade större behov av dem. Den rätt en nybyggare före avvitrningen hade till sina ströängar kan alltså karakteriseras som en nyttjanderätt, i vilken icke torde hava ingått någon rätt i avseende å ströängarna angränsande vattenområdet. Svårare är att säga, huru härmed förhåller sig efter avvitrningen.

Vid avvitrningen måste frågan om ströängarnas bibehållande under fastigheterna upptagas till behandling. 1873 års stadga om avvitrning i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker föreskrev, att ägorna skulle sammandragas i ett begränsat antal skiften. Då en fastighet i allmänhet ägde en stor mängd ängar spridda på vidsträckta områden, var det tydligt, att ett konsekvent genomförande av avvitrningsstadgans principer om skiftesläggning och ägoutbyte måste åstadkomma betydande ändringar i markinnehavet.

Redan i de förut berörda föreskrifterna i lappmarksreglementet hade förutsatts, att nybyggarna genom att bringa odlingsmarken invid gårdarna i högre kultur så småningom skulle kunna övergiva sitt ursprungligen extensiva jordbruk, i vilket ingick nyttjandet av de ofta avlägset liggande ströängarna, till ett mera intensivt jordbruk, varigenom de skulle kunna av-

stå från ängarnas begagnande. Förhållandena, sådana de gestaltade sig vid avvittringens genomförande, visade emellertid, att en så radikal omläggning av jordbruket, som ett övergivande av ströängarna skulle medföra, stötte på stora svårigheter. Genom särskilda, tid efter annan utfärdade kungl. brev nödgades därför Kungl. Maj:t på därom gjorda framställningar medgiva, att de å kronoparker belägna spridda ängslägenheter, vilka tillhörde ett hemman eller nybygge, finge, utan att från kronoparken genom uppdragna rågångar avskiljas, och innan de kunde mot annan mark utbytas, tills vidare under hemmanet eller nybygget bibehållas, och under tiden såsom endast ett skifte beräknas.

Innebörden i de kungl. breven, vilka synas gälla ströängar å kronoparker, men det oaktat torde hava tillämpats jämväl å dylika ängar å överloppsmarker, är i viss mån dunkel. I stort sett torde man emellertid kunna säga, att även under tiden efter den allmänna avvittringen fram till tilläggsavvittringens genomförande, den rätt nybyggarna hade till ströängarna fortfarande kunde karakteriseras som en nyttjanderätt, varmed icke torde hava varit förenad någon vatten- eller fiskerätt. Efter tilläggsavvittringens genomförande måste emellertid nybyggarnas rätt till icke indragna ströängar sägas vara en annan.

I den angående tilläggsavvittringen i Västerbottens län den 30 december 1916 (nr 603) utfärdade kungörelsen stadgas nämligen beträffande Dorotea och Sorsele socknar, att hemmansägare och nybyggare skall vara skyldig att efter särskild undersökning mot ersättning avträda av honom brukade ströängar till kronan. Ersättningen skall utgå i form av betalning för odlingsarbete, vars omfattning skall fastställas efter grunder, som i kungörelsen närmare angivas. Genom kungl. kungörelsen den 7 februari 1919 (nr 33) utsträckas de sålunda givna föreskrifterna att gälla för avvittring i nämnda län i dess helhet, som fastställts under år 1916 eller därefter.

I proposition till 1921 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t, att indragning av ströängar till kronan jämväl skulle äga rum i lappmarken i övrigt. Förslaget, som av riksdagen med vissa ändringar biträdades, fick sin slutliga utformning i lagen den 22 juni 1921 (nr 378) om ströängars indragande till kronan.

Med ströängar förstås i denna lag ägor, som hemman eller nybygge i Västerbottens eller Norrbottens läns lappmark vid avvittring fått sig *tills vidare* tillagda å kronomark. Dessa ängar skola, på sätt i lagen stadgas, indragas till kronan. Lagen äger icke tillämpning å ströängar inom Västerbottens läns lappmark, vilka tillhöra fastighet, som enligt vad särskilt är stadgat, kan bliva föremål för tilläggsavvittring och ej heller å ströängar, tillhörande fastighet inom Karesuando socken eller inom Gällivare, Jokkmokks eller Arjeplogs socken belägen by eller fastighet, vars samtliga ägor ligga ovan odlingsgränsen. Beträffande vederlaget för de till kronan indragna ängarna

skall detta utgå medelst bekostande av odling å den fastighet, vartill ängarna höra.

Beträffande de ströängar, som vid tilläggsavvittring eller vid förfarande jämlikt sist berörda lag förklarats skola bibehållas vid vederbörande fastigheter, torde kunna sägas, att en fastighetsägares rätt till desamma övergått från nyttjanderätt till äganderätt. Äganderätten till nämnda ströängar torde dock på grund av ängarnas ovanberörda ursprungliga natur, enligt utredningens uppfattning, icke medföra, att vederbörande fastighetsägare jämväl få rätt till ängarna angränsande vattenområden. Trots att ströängar, som prövats icke skola indragas till kronan, sålunda numera måste anses såsom en integrerande del av den fastighet, till vilken de höra, anser utredningen, att innehavet av dylika ängar icke medför rätt till vatten och således icke heller rätt till fiske vid ängarnas stränder.

Mångenstädes i Norrland såväl nedom som ovan odlingsgränsen finnas mycket stora allmänningar, framför allt omfattande skogar, för vilkas nyttjande genom lagen den 17 juni 1938 (nr 297) om allmänningsskogar i Norrland och Dalarna särskilda bestämmelser utfärdats. På många av dessa allmänningsskogar finnas talrika fiskevatten. Enligt 9 § fiskerättslagen äga de, som i socken- eller häradsallmänningar hava del, rätt att fiska i vatten, som tillhöra allmänningarna. På senare tid hava beträffande flera av allmänningarna av vederbörande allmänningsstyrelse utfärdats närmare bestämmelser om fisket, avseende att tillgodose såväl delägarnas som utomståendes fiskebehov.

Såsom sammanfattning av vad nu anförts beträffande de vatten- och fiskerättsliga förhållandena i Lappland kan sägas följande. Innehavare av nedanför odlingsgränsen i Västerbottens län samt inom hela Norrbottens län belägna fastigheter äga rätt till vatten, i den utsträckning fastigheterna tillerkänts dylik rätt genom skiftes- och avvittringsförrättningar, som övergått desamma. Innehavare av fastigheter ovan odlingsgränsen i Västerbottens län äga rätt till vattnet vid desammas stränder, på sätt stadgas i lagen den 18 juni 1926 om rätten till vissa vatten i övre delen av Västerbottens län, oavsett vad avvittringsutlagen och avvittringsakterna innehålla häremot stridande. Innehavare av fastigheter, till vilka höra ströängar, som ligga vid vatten, synas däremot icke äga rätt till vattnet vid dessa ängars stränder, oavsett om ängarnas bibehållande vid fastigheterna prövats vid tilläggsavvittringsförfarande eller förfarande jämlikt lagen den 22 juni 1921 om ströängars indragande till kronan, eller icke. I vatten, som sålunda höra till fastigheterna, äga fastighetsinnehavarna rätt till fiske enligt 5 § fiskerättslagen, varvid de dock måste underkasta sig den fiskerätt, som jämlikt 55 § renbeteslagen tillkommer lapparna.

Innehavarna av å kronans marker upplåtna kronatorp och kolonat äga rätt till fiske i vatten, som för sådant ändamål vid upplåtelsen eller därefter be-

stämmts av de upplåtande myndigheterna. Detta gäller även innehavare av till lappar upplåtna lägenheter. Beträffande övriga å kronomark belägna lägenheter är deras rätt till fiske mera oviss.

Den rätt som nybyggarna jämlikt lappmarksreglementet eller andra författningar tilläventyrs haft eller på annat sätt förskaffat sig till husbehovsfiske i vissa vatten utanför av dem hävdade områden måste genom avvittningen anses upphävd.

Rätten till fiske i vatten belägna å allmänningar tillkommer jämlikt 9 § fiskerättslagen dem, som i sådana allmänningar hava del, varvid dock lapparnas nyssnämnda fiskerätt måste respekteras.

Beträffande den roll, husbehovsfisket spelar för ortsbefolkningen i Jämtland, torde i detta sammanhang ej mycket vara att säga. Såsom förut nämnts, fanns i nämnda landsdel långt före lapparnas uppträdande en bofast befolkning. Genom att kolonisationen härstädes pågått under längre tid än i Lappland ävensom på grund av att jordmånen här är betydligt bördigare än i Lappland, hade odlingen vid avvittningens påbörjande trängt betydligt närmare fjällområdena än i Lappland. Förhållandet hade till följd att vid nämnda förrättning till omfånget jämförelsevis obetydliga arealer kunde avsättas som renbetesfjäll eller renbetesland samt kronoparker.

De för lapparna avsatta områdena visade sig också tämligen snart otillräckliga för desammas behov. Tid efter annan har därför, såsom förut nämnts, genom särskilda kungl. brev länsstyrelsen i Jämtlands län bemyndigats att inköpa nya områden, avsedda att läggas till de förut avsatta. Den befolkning, som vid inköpen var bosatt å områdena, synes i de flesta fall hava fått stanna kvar som arrendatorer å de fastigheter, vilka de förut ägt eller brukat. Fall torde dock hava förekommit, där tidigare uppodlad jord igenlagts till renbete. I de fall de inköpta områdena utgjorts av bolagsmarker, har den å områdena bosatta befolkningen behållit sin karaktär av arrendatorer. I många fall har såväl å de ursprungliga renbeteslanden som å de inköpta områdena upplåtits lägenheter åt lappar, som övergivit renskötseln, enligt den förut vid flera tillfällen berörda kungl. kungörelsen den 18 juli 1928. Till större delen av de nämnda arrendelägenheterna höra vatten, i vilka kronoarrendatorerna jämlikt arrendekontrakten äga rätt till husbehovsfiske. Rätt till fiske å därför anvisade områden tillkommer jämväl enligt nyssnämnda kungörelse, som förut nämnts, de lappar, åt vilka enligt kungörelsen upplåtits lägenheter.

Utredningen har från vederbörande häradskrivare, lappfogdar och landsfiskaler införskaffat uppgifter beträffande den å renbetesfjällerna i Jämtlands län och å områdena ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län bosatta befolkningens storlek och fiskkonsumtion. De infortrade uppgifterna hava sammanställts i tabell 8. Nämnda tabell visar sålunda antalet å ifrågavarande områden under år 1937 bosatta hushåll och dessas storlek. Uppgifterna avse såväl å enskildas som å kronans marker bosatta personer.

Befolkningen har i tabellen uppdelats i två grupper, den förra bestående av hemmansägare, den senare av »andra» personer (lägenhetsinnehavare av olika slag, hantverkare, befolkningen i de större samhällena Kiruna och Porjus m. fl.). Den förra kategorien torde till stor del hava tillgång till egna fiskevatten. Endast inom vissa begränsade områden torde så ej vara fallet. Den senare kategorien åter saknar nästan undantagslöst egna fiskevatten.

Enligt tabell 8 utgör sammanlagda antalet personer av båda kategorierna, hemmansägare och »andra»,

i Jämtlands län:	896,	fördelade på	144	hushåll
» Västerbottens »	8 676,	»	» 1 796	» och
» Norrbottens »	19 147,	»	» 4 690	» .

Vid ett studium av tabellen är att märka, att i gruppen »andra» ingår befolkningen i Porjus och Kiruna, uppgående till sammanlagt cirka 12 000 personer. I nämnda grupp ingår vidare de förut nämnda bofasta lapparna, vilka icke längre tillhöra lappby, uppgående till ett antal av i Västerbottens län omkring 1 400 och i Norrbottens län 1 600. Dessa lappar, som hava sin bärning inom olika yrken, äro fullt jämställda med den bofasta befolkningen och sakna, som ovan framhållits, de lapparna eljest tillkommande fiskeprivilegierna.

Det är klart att fisket måste spela en mycket stor roll för ifrågavarande inom fjällområdena bofasta befolkning, vare sig den utgöres av jordägare eller icke jordägare. Ovan har även vid den redogörelse, som lämnats för det nuvarande utnyttjandet av kronans fiskevatten, framhållits, att fiskeupplåtelse till ortsbefolkningen på senare år blivit ganska vanliga i vissa trakter. Inom andra trakter av Norrland åter synas fiskemöjligheter på kronans vatten för ortsbefolkningen ej förefinnas i den utsträckning, som vore önskvärdt, och ett visst missnöje häröver kan på sina håll förmärkas.

Under de allra senaste åren har, såsom i det följande skall beröras, inom fjällområdena på fiskets område ett flertal föreningar bildats. Dylika föreningar av fiskerättsägare försälja ofta fiskekort till utomstående, såväl ortsbor som sportfiskare från andra trakter. Förfaringssättet måste anses vara till stor båtnad för kronan, enär därigenom de icke fiskerättsägande ortsbornas fiskebehov bättre kan tillgodoses ävensom sportfiskare från andra trakter beredas fiskemöjligheter. Ett ordnande av fisket i de ovan berörda allmänningstvatten medför samma fördelar.

De uppgifter, som erhållits angående ifrågavarande befolknings fiskkonsumtion, äro givetvis lika osäkra som de för lapparna anförda siffrorna, men torde dock kunna i någon mån belysa fiskets stora betydelse för nämnda befolkning. Enligt de inkomna uppgifterna skulle i genomsnitt per år åtgå för ett hushåll i Jämtlands län c:a 70 kilogram, för ett hushåll i Västerbottens län c:a 100 kilogram för den icke jordägande befolkningen och c:a 150 kilogram för den jordägande med egna fiskevatten samt för ett hus-

håll i Norrbottens län c:a 80, respektive 200 kilogram, allt avseende områdena ovan odlingsgränsen och sammanfört i ovannämnda tabell 7. Under förutsättning att nämnda värden godtagas, skulle den bofasta befolkningen å renbetesfjällen och å områdena ovan odlingsgränsen sålunda årligen förbruka följande mängder fisk:

I Jämtlands län:	144 hushåll	10 080 kilogram
» Västerbottens »	1 796 »	227 300 »
» Norrbottens »	4 690 »	441 800 »
			<hr/> Summa 679 180 kilogram

Ovan har en jämförelse gjorts mellan lapparnas fiskförbrukning och den beräknade fiskavkastningen inom ifrågavarande å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen belägna områden. Den senare beräknades enligt tabell 7 uppgå till 1 160 000 kilogram per år. Härav beräknades komma på lapparna c:a 95 700 kilogram. Den återstående beräknade årliga produktionen, 1 064 300 kilogram, överstiger sålunda med 385 120 kilogram (1 064 300—679 180) den för ortsbefolkningen behövliga fiskmängden. En stor skillnad föreligger dock mellan olika län. Inom Jämtlands och Norrbottens län är nämligen överskottet mycket stort, medan inom Västerbottens län produktionen ungefär skulle motsvara åtgången. Hur osäkra siffrorna än äro och i dylika fall alltid måste bliva, visa de emellertid tydligt, att samtidigt som inom ifrågavarande områden fisket spelar en mycket stor roll för såväl lapparna som ännu mera den bofasta befolkningen, tillgången på fiskevatten och fiskemöjligheter dock mer än väl räcker till för tillgodoseende av fiskbehovet hos nämnda befolkning, och att i varje fall för Jämtlands och Norrbottens läns vidkommande stora möjligheter erbjudas till upplåtelse av fiskevatten jämväl åt sportfiskare från andra orter. Sannolikt gäller det sagda även Västerbottens län.

Framställningar i syfte att tillgång till fiske måtte beredas den bofasta befolkningen i Norrland hava gjorts vid flera tillfällen. Här torde endast böra framhållas Sorsele sockens kommunalfullmäktiges år 1933 ingivna underdåniga framställning samt Jacobsons motion vid 1937 års riksdag, båda tidigare inledningsvis berörda. I såväl kommunalfullmäktiges framställning som motionen framhålles husbehovsfiskets stora betydelse för befolkningen i lappmarkerna och önskvärldheten att fiskemöjligheterna för nämnda befolkning utvidgas. I kommunalfullmäktiges framställning beröras även de stridigheter, som lätt uppkomma mellan lappar och bofasta rörande fiskerätten. Härigenom bestyrkes vad ovan framhållits, nämligen nödvändigheten att dels större möjligheter till fiske skapas för den bofasta befolkningen genom härför erforderliga författningsändringar, dels, och framförallt, att nämnda befolknings fiske regleras med hänsyn såväl till lapparnas berättigade intressen som till sportfiskets önskemål. Det sagda gäller emel-

lertid icke blott den å renbetesfjällen och å områdena ovan odlingsgränsen bosatta befolkningen utan i lika hög grad den bofasta befolkningen i det inre Norrland över huvud. Även för sistnämnda befolkning utgör fisket, såsom av det tidigare anförda framgår, en viktig betingelse för uppehållet och ibland även en icke föraktlig inkomstkälla. Det torde dock vara omöjligt att här lämna några uppgifter angående antalet bofasta av olika kategorier inom sistnämnda områden och anställa en jämförelse mellan nämnda befolknings behov av fisk och den beräknade avkastningen från de inom områdena belägna fiskevattnen. Inom ifrågavarande delar av Norrland finnas förutom kronovatten och enskilda vatten även ett stort antal vatten å vidsträckta bolagsmarker. Jämväl för sistnämnda vatten finnes givetvis det önskemålet, att fisket i desamma ordnas rationellt enligt riktlinjer, som i ett senare kapitel skola uppdragas för sportfiskets utveckling. För befolkningen inom sistnämnda områden är det emellertid av stor vikt att fisket på kronans vatten därstädes ordnas efter enhetliga principer. Det synes sålunda motiverat att även här genom nödiga åtgärder tillförsäkra den bofasta befolkningen fiskemöjligheter under mera ordnade och fastare former än som för närvarande är fallet ävensom pröva, vilka möjligheter som förefinnas för en utveckling av sportfisket.

3. Sportfiskare.

Till gruppen *sportfiskare* kunna hänföras personer, som bedriva fiske huvudsakligen såsom sport, nöje och rekreation. Genom att sportfiskarens fångster komma till användning i fiskarens hushåll får dock nämnda form av fiske betydelse jämväl ur en annan synpunkt. Sportfiskarena utgöras nästan alltid av personer, som icke äga fiskevattnen. I övrigt höra till gruppen personer från alla samhällslager och yrken. Den vid sportfiske använda redskapen kan ibland vara ytterst billiga, i andra fall åter mycket dyrbara. Sportfiske utövas huvudsakligen i sötvattnen, men förekommer även i stor utsträckning i saltsjön.

Under det att grupperna yrkes- och husbehovsfiskare existerat och spelat en stor roll i alla tider, har gruppen sportfiskare, såsom nedan skall visas, under senare år i hög grad ökat. Enär sportfisket måste komma att spela en stor roll, då det gäller att bättre utnyttja kronans fiskevattnen, synes lämpligt att söka lämna en så överskådlig bild som möjligt av dess utveckling och betydelse för landet.

För icke lång tid tillbaka var nämnda form av fiske av en mycket underordnad betydelse och det bedrevs antingen av personer, som i sjöar och vattendrag, belägna nära deras hemvist, metade, slantade eller pimplade, ibland med ibland utan vederbörande fiskerättsägares medgivande, eller också av personer, som för ett mera sportmässigt bedrivande av fiske arrenderade speciella vatten, oftast i fjälltrakterna eller i större rinnande vatten-

drag. Under de senaste åren har emellertid intresset för sportfiske ökat och detsamma måste därför i våra dagar tillmätas en icke oväsentlig betydelse. Nämda förhållande sammanhänger delvis med det s. k. campinglivets utveckling och motorismens landvinningar, varigenom personer av alla samhällslager och åldrar lätt kunna komma ut i naturen. Även har uppfinnandet av nya enkla fiskemetoder, framförallt s. k. spinn- eller kastfiske, vilka möjliggöra ett lätt och bekvämt utnyttjande av ett fiskevatten, medverkat till en utveckling av sportfisket. I samband med att intresset för dylikt fiske stegras, kan även förmärkas ett stigande allmänt intresse för fiskevård.

I syfte att erhålla en bild av sportfiskets utveckling i vårt land hava förfrågningar utsänts till fiskeredskaps- samt större sport- och järnaffärer i landet rörande antalet under olika år försålda sportfiskeredskap. Svar hava erhållits från 78 företag, av vilka svar 28 dock äro mycket ofullständiga. De inkomna uppgifterna hava sammanställts i tabell 9, därvid försäljningen under år 1916 satts som grundtal (= 100) och försäljningen under övriga år uträknats i relation härtill. I tabellen har jämväl gjorts en uppdelning av försäljningssiffrorna med hänsyn till de olika delar av landet, där redskapen försåls. Att märka är dock, att redskap, som försåls på viss ort, givetvis i många fall kommit till användning vid fiske på helt annan ort inom landet (i Stockholm inköpta flugspön hava exempelvis kommit till användning vid fiske i Norrland). Tabellen visar, att ökningen särskilt beträffande försäljningen av spinnspön är mycket stor. Under år 1937 var nämnda försäljning inom vissa delar av landet sålunda 6 à 7 gånger större än under år 1916. Försäljningen visar dock överallt inom landet en jämn stegring. Samma förhållande gäller försäljningen av flugspön, ehuru ökningen här är långt mindre. Försäljningen av vanliga metspön (i en del av de inkomna uppgifterna hava härunder även förts pimpelspön) utvisar i vissa fall ökning, i andra fall åter ett stillastående. Tydligt kan emellertid av siffrorna utläsas, att en kraftig ökning av försäljningen av sportfiskeredskap över huvud ägt rum.

Tyvär bedrivs det alltmera omfattande sportfisket ofta på andras fiskevatten utan hänsyn till vem som äger rätt till nämnda vatten, alltså genom vad som i dagligt tal plägar benämnas »tjuvfiske». Det sagda gäller särskilt enklare nöjesfiske såsom mete och dylikt, medan mera kvalificerat sportfiske, exempelvis fiske med flugspö, vanligen torde vara inskränkt till därför särskilt arrenderade eller på annat sätt upplåtna fiskevatten. Orsaken till att sportfisket mångenstädes bedrivs som olaga fiske är att finna dels i svårigheterna för sportfiskare att komma över lämpliga fiskevatten eller i övrigt erhålla tillstånd till sportfiske, oaktat därför lämpliga vatten kanske finnas inom gott räckhåll, dels ock i bristande kontroll från fiskevattensägarnas sida. Samtliga nämnda omständigheter hava utan tvivel i många fall kommit allmänheten att tro, att fiske och i varje fall vanligt mete skulle vara fritt överallt.

Hos många personer, vilka nu utan tillstånd bedriva fiske på andras vat-

ten, torde emellertid förefinnas en önskan att utbyta sitt mer eller mindre medvetet olovliga fiske mot ett efter erläggande av viss avgift tillåtet dylikt. Vidare finnes ett stort antal sportfiskare, som antingen genom eget initiativ skaffat sig möjligheter att lagligen bedriva fiske, eller för vilka på annat sätt genom enskilt initiativ dylika möjligheter beretts. Det vanligaste torde härvid vara, att dylika fiskare antingen var för sig eller flera tillsammans arrendera fiskevatten eller också att de sammansluta sig till föreningar och klubbar, vilka arrendera vatten för medlemmarnas räkning. På enahanda sätt förfara vissa båtklubbar, där medlemmarnas intresse jämväl är inriktat på fiske.

För att erhålla en uppfattning angående antalet sportfiskaresammanslutningar inom landet hava från länsfiskeritjänstemännen uppgifter införskaffats angående antalet dylika sammanslutningar inom de särskilda länen. Vidare hava från föreningarna erhållits närmare uppgifter rörande antalet föreningsmedlemmar, vilka medlemsavgifter, som av desamma pläga erläggas, vilka mängder fisk, som av medlemmarna bruka fångas etc. Uppgifterna hava sammanställts i tabell 10. Av nämnda tabell framgår, att antalet sportfiskaresammanslutningar vid årsskiftet 1937/38 uppgick till 67 med ett medlemsantal av sammanlagt över 6 000. Enligt vad som inhämtats har antalet sammanslutningar kraftigt ökat under senare år. Under femårsperioden 1933—1937 bildades sålunda 36 dylika sammanslutningar mot under femårsperioden 1928—1932 endast 14 och under femårsperioden 1923—1927 slutligen blott 5. Säkerligen hade ifrågavarande ökning kunnat bliva ännu större, därest bättre möjligheter att skaffa lämpliga fiskevatten funnits. Flera av sportfiskaresammanslutningarna inom riket äro anslutna till *Sveriges sportfiskares riksförbund* (förut benämnt Svenska sportfiskareförbundet). Den verksamhet, som utövas av sportfiskaresammanslutningarna är av en icke ringa betydelse för fisket. Dels skapas genom av nämnda sammanslutningar anordnade föredrag i fiskefrågor förståelse för ett rätt bedrivande av fiske och för fiskevård, dels hava flera sportfiskaresammanslutningar anlagt egna fiskodlingsanstalter eller bedriva de i övrigt aktiv fiskevård, varigenom de i många fall utgöra ett gott föredöme för andra fiskare. En sportfiskaresammanslutnings verksamhet kan även i många fall sägas öka fiskbeståndet i vatten, som angränsa sådana vatten, som arrenderas av sammanslutningen, därigenom att den i sistnämnda vatten skyddade fisken ofta utvandrar till andra vattenområden. Enskilda fiskerättsägare kunna på dylikt sätt få direkt nytta av en sportfiskeklubbs åtgärder.

Såsom av tabellen framgår, hava i flera fall några uppgifter rörande föreningsmedlemmarnas årliga fångstmängder icke lämnats. Av de inkomna uppgifterna framgår emellertid, att årsfångsterna per medlem variera mellan kvantiteter understigande 1 kilogram och kvantiteter av ända upp till 46 kilogram. I genomsnitt synes mängden per år och medlem fångad fisk vara

6.6 kilogram. Att märka är, att det övervägande antalet sammanslutningar, för vilka fångstuppgifter lämnats, avse sötvattensfiske.

Några uppgifter angående antalet vatten och storleken av dylika, som arrenderas av enskilda sportfiskare, torde icke kunna erhållas. Däremot hava från länsstyrelsen i Norrbottens län uppgifter erhållits angående de mängder fisk, som fångats av enskilda innehavare av utav nämnda länsstyrelse upplåtta fiskerättigheter ovan odlingsgränsen inom länet. Sammanlagt hava stått till förfogande 199 dylika uppgifter. En fördelning av fångst-siffrorna mellan personer, boende inom eller i närheten av de vatten, i vilka upplåtelserna skett, och vilka säkerligen företagit flera fiskefärder till desamma samt personer från längre bort belägna trakter, samhällen vid kusten och i södra delarna av landet, vilka personer sannolikt endast företagit en enda fiskefärd till vattnen, giver till resultat, att medan för den förra gruppen, som i stor utsträckning kan anses omfatta husbehovsfiskare, medelfångsten per år och person kan uppskattas till 130 kilogram, den för den senare gruppen, som uteslutande torde representera sportfisket, kan sättas till 35 kilogram. Den största uppgivna fångsten utgjorde 700 kilogram (förra gruppen), den minsta 5 kilogram (senare gruppen). Medelårsfångsten för sportfiskare av sistnämnda slag ligger sålunda åtskilligt över fångstsiffran för medlemmar i sportfiskaresammanslutningar.

Möjligheterna för sportfiskare att få tillgång till fiskevatten hava i hög grad ökats genom det stora antalet under senare år av fiskerättsägare vid flera vatten bildade s. k. fiskevårdsföreningar. Dylika föreningar upplåta nämligen ofta fiskerätt, vanligen blott avseende mete eller annat krokfiske, till utomstående. Merendels ske upplåtelserna genom försäljning av kort, berättigande till visst slags fiske under viss tid, vanligen ett år. Avgifterna för dylika kort bruka variera mellan 3 och 5 kronor.

Antalet fiskevårdsföreningar har under senare år ökat mycket raskt. År 1925 funnos sålunda inom riket endast 34, år 1931 288, år 1933 464, år 1935 685, medan vid årsskiftet 1937/1938 antalet stigit till 978, varav 823 på sötvattens- och 155 på saltvattensfiskets område. Tabell 11 visar antalet fiskevårdsföreningar samt kortförsäljande dylika och antalet av nämnda föreningar under år 1937 försålda kort. Antalet kortförsäljande föreningar uppgår visserligen endast till 484 eller 49 % av hela antalet föreningar, men dessa utlämna å andra sidan årligen kort till över 18 000 annars icke fiskeberättigade, huvudsakligen sportfiskande personer. Att få några uppgifter beträffande de av dylika »kortfiskare» erhållna fångstmängderna torde icke vara möjligt.

I ifrågavarande sammanhang torde böra omnämnas ett till formen avvikande system för fiskerättsupplåtelse, som tillämpas inom Kalmar läns södra hushållningssällskaps område. Inom nämnda område hava i stället för frivilliga fiskevårdsföreningar vid flertalet större vatten bildats gemen-

samhetsfisken. Delägarna i dylika fisken äro i sin tur sammanslutna i ett länsförbud, vilket i samråd med länets fiskerikonstulent försäljer fiskekort till sportfiskare. Innehav av ett dylikt kort berättigar till visst slags fiske antingen i vissa eller i alla under nyssnämnda förbund hörande gemensamhetsfisken. Antalet gemensamhetsfisken av ifrågavarande slag uppgick vid årsskiftet 1938/1939 till över 60, och antalet under år 1938 försålda kort till över 500.

Under senare år hava jämväl åtskilliga städer och andra samhällen samt ett flertal industri- och skogsbolag tillmötesgått invånares eller anställdas önskemål att få möjligheter till fiske genom att upplåta samhällena eller bolagen tillhöriga vatten för sportfiske, varjämte ett stort antal villaägareföreningar och tomtförsäljningsbolag ordnat med fiskerätt för medlemmar eller tomtköpare i egna eller arrenderade vatten.

Slutligen bör omnämnas att på vissa håll enskilda yrkesfiskare eller föreningar av dylika försälja fiskekort, berättigande till sportfiske i av vederbörande ägda eller arrenderade fiskevatten. Det senare är exempelvis fallet i Mälaren och Vänern. Förfaringssättet har slagit särskilt väl ut i förstnämnda sjö, där en sammanslutning av yrkesfiskare i de söder om Västerås belägna delarna av sjön till invånarna i Västerås försäljer kort, berättigande till sportfiske, utan att det härigenom orsakade intensiva fisket synes medföra olägenhet för yrkesfiskarena. På dylikt sätt synas sålunda de tidigare berörda, stundom uppträdande konflikterna mellan yrkes- och sportfiske i viss mån kunna avhjälpas.

Av tabellerna 10 och 11 framgår, att antalet sportfiskare, som äro anslutna till sportfiskaresammanslutningar eller som köpa fiskekort hos fiskevårdsföreningar uppgår till sammanlagt ungefär 25 000. Givetvis är dock nämnda siffra ej något uttryck för det verkliga antalet sportfiskare. Här till måste nämligen läggas dels antalet medlemmar i villaägareföreningar och liknande sammanslutningar, dels antalet personer, som köpa fiskekort av städer och bolag, dels slutligen det stora antalet personer, vilka bedriva sportfiske utan att vara därtill berättigade. Säkerligen uppgår antalet fiskande av de senare kategorierna till flera gånger det förstnämnda antalet, och man torde utan överdrift kunna uppskatta antalet sportfiskare inom landet till minst 100 000. En viss uppskattning angående mängden av utav nämnda fiskare årligen inom Sverige fångad fisk torde kunna erhållas ur de förut anförda medelfångstsiffrorna för sportfiskare. För medlemmar i sportfiskaresammanslutningar utgjorde den årliga medelfångsten 6·6 kilogram och för sportfiskare från andra orter, som inom Norrbottens län fått till sig upplåtna fiskevatten, 35 kilogram. Med hänsyn till att det stora flertalet sportfiskare tillhöra den senare kategorien, torde medelsiffran snarare ligga närmare 35 än 6·6 kilogram. Säkerligen går man därför ej för långt, om man uppskattar en sportfiskares medelårsfångst till 20 kilogram.

Med ett värde av omkring 1 krona per kilogram skulle sportfiskets samlade årliga utbyte sålunda kunna uppskattas till cirka 2 miljoner kilogram med ett värde av 2 miljoner kronor.

Den nu företagna ingående behandlingen av olika fiskarekategoriers möjligheter till fiske och behov av fiskevatten visar följande. Yrkesfisket är på sötvattensområdet av ganska stor betydelse, även om det av anförda skäl aldrig kan komma att spela samma roll som vid havsfisket. För att åstadkomma en ökning av nämnda fiske på kronans vatten torde såväl bestämmande av gränserna för det fria vattnet i de större sjöarna som ock möjliggörande för yrkesfiskare att i större utsträckning än hittills erhålla fiske på kronans vatten vara de viktigaste åtgärderna från statens sida.

Beträffande husbehovsfisket i kronans vatten hava försök gjorts att klarlägga den stora betydelse nämnda fiske har över hela landet, men framförallt i Norrland. Utan överdrift torde kunna påstås, att detta slags fiske för vissa befolkningsgrupper därstädes, i första rummet nybyggare och andra bofasta inom lappmarkerna, är en nödvändig betingelse för deras fortvaro. Utan möjligheter till fiske vore det inom stora delar av dessa områden knappast möjligt för befolkningen att framhärda i sin hårda och av naturförhållandena i övrigt ogynnsamt påverkade miljö. Husbehovsfisket lämnar såväl ett stort och värdefullt tillskott till livsmedelsanskaffningen som även i vissa fall kontanter genom försäljning i större eller mindre utsträckning av den fångade fisken. Husbehovsfisket måste därför tillmätas en synnerligen stor betydelse och ett underlättande genom statens försorg av möjligheterna för den bofasta befolkningen vid kronans vatten i de norra delarna av landet att under ordnade förhållanden få bedriva dylikt fiske synes därför i hög grad önskvärt.

Jämväl för lapparna spelar husbehovsfisket en stor roll särskilt under för renskötseln ogynnsamma år eller perioder av år. Även om någon utvidgning av möjligheterna för lapparnas fiske av ovan anförda skäl icke synes behöfelig, torde dock staten böra sörja för att å de för lapparna särskilt anvisade områdena finnas goda vatten och rika möjligheter till fiske.

Vad slutligen angår sportfisket, lärer även detta vara av stor betydelse för landet främst därigenom att det utgör en sällsynt god rekreation och sålunda verkar befrämjande på kroppslig och andlig hälsa, men även därigenom att de flesta formerna av detsamma med hänsyn till kostnaderna kunna utövas av var och en samt att det i fråga om valet av redskap, fiskeplatser etc. kan anpassas efter vars och ens önskemål och ekonomiska tillgångar. Vidare bidrager sportfisket till väckande av förståelse för naturen och hembygden. Slutligen lämnar det sina utövare föda och bereder mångenstädes den bofasta befolkningen goda inkomster därigenom att fiskarena

lämna ersättning för kost och logis, biträde med bärning, rodd etc. Sportfisket synes därför icke böra betraktas enbart såsom ett nöje, utan torde jämväl böra tillmätas en stor nationell betydelse ur sociala och etiska synpunkter.

Av den lämnade översikten av det svenska fisket huvudsakligen med inriktning å sötvattensfisket och främst Norrland torde framgå, att fiske utövas såväl av fiskerättsägarna själva som även av andra personer utan innehav av fiskevatten. Mångenstädes äro fiskare av den senare kategorien i stor majoritet, säkerligen beroende därpå att fiskevattensägarna, både kronan och enskilda, icke alltid varit så noga med att bevaka sina fiskevatten utan tillåtit andra att fiska däri. Stundom har därigenom hos allmänheten den uppfattningen uppstått, att visst slags fiske, särskilt vanligt mete, är fritt överallt.

Givet är att en dylik uppfattning, hur allmän den än må vara, varken är förenlig med gällande fiskerättslag eller med en rationell fiskevård och ej heller kan anses hava karaktär av sedvanerätt. Målet för en utveckling av sötvattensfisket är därför att skapa i överensstämmelse med gällande författningar stående, ordnade fiskerättsförhållanden och tillfälle till fiske för största möjliga antal fiskande av olika kategorier liksom även att genom god fiskevård sörja för fiskbeståndets fortvaro och förbättring.

Ovan har framhållits, att en stor del vatten på ett eller annat sätt tillhöra kronan samt att dylika vatten särskilt i de norra delarna av landet äro mycket talrika. Enär vidare, på sätt ovan nämnts, även det för varje svensk medborgare fria vattnet i de stora sjöarna bör räknas såsom ett slags kronovatten, är kronan landets största fiskevattensägare. Kronan bör därför gå i spetsen vid nyssnämnda utveckling av sötvattensfisket och därigenom utgöra ett föredöme för enskilda fiskevattensägare. Utvecklingen av fisket i kronans sötvatten bör vidare inriktas på att åstadkomma ett rationellare utnyttjande av vattnen. Häri torde böra inbegripas dels att fiskerätt i desamma upplåtes under sådana former och på sådana villkor, som äro bäst lämpade för respektive vatten och för den trakt, vari de äro belägna, dels att genom olika åtgärder sörjes för att vattnen göras mera produktiva än nu. Slutligen böra vattnen skyddas mot såväl olaga fiske som mot olovliga fiskemetoder. För att detta skall kunna åstadkommas erfordras mera enhetlig och rationell förvaltning av ifrågavarande vatten än den nuvarande, inventering av vattnen och uppdelning av desamma i vissa grupper med hänsyn till villkoren för deras upplåtande till olika fiskarekategorier, väl planerade fiskevårdsåtgärder, ändrade och nya av länsstyrelserna utfärdade lokala fiskestadgar samt en förbättrad fiskeritillsyn. Ur statens synpunkt synas därvid samtliga tre ovan upptagna fiskarekategorier och deras fiske böra bliva föremål för omvårdnad och intresse.

Även om yrkesfisket härvid i vissa avseenden bör komma främst med hänsyn till att detsamma utgör levebröd för sina utövare och tillför marknaden dess behov av sötvattensfisk, torde dock husbehovsfisket i sötvattnen, såsom ovan nämnts, hava en större betydelse för folkförsörjningen, ej minst för lapparna. Ej heller får förbises den sociala och etiska roll, som sportfisket spelar för dess utövare och härigenom även för landet.

Genom ett dylikt allmänt ordnande av fisket från kronans sida böra olika kategorier fiskande i landets särskilda delar beredas tillfälle till fiske och kronan kunna erhålla ökade inkomster av sina fiskevatten. Härjämte torde en dylik rationell och målmedveten skötsel av kronans vatten inverka föredömligt på skötseln även av de enskilda fiskevattnen.

Kap. V. Förslag till ett rationellare utnyttjande av kronans fiskevatten.

I det föregående har redogjorts för förvaltningen och det nuvarande utnyttjandet av kronans fiskevatten. Av redogörelsen framgår, å ena sidan, att under de senaste åren ett ökat intresse för nämnda vatten kan spåras hos de myndigheter, som förvalta vattnen, vilket visar sig dels i att vattnen numera utnyttjas mer än förr, dels i att i vattnen vissa fiskevårdande åtgärder utföras. Å andra sidan visar redogörelsen, att upplåtelser av vattnen för fiske böra kunna ske i betydligt större omfattning och efter mera enhetliga riktlinjer samt med större vinst för kronan, än som för närvarande är fallet. Slutligen visar redogörelsen, att vid upplåtelse större hänsyn än tillförne borde kunna tagas till de olika fiskarekategorier, som hava intresse av vattnen. I de förslag till åtgärder för ett bättre utnyttjande av kronans fiskevatten, som i det följande skola framläggas, hava samtliga nämnda synpunkter beaktats.

A. Förvaltande och upplåtande myndighet.

Som förut nämnts, är beträffande kronans fiskevatten förvaltningen, till vilken verksamhet torde böra räknas ej mindre upplåtelse av vattnen än även företagande av fiskevårdsåtgärder i och utförande av bevakning av desamma, nu uppdelad på ett flertal olika myndigheter, främst domänstyrelsen och länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Nämnda myndigheter hava hittills handlagt fiskefrågorna tämligen oberoende av varandra och först under den allra senaste tiden i samråd med de fiskevårdande myndigheterna i övrigt. Förhållandet har utan tvivel medfört en viss misshushållning med tid och medel, försvårat ett plan-

mässigt ordnande av fiskevården ävensom i många fall haft till följd, att fiskefrågorna kommit att intaga en i förhållande till deras vikt underordnad plats.

För att i någon mån råda bot mot de påtalade missförhållandena föreslogo 1915 års sakkunniga, att i varje fall huvudparten av kronans fiskevatten, nämligen de under domänstyrelsens och de nyssnämnda länsstyrelsernas förvaltning varande skulle överflyttas till lantbruksstyrelsen, vilken syntes nämnda sakkunniga äga den främsta sakkunskapen på fiskets område. Lantbruksstyrelsens befattning med vattnen skulle emellertid omfatta endast viss del av förvaltningen, huvudsakligen uppgörande av bruksningsplaner för vattnen och utförande av fiskevårdande åtgärder i desamma. Upplåtelseerna av kronans fiskevatten föreslogos däremot skulle ombesörjas av länsstyrelserna eller genom av dem utsedda ombud. Jämväl för bevakningen av vattnen skulle länsstyrelserna i viss utsträckning svara. Förslaget mötte emellertid motstånd, främst från domänstyrelsen, som ansåg, att någon mera enhetlig förvaltning av kronans fiskevatten icke skulle uppnås, därest man fråntog domänstyrelsen dess befogenhet och i stället lade särskilda förvaltningsuppgifter beträffande vattnen på flera myndigheter.

Givetvis medför det nuvarande systemet ett ganska omfattande och onödigt dubbelarbete, särskilt på fiskevårdsområdet. Nämnda olägenheter torde komma att ytterligare förvärras genom den intensifiering av upplåtelseverksamheten, som måste bliva en följd av de åtgärder, som av fiskevattensutredningen komma att föreslås. Alla möjligheter att åstadkomma en mera enhetlig förvaltning av vattnen, utan att därigenom alltför stora ingrepp göras i den bestående ordningen, måste därför undersökas.

Nämnda syfte torde kunna uppnås på två olika sätt. Antingen kan någon av de nuvarande förvaltande myndigheterna eller eventuellt annan myndighet (lantbruksstyrelsen) övertaga förvaltningen av samtliga kronans fiskevatten och svara såväl för vattnens upplåtande som för fiskevården i och bevakningen av desamma, eller också kan den nuvarande ordningen, ehuru med vissa förändringar och förbättringar bibehållas.

Av de nuvarande förvaltande myndigheterna synes i första hand som ensam förvaltande myndighet domänstyrelsen kunna komma i fråga. Nämnda myndighet har redan nu under sin förvaltning ett stort antal fiskevatten, tillhörande flera av de ovan uppställda grupperna kronovatten. Jämväl genom sin organisation synes domänstyrelsen mera lämpad för uppgiften än någon annan myndighet.

Mot ett överlåtande på domänstyrelsen av förvaltningen av alla kronovatten, jämväl de å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen belägna, talar dock den omständigheten, att jämlikt nu gällande bestämmelser domänstyrelsens förvaltning av nämnda områden är inskränkt till skötseln och tillsynen över å områdena befintliga skogar, medan alla slag av upplåtel-

ser därstädes jämlikt renbeteslagen ombesörjas av vederbörande länsstyrelse. Beträffande större delen av de inom de egentliga fjälltrakterna belägna områdena hava domänverkets tjänstemän för närvarande inga som helst uppgifter att fylla. Det torde därför säkerligen vålla dem åtskilliga svårigheter att förvärva en så ingående kännedom om de lokala förhållandena därstädes, som skulle fordras för att domänstyrelsen skulle anses lämplig övertaga de förvaltande uppgifterna beträffande de å områdena belägna fiskevattnen. Även torde vara olämpligt att främtaga länsstyrelserna i de tre nordligaste länen viss del av de uppgifter, som nu åvila dem beträffande ifrågavarande områden, medan andra uppgifter beträffande områdena, t. ex. upplåtelser av jakt, slätter etc. därå fortfarande skulle handläggas av länsstyrelserna. Under sådana förhållanden synes det olämpligt att pålägga domänstyrelsen förvaltningen av de ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen belägna fiskevattnen.

Övervägande skäl tala också mot ett överlåtande av förvaltningen av alla kronans fisken på länsstyrelserna. Visserligen torde det skälet kunna anföras för ett överlåtande på länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län av förvaltningen av jämväl kronans nedom odlingsgränsen i nämnda län belägna vatten, att länsstyrelserna å alla orter hava lokala organ, främst landsfiskalerna, genom vilka givetvis upplåtelser lämpligen kunna verkställas. Å andra sidan måste dock domänstyrelsens lokalförvaltning, revirförvaltarna, deras assistenter samt underlydande personal helt naturligt äga en betydligt större kännedom om de lokala förhållandena å kronans områden nedom odlingsgränsen än landsfiskalerna och andra länsstyrelsernas tjänstemän. Mellan upplåtelse av nyttjanderätt till vatten och upplåtelse av nyttjanderätt till jord förefinnes jämväl ofta ett så intimt samband, att det vore olämpligt att lägga uppgifterna att verkställa dessa båda upplåtelser beträffande samma områden på olika myndigheter. Eftersom vidare av utredningen icke ifrågasättes annat än att största delen av inkomsterna från upplåtelser av vatten å kronoparkerna nedom odlingsgränsen fortfarande skall tillföras domänfonden, torde det vara olämpligt, att domänstyrelsen främtages rätten att själv verkställa nämnda upplåtelser. En utvidgning av länsstyrelsernas verksamhet till att omfatta förvaltningen av alla å kronoparker belägna fiskevatten synes därför ej lämpligare än att på domänstyrelsen lägga förvaltningen av alla kronans vatten.

Av enahanda skäl torde icke heller de av 1915 års sakkunniga föreslagna åtgärderna, varigenom å lantbruksstyrelsen skulle läggas den del av förvaltningen av kronans fiskevatten, som huvudsakligen omfattade fiskevården, medan åt länsstyrelserna skulle anförtros upplåtelseverksamheten, vara ägnade att bringa nu avhandlade frågor till en lycklig lösning. Mellan nämnda båda former av förvaltning förefinnes nämligen ett intimt samband. En utökning av antalet upplåtelser inom en grupp vatten bör så-

lunda föregås av utredningar rörande vattnens lämplighet för olika kategorier fiskande, uppdelning av vattnen i olika grupper etc. Upplåtelseernas antal och art böra i sin tur läggas till grund för det fortsatta arbetet med fiskevård i vattnen och bevakning av desamma. Av nämnda orsaker synes det önskvärt, att företagande av åtgärder för upplåtelser, fiskevård och bevakning icke lägges på olika myndigheter, utan att beträffande varje särskilt vatten nämnda åtgärder handhas av samma myndighet.

Ehuru flera omständigheter — däribland den i det följande föreslagna uppdelningen av kronovattnen i olika grupper, för vilkas upplåtande enhetliga principer skola tillämpas — tala för ett överlåtande av alla förvaltningsåtgärder beträffande kronovattnen på ett enda förvaltande organ, torde likväl, såsom ovan framhållits, de lokala synpunkterna, framför allt önskvärdheten att upplåtelser till ortsbefolkningen handhas av med nämnda befolkning och dess levnadsförhållanden väl förtrogna personer, tala för ett bibehållande av den nuvarande ordningen, om än i en något förändrad form. Endast personer, som äga ingående lokalkännedom, kunna rätt bedöma de mångahanda spörsmål som uppstå, då visst vatten skall upplåtas för fiske till viss person. Domänstyrelsen, respektive länsstyrelserna med sina tjänstemän i orterna torde i förevarande avseende vara de mest sakkunniga organ, som stå att finna. Även den ifrågavarande myndigheter åvilande bevakningsskyldigheten beträffande de områden, å vilka kronans fisken äro belägna, synes tala för, att nämnda myndigheter böra bibehållas vid förvaltningen av fiskena.

En invändning, som givetvis kan göras mot ett bibehållande av det nuvarande systemet, är, att den stora allmänheten — främst sportfiskare från andra orter än dem, där vattnen äro belägna — fortfarande kommer att hava flera myndigheter att vända sig till, då det gäller att förskaffa sig fiskerätt. Denna olägenhet torde emellertid till stor del bortfalla genom antagande av det förslag till förenklade och enhetliga upplåtelseformer, som nedan skall framläggas.

Fiskevattensutredningen anser sålunda, att länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län böra bibehållas vid den förvaltning, som nu tillkommer dem, beträffande kronans vatten å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen samt domänstyrelsen vid den förvaltning, som nu tillkommer densamma beträffande kronans vatten utom renbetesfjällen och nedan odlingsgränsen.

Beträffande den förvaltningsverksamhet i fråga om vissa av kronans privaträttsliga fisken, som nu tillkommer ett antal andra myndigheter, främst vattenfallsstyrelsen, torde den i stort sett böra uppdelas mellan nämnda länsstyrelser och domänstyrelsen på så sätt att länsstyrelserna få hand om förvaltningen av de av nämnda myndigheter förvaltade fisken, som ligga å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen, och domänstyrelsen om övriga fisken.

Antalet dylika fisken är i förhållande till antalet allmänna kronofisken jämförelsevis ringa och fiskena äro merendels till storleken så obetydliga, att de i ifrågavarande sammanhang spela en tämligen ringa roll. Beträffande samtliga dessa fisken torde kunna sägas, att enär vattenfallsstyrelsen och övriga i detta sammanhang förekommande myndigheter i stort sett sakna lokalförvaltning och därför icke äga tillgång till personer med ingående kännedom om de lokala förhållandena å de orter, där fiskena äro belägna, dessa myndigheter icke kunna anses lika skickade som domänstyrelsen, respektive länsstyrelserna att omhänderhava upplåtelse av fiskena.

Från vad nu föreslagits synas dock vissa undantag böra göras. Sålunda torde en överflyttning av förvaltningen icke vara lämplig beträffande vissa av de nyss nämnda av vattenfallsstyrelsen förvaltade privaträttsliga fiskena, nämligen dylika, som äro belägna i vattenfall, vilka styrelsen antingen ämnar utbygga eller redan utbyggt för vattenkraftsändamål. Ej heller synes en dylik överflyttning vara lämplig beträffande sådana under andra myndigheters förvaltning stående till vissa fastigheter hörande privaträttsliga kronofisken, som nämnda myndigheter önska disponera för sagda fastigheters behov.

Vad slutligen beträffar de av vattenfallsstyrelsen förvaltade enskilda kronofiskena äro dessa av en ganska betydande storlek och tillföra styrelsens kassaförvaltning icke obetydliga belopp. Det synes därför icke lämpligt, att förvaltningen av desamma överflyttas på annan myndighet.

Vid sin förvaltning av kronans fisken böra domänstyrelsen och länsstyrelserna följa vissa enhetliga principer och dessutom samråda med den i vårt land förhandenvarande sakkunskapen på fiskeriområdet. Samarbete skall i främsta rummet etableras beträffande de nordligaste länen, där kronans fiskevatten till största delen äro belägna, och särskilt beröra principiella frågor rörande fiskevård, lämpligheten av vissa upplåtelseformer och upplåtelsevillkor m. m. De sakkunniga myndigheter, med vilka samarbete bör äga rum, äro lantbruksstyrelsen — främst dess föredragande för ärenden rörande sötvattensfisket — samt fiskeriintendenterna i sötvattensdistrikten.

Vad angår den lokala verksamhet, som går ut på fiskevård, synes vid densamma även hushållningssällskapen böra medverka. Enligt kungl. kungörelsen den 8 juni 1923 (nr 229) med allmänna grunder för hushållningssällskapens organisation är hushållningssällskaps ändamål att främja lanthushållningen och därtill hörande binäringar ävensom fiske och hemslöjd. Nästan samtliga hushållningssällskap hava för handläggning av fiskeriärenden utsett särskilda fiskerinämnder (-kommittéer eller -styrelser) samt dessutom anställt en eller två fiskeritjänstemän (länsfiskeritjänstemän, fiskeriiinstruktörer eller -konsulenter).

För att hushållningssällskap skall erhålla bidrag från reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna till sin verksamhet å fiskets område, fordras enligt kungl. kungörelsen den 7 april 1933 (nr 125) angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande, bland annat, att till de nyssnämnda tjänstemännen viss minimilön skall utgå, att vissa fiskevårdsplaner skola uppgöras, att årlig berättelse angående verksamheten på fiskets område skall avgivas till lantbruksstyrelsen samt att vederbörande fiskeriintendent skall äga rätt att delta i fiskerinämnds sammanträden och få sin mening antecknad till protokollet dock utan rätt att delta i besluten.

Ända till på senare år hava hushållningssällskapen, deras fiskerinämnder och fiskeritjänstemän icke alls eller endast undantagsvis haft något att skaffa med kronans fiskevatten. Såsom i det föregående påpekats, har emellertid under den allra sista tiden en ändring härutinnan ägt rum, så-tillvida som länsfiskeritjänstemännen vid flera tillfällen av domänstyrelsen eller vissa länsstyrelser tillkallats för att biträda med anläggning av fiskodlingsanstalter vid kronovatten, undersökningar av dylika vatten samt uppgörande av förslag till fiskevårdsåtgärder i och bruksplaner för desamma. Detta begynnande samarbete torde böra uppmuntras och utvidgas till samtliga hushållningssällskapsområden, inom vilka kronan äger vatten av någon betydelse. Hushållningssällskapens befattning med kronovattnen bör innefatta, att sällskapen genom sina fiskerinämnder och i synnerhet genom sina fiskeritjänstemän träda i närmare förbindelse med de kronans vatten förvaltande myndigheterna och särskilt med nämnda myndigheters lokala representanter. Länsfiskeritjänstemännen skola alltså, på samma sätt som nu äger rum beträffande enskildas fiskevatten, i fråga om kronans vatten lämna de förvaltande myndigheternas lokala tjänstemän, främst revirförvaltarna och lappfogdarna, råd och anvisningar angående fisket, i samråd med nämnda tjänstemän utföra undersökningar av vattnen, biträda med eller ombesörja fiskutplanteringar och utförande av andra fiskevårdsåtgärder i vattnen och jämväl i övrigt på allt sätt verka för åstadkommandet av en rationell drift även å kronans fiskevatten. Särskilt beträffande områdena ovan odlingsgränsen kommer det nu skisserade arbetet av hushållningssällskapen att bliva befruktande, enär den fåtaliga personalen därstädes, i främsta rummet lappfogdarna och lapptillsyningsmännen, förut torde haft svårt att ägna någon större tid åt fiskevårdsfrågor. Beträffande vattnen å kronoparkerna torde utan tvivel redan nu i många fall revirpersonalen hava så stort intresse av och tid över för fisket, att den utan medverkan av hushållningssällskapen och dessas fiskeritjänstemän söker ombesörja nödiga fiskevårdsåtgärder i vattnen. Även beträffande sistnämnda vatten torde det dock vara av betydelse att kunna påräkna medverkan från sakkunnigt håll då det gäller fisket.

Såsom förut nämnts, är det särskilt för Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län som samarbetet mellan de förvaltande myndigheterna och hushållningssällskapen kommer att få betydelse. För att närmare befästa nämnda samarbete synes lämpligt, att de förvaltande myndigheterna bliva representerade i de av hushållningssällskapen i dessa län utsedda fiskerinämnarna. Detta torde i fråga om lappfogdarna enklast ske genom att dessa bliva självskrivna ledamöter av nämnderna. I Norrbottens län, där flera lappfogdar finnas, torde en av dem böra utses av länsstyrelsen. Beträffande domänstyrelsens representerande i fiskerinämnarna torde nämnda styrelse för envar av nämnderna i dessa län böra utse en för fiskefrågor särskilt intresserad och på området kunnig tjänsteman inom skogsförvaltningen att företräda styrelsen. Genom de föreslagna åtgärderna torde fiskerinämnarna i de nordligaste länen komma att tillföras en god arbetshjälp och kronans intresse beträffande hushållningssällskapens verksamhet på nämnda områden behörigen tillgodoses, utan att därigenom sällskapens övriga intressen trädas för nära.

Inom utredningen har övervägts, huruvida icke hushållningssällskapen jämväl i övriga län inom riket, där kronan äger fiskevatten, böra erhålla förstärkning av sina fiskerinämnar med en representant för domänstyrelsen. Då emellertid i flertalet fall kronans vatten i sistnämnda län äro till antalet synnerligen ringa, synes en dylik åtgärd knappast vara av nöden. Detta bör naturligtvis ej hindra, att där förhållandena så påkalla eller där en särskilt fiskeintresserad person inom domänverket finnes inom visst hushållningssällskaps område, denne inväljes i vederbörande fiskerinämnad. I betraktande av att bland revirpersonalen ofta finnas fiskeintresserade personer torde ett dylikt förfarande vara lämpligt ur fiskets synpunkter och därför böra komma till en mera allmän användning.

B. Uppdelning av kronans fiskevatten i med hänsyn till upplätelseformerna olika grupper m. m.

Vid den förvaltning av kronans fisken, som enligt det föregående skall handhas av domänstyrelsen och länsstyrelserna i de nordligaste länen, böra för ernående av ett bättre utnyttjande av fiskena vissa enhetliga principer komma till tillämpning. Vilka synpunkter, som härvid böra läggas till grund, skola i det följande närmare utvecklas. Ehuru, av orsaker som förut berörts, framställningen härvidlag huvudsakligen kommer att syssla med de allmänna kronofiskena, skola dock med några ord jämväl övriga kronofisken beröras.

1. Kronans fisken vilka äro belägna i större insjöar utanför de områden, som upptagas av enskildas rättigheter.

Nämnda fisken torde liksom hittills komma att utnyttjas huvudsakligen av yrkes- och husbehovsfiskare och endast i mindre omfattning av sportfiskare. För yrkesfisket torde minsta möjliga hinder böra resas. Något ekonomiskt utnyttjande från kronans sida av ifrågavarande fisken torde därför icke böra ifrågakomma. Därest förbudet mot att i det fria fiskevattnet i de stora sjöarna utsätta fast fiskredskap utan särskilt tillstånd av Kungl. Maj:t eller länsstyrelse skall kunna effektivt tillämpas, fordras emellertid, att gränserna för detta fria fiskevatten närmare bestämmas.

Någon skyldighet för de fiskande att företaga fiskevårdsåtgärder i det fria fiskevattnet i de stora sjöarna kan givetvis icke föreskrivas, utan synas kronan och hushållningssällskapen liksom hittills böra svara härför liksom för nämnda vattens bevakning. Det synes emellertid icke oskäligt, att de som fiska i det fria fiskevattnet i de stora sjöarna, bidra till fiskevårdsåtgärder i nämnda sjöar genom att för sitt fiske erlægga en mindre avgift (fiskevårdsavgift). Härtill återkommer utredningen närmare nedan. Jämväl för att en dylik avgift skall kunna utkrävas fordras emellertid, att gränserna för det fria fiskevattnet i sjöarna bestämmas.

För uppnående av bättre utnyttjande av kronans fiskevatten i de stora sjöarna torde därför åtgärder snarast böra vidtagas i syfte att bestämma gränserna för det fria fiskevattnet i dessa sjöar.

2. Enskilda kronofisken.

Vid upplåtelser av nämnda fisken synes den hittills oftast praktiserade metoden med infordrande av anbud eller auktionsförfarande och upplåtelse till den högstbjudande fortfarande böra komma till användning. Vederbörande upplåtande myndighet — enligt det föregående i flertalet fall domänstyrelsen eller vattenfallsstyrelsen — synes dock härvid icke böra vara ovillkorligen bunden av det högsta avgivna anbudet, även om detta skulle vara ekonomiskt antagbart. Även andra synpunkter böra nämligen i dessa fall beaktas. Det bör sålunda tillses, att en person, som erhåller ett dylikt fiske åt sig upplåtet, kommer att till fullo utnyttja detsamma. Härigenom kommer fisket till största möjliga allmänna nytta. Flertalet ifrågavarande fisken synas därför böra drivas yrkesmässigt av personer, som ägna sig helt åt desamma.

Rörande villkoren för upplåtelser av nämnda fisken synes stor vikt böra läggas vid att upplåtelseiden icke sättes för kort. För ett rätt utnyttjande av ett fiske fordras nämligen ofta anskaffande av särskilda redskap, uppförande av förvaringsbodar etc. Kostnaderna härför måste kunna amorteras under tämligen lång tid, om fisket skall uppfylla skäligen anspråk på

lönsamhet. Om arrendetiden sättes för kort, utgör detta vidare en lockelse för arrendatorn att under den tid han nyttjar fisket fiska så kraftigt som möjligt. En arrendator, som innehar ett fiske under en tid av fem eller ännu flera år, har däremot betydligt större intresse av att icke utnyttja det samma för hårt utan tvärtom se till att fisket förkovras.

Därest arrendeavgiften icke skall utgå på en gång utan fördelas på flera år, synes säkerhet böra ställas för avgiftens rätta erläggande. Vidare torde föreskrift böra meddelas om till- och avträdessyn å fiskena i sådana fall, där särskilda fiskebyggnader av olika slag uppförts och ingå i upplåtelsen. Såsom arrendevillkor synes slutligen böra föreskrivas skyldighet för arrendator att företaga vissa fiskevårdsåtgärder eller lämna bidrag till dylika och till bevakning av fiskena ävensom skyldighet att avlämna vissa statistiska uppgifter rörande mängden fångad fisk.

Vissa till ifrågavarande grupp hörande fisken, beträffande vilka kostnaderna för deras upplåtande på sätt ovan nämnts icke stå i rimlig proportion till de intäkter, som från desamma kunna erhållas, torde lämpligen böra upplåtas på sätt och under villkor, som nedan föreslås för de allmänna kronofiskena.

3. Privaträttsliga kronofisken.

Beträffande huvuddelen av nämnda fisken, nämligen de till jordbruksdomänerna hörande, kunna de — såsom förut framhållits — upplåtas antingen i samband med den jord, till vilken de höra, eller fristående. De under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående privaträttsliga kronofiskena upplåtas nu — i den mån upplåtelse av desamma över huvud kommer till stånd — vanligen fristående, d. v. s. utan samband med de utmål, till vilka fiskena höra.

Beträffande sådana privaträttsliga kronofisken, som upplåtas i samband med den jordbruksfastighet, till vilken de höra, torde kunna sägas, att vid upplåtelser av desamma de rena fiskesynpunkterna tillmätas ganska ringa betydelse. För en arrendator av en jordbruksfastighet kan det dock vara av stor betydelse att erhålla ett fiske, som kan utnyttjas antingen såsom binäring eller till husbehov.

I flertalet fall torde det vara ogörligt att uppdraga några riklinjer för en uppdelning av de till jordbruksdomänerna hörande vattnen i en grupp, som bör upplåtas tillsammans med de fastigheter till vilka vattnen höra, och en grupp, som bör upplåtas fristående. Denna fråga synes nämligen böra avgöras från fall till fall och sålunda överlåtas till den förvaltande myndighetens prövning. I varje fall torde man kunna utgå från att huvudparten av ifrågavarande kronofisken även i framtiden kommer att upplåtas i samband med den jord, till vilken de höra. I dylika fall kan uppenbarligen knappast någon hänsyn tagas till eventuella önskemål angående fiskevattnens upplåtande till

den ena eller andra fiskarekategorien, utan andra synpunkter måste här träda i förgrunden.

Huvudparten av de under vattenfallsstyrelsen sorterande privaträttsliga kronofiskena äro i sin egenskap av bihang till strömfallsut mål eller andra dylika fastigheter av den art, att de ej nödvändigtvis behöva upplåtas i samband med upplåtelse för vattenkraftsändamål av de vatten, vari fiskena äro belägna. För de av dessa fisken, som uppkommit vid avvitrningen ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län, finnas även, som förut nämnts, särskilda föreskrifter om upplåtelse givna i kungl. brevet den 31 mars 1928 till länsstyrelsen i Västerbottens län. Vad i detta brev stadgas för de ovan odlingsgränsen belägna fiskena av ifrågavarande art, synes böra gälla jämväl för nedom odlingsgränsen belägna dylika fisken. Med tillämpning av vad ovan föreslagits angående förvaltningen av kronans fisken böra sålunda samtliga privaträttsliga kronofisken, vilkas förvaltning föreslagits skola överflyttas från vattenfallsstyrelsen och med hänsyn till fiskenas belägenhet ovan eller nedom odlingsgränsen uppdelas mellan länsstyrelserna i de nordligaste länen och domänstyrelsen, upplåtas i samma ordning, som i det följande kommer att föreslås för de allmänna kronofiskena.

4. Allmänna kronofisken.

Desa fisken äro de ur ifrågavarande utrednings synpunkt viktigaste. Jämställda med desamma ur upplåtelsesynpunkt böra, enligt vad nyss framhållits, vara dels vissa kronans enskilda fisken, dels ock sådana privaträttsliga kronofisken som komma att upplåtas utan samband med de fastigheter, till vilka de höra.

De allmänna kronofiskena äro, som förut nämnts, i huvudsak belägna på kronoparker och kronoöverloppsmarker såväl nedom som ovan odlingsgränsen. För utnyttjandet av desamma gäller dels jämlikt 7 § fiskerättslagen, att de få upplåtas endast till inom häradet eller socknen boende (det s. k. bostads- eller ortsbandet), dels — i den mån fiskena äro belägna i sådana trakter, där lapparna äga vistas — jämlikt 55 § renbeteslagen, att lapparna hava vissa företrädesrättigheter till desamma, starkare till de ovan odlingsgränsen än till de nedanför densamma belägna. De nämnda begränsningarna i rätten att upplåta ifrågavarande fisken måste naturligtvis verka hämmande på frekvensen av upplåtelser av desamma och hindra ett mera rationellt utnyttjande av fiskena. Alla möjligheter att på ett eller annat sätt avlägsna nämnda hinder, utan att därigenom några berättigade intressen trädas för nära, måste därför prövas.

Vad till en början angår det s. k. bostadsbandet har stadgandet därom, som återfinnes i såväl 1766 års som 1852 års fiskeristadgor, sin grund i den historiska utvecklingen. Vid stadgandets tillkomst och jämväl under tiden därefter var det givetvis nödvändigt att tillförsäkra den inom orterna bosatta

befolkningen nödiga fiskevatten för tillgodoseende av det viktiga fiskebehovet. I den mån jordbruk och skogsbruk gått framåt, har emellertid fisket mångstädes blivit av mera underordnad betydelse, även om det fortfarande, särskilt inom stora delar av Norrland, för försörjningen spelar en betydande roll. Vanligen finnes dock i orterna så stor tillgång till fiskevatten, att den är mer än tillräcklig för befolkningen därstädes. Det synes därför tämligen klart, att stadgandet om bostadsbandet numera saknar berättigande. Det utgör däremot, som förut nämnts, ett hinder för ett rationellt utnyttjande av de allmänna kronofiskena. Redan 1915 års sakkunniga föreslogo även i sitt betänkande, att stadgandet skulle upphävas. Av de över nämnda betänkande hörda myndigheterna har ingen motsatt sig detta förslag.

I likhet med 1915 års sakkunniga anser fiskevattensutredningen, att bestämmelsen om de allmänna kronofiskenas reserverande för ortsbefolkningen bör upphävas och rätten att erhålla fiskeupplåtelser i vattnen på kronoparker och kronoöverloppsmarker göras fri för envar. Till tryggande av ortsbefolkningens fiskebehov komma andra åtgärder att föreslås.

De vatten, i vilka de allmänna kronofiskena äro belägna, samt vissa därmed likställda kronovatten av andra kategorier, vilka ovan föreslagits skola förvaltas på liknande sätt, torde nämligen böra uppdelas i med hänsyn till upplåtelseformerna olika grupper. En av förutsättningarna för ett genomförande av en dylik uppdelning är emellertid, att bostadsbandet upphäves. Vid den redogörelse för en dylik uppdelning, som i det följande skall lämnas, torde till en början böra hänvisas till vad ovan anförts rörande olika fiskarekategoriers behov av fiskevatten samt kronovattens fördelning inom landet. Sammanfattningsvis kan härom sägas följande.

Någon ökning av det rena yrkesfisket torde endast i vissa fall vara möjlig å ifrågavarande vatten och knappast heller under nuvarande förhållanden anses önskvärd. För den bofasta befolkningen föreligger ett, särskilt beträffande Norrland, mycket stort behov av fiskevatten för idkande av husbehovs- och binäringsfiske. I några fall torde väl detta behov kunna tillgodoses genom nära vederbörandes boningsort belägna vatten, i andra fall åter torde även mera avlägset liggande vatten för ändamålet erfordras. Nämnda behov av fiskevatten förefinnes såväl i fråga om de å kronoparkerna nedom odlingsgränsen belägna som även och detta i mycket hög grad i fråga om de inom fjällområdena förekommande vattnen. De därstädes bosatta enskilda fiskevattensägarnas utbyte av sina vatten blir nämligen i hög grad förminskat genom lapparnas å områdena relativt obegränsade fiskerätt. Beträffande ortsbornas fiskebehov kan sägas, att dessa icke hava behov av ensamrätt till några vatten. Tvärtom torde utan större olägenheter flera ortsbor samtidigt kunna fiska i samma vatten, liksom även i vissa fall fiske av läppar och sportfiskare samtidigt kan bedrivas i ett vatten. Vad angår lapparna måste dessa anses äga rätt att ställa ganska stora krav på tillgång till goda och över vidsträckta områden belägna fiske-

vatten. Det sagda gäller särskilt fjällapparna men i viss grad också skogslapparna. Lapparna hysa slutligen ofta önskemål att få vara ensamma om sådana vatten, där de bedriva fiske.

Vid en uppdelning av kronovattnen måste hänsyn jämväl tagas till sportfisket. Dyligt fiske kan i många vatten drivas jämsides med annat fiske, exempelvis fiske av ortsbör. I andra fall åter förefinnes hos sportfiskare ett önskemål att få ensamma förfoga över fisket i till dem upplåtna vatten. Sportfiskarens liksom ortsbefolkningens intresse torde främst vara inriktat på Norrland och framför allt på de inom fjällområdena belägna fiskevattnen.

Nämnda förhållanden medföra, att, därest kronovattnen skola bliva bättre utnyttjade med hänsyn till olika fiskarekategoriers önskemål och vattens belägenhet, desamma böra uppdelas i tre huvudgrupper. Sagda uppdelning bör dock icke tillämpas så strängt, att icke ett vatten skall kunna föras till flera grupper. Med stöd av vunna erfarenheter på fiskeområdet vill fiskevattensutredningen föreslå en uppdelning av kronovattnen i följande grupper, nämligen:

- 1) vatten, avsedda för lapparnas huvudsakligen husbehovsbetonade fiske;
- 2) vatten, avsedda för upplåtelser åt ortsbör av husbehovs- och (mera undantagsvis) yrkesfiske; samt
- 3) vatten, avsedda för upplåtelser åt såväl ortsbör som personer från andra orter av sportfiske.

Sistnämnda grupp torde i sin ordning böra uppdelas i två undergrupper, nämligen:

- a) vatten, avsedda för upplåtelser av sportfiske åt envar person, som löser s. k. fiskekort och
- b) vatten, avsedda för upplåtelser av sportfiske med ensamrätt åt enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika.

Som förut nämnts, kan upplåtelse av fiskerätt i de ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län samt å renbetesfjällen i Jämtlands län belägna vattnen icke ske, utan att de lappar, som äga rätt att å området för upplåtelsen uppehålla sig med sina renar, bliva hörda i ärendet. Nyssnämnda uppdelning av vattnen för olika slags upplåtelser måste därför föregås av ett dyligt hörande av lapparna. På sätt hörandet för närvarande utföres, nämligen för vart särskilt fall, kan emellertid denna procedur ofta draga långt ut på tiden, och i ogynnsamma fall har det dröjt ända till ett år, innan en sökt upplåtelse av fiske å ifrågavarande områden kunnat beviljas. Fiskevattensutredningen har sökt få till stånd en lösning av ifrågavarande problem på ett något annorlunda sätt.

Redan på ett tidigt stadium av utredningens arbete framstod såsom tämligen klart, att inom ifrågavarande områden måste finnas en stor mängd för fiske användbara vatten, som av lapparna aldrig utnyttjades. Denna uppfattning styrktes genom erfarenheter från resor inom områdena. Till en

början uppgjordes i samråd med lappfogdarna och lapptillsyningsmännen förteckningar över de för lapparnas behov särskilt erforderliga fiskevattnen. Dessa vatten inlades jämväl å kartor.

Vid därefter av utredningen med lapparna å åtskilliga orter hållna sammanträden genomgingos de upprättade förteckningarna och kartorna, varjämte lapparna fingo framlägga sina synpunkter på fisket. Yttermera hava lapparna i flertalet av rikets lappbyar vid sammanträden inför vederbörande lappfogdar, som hållits på utredningens föranstaltande, prövat de uppgjorda förslagen till vattenundantag och i vissa fall kompletterat desamma. Vid sistnämnda sammanträden hava lapparna därjämte medgivit, att övriga vatten å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen under viss bestämd tid finge upplåtas åt andra fiskande än lappar, utan att lapparna dessförinnan hördes över varje särskild ansökan om fiskerätt. Protokoll, förda vid samtliga under utredningens resor hållna sammanträden finnas såsom bilaga II fogade till detta betänkande. Protokollen från de inför lappfogdarna hållna sammanträdena med lapparna hava lagts till utredningens handlingar.

Vad lapparna vid sammanträdena inför lappfogdarna medgivit är, att fiske i vissa vatten å de för lapparna avsedda områdena får upplåtas till ortsbör och sportfiskare från andra orter, utan att lapparna höras över varje särskild ansökan om fiskerätt. I gengäld skola vissa andra inom områdena belägna vatten förbehållas lapparna med ensamrätt eller i varje fall icke få upplåtas utan lapparnas hörande i vart särskilt fall.

De av lapparna gjorda medgivandena hava på utredningens förslag bestämts att gälla viss tid. På grund av att lapparnas flyttningsvägar och vistelseorter från tid till annan växla och icke äro bundna till bestämda områden, låter det sig nämligen icke göra att genomföra en för all framtid bestående geografisk uppdelning av de nu till lapparnas förfogande stående vattnen i sådana, som lapparna behöva, och sådana, som lapparna icke behöva. Första tidsperioden har satts till 12 år. Sedan denna tid förflutit, böra vid nya sammanträden med lapparna diskuteras, huruvida den bestående uppdelningen av vattnen fortfarande är lämplig, eller ny uppdelning av desamma är av nöden. De blivande upplåtelseerna av kronans vatten hava beräknats i allmänhet skola givas en varaktighet av 5 eller 10 år. Enär emellertid ett par år torde kunna beräknas åtgå, innan upplåtelseverksamheten enligt de nedan uppdragna riktlinjerna kommer helt i gång, har det ansetts lämpligt att första gången få medgivanden från lapparna för en period av 12 år.

En uppdelning av fjällvattnen, på sätt nu föreslagits, och ett undgående av omgången med lapparnas hörande bör i hög grad minska motsättningarna mellan lapparna och den bofasta ortsbefolkningen samt sportfiskare från andra trakter. I de för lapparna undantagna vattnen kunna lapparna ostört få fiska utan intrång av andra. Jämväl kunna lapparna genom att fiskevårdsåtgärder företagas i dessa vatten beredas större möjligheter till ett gott

fiske därstädes. Genom förbättrade möjligheter att upplåta övriga vatten i fjälltrakterna till såväl ortsbor som sportfiskare komma samtidigt intäkterna till lappfönderna att stiga, varigenom åtskilliga av lapparna nu närda önskemål torde kunna tillgodoses.

Det mest rationella vore givetvis, om lapparna på ett eller annat sätt kunde åläggas att helt och hållet avstå från att fiska i sådana vatten, som de icke förbehållit sig, eller att i dylika vatten endast fiska med krokredskap. Genomförandet av ett dylikt förbud skulle emellertid, på grund av vad förut anförts rörande lapparnas levnadsvanor, kunna medföra olägenheter för lapparna. Även om lapparna nämligen under sommarvistelsen i fjällen och under flyttningarna hålla sig till vissa bestämda områden, är det regel att en del av dem åtfölja renhjordarna, därvid de komma att vistas än här, än där å fjällområdena inom sina respektive lappbyar. Härunder hava de behov av att få fiska, även om detta fiske av helt naturliga skäl måste bliva av mindre omfattning och väl oftast endast bestå av krokfiske.

Inom utredningen har även övervägts att söka inskränka lapparnas rätt till fiske i sådana vatten, som avses skola upplåtas åt andra än lappar, till att endast avse fiske för husbehov. En dylik inskränkning synes välmotiverad såväl beträffande sådana vatten, som avses skola upplåtas genom försäljning av fiskekort och där intensiva fiskevårdsåtgärder komma att erfordras, som beträffande sådana vatten, som avses skola upplåtas till sportfiskare med ensamrätt. Det måste nämligen medföra en viss osäkerhetskänsla särskilt hos en arrendator av ett gott och måhända genom egna åtgärder förbättrat fiske, att han måste finna sig i att vattnet skall kunna besökas av lappar, som med diverse redskap söka åtkomma så mycket fisk som möjligt för att sedermera försälja densamma. Genom att undantaga vissa vatten för egen del måste lapparna även anses hava tillförsäkrat sig så goda fiskemöjligheter, som de gärna kunna begära, och något behov att förlägga ett mera intensivt fiske till andra än sistnämnda vatten synes ej föreligga. Då jämväl lapparna — om än indirekt — hava stora fördelar av de fiskeupplåtelser, som komma till stånd å ifrågasavarande områden, torde sålunda kunna förväntas, att lapparna själva komma att iakttaga viss återhållsamhet beträffande fiske i sådana vatten, som upplåtits till andra. Utredningen anser sig härigenom hava visat förtroende för lapparna och har föredragit denna väg framför att ifrågasätta några ändringar i renbeteslagen. Därest dessa förhoppningar på lapparnas lojalitet icke komma att infrias, har utredningen räknat med att genom av länsstyrelserna jämlikt 9 § fiskeristadgan utfärdade bestämmelser i fråga om förbud mot vissa fiskesätt, mot fiske under vissa tider etc. visst skydd för sistnämnda vatten skall kunna åstadkommas. Härtill återkommer utredningen under kapitlet fiskevård.

Av vad nu sagts framgår, att de av lapparna vid sammanträdena inför lappfogdarna fattade besluten icke innebära, att lapparna avstå från någon

dem nu tillkommande rätt till fiske. För genomförande av den av utredningen föreslagna uppdelningen av lappvattnen synes därför någon ändring i renbeteslagen icke vara erforderlig. Systemet innebär i själva verket icke annat än en utbyggnad i stort av ett på vissa håll i Norrbottens län redan nu tillämpat tillvägagångssätt. Såsom tidigare nämnts, hava nämligen lapparna i nämnda län medgivit länsstyrelsen rätt att i vissa vatten under viss tid verkställa upplåtelser av fiske till andra än lappar, utan att lapparna dessförinnan höras över varje särskild ansökan.

Lapparna hava fiskerätt jämväl å ganska stora områden nedom odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län ävensom i de nordligaste delarna av Kopparbergs län. Denna lapparnas fiskerätt utgör dock icke samma hinder för de å dessa områden belägna vattnens upplåtande till andra än lappar som lapparnas rätt till vattnen å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen. I vissa fall hava emellertid från lapparnas sida klagomål för sports över att jämväl i förstnämnda vatten upplåtelser varit till hinder för lapparnas fiske. Det torde därför vara lämpligt att vissa vatten förbehållas skogslapparna inom av desamma bebodda områden i Malå socken i Västerbottens län och i flera socknar i Norrbottens län, ävensom lapparna inom Idre lappby i Kopparbergs län.

En närmare redogörelse för de olika upplåtelsegrupperna skall härefter lämnas. Vad först angår frågan, till vilken grupp de särskilda vattnen skola föras, torde denna fråga böra lösas med det önskemålet för ögonen att vattnen böra stå till förfogande för de personer, som bäst behöva dem. Givetvis har det ej varit möjligt att genomgå samtliga allmänna och därmed jämställda kronofisken och föra dem till olika grupper. Utredningen har fastmera ansett som sin uppgift att i stora drag uppdraga riktlinjerna för en rationell uppdelning av vattnen. För att närmare belysa, hur uppdelningen skall ske, och för att snarast möjligt få verksamheten i gång efter de nya riktlinjerna har dock ansetts lämpligt, att redan i samband med detta betänkande lämna ett första förslag till uppdelning av kronans vatten. Uppdelning har verkställts av de mera betydande å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen samt å de inom de nordligaste reviren belägna kronoparkerna befintliga vattnen. Beträffande förstnämnda vatten omfatta förteckningarna flertalet viktigare dylika med undantag för vattnen inom Karesuando socken, inom vilken socken av orsaker, som nedan närmare skola beröras, för närvarande synes omöjligt att uppgöra något godtagbart förslag till uppdelning. I fråga om vissa revir återstår även åtskilligt arbete på området. Det torde emellertid, såvitt nu kan bedömas, bliva tämligen lätt för vederbörande förvaltande myndigheter att i samråd med fiskerisakkunskapen vidare utbygga och komplettera utredningens förslag.

Över de båda grupperna sportfiskevatten hava uppgjorts förteckningar, vilka fogats såsom bilaga III till detta betänkande. Vidare hava vattnen till-

hörande samtliga grupper på olika sätt utmärkts å en såsom bilaga IV till betänkandet fogad karta.

Beträffande de genom utredningens försorg inhämtade medgivandena från lapparna må framhållas, att dessa visserligen givits vid sammanträden med lapparna inför vederbörande lappfogdar, men att nämnda sammanträden hållits på föranstaltande av utredningen. Renbeteslagens föreskrifter att länsstyrelserna skola låta höra lapparna, torde sålunda genom förfaringssättet icke vara uppfyllda. För att avhjälpa nämnda brist torde länsstyrelserna ånyo på lagenligt sätt höra höra lapparna över uppdelningsförslagen.

Den första gruppen kronovatten utgöres av *de för lapparnas behov avsedda vattnen*. Nämnda vatten, som alltså lapparna själva förbehållit sig, utgöras nästan uteslutande av sjöar och förekomma inom vissa fjällområden ganska allmänt, inom andra områden åter mera sparsamt. Förhållandet sammanhänger givetvis med lapparnas olika fiskebehov inom olika områden. Å kartan hava vatten tillhörande denna grupp utmärkts med röd färg. I flertalet fall äro vattnen belägna intill lapparnas sommar- samt höst- och vårvisten men förekomma även vid deras uppehållsorter under vår- och höstflyttningarna. Någon särskild motivering för vattnens förande till ifrågavarande grupp torde knappast erfordras, utöver vad som anförts rörande dels lapparnas stora fiskebehov, dels de av lapparna lämnade medgivandena.

Det torde med säkerhet kunna påstås, att många av de för lapparna sålunda avsedda vattnen icke komma att till fullo utnyttjas och att därför i åtskilliga av desamma ej kommer att fångas så mycket fisk, som vattnen kunna producera. I vissa fall hava emellertid lapparna förklarat sig icke hava någonting emot, att upplåtelser av fiske äga rum i de för deras räkning undantagna vattnen efter lapparnas hörande i vart särskilt fall. De på kartan utmärkta lappvattnen få därför icke betraktas som av lapparna för ensambruk helt undantagna vatten, utan i många av desamma torde upplåtelser av såväl husbehovs- som sportfiske kunna komma till stånd, och har så redan ibland varit fallet.

Vad angår de av lapparna använda fiskemetoderna har från vissa håll framhållits, att lapparna understundom idka ett verkligt rovfiske för erhållande av fisk för försäljning. Såsom utredningen emellertid redan framhållit, torde bestämmelserna i renbeteslagen icke utgöra något hinder för lapparna att fånga fisk jämväl för försäljning. Ofta bedrives fiske för försäljning av mera förmögna lappar, som hava råd att anskaffa större uppsättningar fiskredskap. Detta gäller särskilt Jämtlands län, medan i Norrbottens län förhållandet är det motsatta. Här är det nämligen, såsom ovan framhållits, tvärtom de fattigaste lapparna, som i allt större utsträckning ägna sig åt fiske och utnyttja de möjligheter till försäljning av fångsterna,

som därstädes finnas på grund av den talrika befolkningen i de stora industrisambällena och jämväl de talrika turistorterna.

I ifrågavarande sammanhang måste emellertid framhållas vikten av att lappar, som övergivit rensköteln och icke mera tillhör lappby utan ägna sig åt annat yrke, på grund varav de icke mera äga de renskötande lapparnas privilegier, verkligen behandlas såsom andra bofasta personer. Detta är önskvärt särskilt ur den synpunkten att dylika lappar annars lätt kunna söka sig över till andra, exempelvis till ortsbor eller sportfiskare upplåtna och genom fiskevårdsåtgärder upparbetade vatten samt under framhållande av sina privilegier därstädes börja att idka ett kraftigt fiske.

Inskränkningar i rätten att fiska i vissa av de för lapparna förbehållna vattnen kunna tänkas bliva erforderliga, om fisket blir så intensivt, att därigenom fara för fiskbeståndet i vattnen uppstår. Föreskrifter om dylika inskränkningar torde jämlikt 9 § fiskeristadgan kunna utfärdas av länsstyrelserna.

I de för lapparna avsedda vattnen böra av olika orsaker sämre dylika genom fiskevårdsåtgärder från det allmännas sida göras mera fruktbara, liksom även genom fiskutplanteringar i förut fisktomma sjöar nya fiskevatten skapas för lapparna. Någon skyldighet för lapparna att bedriva fiskevårdsåtgärder av ena eller andra slaget torde icke kunna föreskrivas.

För fisket i de för lapparna avsedda vattnen komma icke att för lapparna erfordras några särskilda upplåtelseformaliteter eller kontraktsbestämmelser, utan lapparna skola såsom hittills hava rätt att fiska med i gällande författningar inom respektive områden tillåtna redskap. Några inkomster för kronan eller till lappfönderna från ifrågavarande vatten komma sålunda icke att inflyta i de fall att endast lapparna fiska därstädes. Vid upplåtelser i vattnen till andra skola däremot tillämpas här nedan föreslagna bestämmelser och självfallet utgå vissa avgifter.

Den andra huvudgruppen vatten består av *vatten, avsedda för ortsbefolkningen*. Till nämnda grupp böra föras kronovatten, som ligga nära bebyggda orter eller hemman utan tillgång till egna vatten eller med otillräcklig tillgång till dylika och vilka ej heller hava möjlighet att erhålla tillgång till fiskearrenden i enskilda vatten. Förhållandena kunna i vissa fall vara sådana, att inga vatten, vare sig kronans eller enskildas, finnas i närheten av dylika orter eller hemman. Med hänsyn till fiskets stora betydelse för befolkningen i Norrland synas i dylika fall även mera avsides belägna kronovatten böra reserveras för befolkningen i orterna. Beträffande de ovan odlingsgränsen belägna enskilda vattnen, i vilka jämsides med fiskerättsägarna även lapparna hava fiskerätt, förtjänar jämväl i detta sammanhang framhållas, att understundom lapparnas fiske i dylika vatten i så hög grad inkräktar på vattnens avkastning, att denna icke förslår för fiskerättsägarnas eget behov. I dylika fall böra fiskerättsägarna självfallet kunna

ställa krav på att såsom kompensation få till sig upplåtna andra vatten belägna å kronans marker. Nämnda synpunkt har beaktats vid de av utredningen uppgjorda fördelningsförslagen.

Upplåtelser avseende husbehovsfiske torde i första hand böra meddelas innehavare — såväl hemmansägare och lägenhetsinnehavare av olika slag som arrendatorer — av fastigheter, gränsande till eller omgivna av kronomarker. Dyliga upplåtelser böra emellertid även medgivas ortsbör, som icke innehava fastigheter. De senare torde ofta vara i lika stort behov av fiskemöjligheter som de förstnämnda.

När det gäller att utlägga kronovatten avsedda för ortsbefolkningen, bör som nämnts först undersökas, i vilken utsträckning enskilda fiskevatten stå till förfogande för nämnda befolkning. Därest exempelvis en sjö med tillhörande bivatten till större delen tillhör enskilda personer, förefinnes i många fall ingen anledning att bereda nämnda personer ytterligare fiskemöjligheter efter de gynnsamma villkor, som komma att gälla för de nedan föreslagna ortsbouplåtelserna. I andra fall åter kan det vara av större intresse att tilldela personer, som redan disponera vissa fiskevatten, ytterligare dyliga än att upplåta vatten åt personer, som hittills icke bedrivit fiske.

Utläggandet av för ortsbefolkningen avsedda vatten har skett i samråd med vederbörande lappfogdar och för områdena nedom odlingsgränsen med utgångspunkt från de genom revirförvaltarna erhållna förut omnämnda uppgifterna. Givetvis kan dock ett stort antal ytterligare vatten komma att utnyttjas av ortsbefolkningen än som i förteckningarna upptagits. Ifrågavarande vatten hava å kartan utmärkts med en fylld cirkel i svart färg. Ifrågavarande vatten torde vara väl kända för ortsbefolkningen och någon anledning att göra dem särskilt iögonenfallande för den övriga allmänheten föreligger icke. Av nämnda anledning hava icke heller några förteckningar upprättats över vattnen.

De till ifrågavarande grupp förda vattnen utgöras till största delen av sjöar. Bland desamma finnas, såsom ovan nämnts, åtskilliga för lapparna avsatta sjöar, men även ett stort antal sjöar, belägna inom vissa för sportfiske upptagna områden, där, såsom nedan närmare skall beröras, sportfisket är koncentrerat till de rinnande vattnen.

I övrigt må rörande de vatten, som förts till ifrågavarande grupp, framhållas följande. Å renbetesfjällen finnas flerstädes kronoarrendatorer, i vilkas arrenden även ingår fisket i vissa intill de arrenderade fastigheterna belägna vatten. Vid uppgörande av förslagen hava dessa arrendatorer räknats såsom tillhörande den bofasta ortsbefolkningen och de av dem disponerade vattnen därför utmärkts med en cirkel. Härigenom synes den å renbetesfjällen bofasta befolkningens fiskebehov vara tillgodosett. Beträffande den utom renbetesfjällen bosatta ortsbefolkningen torde det i många fall vara svårt att för densamma utlägga något större antal vatten å renbetesfjällen, beroende dels på de för nyssnämnda arrendatorer erforderliga vatt-

nen, dels på att flertalet vatten härstädes undantagits av lapparna. I vissa fall torde å kronoparker belägna vatten böra upplåtas till nämnda ortsbefolkning. I åtskilliga trakter i Jämtland synes jämväl tillgången på enskilda vatten vara ganska stor. Endast inom ett område i närheten av renbetesfjällen, nämligen trakterna omkring Ljusnedals samhälle, torde ett större behov av fiskevatten förefinnas. Vid inköp från Ljusnedals bruk av markområden, avsedda att läggas till renbetesfjällen, avtalades, att samtliga forna arrendatorer fingo kvarstanna på sina lägenheter och medgavos de rätt att gemensamt bedriva fiske i vattnen å ganska vidsträckta områden. Därest här emellertid ytterligare fiskebehov skulle vara för handen, torde detta behov kunna tillgodoses efter nedan föreslagna grunder.

Inom tämligen stora områden i de nordligaste delarna av Norrbottens län hava några för ortsbör avsedda vatten ej utlagts. Detta beror på att här och framför allt inom vissa områden av Gällivare och Jukkasjärvi socknar stora områden finnas, som redan nu äro upplåtna för jakt och fiske till sammanslutningar av ortsbör. Nämnda system, som möjliggjorts av härstädes rådande speciella förhållanden, nämligen förekomsten av flera stora industrisamhällen och en relativt sparsam bosättning i övrigt, synes vara en god form för tillgodoseende av befolkningens i dessa trakter fiskebehov och utredningen vill därför föreslå, att någon förändring i detsamma icke göres. Då sistnämnda upplåtelser emellertid närmast äro att karakterisera som sportfiskeupplåtelser, komma de icke att närmare behandlas i ifrågasvarande sammanhang. Stora delar av sistnämnda socknar upptagas för övrigt av nationalparker eller i övrigt av såsom naturreservat i en eller annan form ifrågasatta områden, inom vilka upplåtelser av fiske icke synas önskvärda. Inom Karesuando socken slutligen finnes endast en mycket sparsam bosättning, vilket gör att något större antal vatten för ortsbör icke behöver här avsättas. Befolkningen i dessa trakter har även i stor utsträckning egna fiskevatten.

I de flesta fall torde fisket i de till ifrågasvarande grupp hörande vattnen böra bedrivas som ett husbehovsfiske. I nämnda begrepp torde ligga att den fisk som fångas i allmänhet icke bör få försäljas utan komma till användning i fiskarens eget hushåll. Endast om fisket bedrivs på dylikt sätt, torde det vara möjligt att tillgodose alla ortsbörs önskemål att få tillgång till fiskevatten. Vid fisket torde vidare endast sådana redskap böra få komma till användning, som lämpa sig för varje särskilt vatten. Förbud mot användning av vissa skadliga redskap torde böra intagas i upplåtelsehandlingarna eller meddelas av vederbörande länsstyrelser i form av föreskrifter jämlikt 9 § fiskeristadgan. I vissa fall torde det även bliva erforderligt att meddela föreskrifter angående det antal redskap, som bör få komma till användning i vissa vatten.

Vad nu sagts hindrar icke att i vissa fall inom ifrågasvarande grupp böra komma till stånd upplåtelser, som avse yrkesfiske eller som i varje fall med-

giva försäljning av fångsterna. Detta synes t. o. m. ibland kunna vara av värde för orten, då härigenom möjlighet att inköpa fisk skapas för sådana personer som ej själva hava tillfälle att fiska. Avgörande synes härvidlag böra vara storleken av de vatten, i vilka fisket är avsett att bedrivas ävensom antalet fiskande samt husbehovsfiskets betydelse å orten. Vad nyss sagts beträffande vilka redskap, som böra tillåtas, synes böra gälla jämväl för upplåtelser avseende yrkesfiske. I de fall ett yrkesfiske bör komma till stånd, synes uppkomsten av ett dylikt på allt sätt böra underlättas genom att kronan lämnar biträde med anskaffande av båtar, redskap etc., eventuellt även med avsättning av fångsterna. Intet hindrar att i de sjöar, där sådant kan äga rum, visst husbehovsfiske till ortsbör upplåtes jämsides med yrkesfiske, ävensom att i samma sjöar visst sportfiske samtidigt äger rum.

Vid alla upplåtelser av ifrågavarande slag synes böra uppställas den ovillkorliga fordran, att vederbörande lämnar uppgifter angående storleken av årsfångsterna av olika fiskslag. Endast på dylikt sätt synes det nämligen möjligt att erhålla en om icke helt tillförlitlig, så dock någorlunda god överblick över vattnens avkastning samt över huru många hushåll, som lämpligen kunna fiska i ett och samma vatten. Avgivande av dylika uppgifter synes böra uppställas som villkor för erhållande av förnyad upplåtelse.

Upplåtelser av såväl husbehovsfiske som yrkesfiske böra av orsaker, som tidigare berörts vid behandlingen av kronans enskilda fisken, ej avse för kort tid. Perioder av fem år synas lämpligast. Längre upplåtelser synas å andra sidan icke tillräddliga, enär myndigheterna böra äga möjlighet att — med hänsyn till förändringar i fiskavkastningens storlek, växlingar i vederbörande arrendatorers fiskebehov beroende på förändringar i hushållens storlek etc. — allt emellanåt vidtaga härav betingade förändringar i upplåtelsevillkoren.

Vad angår fiskevården i och bevakningen av ifrågavarande vatten synas nämnda åtgärder i allmänhet icke böra överlåtas på arrendatorerna av fiskena. I flertalet fall torde nämligen något större intresse för dylika åtgärder icke kunna påräknas hos desamma. Det synes därför lämpligast att i allmänhet kronan ombesörjer sådana åtgärder, vilket icke bör hindra att i förekommande fall arrendatorerna åläggas att delvis svara för eller i varje fall biträda vid företagande av åtgärderna. Avgörande härvidlag torde vara vederbörandes intresse och fallenhet för uppgifterna.

Avgifterna för husbehovsfisken synas icke böra sättas för höga utan fastställas mera i syfte att utgöra en påminnelse för allmänheten, att fisket i ifrågavarande vatten icke är fritt för alla, än i syfte att bereda kronan några större inkomster av vattnen. En avgift, varierande mellan 5 och 20 kronor för år, synes skälig för ett husbehovsfiske tillräckligt för en familj. Arrendebeloppen synas böra bestämmas med hänsyn till vattnens godhet och storlek, antalet i vattnen gjorda övriga upplåtelser samt storleken av vederbö-

rande hushåll. Avgifterna för yrkesfiske synas böra sättas högre än avgifterna för husbehovsfiske.

Intet torde hindra att flera hushåll erhålla rätt att bedriva fiske i samma vatten eller vattenområde, liksom ej heller att ett hushåll erhåller tillstånd att fiska i flera vatten. Därest i en ort endast finnas ur fiskesynpunkt mindre goda vatten, eller det ur fiskevårdssynpunkt — bortfångande av s. k. ogräsfisk — är av intresse att ett kraftigt fiske i vissa vatten äger rum, kan tvärtom det förstnämnda förfaringssättet vara synnerligen lämpligt. Huvudsaken är att tillräckliga mängder fisk för hushållens behov kunna erhållas, i vilket hänseende hänvisas till tidigare framlagda siffror rörande fiskförbrukningen inom övre Norrland.

Stundom torde det för en ortsbo, som får till sig upplåtet ett visst vatten för husbehovsfiske, vara önskvärt att kunna bereda fiskemöjlighet jämväl åt andra på tillfälligt besök varande personer. Det är i Norrland nämligen ganska vanligt, att ortsbefolkningen upplåter logis åt semesterfirande personer. I de flesta fall önska dylika personer fiska i vatten, som ligga nära uppehållsorten. Därest vatten avsedda för vad som i det följande benämnes kortfiske finnas i närheten, synes nämnda önskemål lätt kunna uppfyllas. I många fall saknas emellertid dylika vatten. En utväg synes då vara att i upplåtelsehandlingarna medgiva ortsbors rätt att i sin tur till ett visst antal personer upplåta visst slags fiske. Frågan, huruvida en ortsbo skall äga rätt att i sin tur medgiva upplåtelse åt andra, kommer därigenom alltid att bli prövad av de förvaltande myndigheterna. Givetvis måste en ortsbo, som på nämnda sätt medgives rätt att upplåta fiskerätt åt andra, finna sig i att erlægga en något förhöjd avgift för sin fiskerätt. En tilläggsavgift av 2 eller 3 kronor per person och vecka för varje tillåten extra fiskande synes skälig.

Upplåtelser, varom här är fråga, avse att bereda den bofasta befolkningen möjligheter till säkerställande av dess fiskebehov för anskaffande av livsmedel. Samma behov förefinnes emellertid även för en annan befolkningsslag, nämligen personer, som under längre eller kortare tid vistas inom de områden, varom här är fråga, såsom vägbyggare, brobyggare, skogsarbetare etc. Dylika personer medföra endast mera sällan någon familj, till vilket det gäller att anskaffa fisk. Däremot är det för dem själva av stor betydelse att under sin vistelse i obygderna äga rätt att fiska för eget behov. Upplåtelse av fiske synes därför böra äga rum jämväl till dylika personer, förslagsvis mot en avgift av 2 à 3 kronor per person och år. I de fall flera arbetare färdas gemensamt, exempelvis då ett lag skogsarbetare eller stämplare under ledning av en revirtjänsteman uppehåller sig å kronans marker, synes en för arbetslaget gemensam upplåtelse kunna komma till stånd genom vederbörande tjänsteman efter ungefär samma grunder, som här ovan föreslagits beträffande ortsbors möjlighet att upplåta fiske till utomstående. Ifrågavarande upplåtelser torde böra innebära rätt att bedriva

husbehovsfiske i härför avsatta vatten samt krokfiske i vatten, som avsatts för bedrivande av den form av sportfiske, som i det följande benämnes kortfiske, därvid det torde ankomma på vederbörande upplåtande myndighet att närmare utforma villkoren.

Tillstånd för ortsbefolkningen att bedriva husbehovsfiske torde böra meddelas i form av för vederbörande utfärdade bevis. För närvarande använder man sig på vissa håll av dylika bevis, på andra håll åter av kontraktsformen. Ett överbärande av för- och nackdelarna med nämnda båda system synes dock giva vid handen, att det förstnämnda är lämpligast och framför allt enklast. Härigenom undgår man den omgång, som medföljer översändandet och undertecknandet av särskilda kontrakt. Rätt att bedriva husbehovsfiske enligt ett dylikt tillståndsbevis bör tillkomma såväl tillstånds innehavaren som hans husfolk, d. v. s. hans hustru och barn samt hos honom anställt tjänstefolk, men beviset får givetvis icke överlätas på annan person.

Som förut nämnts, finnas i flera författningar bestämmelser om, i vilken utsträckning fiskerätt å kringliggande kronomark skall tillkomma innehavare av vissa i de nordligaste länen belägna lägenheter. Detta gäller innehavare av kronatorp, kolonat samt lägenheter, vilka upplåtits jämlikt kungl. kungörelsen den 18 juli 1928 (nr 314) angående grunder för upplåtelse åt lappar av lägenheter å kronomark. Huruvida fiskerätt skall tillkomma innehavare av skogstorp, odlingslägenheter och fjälllägenheter synes däremot icke i författningsväg reglerat. Icke heller synes bestämt, vilken fiskerätt som skall tillkomma innehavare av kronatorp, kolonat eller lapplägenhet i tilläventyrs å dylika lägenheter belägna vatten. I praktiken torde emellertid anses att, därest vatten ligga å de områden, som utlagts för nämnda lägenheter, rätt till fiske i desamma utan vidare ingår i upplåtelse av lägenheterna. Beträffande innehavare av skogstorp, odlingslägenheter och fjälllägenheter, torde ock i flera fall i kontrakt eller eljest bestämmelser hava intagits, att lägenhetsinnehavarna skola äga rätt till fiske i lägenheterna angränsande vatten å kronomark. En dylik fiskerätt är dock, som förut nämnts, icke ovillkorlig utan beroende på den upplåtande myndighetens fria skön. För rätten betingas vidare ofta särskilda avgifter.

Med hänsyn till de förhållanden, under vilka kolonisationen i de nordligaste länen bedrivits och för vilka ovan redogjorts, synes skäligt, att alla de nyssnämnda innehavarna av lägenheter å kronans marker därstädes tilläggas en ovillkorlig rätt till fiske i till lägenheterna angränsande vatten å kronomark, i den mån icke å de områden, som utlagts för lägenheterna, tillräckliga fiskevatten finnas. Beträffande fiskerätten i sistnämnda vatten torde böra föreskrivas, att densamma tillkommer vederbörande lägenhetsinnehavare.

Däremot torde kunna diskuteras, huruvida den fiskerätt, som sålunda skall tilläggas vissa lägenhetsinnehavare i angränsande vatten, skall vara avgifts-

fri. Så är, som nyss nämnts, nu icke alltid fallet. De personer, om vilka det här är fråga, befinna sig emellertid ofta i synnerligen blygsamma ekonomiska förhållanden, varför även en avgift av endast några få kronor kommer att för dem verka betungande. Dylik fiskerätt synes därför böra tilläggas lägenhetsinnehavarna, utan att de för densamma behöva erlægga några avgifter.

Självfallet bör ifrågavarande fiskerätt vara av samma natur, som den som föreslagits för ortsbefolkningen i övrigt, och således vara underkastad samma begränsningar. Den torde jämväl böra meddelas under enahanda former, som nu föreslagits för fiskeupplåtelser till ortsbor. Rättigheten bör sålunda icke lämna möjlighet för vederbörande lägenhetsinnehavare att bedriva fiske som huvudnäring. Jordbruk och skogsskötsel böra nämligen fortfarande utgöra de förnämsta förvärvskällorna för ifrågavarande lägenhetsinnehavare och fisket utövas endast för att skaffa tillskott till livsmedelsförsörjningen eller eventuellt mindre biinkomster. Att däremot tillägga en dylik lägenhetsinnehavare fritt fiske inom stora vattenområden med resultat att han ägnar sig åt yrkesfiske synes ej överensstämma med de principer, enligt vilka dessa lägenheter skapats. Förhållandet måste kraftigt betonas, när vid upplåtelser av fjällägenheter i vissa fall helt motsatta principer synas hava kommit till tillämpning. Sålunda hava exempelvis flera fjällägenhetsinnehavare vid Lule-älvs-sjöarna jämlikt sina kontrakt tillerkänts vidsträckt fiskerätt i hela de stora sjöarna Lulevatten och Langas. Ett dylikt förfaringsätt synes i framtiden icke böra ifrågakomma, utan böra vederbörande anvisas mindre områden för sitt fiske. Därest de önska större fiskeområden, böra de tilldelas dylika efter vanliga för ortsbor gällande grunder.

Beträffande den tredje gruppen vatten, nämligen *vatten avsedda för sportfiske*, må framhållas, att, såsom förut nämnts, redan år 1929 av Svenska sportfiskareförbundet gjordes framställning i syfte att större möjligheter att arrendera kronans fiskevatten måtte beredas sportfiskare ävensom förteckningar över kronans vatten upprättas, så att intresserade personer lättare skulle kunna skaffa sig kännedom om densammas belägenhet. Det ovan omnämnda, under senare år inom alla befolkningslager, särskilt kanske bland kontorspersonal och industriarbetare starkt ökade intresset för sportfiske samt de ökade möjligheter till friluftsliv, som genom semesterlagen komma att beredas i synnerhet den senare kategorien medborgare, torde än mer aktualisera de av sportfiskareförbundet framställda önskemålen. Det synes därför uppenbart, att kronan bör söka tillmötesgå nämnda önskemål genom att tillskapa en grupp kronovatten, i vilken den stora mängden sportfiskare skall kunna förskaffa sig rätt att bedriva fiske utan att dessförinnan behöva iakttaga allt för många formaliteter. Slutligen torde i syfte att allmänheten skall få kännedom om förefintliga dylika fiskevatten förteckningar över desamma böra upprättas.

Såsom i kapitlet om fisket i andra länder visats, har flerstädes vid meddelande av fisketillstånd i staten tillhöriga vatten den principen följts, att vissa vatten upplåtas till allmänheten, andra åter till enskilda och föreningar. De förra vattnen löpa givetvis risk att bliva i hög grad utfiskade, och omfattande fiskevårdsåtgärder bliva därför nödvändiga för att vidmakthålla fiskbeståndet i desamma. Inom den senare gruppen vatten åter torde i allmänhet fisket komma att bedrivas mera förståndigt och beskattningen stå i lämpligare förhållande till fiskproduktionen. Sistnämnda vatten bliva därigenom så att säga reservoarer, varifrån fisken kan sprida sig till närgränsande vatten.

Enahanda synpunkter synas jämväl i vårt land böra läggas på upplåtelser av kronans vatten till sportfiskare. Utredningen föreslår därför en uppdelning av de för sportfiskare avsedda kronovattnen i två grupper, varav den ena utgöres av sådana vatten, som skola upplåtas till envar av den stora allmänheten, som vill lösa ett s. k. fiskekort, den andra åter av vatten, som avses skola upplåtas med ensamrätt till enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika för bedrivande av ett mera ordnat och kontrollerat sportfiske. Den förra gruppen vatten benämnas i det följande *kortfiskevatten* och fisket i densamma *kortfiske* till skillnad från de därefter berörda *sportfiskevattnen* och det i desamma bedrivna *sportfisket*.

Kortfisket synes böra tillmätas en mycket stor betydelse. Många personer finna det nämligen nöjsamt att under semesterresor i skilda delar av landet och särskilt under turistfärder i fjällområdena få medföra och använda viss fiskredskap för att pröva fiskelyckan i därstädes belägna vatten och samtidigt erhålla fisk till kosten. För en mängd sportfiskare är det även av värde att äga rätt att, närhelst de därtill få lust, gå ut med sina spön och tillbringa en ledig stund i naturen. Om fångstens storlek bekymra sig ofta dylika sportfiskare föga, icke heller därom att flera fiskare samtidigt vistas vid de vatten, vari de fiska. Givetvis vilja de icke heller betala några större avgifter för att få tillfälle till fiske, liksom de ej heller vilja hava bekymmer för företagande av fiskevårdsåtgärder i eller bevakning av vattnen. Det för ifrågavarande fiskare viktigaste är, att de bekvämt och hastigt kunna skaffa sig fiskerätt för ett visst tillfälle eller att de kunna få möjlighet till fiske inom ett visst område. Det sagda gäller såväl personer, som äro bosatta i de trakter, där vattnen äro belägna, som även personer från andra orter.

Bästa sättet att tillgodose nämnda önskemål synes vara, att fisket i vissa vatten upplåtes genom försäljning av fiskekort. Innehav av ett dylikt kort bör berättiga till visst slags fiske inom härför särskilt avsatta vatten, alltså det system, som praktiseras i stor utsträckning i åtskilliga andra länder och som även i vissa fall, såsom ovan nämnts, kommit till användning i vårt eget land. Önskvärt vore givetvis, att tillgång till dylika för den stora allmänheten tillgängliga fiskevatten funnes överallt inom landet. Då utredningens

uppdrag endast avser kronans vatten och dylika huvudsakligast äro att finna i Norrland och även därstädes äro ganska ojämnt fördelade, synes emellertid icke möjligt att inom ramen för ifrågavarande utredning medverka till inrättande av kortfiskevatten över hela riket.

För kortfiske lämpliga vatten äro framför allt sådana, som ur kommunikationssynpunkt ligga väl till eller förbi vilka eljest folk i större utsträckning färdas fram, alltså vatten utmed starkare trafikerade vägar, vatten nära samhällen, vatten utmed viktigare turistleder etc. I åtskilliga fall torde ej nödvändigtvis särskilda vatten böra avsättas för dylikt fiske, utan fiske mot köp av fiskekort tillåtas även i sådana kronovatten, som upplåtits till ortsbefolkningen. Det senare bör särskilt vara fallet, där de för ortsbefolkningen upplåtna vattnen äro stora och synas kunna räcka till för båda slagen av upplåtelser. Även synes lämpligt att vissa större områden med där belägna vatten upplåtas för kortfiske, framför allt för närbelägna samhällens invånare. Däremot bör i allmänhet kortfiske ej tillåtas i vatten, där jämte kronan även enskilda hava fiskerätt. I dylika vatten kan nämligen ett intensivt kortfiske inverka menligt på de enskildas möjligheter att utnyttja sina vatten.

Enär helt säkert de för kortfiske upplåtna vattnen komma att bliva ut-satta för ett tämligen hårt fiske, synes även den principen böra läggas på val av kortfiskevatten, att till dylika ej utläggas ur fiskesynpunkt särskilt värdefulla vatten. Där andra möjligheter finnas att i närheten av t. ex. ett större samhälle avsätta kortfiskevatten, bör därför ett eventuellt förefintligt särskilt gott fiskevatten undantagas och upplåtas till enskilda eller föreningar på sätt här nedan föreslås. Härigenom kommer ett dylikt vatten lättare att kunna skyddas och bevaras såsom en tillgång för kronan. En förutsättning för ett dylikt förfarande är dock att vatten, lämpliga för kortfiskeupplåtelser, i tillräcklig omfattning finnas i närheten samt att det undantagna vattnet lätt kan bevakas.

Därest i ett rinnande vattendrag finnes ett vattenfall av sådan beskaffenhet, att det hindrar fisken att framgå, föreligger intet hinder mot att ovanför fallet belägna delar av vattnet upplåtas för sportfiske, under det att nedanför fallet belägna delar avsättas för kortfiske. Fiskbeståndet i de övre delarna kan nämligen i ett dylikt fall ej påverkas av ett intensivt fiske i de nedre delarna, medan däremot vattnet i de senare kan erhålla tillskott i fisk från utplanteringar i de övre delarna.

I sådana trakter, där större delen av därstädes belägna vatten tillhöra enskilda personer, torde något utläggande av kortfiskevatten icke vara av nöden. I dylikt fall synes man nämligen kunna förvänta, att vederbörande fiskerättsägare var för sig eller sammanslutna i föreningar upplåta visst fiske till utomstående. Det sagda gäller särskilt de stora, tidigare omnämnda allmänningar, som ofta finnas i Norrland. I den mån fiskeförhållandena på desamma ordnas, sjunker tydligen behovet av kortfiskevatten på kronans

närbelägna områden, och flera vatten kunna därstädes avsättas för annat sportfiske.

Såsom kortfiskevatten lämpa sig icke heller vatten, som icke ligga någorlunda väl till ur bevakningssynpunkt. Kortfiskevatten böra icke heller förläggas till sådana områden, där den samtidiga förekomsten av ett större antal personer kan vara olämplig med hänsyn till skogsskötseln, jakten, eldfaran etc. Då det nämligen knappast torde bliva möjligt att begränsa antalet fiskande i dylika vatten — innehav av fiskekort bör nämligen berättiga till fiske i samtliga härför avsatta vatten — kan följden lätt bliva den, att antalet personer, som samtidigt komma att bedriva fiske i ett dylikt vatten blir ganska stort. Inom sådana trakter, där lapparna vistas, är givetvis med hänsyn till renskötseln icke heller önskvärdt att personer för idkande av fiske allestädes färdas omkring. Av nämnda anledning bör man vid utläggande av kortfiskevatten i fjälltrakterna se till, att vattnen icke komma att ligga spridda över vidsträckta delar av fjällen utan inom i möjligaste mån begränsade områden.

De för kortfiske upplåtta vattnen böra icke vara till arealen för obetydliga, i vilket fall de nämligen ganska lätt komma att bliva utfiskade. Till kortfiskevatten böra därför väljas dels rinnande vattendrag, där ett decimerat fiskbestånd lättare kan rekryteras från angränsande delar, dels större sjöar eller mindre sjöar i öppen förbindelse med rinnande vattendrag. Å andra sidan torde också vara lämpligt att, som ovan nämnts, till kortfiskevatten utlägga alla eller flertalet inom ett visst närmare angivet område befintliga vatten, i vilket fall givetvis även mindre sjöar och bäckar komma att ingå.

Som förut nämnts, har en uppdelning verkställt av de mera betydande å renbetesfjällen och ovanför odlingsgränsen liggande vattnen och förteckningar uppgjorts över de av dessa, som enligt utredningens uppfattning lämpa sig som kortfiskevatten. Å kartan har emellertid icke varje särskilt dylikt vatten kunnat utmärkas, utan hava områden, å vilka dylika vatten äro belägna, utmärkts med grön färg. Dylika områden hava av skäl, för vilka tidigare redogjorts, förlagts till de viktigaste vandringslederna, och har från Svenska turistföreningen inhämtats föreningens närmare önskemål härutinnan. Kortfiskevatten hava i dylika fall föreslagits skola vara belägna inom ett avstånd av två kilometer på vardera sidan om vissa turistleder. Vid de upplåtelse av fiske, som för närvarande äga rum utmed vissa turistleder i Norrbottens län, avse upplåtelse vatten, som ligga inom ett område av fem kilometer vid vardera sidan av nämnda leder. Enligt utredningens uppfattning är det onödigt att områdena för dylika upplåtelse göras så vidsträckta. Upplåtelse avse nämligen endast att skapa möjligheter för de vandrare att tillfälligt pröva fiskelyckan i närliggande vatten och böra sålunda icke möjliggöra alltför långa avstickare på sidan om vandringslederna. Vidare är att märka, att i de vatten, som undantagits för lapparnas räkning, fiske ej bör få äga rum annat än i rena undantagsfall. Inom ifrågasvarande delar

av Lappland hava även utlagts större, till gränserna närmare angivna områden, inom vilka kortfiske bör få bedrivas.

Beträffande områdena utom renbetesfjällen och nedom odlingsgränsen har för de nordligare reviren, där ett större antal vatten finnas, även uppgjorts förslag till uppdelning och föreslagits vissa vatten som lämpligen kunna upplåtas för kortfiske. I huvudsak har därvid följts de principer, för vilka nyss redogjorts. Vad angår de längre söderut belägna kronoparkerna äro å desamma befintliga vatten inom vissa trakter, exempelvis i Bergslagen, av sådant antal och sådan storlek att de möjligen kunna bliva föremål för kortfiskeupplåtelser. Möjligen kunna också i samband med eventuellt avsättande av vissa kronoparker såsom friluftreserverat därstädes befintliga fiskevatten samtidigt upplåtas.

I många fall äro emellertid kronans vatten i dessa delar av landet belägna i sjöar, där även enskilda äga fiskevatten, och där ofta kronan är delägare i oskift vatten. Med hänsyn till önskvärdheten av att bereda särskilt städernas semestrande invånare tillfälle till fiske vore det givetvis av stort värde, om även i dylika fall kronans och enskildas vatten kunde upplåtas gemensamt efter samma kortsystem som ovan föreslagits skola gälla för kronans vatten i övrigt. Otänkbart synes heller ej vara att enskilda fiskevatten på sådant sätt kunde genom kronans förmedling, där ägarna så önskade, ställas till mera allmänt förfogande. Utredningen anser sig dock ej böra närmare ingå på dessa spörsmål utan vill endast framhålla önskvärdheten att vederbörande revirförvaltare måtte uppmärksamma desamma, då det blir fråga om utnyttjandet av inom deras revir belägna kronovatten.

De för kortfiske avsedda vattnen hava, som förut nämnts, uppförts i en som bilaga till detta betänkande fogad förteckning ävensom å kartan inlagts med grön färg. Nämda förteckning, som sedermera, på förut nämnt sätt, bör kompletteras, bör städse finnas tillgänglig hos domänstyrelsen och länsstyrelserna i övre Norrland samt tillhandahållas turist- och sportfiskeorganisationer. Det är nämligen, såsom ovan vid flera tillfällen framhållits, av största vikt att de för allmänheten tillgängliga vattnen även göras kända. En person, som är bosatt i södra Sverige och önskar fiska i Norrland, bör sålunda å sin boningsort kunna hänvända sig till en representant för någon av de nyssnämnda, eventuellt även andra liknande organisationer, och därvid få uppgift om, varest för kortfiske upplåtna vatten finnas att tillgå. Önskvärt är även, att nämnda förteckning tryckes och antingen utdelas gratis vid försäljning av fiskekort eller försäljes till självkostnadspris. Det torde böra åligga domänstyrelsen och länsstyrelserna i övre Norrland att gemensamt sörja härför. På de platser, där vattnen äro belägna, torde även bliva nödvändigt att i förekommande fall med skyltar eller pilar på lämpligt sätt utmärka desamma.

Som av kartan framgår, äro kortfiskevattnen belägna dels inom fyra kilometer breda bälten omkring vissa turistleder, dels i enstaka grupper, dels

slutligen å större områden, inom vilka ibland dock vissa vatten utlagts för ortsbor och lappar. En viss ojämnhet i fördelningen av vattnen beror på de förut berörda upplåtelseerna av vatten inom stora områden av Gällivare och Jukkasjärvi socknar åt jakt- och fiskevårdsföreningar därstädes. Nämda föreningar äga emellertid jämlikt sina kontrakt med kronan rätt att försälja fiskekort även åt utomstående, varför personer, som önska fiska inom sistnämnda trakter, hava möjlighet att köpa fiskekort av föreningarna. Dylik försäljning äger rum i Gällivare, Porjus, Kiruna och Abisko.

Inom Karesuando socken hava kortfiskevatten i mycket ringa utsträckning utlagts. Bosättningen i nämnda socken är nämligen mycket sparsam. För den bofasta befolkningen behövas därför knappast några kortfiskevatten. Stora delar av socknen bestå dessutom av synnerligen otillgängliga myrmarker, där en riklig förekomst av mygg försvårar vistelsen för personer från andra orter. Ett utläggande av kortfiskevatten inom ifrågavarande socken skulle därför ej vara till större nytta för semestrande personer från andra delar av landet, men däremot lätt föranleda till missbruk av vatten från ortsbefolkningens sida. Ju svårare att bevaka ett område är, desto försiktigare synes man nämligen böra förfara vid utläggande av kortfiskevatten inom detsamma. Det sagda hindrar naturligtvis ej att framdeles, därest förhållandena bliva ändrade, kortfiskevatten kunna utläggas jämväl i Karesuando socken.

Det ligger i sakens natur, att, därest det skall kunna undvikas att kortfiskevattnen bliva för hårt beskattade, man måste se till, att fisket i desamma blir underkastat vissa restriktioner. Till en början synas sålunda endast vissa fiskemetoder böra få komma till användning vid fiske i dylika vatten, nämligen fiske med olika krokredskap. De tillåtna fiskemetoderna synas emellertid dessutom böra begränsas till användandet av endast vissa slag av dylika redskap, nämligen metspö, slantspö, kast- eller spinnspö, flugspö, pimpel och enkelt drag. Fiske med ståndkrok, långrev och utter bör däremot förbjudas. De senare fångstsätten möjliggöra nämligen hemtagande av så stora fångster, att de kunna verka förödande på fisket i vattnen. Ej heller synes fiske med angel böra tillåtas, enär därigenom alltför stora mängder gädda och jämväl annan fisk lätt kunna fångas.

För att i någon mån begränsa fisket i vattnen torde vidare ibland bliva nödvändigt att utfärda bestämmelser om viss maximifångst, vissa inskränkningar i fångsttiderna m. m. Det torde sålunda understundom bliva erforderligt att begränsa dagsfångsterna till visst antal fiskar av visst slag ävensom förbjuda höst-, vinter- och vårfiske och endast tillåta fiske under sommaren. All försäljning av vid kortfiske fångad fisk torde jämväl böra förbjudas. De nämnda inskränkningarna torde lämpligen böra antecknas på korten och införas i de nyss nämnda förteckningarna över vattnen. Om i vissa fall trots de nämnda inskränkningarna fiske i ett visst kortfiskevatten kommer att bedrivas av så många personer eller i så stor omfatt-

ning, att fara för fiskbeståndet därigenom uppstår, bör ett dylikt vatten för en kommande säsong givetvis icke upplåtas till fiske.

Uppenbart är vidare, att i flertalet till ifrågavarande grupp hörande vatten fiskbeståndet måste genom direkta fiskevårdsåtgärder upphjälpas, därest avkastningen skall kunna motsvara de fiskandes önskemål. Emellertid kunna kortinnehavarna icke hava större intresse av att själva verkställa dylika åtgärder, enär de icke ensamma få skörda frukterna därav utan måste dela dessa med andra. Det torde därför böra ankomma på kronan att draga försorg om att kortfiskevattnens avkastning uppehålls genom inplanteringar eller annan fiskodling. Likaså synes det böra ankomma på kronan att, därest så är behövt, föranstalta om bortfångande av s. k. ogräsfisk i vattnen genom användande av eljest förbjuden redskap etc. Även för den erforderliga bevakningen synes kronan böra svara. Sistnämnda frågor komma att närmare behandlas i det följande.

Härefter skall till behandling upptagas spörsmålet, huruvida fiskekortens skola berättiga till fiske i samtliga inom hela landet för dylikt fiske upplåtna vatten eller endast till fiske i vatten inom vissa områden. Det första alternativet är givetvis det i praktiken enklaste. En dylik lösning torde ej heller medföra större risker för kortfiskevattnens utfiskning, än om korten avsåge fiske i exempelvis vattnen inom endast ett län eller annat ännu mer begränsat område. En ortsbo saknar nämligen i allmänhet möjligheter att bedriva fiske i andra vatten än sådana, som ligga nära hans bostad. Endast om han är bosatt på gränsen mellan två län, kommer han sålunda att bedriva fiske i vatten inom flera län, och en turist, som tillbringar sin semester med resor, torde mera sällan överfara flera län, åtminstone då det gäller övre Norrland, där nu avhandlade fråga är aktuell. Utredningen anser därför, att innehav av fiskekort bör berättiga till fiske i samtliga inom riket för dylikt fiske upplåtna kronans vatten. På grund av att kronans fiskevatten till största delen äro belägna i Norrland och kronovatten lämpliga för ifrågavarande slag av upplåtelser mera sällan torde finnas inom andra delar av landet, kommer befolkningen i Norrland genom det ifrågasatta systemet att beredas vissa förmåner framför sportfiskare från andra landsändar. Åt nämnda förhållande kan emellertid intet göras.

Vad angår frågan om fiskekortens giltighet i tiden samt de pris, som böra betingas för desamma, äro korten, som ovan framhållits, framför allt avsedda att bereda fiskemöjligheter under semesterresor, samt under turer över weekends. Kortet äro emellertid även avsedda att komma till användning vid sportfiske under längre perioder. Ur nämnda synpunkter synes lämpligt att införa tre slag av fiskekort, nämligen kort för turer över weekends, kort för semesterresor samt kort, gällande under helt år. Giltighetstiden för det första slaget kort torde böra bestämmas till 3 dagar. Även om kort av dylikt slag sannolikt ej komma att köpas i större utsträckning, synas de dock vara lämpliga för en person, som endast vid ett visst tillfälle önskar

fiska. Fiskekort avsedda för semesterresor synas böra gälla under en tid av 15 dagar. Årskort böra avse visst kalenderår.

I fråga om de pris som böra sättas å korten, torde följande böra framhållas. Avgiften får icke vara så hög, att korten bliva oöverkomliga för mindre bemedlade personer. Tvärtom torde man böra se till, att framför allt för dylika personer möjligheter beredas att under semestrar få tillfälle att utöva sportfiske enligt det system, som kortförsäljningen innebär. Å andra sidan bör priset icke sättas så lågt, att de genom kortförsäljningen inflytande medlen icke förmå täcka de nödvändiga utgifterna för fiskevårdsåtgärder i och bevakning av kortfiskevattnen. Därest avgiften sättes för låg, komma kortfiskevattnen vidare att bliva besökta av allt för många fiskande och fiskbestånden i desamma därigenom att kraftigt decimeras. Med hänsyn till nämnda omständigheter torde avgifterna för fiskekortet lämpligen böra bestämmas till 3 kronor för ett kort gällande 3 dagar, 5 kronor för ett kort gällande 15 dagar och 10 kronor för ett kort gällande helt år.

Fiskekortet böra vara personliga och icke få överlätas på annan person. Ofta torde emellertid flera medlemmar av en familj företaga en weekend- eller semesterresa tillsammans. Därest de därunder samtidigt önska fiska, synes det hårt, att samtliga familjemedlemmar skola vara tvungna köpa fiskekort. I dylika fall synes därför lämpligen böra tillhandahållas familjekort, vilka berättiga samtliga familjemedlemmar att fiska, ehuru endast under den förutsättningen att de därvid vistas å samma plats. Dylika familjekort synas dock endast böra avse verkliga semesterfärder och därför uteslutande vara av 3- och 15-dagarstyp. Årskort för familj synes ej lämpligen böra tillhandahållas. För ett familjekort, gällande under en tid av 3 respektive 15 dagar, torde skäligen böra betalas dubbel avgift eller 6 respektive 10 kronor. Barn under femton år, som fiska i sällskap med kortinnehavande medlem av familj, synas vidare böra vara befriade från skyldighet att anskaffa särskilt fiskekort.

Enär såsom kortfiskevattnen komma att utläggas såväl vatten under domänstyrelsens som vatten under länsstyrelsernas i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län förvaltning, synas fiskekort böra tillhandahållas av såväl domänstyrelsen som nämnda länsstyrelser, oberoende av i vilka vatten vederbörande kortköpare önskar fiska. Förvaltningen av vissa under vattenfallsstyrelsens förvaltning stående vatten har i det föregående föreslagits skola överflyttas från nämnda myndighet till domänstyrelsen och de nyss nämnda länsstyrelserna. Det sagda gäller sålunda även försäljning av kort, berättigande till fiske i sistnämnda vatten.

Av stor vikt är, att fiskekort kunna erhållas på ett stort antal ställen, utan att köparen dessförinnan behöver vidtaga några särskilda formaliteter. Försäljning av kort bör därför äga rum utom hos de nämnda förvaltande myndigheterna jämväl hos deras lokala organ, såsom revirförvaltare och landsfiskaler, men därjämte även hos särskilt utsedda Orts-

ombud, såsom bokhandlare, turistbyråer eller turistföreningsombud, sportfiskecentraler etc. Det senare synes särskilt böra gälla städerna. Härvid synes vara lämpligast att dylika ombuds försäljning ordnas genom och redovisas till de tre ovannämnda länsstyrelserna oberoende av vattnets belägenhet och ombudens bostadsort. Länsstyrelserna skulle sålunda själva utse dylika ombud på lämpliga platser, och därjämte skulle organisationer och andra för försäljning av dylika kort lämpliga personer kunna anmäla sig hos någon av nämnda länsstyrelser och därifrån rekvirera kort för försäljning.

Hos alla kortförsäljare böra givetvis de ovannämnda förteckningarna över vattnen finnas att tillgå. Försäljare av fiskekort bör vidare vara skyldig föra förteckning (liggare) över av honom utlämnade kort ävensom till vederbörande myndighet redovisa för uppburna belopp. Därest i vissa fall å korten kommer att föreskrivas skyldighet för kortköpare att lämna uppgifter angående föregående års fångst, bör kortförsäljare jämväl vara skyldig samla och till vederbörande myndighet överlämna dylika uppgifter.

Fiskekort bör lämpligen hava sådan storlek, att det bekvämt kan bäras i fickan. De särskilda korttyperna böra för undvikande av förväxling åsättas olika färger. Å framsidan av fiskekort bör den som utfärdar kortet anteckna det nummer, under vilket kortet införts i den förut nämnda förteckningen, den persons namn, födelseår och hemvist (för utlänning jämväl nationalitet), för vilken kort utfärdas samt den tid, under vilken kortet skall gälla. Å kortet skall vidare tecknas kvitto att den för kortet bestämda avgiften erlagts. Å kortets baksida böra, som förut nämnts, i korthet angivas de föreskrifter, som skola iakttagas vid fiske i kortfiskevattnen. Kort torde böra tryckas och tillhandahållas av statskontoret.

Vad slutligen beträffar den *grupp vatten*, som bör vara *avsedd för upplåtelser åt enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika med större eller mindre ensamrätt*, komma till densamma förda vatten, som förut nämnts, att i det följande benämnas *sportfiskevatten*. Redan nu förekommer i fråga om kronans vatten, att en eller flera personer arrendera ett vatten för att i detsamma bedriva sportfiske ävensom att sportfiskare äro sammanslutna i föreningar, vilka arrendera kronovatten, vari medlemmarna mot erläggande av förenings-, understundom även andra avgifter, få bedriva sportmässigt fiske. Dylika upplåtelser avse vanligen ensamrätt, i den mån sådan är möjlig. Dylik rätt till ett vatten erbjuder naturligtvis, i mycket större utsträckning än om vattnet samtidigt även är upplåtet åt andra efter kortsystem, möjlighet för arrendatorerna att öva kontroll över vattnet. Arrendatorerna eller föreningsmedlemmarna hava jämväl mycket större möjligheter att i ett dylikt vatten kunna göra goda fångster, vilket i ett kortfiskevatten kan ställa sig tämligen svårt, åtminstone om besök vid vattnet förlägges till slutet av fiskesäsongen, då antalet besökare förut varit stort

och därför större delen av årets fiskproduktion — vare sig den naturliga eller beroende på inplantering — är bortfångad. För att erhålla ensamrätt bruka sportfiskare eller sammanslutningar av dylika ofta vara villiga att erlägga jämförelsevis höga arrendebelopp.

Mot ett bibehållande och utvidgande av systemet med ensamupplåtelser i kronans vatten kan givetvis den invändningen göras, att staten icke bör skapa möjligheter för förmögnare personer att förskaffa sig ensamrätt till ett vatten och därigenom avstänga personer bosatta omkring detsamma från möjligheter att fiska däri. Mot ett dylikt resonemang torde emellertid till en början kunna invändas, att kronan bör söka tillgodose alla medborgares önskemål beträffande fiske i kronans vatten. Därest ortsbornas fiskebehov tillgodoses, på sätt ovan föreslagits, torde desamma icke kunna framställa några berättigade krav på att erhålla tillgång till ytterligare vatten. Anmärkas bör även, att enda möjligheten att över huvud erhålla några inkomster från åtskilliga avlägset i fjällen belägna vatten torde vara att upplåta desamma med ensamrätt till sportfiskare. En del av dessa äro nämligen ofta tämligen välsituerade och kunna kosta på sig långa och dyrbara resor blott för nöjet att ensamma få fiska i ett vatten.

I detta sammanhang synes även böra framhållas den ingalunda obetydliga ekonomiska omsättning, som alltid uppkommer i en trakt, där ifrågavarande form av sportfiske bedrivs, genom att sportfiskarena anlita ortsbor som bärare och roddare ävensom som byggmästare och arbetare vid uppförande och reparation av olika slag av byggnader, såsom fiskekojor och bryggor, tillverkning av båtar m. m. Sportfiskarena behöva understundom jämväl kost och logis under vistelsen vid av dem arrenderade vatten. För alla dylika tjänster erlägga de kontant ersättning. Dylika ersättningar kunna uppgå till icke obetydliga belopp och bereda ofta befolkningen i de trakter, där sportfiskare av ifrågavarande kategori vistas, en tämligen stadig extra inkomst, som säkerligen ej är att förakta. I flera länder spela nämnda inkomstkällor en stor roll både för kronan såsom ägare av vattnen och för befolkningen. Ifrågavarande slag av sportfiskare skänka även ofta bort en stor del av sina fångster och göra det sålunda möjligt för ortsborna att utan uppoffring av tid och redskap erhålla en del av sin livsmedelsförsörjning.

Ur fiskevårdssynpunkt synes det även vara viktigt, att kronan har tillgång till ett antal verkligt goda och givande fiskevatten, där endast ett begränsat antal personer bedriver fiske. De vatten, som upplåtas för husbehovs- och kortfiske, komma nämligen utan tvivel att utnyttjas så intensivt, att de ur avkastningssynpunkt komma att bliva mer eller mindre ojämna, även om intensiva fiskevårdsåtgärder i desamma företagas. Genom att vissa vatten reserveras för upplåtelser av ifrågavarande art komma däremot att skapas vattenområden, som genom ett i desamma väl skött fiske och i vattnen företagna fiskevårdande åtgärder kunna utgöra reservoarer för rekrytering av kringliggande fiskevatten. Det är nämligen en känd sak att sådana

vatten, där skickliga och om sitt anseende måna sportfiskare fiska, i regel bliva mycket väl omskötta. Det ligger i sådana fiskares eget intresse att genom olika åtgärder söka förbättra fisket i vattnen. Givetvis vilja emellertid privatpersoner icke nedlägga större belopp på fiskevårdsåtgärder, om de riskera, att andra personer kunna komma och skörda frukterna därav.

Som skäl för lämpligheten att vissa av kronans vatten upplåtas med ensamrätt talar jämväl den omständigheten, att därest sportfiskare erhålla vatten upplåtna till sig med dylik rätt, de därigenom få intresse av att genom anställande av bevakare skydda vattnen för utomstående. Kronan beredes därigenom vissa lättnader i bevakningshänseende, som säkerligen komma att betyda ganska mycket med hänsyn till de ofantliga områden, varom här är fråga. Många omständigheter tala sålunda för, att kronan bör tillgodose de önskemål, som finnas hos många sportfiskare att kunna erhålla upplåtelser med ensamrätt.

Vid meddelande av dylika upplåtelser torde dock måhända sammanslutningar av sportfiskare böra givas företräde framför enskilda sportfiskare. För att i dylika fall kontroll över antalet fiskande i visst vatten skall bliva möjlig, torde i upplåtelsehandlingen rörande vattnet böra införas bestämmelser om skyldighet för vederbörande sammanslutning att till den upplåtande myndigheten lämna uppgifter angående antalet medlemmar i sammanslutningen eller skyldighet för medlemmarna att före fiske i det upplåtna vattnet anmäla sig hos sammanslutningens styrelse.

Såsom ovan föreslagits, skola vissa utmed turistleder belägna vatten avsättas som s. k. kortfiskevatten. Det torde kunna ifrågasättas, huruvida icke även fisket i vissa omkring turistanläggningar belägna vatten borde upplåtas efter enahanda grunder. En följd av ett dylikt förfaringsätt torde emellertid lätt bliva, att personer komma att besöka dylika vatten utan att under sin vistelse vid desamma frekventera de därstädes uppförda turistanläggningarna. Dessa skulle således icke genom fiskarena komma att tillföras några inkomster. Med hänsyn till dylika anläggningars betydelse ur allmän rekreationssynpunkt synes det önskvärt, att kronan icke lägger hinder i vägen för deras verksamhet. Det synes sålunda lämpligt, att fisket i vissa invid viktigare turistanläggningar belägna vatten upplåtes till nämnda anläggningar med rätt för föreståndarna för desamma att till gäster utlämna kort, berättigande till fiske i vattnen. På så sätt komma ej andra än de, som besöka anläggningarna, att få rätt att bedriva fiske i vattnen. Dylika upplåtelser skulle alltså ske efter samma grunder, som böra tillämpas för upplåtelser åt sportfiskaresammanslutningar.

Efter i stort sett enahanda grunder böra även vatten i förekommande fall kunna upplåtas till organisationer, som bland annat avse att främja sportfiske och förmedla upplåtelser av dylikt till såväl in- som utländska sportfiskare. Härvid torde närmast Nordisk resebureaus jakt- och fiskeavdelning samt Skidfrämjandets fiskeavdelning komma i fråga. Mycket vanligt är

nämigen, att utländska sportfiskare under resor i Sverige önska fiska, eller att de företaga en resa till Sverige uteslutande för att där få fiska. Under förutsättning att vid viktigare turiststationer ävensom, såsom ovan föreslagits, utmed mera trafikerade turistleder möjligheter ordnas för fiske genom tillhandahållande av fiskekort, synes mycket vara gjort för tillgodo-seende av nämnda önskemål. Ännu mera skulle emellertid detta underlättas, därest lämpliga vatten upplättes till vissa för den in- och utländska turistreklamen arbetande organisationer med rätt för dessa att i sin tur försälja kort, berättigande till fiske i vattnen.

Vad beträffar vilka vatten, som lämpa sig för upplåtelse av ifrågavarande slag, torde kunna sägas följande. Ett vatten, som skall vara lämpligt för dylik upplåtelse, bör i allmänhet icke ligga för nära ett stort samhälle. Det torde nämligen ur flera synpunkter vara olämpligt att utestänga större delen av den i ett dylikt samhälle bosatta befolkningen från möjlighet att bedriva fiske i närbelägna kronovatten. Därest emellertid på platsen finnas klubbar eller föreningar som kunna arrendera dylika fiskevatten, och vilka intaga obegränsat antal medlemmar, torde denna olägenhet vara eliminerad och därjämte torde ur bevaktningssynpunkt vissa fördelar kunna uppnås genom upplåtelse till föreningar. Även där i närheten av tätare bebyggda orter finnes god tillgång till vatten, som lämpa sig till husbehovs- och kortfiskevatten, synes jämväl systemet med ensamupplåtelse vara berättigat. Särskilt gäller detta ur fiskesynpunkt värdefullare vatten, vilka genom dylika upplåtelse kunna bättre vårdas och skyddas. I övrigt lämpa sig för sportfiskeupplåtelse vatten belägna längre upp i fjälltrakterna, fjärran från allfarslederna ävensom mera avses å kronoparker belägna vatten.

Sportfiskevattnen komma väl i första hand att utgöras av rinnande vattendrag. I åtskilliga fall synes dock vara lämpligt att utlägga större sportfiskeområden omkring rinnande vattendrag med av desamma genomflutna sjöar, även om de senare upplätas för husbehovsfiske åt ortsbor eller äro undantagna för lapparnas behov. Åtskilliga nu fisktomma vatten såväl i fjällområdena som i skogsbältet nedanför nämnda områden torde med fördel kunna omskapas till goda sportfiskevatten, liksom grupper av mindre för närvarande tämligen värdelösa vatten (sjöar och bäckar) genom lämpliga fiskevårdsåtgärder kunna omvandlas till relativt goda sportfiskevatten. Därjämte torde vatten, som äro i behov av skydd och vård, lämpligen böra upplätas för ifrågavarande art av sportfiske. De torde härigenom kunna förbättras och småningom giva ett högre utbyte.

Tidigare synas ofta de till sportfiskare under ifrågavarande former upplätta vattnen hava varit till arealen ganska omfattande. I de fall upplåtelse avsett jämväl rätt till jakt å de arrenderade områdena, har fisket å desamma ofta icke utnyttjats i högre grad. I den mån efterfrågan på för sportfiske lämpliga vatten ökats, har arealen å de till varje särskild sportfiskare eller sammanslutning av dylika upplätta vattnen måst minskas, och det torde

ej höra till sällsyntheterna att sportfiskare numera anse, att vissa av dem arrenderade vatten hava för ringa areal. Ett för sportfiske avsett vatten skall helst vara av en sådan storlek, att ett visst fiskbestånds både lek- och tillväxtplatser inneslutas däri, och vidtagna fiskevårdsåtgärder sålunda medföra påvisbara resultat inom området. Lämpligt kan sålunda ibland vara, att ett värdefullt lekområde ingår i arrendet, men att i upplåtelsehandlingen i så fall meddelas förbud mot fiske därstädes. Lekområdet blir då till mera allmän nytta och vederbörande arrendator torde hava intresse av att skydda detsamma för obehöriga.

Å andra sidan får icke ett sportfiskevatten vara så stort, att det icke kan till fullo utnyttjas. Det sagda gäller framför allt, om tillgången på vatten för den bofasta befolkningen i trakten är ringa. Det är även, såsom ovan nämnts, en gammal erfarenhet, att fiskbeståndet i ett vatten merendels beskattas mindre kraftigt vid sportfiske än vid yrkes- eller husbehovsfiske. Nämda förhållande kan ibland medföra en försämring av sportfiskevattnet ur fiskesympunkt i det att vissa fiskarter i detsamma därigenom få tillfälle att mera fritt utveckla sig, och en minskad tillväxt hos andra fiskarter blir följden. Det är av sådan anledning ofta lämpligt att se till att i ett sportfiskevatten även icke sportmässiga fiskarter fångas.

Vid den förut berörda uppdelningen av kronovattnen ovan odlingsgränsen i grupper har jämväl föreslagits avsättande av vissa vatten för ifrågavarande slag av sportfiske. Vattnen hava uppförts i särskilda förteckningar och å kartan utmärkts med grön streckning. Förteckningarna över sportfiskevattnen böra, på samma sätt som föreslagits för förteckningen över kortfiskevattnen, hållas tillgängliga hos olika sportfiskare- och turistorganisationer. Någon tryckning av förteckningarna synes dock till en början ej vara nödvändig. Då enligt utredningsdirektiven lapparnas och den bofasta befolkningens fiskebehov i första hand bör tillgodoses, har antalet vatten, som förts till ifrågavarande grupp, icke kunnat bliva så stort. Flertalet i gruppen ingående vattenområden torde dock kunna uppdelas och delarna upplåtas var för sig. Härtill kommer att, såsom redan ovan framhållits, en stor del av de av lapparna undantagna vattnen säkerligen kunna väntas bliva tillgängliga för sportfiske efter lapparnas hörande i varje särskilt fall. Vid genomgång av de å kartan upptagna lappvattnen torde därför intresserade sportfiskare lätt kunna finna lämpliga vatten, som på sist nämnt sätt kunna upplåtas.

Som framgår av kartan, äro de under denna grupp upptagna vattnen att finna huvudsakligen i fjälltrakterna. Inom Gällivare, Jukkasjärvi och Karesuando socknar äro sportfiskevattnen med undantag för vissa områden ganska sällsynta. Detta sammanhänger med att särskilt de nordligaste trakterna av Karesuando socken äro föga kända och såsom ovan nämnts mycket otillgängliga. Det synes därför lämpligt, att möjligheterna för sportfiske härstädes närmare utprövas, innan förslag till därför lämpliga vatten uppgöres. Prövningen härav torde bäst kunna ske genom sportfiskarena själva.

Lämpligt torde sålunda vara, att sportfiske inom därstädes belägna större områden upplåtes för ett år i sänder, ävensom till flera personer samtidigt. En viss kontroll erhålles då på de fiskandes antal och uppträdande, och de olägenheter, som medfölja ett kortfiskesystem, kunna därigenom undvikas. På dylikt sätt gives tillfälle för sportfiskarna att själva utleta för sportfiske passande vatten, vilka sedermera kunna upplåtas efter föreslagna principer. Ett dylikt system synes också böra tillämpas i andra fall, där det på förhand kan vara svårt att uppgöra förslag till lämpliga sportfiskeområden. Med ledning av kartan torde sådana vatten lätt kunna uppletas.

Anledningen till att inom Gällivare och Jukkasjärvi socknar sportfiskevatten i någon större utsträckning icke utlagts är det förut berörda förhållandet, att inom ifrågavarande socknar stora områden äro upplåtna till jakt- och fiskeklubbar, som bildats i de därstädes belägna stora industrisamhällena Gällivare-Malmberget, Koskullskulle och Kiruna. Ehuru kombinerade jakt- och fiskeupplåtelser av dylik art i vanliga fall icke synas lämpliga, och ehuru normalt icke heller alltför stora områden böra upplåtas med ensamrätt till sportfiskeklubbar eller liknande sammanslutningar, synes dock den av myndigheterna vid de nämnda upplåtelseorna följda principen böra bibehållas. Det stora antal personer, som äro bosatta i de nämnda industrisamhällena, belägna i landets kargaste delar, torde nämligen motivera särbestämmelser, när det gäller att tillgodose ifrågavarande befolkningens behov av friluftsliv och giva den tillfällen till jakt och fiske. Då fisket av nämnda befolkning bedrives dels som ett nöje dels, och detta i icke ringa mån, för anskaffande av livsmedel, kunna nämnda upplåtelser betraktas som en kombination av husbehovs- och sportfiskeupplåtelser och äro följaktligen icke fullt jämförbara med de rena sportfiskeupplåtelser, varom i detta sammanhang är fråga. Trots detta synas de dock böra hänföras till denna grupp. Nämnda exempel på undantag från de allmänna riktlinjerna för olika slags upplåtelser av kronans vatten torde dock icke böra betraktas såsom efterföljansvärda då det gäller liknande samhällen längre söderut. Motivet för desammas bibehållande i nyssnämnda fall är samhällenas extrema läge och storlek ävensom önskvärldheten att ej frångå ett redan sedan flera år tillbaka tillämpat förfaringsätt.

Inom de sydligaste lapplandssocknarna, Arjeplogs socken i Norrbottens län och hela Västerbottens län, äro de för sportfiske avsedda vattnen talrikare än i övre Lappland och belägna såväl längre uppåt fjällen som närmare odlingsgränsen. I nämnda socknar finnas synnerligen förnämliga sportfiskevatten, och de förbättringar av kommunikationerna därstädes, som ständigt pågå, medföra, att ifrågavarande områden bliva alltmer lättillgängliga för allmänheten.

Vad angår områdena nedom odlingsgränsen hava även å de därstädes belägna kronoparkerna vissa vatten eller grupper av dylika upptagits för ifrågavarande form av sportfiskeupplåtelser. Jämväl å vissa sydligare belägna

kronoparker hava utlagts sportfiskevatten. I övrigt torde på domänstyrelsen böra överlåtas att komplettera förteckningarna. De såsom sportfiskevattnen föreslagna vattnen nedom odlingsgränsen utgöras dels av delar av strömmar i sådana trakter, där såväl husbehovs- som kortfiskevatten finnas i tillräcklig mängd, dels av grupper av mera avlägset liggande mindre vatten.

Beträffande vilka fiskemetoder, som böra få utövas i sportfiskevatten, synas vissa begränsningar i dylikt hänseende böra föreskrivas. Föreskrifter angående vilka redskap, som skola vara tillåtna, böra intagas i upplåtelsehandlingarna. I regel torde endast fiske med spö och lina (fiske med vanligt metspö samt spinn- och flugspö ävensom kast med handlina) böra tillåtas. Vissa vatten torde även finnas, där endast flugfiske bör tillåtas. Understundom torde dock i fiskevårdssyfte böra bedrivas fiske med långrev och jämväl för bortfångande av alltför talrik fisk, fiske med nät och not. Vid sådant fiske, som främst torde böra verkställas av de fiskevårdande myndigheterna, torde jämväl vederbörande sportfiskare själva kunna biträda. Medgivanden för sportfiskare till sistnämnda slag av fiske bör emellertid endast givas från fall till fall med hänsyn till sammansättningen av fiskbeståndet i varje särskilt vatten. Liksom vid kortfiske torde understundom, där så prövas nödigt, jämväl vid sportfiske förbud mot fiske under vissa årstider böra meddelas. Framför allt gäller detta fiske under laxfiskarnas lektider. Ett dylikt förbud bör självfallet även gälla för lappar och ortsbör, därest de hava fiskerätt i vattnen.

I upplåtelsehandlingarna torde jämväl böra meddelas förbud mot försäljning av vid sportfiske fångad fisk. Dylik försäljning torde visserligen endast undantagsvis förekomma bland verkliga sportfiskare, men uteslutet torde icke vara att i och med att ökade möjligheter för sportfiske beredas, frestelsen för vissa sportfiskare att avyttra en del av fångsterna kan bliva stor. Ett sportfiske bör emellertid icke vara inriktat på att få ut största möjliga mängd fisk av ett vatten utan fastmera på att under sportmässiga former bedriva fisket. I dylikt syfte hava även de centrala sportfiskareorganisationerna i Sverige och Norge utfärdat vissa s. k. etiska regler för sportfiskets utövande. Nämnda regler innehålla bland annat uppmaning till personer, som utöva dylikt fiske, att icke försälja fångad fisk samt att i övrigt bedriva fisket under sportmässiga former och under iakttagande av gällande bestämmelser rörande fiskerätt och tillåtna fiskemetoder.

Såsom ovan nämnts, hava sportfiskare, vare sig de var för sig arrendera vatten eller göra detta genom sina föreningar, stort intresse av att där så erfordras genom fiskevårdsåtgärder förbättra de upplåtna vattnen ävensom genom anordnande av bevakning skydda desamma för tjuvfiske. I sistnämnda avseende böra de givetvis kunna påräkna stöd av vederbörande myndigheter. Jämväl i fråga om fiskevårdsåtgärder synes detta vara motiverat. I vanliga fall torde dock i ett vatten, där endast sportfiske av ett fåtal personer bedrives, några mera omfattande fiskevårdsåtgärder ej vara

behövliga. Detta är däremot i hög grad fallet i sådana vatten, som upplåtas till turistanläggningar eller vissa andra av de ovan nämnda turistorganisationerna, i vilka vatten ett stort antal personer komma att fiska. Det synes därför lämpligt att i de angående dylika upplåtelser upprättade kontrakten intaga föreskrifter i båda nu nämnda hänseenden.

Vid upplåtelser av vatten med ensamrätt till sportfiskare synas relativt höga arrendebelopp böra utgå. Sportfiskare utgöras nämligen, som förut nämnts, av personer i sådan ekonomisk ställning, att de vanligen ej äro obenägna att erlægga relativt höga avgifter och, särskilt om vattnen upplåtas med ensamrätt, även äro direkt villiga härtill. I de fall att för närvarande fisktomma eller mindre goda vatten, som genom arrendatorernas försorg avses skola göras mera fruktbarande, upplåtas till sportfiskare, böra givetvis lägre avgifter utgå. Detsamma gäller för sådana upplåtelser av sportfiske i Karesuando socken, som nyss berörts, ävensom i förekommande fall liknande upplåtelser i andra trakter. I de fall upplåtelser ske till en eller flera enskilda sportfiskare, torde viss bestämd årlig avgift böra utgå. Där est arrendatorerna medgivas rätt att låta även gäster fiska i de upplåtna vattnen, torde dessutom för varje dylik gäst en bestämd tilläggsavgift böra utgå. I fråga om upplåtelser till föreningar, turistanläggningar eller liknande torde vara mest rationellt, att en årlig grundavgift fastställes, vartill bör komma viss avgift för varje fiskande, förslagsvis bestämd till $\frac{3}{4}$ av de avgifter vederbörande inbetala till föreningen eller turiststationen.

För varje i förteckningarna över sportfiskevatten upptaget vatten eller upptagen grupp av vatten bör — innan upplåtelse däri kommer till stånd — den ungefärliga upplåtelseavgiften fastställas av den förvaltande myndigheten i samråd med vederbörande hushållningssällskaps fiskerinämnd, på sätt förut nämnts. I den sålunda fastställda avgiften böra dock givetvis sedermera ändringar kunna ske. Förfarings sättet avser att förhindra, att spekulanter å fisket i vattnen överbjuda varandra. Den tanken har visserligen framkommit, att åtminstone vissa av ifrågavarande vatten borde upplåtas efter anbuds förfarande. Ett dylikt system torde dock icke böra förordas, enär det lätt kan leda till misstämning bland spekulanterna. Därest flera dylika finnas på fisket i ett visst vatten, synes fastmera sökandenas lämplighet, fiskeintresse och eventuellt tidigare skötsel av vattnet böra vara avgörande. Härvid torde fiskevårdssynpunkter böra givas företräde framför ekonomiska. Före varje upplåtelse förutsattes att en noggrann prövning äger rum av de sökandes kvalifikationer.

Vidkommande härefter vilka arrendetider, som i ifrågavarande fall torde böra komma ifråga, synas desamma, av liknande skäl som tidigare berörts, icke böra sättas för korta. Därest icke särskilda omständigheter föreligga, torde tiderna i allmänhet böra bestämmas till tio år. En dylik tämligen lång tid synes vidare berättigad med hänsyn till att arrendatorn själv skall vara skyldig att till en viss grad utföra fiskevårds- och bevakningsåtgärder i

vattnen. I vissa fall torde däremot, såsom ovan nämnts, vara lämpligt att lämna upplåtelser avseende detta slag av sportfiske endast för ett år i sänder, men i stället till flera personer samtidigt och givetvis då utan nyssnämnda särskilda skyldigheter beträffande fiskevårds- och bevakningsåtgärder.

Vad slutligen beträffar de former, under vilka upplåtelseerna böra ske, synes lämpligast, att i allmänhet vattnen upplåtas genom kontrakt. Såväl med hänsyn till de höga avgifter, varom här kan bliva fråga, som till de mångahanda bestämmelser, som böra intagas i upplåtelsehandlingarna, torde nämligen kontraktsformen vara att föredraga framför de i fråga om upplåtelser till ortsbor föreslagna tillståndsbevisen.

I många fall äro de i förteckningarna för sportfiske föreslagna vattnen redan upplåtna för dylikt. De kontrakt, som nu gälla och som i de flesta fall utlöpa under de allra närmaste åren, torde icke böra uppsägas. Däremot har i flera fall räknats med, att vid arrendetidens utgång vissa av de nu upplåtna områdena, som utredningen i samråd med vederbörande lappfogdar och fiskeriintendent funnit vara onödigt stora, komma att uppdelas eller minskas. Vid förnyad upplåtelse av nu upplåtet vatten eller del därav synes emellertid nuvarande arrendatorer böra givas företrädesrätt.

5. Avgifter som böra betingas av utlänningar vid fiske i kronans vatten.

1915 års sakkunniga föreslogo, att utlänningar, som här i riket ville bedriva fiske, skulle — vare sig fisket vore avsett att bedrivas i kronans eller enskildas vatten — vara skyldiga att med vissa undantag lösa särskilda fiskepass. För dylika skulle erläggas avgifter med 50 kronor för ett pass gällande helt år och 3 kronor för ett pass gällande en dag. För utlänningar, som här i riket vilja bedriva jakt, gälla som bekant liknande bestämmelser, ehuru avgifterna för jaktpass äro högre.

Spörsmålet, huruvida utlänningar böra tillåtas förvärva rätt att bedriva fiske i kronans vatten, torde kunna betraktas ur olika synpunkter. Å ena sidan är önskvärt, att nämnda vatten förbehållas landets egna invånare. Å andra sidan torde den internationella turisttrafiken komma att stimuleras, därest utlänningar beredas möjligheter till fiske inom landet. Emellertid torde i första hand för dylikt fiske enskildas vatten böra tagas i anspråk. I kronans vatten synas dock upplåtelser åt utlänningar böra kunna förekomma i kortfiskevatten och sportfiskevatten. Vid meddelande av upplåtelser i de sistnämnda torde dock svenska medborgare böra gå före utlänningar. Framhållas må i detta sammanhang, att det fria fiskevattnet i havet och de större insjöarna är förbehållet svenska undersåtar.

Beträffande vilka avgifter, som böra betingas av utlänningar, torde icke vara lämpligt, att en utlänning, som under företagande av en turistresa i Sverige eller vid uppehåll å någon turistort önskar fiska, skall nödgas vidkännas besväret att lösa ett särskilt fiskepass. Det torde i dylikt hänseende

råda vissa olikheter mellan jakt och fiske. Lämpligare torde vara att vid fiskeupplåtelser till utlänning dubbelt så höga avgifter betingas som vid upplåtelser till svenska medborgare. Avgifterna för fiskekort åt utlänningar böra sålunda vara 6 respektive 10 och 20 kronor beroende på om korten skola gälla under tre eller femton dagar eller helt år. Även för upplåtelser avseende speciellt sportfiske torde utlänningar böra erlägga dubbelt så höga avgifter som svenska medborgare. Det sagda bör gälla även då organisation, som har till syfte att utbjuda fiskerätt å kronans vatten till utlänningar, upplåter fiskerätt till dylika och även i övrigt i alla sådana fall, då utlänning erhåller fiskerätt.

Såsom utlänning, i fall varom här är fråga, bör ej betraktas personal vid främmande makts härvarande beskickning, liksom ej heller norsk renskötande lapp vid utövning av den fiskerätt, som enligt vad därom är särskilt stadgat, under vissa förhållanden tillkommer sådan lapp i vissa delar av landet.

6. Tjänstemäns fiskerätt m. m.

Från åtskilliga håll har framhållits, att statens tjänstemän, när de i tjänsten färdas över eller vid kronans fiskevatten, böra medgivas rätt att avgiftsfritt fiska i dessa för anskaffande av fisk till föda. Särskilt gäller nämnda önskemål sådana tjänstemän, vilka hava direkt befattning med vattnen, vare sig genom att handhava upplåtelser eller fiskevårdsåtgärder i desamma eller genom att övervaka vattnen. De tjänstemän, för vilka en dylik förmån skulle vara av betydelse, äro befattningshavare vid domänverket, lappväsendet, statens lokala fiskeradministration och å lantbruksstyrelsens fiskeribyrå ävensom landsfiskal, av hushållningssällskap anställd fiskeritjänsteman samt av länsstyrelse särskilt förordnad fiskeritillsyningsman.

Klart är att personer, som under sin tjänsteutövning färdas omkring i de ofta otillgängliga trakter, varom här är fråga, i många fall äro hänvisade till fiske för anskaffande av livsmedel. Många av de nyssnämnda tjänstemännen anse sig redan nu berättigade att fiska i kronans vatten. Alldenstund ett dylikt fiske knappast kan utöva någon menlig inverkan på fiskbeståndet i ifrågavarande vatten, anser utredningen, att avgiftsfri rätt till fiske i kronans vatten för anskaffande av livsmedel under tjänsteresa bör beviljas de nämnda tjänstemännen. Medgivandet synes dock endast böra avse fiske för tillfälligt anskaffande av livsmedel. Sålunda bör fiske icke få bedrivas för anskaffande av exempelvis vinterbehov av fisk liksom naturligen ej heller för avsalu. Därest vederbörande önskar bedriva sistnämnda båda slag av fiske, synes han böra förskaffa sig särskild upplåtelse avseende just dylikt fiske. Den tjänsteman sålunda medgivna rätten synes böra begränsas till användning av dels vid kortfiske tillåten redskap, dels även nät. Hinder synes icke böra möta mot att de nyssnämnda tjänstemännen få fiska jämväl i de för lapparnas behov undantagna vattnen. Däremot torde de icke — utan

vederbörandes medgivande — böra få fiska i med ensamrätt till sportfiskare upplåtna vatten, liksom ej heller i vatten, som avsatts för särskilda undersökningar eller i övrigt för skydd av fiskbeståndet. Tjänstemans fiskerätt synes vidare endast böra gälla vederbörandes tjänstgöringsområde. Ett tillstånd synes böra givas en giltighet av fem år.

Vid ordnande av fiskevården inom kronans vatten torde ej sällan fordras utförande av fiskeförsök av olika slag för utrönande av resultaten av verkställda inplanteringar, bortfångande av mindervärdig fisk etc. Dylika försök komma givetvis endast att verkställas av de tjänstemän, som hava vattnen under sin vård. Även dylikt fiske synes böra medgivas tjänsteman utan större formaliteter och efter samma grunder, som nu nämnts.

Tillstånd till fiske för tjänsteman synes böra meddelas av vederbörande förvaltande myndighet, och bevis härom tillställas tjänstemannen. I de fall dylikt tillstånd kommer att gälla såväl under domänstyrelsens som under viss länsstyrelsens förvaltning stående vatten — dylika fall kunna tänkas på flera håll i Norrland — synes beviset böra undertecknas av de båda upplåtande myndigheterna gemensamt. Bevis synes böra givas formen av ett kort, som av vederbörande bör medföras och framvisas.

7. Kronans upplåtelsesystem såsom exempel för enskilda.

I det föregående hava uppdragits de riktlinjer, som böra följas vid ett intensivare upplåtande av kronans fiskevatten. Alla berättigade önskemål att få tillgång till fiske i nämnda vatten synas genom desamma bliva tillgodosedda. Enligt den gruppindelning, som föreslagits för upplåtelseerna, kommer sålunda den bofasta befolkningen i stora delar av Norrland att beredas möjligheter till dels husbehovsfiske i vissa vatten, framför allt sjöar, dels sportfiske i såväl kortfiskevatten som sportfiskevatten, båda till stor del bestående av rinnande vattendrag, dels ock i förekommande fall verkligt yrkesfiske. Vidare få lapparna disponera sina viktigaste fiskevatten med ensamrätt. Slutligen får den sportfiskande allmänheten möjlighet att bedriva fiske dels mot låg avgift i kortfiskevattnen, dels mot högre avgifter med ensamrätt i vissa för sportfiske avsatta vatten. Genom förteckningar över sportfiskevattnen beredes allmänheten vidare möjligheter att skaffa sig kännedom om desamma.

Avgifterna för de föreslagna upplåtelseerna hava i stort sett avvägrats efter de olika fiskarekategoriernas möjligheter att erlagga desamma men samtidigt också med tillbörlig hänsyn till behovet att genom avgifterna erhålla medel för utökad fiskevård i och bevakning av vattnen ävensom önskvärdheten att av vattnen erhålla ökade inkomster för kronan. På grund av att antalet fiskeupplåtelser beräknats bliva tämligen stort, hava avgifterna föreslagits relativt låga. Endast vid upplåtelser av vissa kronans enskilda fisken samt sportfiskevatten har räknats med högre avgifter. Även i sistnämnda

hänseende synas sålunda olika önskemål bliva tillgodosedda. Slutligen har föreslagits, att tjänstemän skola få möjligheter att anskaffa fisk för sitt uppehälle under tjänstefärder i obygderna.

Utredningen vill uttala den förhoppningen, att de sålunda föreslagna åtgärderna för ett bättre utnyttjande av kronans fiskevatten måtte komma att tjäna som exempel för enskilda vid deras utnyttjande av sina fiskevatten. Särskilt önskvärt vore, att tillfällen till kortfiske och sportfiske kunde beredas den stora allmänheten jämväl i sådana trakter, där inga kronovatten finnas, eller där kronovattnen hava så ringa areal, att de ej lämpligen för sig kunna upplätas för dylikt fiske. Tillsammans med närliggande enskilda vatten kunna även i dylika trakter kronovattnen ur upplåtelsesynpunkt bliva värdefulla.

I insjöfiskesakkunnigas förut berörda betänkande har till diskussion upptagits frågan, på vilket sätt sportfiske — eller som nämnda sakkunniga benämna denna form av fiske »amatörfiske» — skulle kunna ordnas för allmänheten i de stora sjöarna, främst Mälaren. En tänkbar möjlighet skulle enligt nämnda sakkunniga vara, att vanligt mete tillätes i alla vatten, dock med skyldighet för vederbörande att erlægga vissa avgifter avsedda att täcka utgifter för fiskevårdande åtgärder i vattnen. En annan möjlighet skulle vara, att fiskerättsägare förstängades försälja fiskekort, berättigande till sportfiske i dem tillhöriga vattenområden; en tredje möjlighet slutligen att amatörfiskeklubbar bildades, vilka arrenderade egna vatten. Insjöfiskesakkunniga hava ej ansett sig för egen del böra avgiva några förslag i ena eller andra riktningen, men tillstyrka en utredning rörande ordnandet av amatörfisket.

Utan att närmare ingå på nämnda frågor vill fiskevattensutredningen bestämt avråda från det första alternativet, d. v. s. frigivande under ena eller andra formen av mete på andras vatten. Även om den uppfattningen, att dylikt fiske är fritt, på vissa håll synes tämligen allmän, finnes dock, såsom förut nämnts, varken i författningar eller annorstädes något som kan anföras som stöd därför. Ett frigivande av mete vore olyckligt redan ur den synpunkten, att genom dylikt fiske i många vatten kunna fångas stora mängder abborre samt ungar och jämväl större exemplar av laxfiskar. Ett mete, utövat utan kontroll och av ett flertal personer, kan sålunda komma att inverka ytterst menligt på fiskbeståndet i ett vatten. Vidare synes ett frigivande av mete på annans vatten lätt kunna komma att få förödande verkningar, i det att det torde bliva synnerligen svårt för att icke säga omöjligt att kontrollera, huruvida vederbörande verkligen hålla sig enbart till mete och icke samtidigt utöva även annat, icke tillåtet fiske till men för fiskbeståndet och sålunda fiskerättsägarna.

Övriga av insjöfiskesakkunniga till diskussion upptagna möjligheter att lösa sportfiskefrågan synas lämpligare. För exploatering på dylikt sätt synas särskilt vatten på härads- och sockenallmänningar kunna komma i fråga.

Lämpligt synes vidare vara, att kommunerna i riket förvärva fiskevatten och försälja kort, berättigande till fiske i desamma. På vilket sätt sportfiskefrågan än löses, är det emellertid viktigt att icke yrkesfisket därigenom lider intrång, utan att yrkesfiskarena beredas tillfälle att fortfara med sitt fiske jämsides med sportfisket. Exempel finnas, som ovan nämnts, på att sportfiske och yrkesfiske i vissa vatten kan bedrivas jämsides, utan att något men därav uppstår för någondera.

I de fall kronovatten äro så belägna, att de lämpligen kunna upplåtas tillsammans med enskilda tillhöriga vatten, synes man från kronans sida böra eftersträva ett dylikt tillvägagångssätt. Beträffande många i södra Sverige å kronoparker belägna vatten torde, såsom ovan nämnts, detta vara enda möjligheten att utnyttja desamma. I detta sammanhang synes böra hänvisas till de möjligheter till ett fastare föreningsbildande och ordnande av fiskerättsförhållandena, som finnas jämlikt bestämmelserna i lagen den 30 juni 1913 (nr 97) om gemensamhetsfiske. Tillämpningen av nämnda lag har emellertid i praktiken stött på stora svårigheter. För att uppmjuka lagbestämmelserna och åstadkomma möjlighet att inrätta gemensamhetsfiske även för viss del av ett fiske har därför lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 januari 1934 föreslagit vissa ändringar i gemensamhetsfiskelagen. De föreslagna ändringarna skulle göra det lättare att bättre utnyttja jämväl vissa kronovatten. Fiskevattensutredningen vill därför i förevarande sammanhang uttala sin anslutning till de av lantbruksstyrelsen i dess förenämnda skrivelse uttalade synpunkterna.

Jämväl i fråga om fiskevårdsåtgärder och bevakning böra kronovattnen utgöra förebilder för enskilda personers skötsel av sina vatten. Härtill återkommer utredningen i det följande.

8. Genom föreslagna åtgärder beräknade inkomster från kronans vatten samt dessa medels förvaltning.

Kronans enskilda och flertalet privaträttsliga fisken komma ej att direkt beröras av de i det föregående föreslagna åtgärderna för ett bättre utnyttjande av kronans fiskevatten. Några ökade inkomster från dessa fisken synas därför icke vara att förvänta. Så är däremot fallet med de allmänna kronofiskena och vissa andra fisken av krononatur, vilka föreslagits skola förvaltas enligt samma grunder som de allmänna kronofiskena. Sistnämnda fisken torde komma att giva kronan betydligt större inkomster än vad för närvarande är fallet.

Vad först beträffar de vatten, som äro avsedda att upplåtas till ortsbor, kan om den beräknade avkastningen från desamma sägas följande. Enligt tabell 8 finnas i Jämtlands län å renbetesfjällen 144 kronoarrendatorshushåll. Ovan odlingsgränsen finnas i Västerbottens län 954 hemmansägarehushåll och 842 andra hushåll samt i Norrbottens län 555 hemmansägarehus-

håll och — om befolkningen i Porjus samt å malmfälten och kringliggande områden frånräknas — 742 andra hushåll. Arrendatorerna å renbetesfjällen betala vanligen ej särskilda avgifter för av dem bedrivet fiske. Endast i 5 fall erläggas dylika och hava de hittills uppgått till sammanlagt 345 kronor per år. Någon anledning att förvänta ökade inkomster för kronan från de fisken, som nyttjas av nämnda arrendatorer, finnes icke. Hemmansägarehushållen hava oftast, om ock icke i alla fall, tillgång till egna fiskevatten. Åtskilliga hemmansägare torde dock säkerligen önska utvidga sina fiskeområden. En försiktig beräkning torde giva vid handen, att 1/10 av antalet hemmansägare ovan odlingsgränsen i Väster- och Norrbottens län önska förvärva rätt till husbehovsfiske i kronovatten. Antalet dylika kan sålunda beräknas till 95 respektive 55.

Av övriga ovan odlingsgränsen befintliga hushåll synes man kunna räkna med, att flertalet önska förvärva rätt till husbehovsfiske. Bland denna grupp befinna sig dock ett stort antal lägenhetsinnehavarehushåll, åt vilka, som förut nämnts, möjligheter böra beredas till avgiftsfritt fiske. Antalet lägenhetsinnehavare torde kunna beräknas till $\frac{1}{3}$ av hela antalet andra hushåll. Återstoden, $\frac{2}{3}$, skulle då utgöra 562, respektive 494 hushåll. Säkerligen kan beräknas, att av de senare hushållen ungefär $\frac{1}{2}$, eller 281 respektive 247, komma att vilja arrendera husbehovsfisken. Antalet personer ovan odlingsgränsen, som komma att önska arrendera husbehovsfisken, kan sålunda beräknas till 376 (95 + 281) i Västerbottens och 302 (55 + 247) i Norrbottens län. Med en beräknad genomsnittlig avgift av 10 kronor per upplåtelse kommer av dessa upplåtelser att inflyta 3 760, respektive 3 020 kronor mot under år 1938 1 242, respektive 1 027 kronor.

Nedom odlingsgränsen hava nu i vattnen å kronoparkerna träffats omkring 1 200 fiskeupplåtelser. Antalet personer, som bedriva fiske i dylika vatten, är dock, som förut nämnts, säkerligen betydligt större. Därest de föreslagna åtgärderna komma att genomföras, torde man sannolikt kunna räkna med, att minst dubbla antalet eller 2 500 personer lojalt komma att anhålla om rätt att bedriva fiske i vatten å kronoparker. Då av nämnda antal ungefär $\frac{1}{3}$ torde utgöras av lägenhetsinnehavare, som föreslagits skola få fritt fiske, torde man kunna uppskatta antalet personer, som komma att medgivas rätt att mot avgift bedriva husbehovsfiske i ifrågavarande vatten, till i runt tal 1 600. Räknar man med en avgift av i genomsnitt 10 kronor per upplåtelse, komma dylika upplåtelser att inbringa 16 000 kronor. Genom upplåtelser av husbehovsfisken till ortsbor torde alltså komma att inflyta tillhopa cirka 23 000 (345 + 3 760 + 3 020 + 16 000) kronor.

De inkomster, som komma att inflyta genom kort- och sportfiskeupplåtelser, torde bliva svårare att beräkna. Vad angår kortfisket synes man kunna räkna med, att dels många ovan odlingsgränsen bosatta personer, dels ett mycket stort antal å och invid kronoparker och i samhällen i andra delar av landet bosatta personer, dels ock slutligen många av de turister,

som frekventera de större turiststationerna och -lederna, komma att begagna sig av möjligheterna att genom köp av kort erhålla viss fiskerätt.

Av de förstnämnda — d. v. s. personer bosatta ovan odlingsgränsen — torde man kunna räkna med att flertalet, som ej förvärva rätt till husbehovsfiske och jämväl åtskilliga, som förvärva dylik rätt, komma att vilja köpa fiskekort. Det torde sålunda kunna antagas, att av antalet å nämnda områden bosatta hemmansägare sannolikt $\frac{1}{5}$ kommer att förvärva fiskekort. Å ifrågavarande områden torde sålunda av hemmansägare komma att förvärfvas i Västerbottens län c:a 191 och i Norrbottens län c:a 111 fiskekort. Av antalet andra hushåll än hemmansägarehushåll har ovan $\frac{1}{3}$ beräknats bestå av kronoarendators- eller lägenhetsinnehavarehushåll med fritt fiske, och av antalet övriga hushåll har $\frac{1}{2}$ beräknats önska husbehovsfiske. Sannolikt kan av de återstående hushållen c:a $\frac{1}{2}$ eller i respektive län 140 och 123 beräknas vilja köpa fiskekort. Sammanlagt skulle sålunda på den å områdena ovan odlingsgränsen bosatta befolkningen komma för Västerbottens län 331 och för Norrbottens län 234 eller tillhoppa, avrundat uppåt, 600 kortfiskare. Antages, att envar av dessa personer köper ett årskort à 10 kronor, kommer härigenom att inflyta ett belopp av 6 000 kronor.

Ovan har räknats med ett antal å och invid kronoparker bosatta fiskande ortsbor av omkring 2 500, varav $\frac{2}{3}$ beräknats komma att förvärva rätt till husbehovsfiske. Utan tvivel komma en stor del av de sistnämnda ävensom åtskilliga av de övriga, troligen sammanlagt omkring $\frac{1}{3}$ av hela antalet, eller 800 personer att köpa fiskekort. Antager man, att jämväl de sistnämnda komma att köpa årskort, kommer härigenom att inflyta 8 000 kronor.

Antagligt är vidare, att en mycket stor del av befolkningen i sådana större samhällen, som ligga någorlunda nära de utlagda kortfiskeområdena, kommer att begagna sig av möjligheterna att förvärva rätt till fiskevatten å ifrågavarande områden. Särskilt torde det sagda gälla de stora lappmarkssamhällena Vilhelmina, Lycksele, Sorsele, Arvidsjaur, Arjeplog och Jokkmokk, men även större samhällen i Jämtlands län såsom Strömsund och Sveg samt staden Östersund. Invånarantalet i de nämnda samhällena uppgår enligt från statistiska centralbyrån erhållna uppgifter till sammanlagt c:a 9 155 personer (Vilhelmina 1 030, Lycksele 1 863, Sorsele c:a 670, Arvidsjaur 1 246, Arjeplog c:a 640, Jokkmokk c:a 1 380, Sveg 1 297 och Strömsund 1 029), vilket torde kunna anses motsvara c:a 2 000 hushåll. Helt säkert finnas i åtskilliga av nämnda hushåll personer, som önska bedriva kortfiske. Man synes kunna uppskatta dessas antal till c:a 1 000. Av befolkningen i Östersund torde säkerligen ett antal av minst 1 000 komma att köpa fiskekort. Antalet personer, bosatta i större samhällen nära kortfiskevatten, som torde komma att förvärva fiskekort, kan sålunda uppskattas till 2 000. Antages, att jämväl sistnämnda personer köpa årskort till ett pris av 10 kronor, kommer härigenom att inflyta 20 000 kronor.

Man torde slutligen böra räkna med, att ett stort antal turister kommer att begagna sig av möjligheten att förvärva fiskerätt genom att köpa fiskekort. För att få en uppfattning angående antalet sådana, som varje år besöka Norrland, har uppgifter införskaffats angående antalet besökare vid vissa av de turiststationer, som drivas av Svenska turistföreningen. Antalet dylika besökare vid nämnda stationer utgjorde under år 1938, vid

Abisko turiststation (utom gruppresande)	2 904
Saltoluokta turiststation	1 101
Kvikkjokks »	387
Tärna »	610
Storulvåstugans »	895
Vålådalens »	743
Grövelsjöns »	650

eller sammanlagt 7 290 personer. Besökare vid sådana turiststationer, som äro belägna nära någon av de nu nämnda eller vid samma vandringsleder som någon av dem, hava sålunda icke medräknats. Detta gäller bland annat turiststationerna vid Porjus, Suorva, Sylarna och Helags.

Ett stort antal turister vandra vidare omkring inom fjällområdena utan att besöka någon av de nyssnämnda större turiststationerna. Man torde utan tvivel kunna uppskatta antalet turister, som årligen färdas inom fjällområdena eller uppehålla sig vid de därstädes belägna turiststationerna, till sammanlagt c:a 10 000. Antages, att $\frac{1}{10}$ av dessa önska fiska, skulle för att täcka dessas behov årligen åtgå omkring 1 000 kort à i genomsnitt 5 kronor (= 15 dagars kort, i vissa fall dock endast 3 dagars kort à 3 kronor, i andra fall åter årskort eller familjekort à 10 kronor), motsvarande en inkomst för kronan av 5 000 kronor.

Sammanlagt skulle sålunda genom försäljning av fiskekort komma att årligen inflyta c:a 39 000 (6 000 + 8 000 + 20 000 + 5 000) kronor.

Upplåtelser avseende speciellt sportfiske å områdena å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen inbringa (se tabell 4) för närvarande årligen i Jämtlands län 1 436 kronor, i Västerbottens län 3 913 kronor och i Norrbottens län 3 810 kronor eller sammanlagt 9 159 kronor. Härtill komma emellertid avgifter för gemensamma jakt- och fiskeupplåtelser samt extra avgifter för gäster m. m. Genom att, såsom framgår av de uppgjorda förteckningarna, ett betydligt större antal vatten än för närvarande är fallet såväl å nu nämnda områden som å kronoparkerna komma att upplåtas under ifrågavarande former samt åtskilliga vatten, som nu äro upplåtna till en person eller en förening, komma att uppdelas mellan flera dylika, ävensom i övrigt i åtskilliga fall förhöjda avgifter torde komma att betingas för upplåtelseerna, synes man för framtiden kunna räkna med avsevärt högre inkomster av sistnämnda slag av upplåtelser. Innan närmare erfarenhet vunnits, synes man dock ej kunna beräkna antalet upplåtelser

av ifrågavarande art till mer än dubbla antalet för närvarande gjorda eller närmare 400. Med en arrendeavgift av 50 à 100 kronor men i många fall mera skulle av dylika upplåtelser erhållas en inkomst av omkring 30 000 kronor per år.

Upplåtelser av allmänna och vissa andra kronofisken, som föreslagits skola förvaltas på enahanda sätt, torde sålunda komma att tillföra kronan följande belopp, nämligen:

upplåtelser av husbehovsfisken för ortsbör	23 000 kronor
» » kortfisken	39 000 »
» » sportfisken	30 000 »
eller sammanlagt c:a 92 000 kronor	

Kronans enskilda och privaträttsliga fisken inbringa (se tabellerna 2 och 3) tillhopa omkring 40 000 kronor. Den sammanlagda årsinkomsten från kronans fisken torde sålunda komma att belöpa sig till c:a 132 000 kronor.

Sistnämnda belopp är givetvis mycket obetydligt med hänsyn till de stora vattenarealer varom här är fråga. Inkomsterna skulle givetvis också bli betydligt högre, därest vattnen till större delen vore belägna i landets södra och mellersta delar och därest de upplåtes efter de grunder, som där vanligen tillämpas. I betraktande av de förut närmare behandlade befolknings- och fiskeförhållandena i landets nordligare delar torde emellertid icke uteslutande eller ens övervägande ekonomiska synpunkter böra läggas på ifrågavarande upplåtelseverksamhet. De föreslagna förmånliga upplåtelsevillkoren för ortsbör ävensom den fria fiskerätten för vissa lägenhetsinnehavare synas även komma att verka befrämjande på bosättningen i Norrland, varigenom indirekta förmåner torde kunna sägas komma kronan till del.

De beräknade inkomsterna torde icke komma att inflyta omedelbart. Helt naturligt måste åtgå någon tid, innan det föreslagna upplåtelsesystemet kan komma helt i gång. Även torde man nödgas räkna med, att det kommer att dröja, innan befolkningens hittillsvarande ovilja mot att erlägga några avgifter för rätten att fiska i ifrågavarande kronovatten genom upplysning och propaganda och genom effektiv bevakning kan övervinnas, och vederbörande förmås att underkasta sig de föreslagna bestämmelserna. Å andra sidan synes det ständigt växande fiskeintresset varsla om att, där fiskemöjligheter erbjudas, där komma även fiskelystna att finnas. Det torde därför ej vara osannolikt, att intäkterna av kronans vatten i framtiden kunna komma att uppgå till högre belopp, än som nu beräknats.

De genom upplåtelse av kronans fisken influtna medlen uppbäras enligt gällande ordning av de myndigheter, under vilkas förvaltning fiskena höra, därvid medel, som uppbäras av de affärsdrivande verken — domänstyrelsen och vattenfallsstyrelsen — redovisas och bokföras på samma sätt som nämnda ämbetsverks övriga inkomster. Medel, som härröra från upp-

låtelse ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen, tillföras, enligt därom av Kungl. Maj:t givna bestämmelser, vederbörande lappfonder.

I ifrågavarande ordning synas genom de i det föregående uppdragna riktlinjerna för kronofiskenas förvaltning några förändringar icke behöva vidtagas utom beträffande sådana inkomster, som komma att inflyta genom försäljning av fiskekort. Enär dylika kort ju komma att berättiga till fiske i alla kortfiskevatten inom riket och såsom dylika vatten ifrågasatts skola utläggas såväl vatten som föreslagits skola stå under domänstyrelsens som under länsstyrelsernas i de tre nordligaste länen förvaltning, synas nämligen särskilda föreskrifter angående förvaltningen av medel, som komma att inflyta genom försäljningen av samma kort, bliva erforderliga. Lämpligast synes vara, att medlen sammanföras till en fond, benämnd *kronovattensfonden*, som förvaltas av statskontoret. Vederbörande förvaltande myndigheter, genom vilka kort försålts, böra åläggas att årligen till statskontoret inleverera genom försäljningarna influtna medel.

I första hand torde fondens medel böra komma till användning för bekostande av fiskevårdsåtgärder i samt bevakning av kortfiskevattnen. Enligt utredningens förslag till uppdelning torde kunna sägas att cirka $\frac{2}{3}$ av antalet dylika vatten äro belägna å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen och $\frac{1}{3}$ å kronoparkerna nedom nämnda områden. Vid fördelning av bidrag ur kronovattensfonden torde därför till en början vara lämpligt att upprätthålla samma relation, även om givetvis också behovsprincipen bör komma till tillämpning. I den mån antalet kortvatten utökas å områdena utom renbetesfjällen och nedom odlingsgränsen och särskilt om dylika vatten i större omfattning enligt ovan antydda principer i sydligare delar av landet gemensamt med enskildas vatten komma att utläggas som kortfiskevatten, bör fördelningen av medlen givetvis bliva en annan, därvid i högre grad behovet av fiskevårds- och bevakningsåtgärder i vattnen bör vara avgörande för bidragens storlek. Beträffande den närmare användningen av medlen torde Kungl. Maj:t för varje år böra meddela beslut efter förslag av vederbörande förvaltande myndighet. Härtill återkommer utredningen mera utförligt i det följande.

C. Fiskevård i kronans vatten.

Till fiskevård i vidsträckt bemärkelse böra hänföras alla åtgärder, som avse att upphjälpa fiskbeståndet inom landet samt skydda och bevara detsamma såsom en nationaltillgång. Hit böra sålunda räknas dels fiskevårdande åtgärder i vanlig bemärkelse, dels ock bevakning och tillsyn av rikets vatten. I den följande framställningen hava dock de sistnämnda slagen fiskevård behandlats under en särskild avdelning.

En undersökning av möjligheterna att åstadkomma en rationell fiskevård å kronans vatten måste, då, såsom förut nämnts, i många fall kronan

och enskilda hava del i samma vatten, i viss mån komma att beröra även enskildas fiskevatten. Detta är nödvändigt jämväl av den anledningen, att fiskarna ofta företaga långa vandringar, varigenom en försummad fiskevård inom en del av ett större vattensystem kan få menliga följder för fiskavkastningen inom helt andra delar av samma vattensystem. Ofta är det de rinnande vattnen, som genom de därstädes belägna lekplatserna svara för produktionen av nya fiskgenerationer, medan sjöarna genom sin större näringsrikedom möjliggöra tillväxten.

Även om någon fara för fiskbeståndets minskning ej förefinnes inom åtskilliga vatten i vårt land, torde det dock vara oemotsägligt, att inom vissa delar av landet och särskilt i Norrland fiskbeståndet genom ett alltför ohejdat och okontrollerat fiske, ofta av tjuvfiskare, mångenstädes blivit försämrat. I nämnda landsdel är det sålunda icke ovanligt, att under sommaren personer i motorfordon färdas till mera avlägset belägna, av dem icke disponerade vatten och där under någon tid med diverse fiskredskap skaffa sig ett avsevärt förråd av fisk för vintern ävensom fisk för försäljning. Enligt vad som uppgivits, förekommer det jämväl att fiskhandlare utrusta personer med redskap och uppdraga åt dem att för handlarnas räkning bedriva fiske i avlägsna fjällsjöar. Mångenstädes är även vanligt att man överstänger rinnande vatten för att därigenom fånga vandringsfisk. Slutna vatten kunna på dylikt sätt, särskilt i fråga om laxfiskar såsom laxöring, röding, harr och sik, ganska lätt om icke direkt utfiskas, så dock länsas på större, mera värdefull fisk. Det sagda gäller såväl kronans som enskildas vatten.

Lika önskvärt som det givetvis är att kronans och naturligen även enskildas vatten utnyttjas så att vattens fiskproduktion kommer folkhushållningen till godo, lika viktigt är det att fisket icke bedrivs under sådana former, att beståndet minskar. Målet för en rationell fiskevård blir därför att söka åstadkomma högsta möjliga varaktiga fiskavkastning hos vattnen.

1. Direkta fiskevårdsåtgärder.

Såsom direkta fiskevårdsåtgärder böra betraktas alla åtgärder för fiskodling av olika slag, således icke blott själva utplanteringen utan även undersöknings- och försöksarbeten, som äro nödvändiga därför.

Erfarenheten har visat, att avkastningen av ett vatten i hög grad kan ökas genom utplanteringar av nya fiskarter ävensom odling av sådana fiskarter, som äro utsatta för en kraftig beskattning. Genom rationella utfiskningar och ändringar av fiskbeståndets sammansättning kunna även i vissa fall förbättringar åstadkommas i ett vattens avkastningsförmåga.

Genom den intensivare upplåtelseverksamhet i avseende å kronovattnen, som torde komma att bli en följd av de ovan föreslagna åtgärderna, torde direkta fiskevårdsåtgärder bli erforderliga i nämnda vatten, sär-

skilt i dylika, som komma att upplåtas för kortfiske. I många av nämnda vatten kommer nämligen antalet fiskande säkerligen att bli mycket stort och beskattningen av fiskbeståndet kraftigt. Förutom skydd under lektiden torde därför även en omfattande utplanteringsverksamhet bli nödvändig i vattnen. I ifrågavarande sammanhang må nämnas, att i andra länder på många håll fisket i för allmänheten upplåtna vatten så gott som uteslutande uppehålls genom årliga utplanteringar.

Det är emellertid icke endast i de för kortfiske upplåtta vattnen som kraftiga utplanteringar behövas. Även i vatten, avsedda för upplåtelser av andra slag komma utplanteringar att bli nödvändiga, om vattnen skola giva god avkastning och bereda kronan goda intäkter. För att nämnda odlingsverksamhet skall bli effektiv, böra emellertid kronans vatten närmare undersökas och fiskevårdsplaner för desamma utarbetas.

Sedan ett årtionde tillbaka pågår också genom lantbruksstyrelsens försorg en inventering av sjöarna inom riket i syfte att erhålla ett kortregister över alla icke alltför obetydliga sjöar jämte nödiga uppgifter angående de fiskeribiologiska förhållandena i desamma. Registret är avsett att läggas till grund vid utarbetande av fiskevårdsplaner för sjöarna. Fältarbetet utföres av länsfiskeritjänstemännen, som, sedan sjöarna undersökts, ifylla av lantbruksstyrelsen fastställda blanketter, vilka sedermera insändas till lantbruksstyrelsen. Sjöinventeringen är avsedd att omfatta såväl enskildas som kronans vatten. Särskilt i vad den avser de sistnämnda är det önskvärt att den fortskrider så snabbt som möjligt.

Beträffande frågan om anskaffande av utplanteringsmaterial för kronans vatten torde dylikt antingen kunna anskaffas från egna anstalter — eller såsom hittills vanligen skett — köpas till självkostnadspris från av hushållningssällskapen eller privata personer drivna fiskodlingsanstalter. Så tillgår i allmänhet vid utplanteringar i enskildas vatten. Efterfrågan på utplanteringsmaterial för kronans vatten kommer emellertid säkerligen att bli ganska stor, särskilt i vad rör Norrland. I nämnda landsdel hava på senare år i Västerbottens län genom lappväsendets försorg anlagts tre mindre fiskodlingsanstalter, nämligen en vid Dikanäs, en vid Tärna och en vid Ammarnäs. På enskilt initiativ hava vidare inom fjällområdena tillkommit i Kopparbergs län en anstalt vid Grövelsjön, i Jämtlands län en anstalt vid Bågede samt i Norrbottens län tre anstalter, en vid Arjeplog, en vid Gällivare och en vid Kiruna. I den mån fiskevårdsverksamheten tager ökad omfattning, torde sannolikt behov av ytterligare anstalter komma att uppstå. Det torde emellertid knappast vara lämpligt, att i ifrågavarande sammanhang lämna förslag till inrättande av dylika. Nämnda fråga torde nämligen, i den mån inventeringen av kronovattnen fullbordas, bättre kunna bedömas, och torde det då bli vederbörande förvaltande myndighets sak att i samråd med hushållningssällskapen i länen taga initiativ härtill.

I samband med denna fråga torde även böra framhållas de möjligheter

till anläggning av dammar för yngeluppfödning, som otvivelaktigt torde finnas mångenstädes på kronans områden. Därest vissa sjöar eller vattendrag synas särskilt lämpade för ett dylikt ändamål, torde det ur fiskevårds-synpunkt vara lämpligt att de ej upplåtas för fiske utan undantagas för att av vederbörande förvaltande organ, hushållningssällskap eller annan lämplig organisation (t. ex. flottningsförening) tagas i anspråk för sådant ändamål.

Fiskevårdsåtgärderna på kronans vatten torde, som ovan nämnts, i första hand böra avse kortfiskevattnen, men jämväl för ortsbör avsedda vatten. De för lapparna avsedda vattnen torde däremot i många fall, på grund av att de icke komma att utnyttjas mera intensivt, icke komma att kräva så omfattande åtgärder i ifrågavarande syfte. I de för sportfiske upplåtna vattnen slutligen torde, såsom förut nämnts, vederbörande arrendatorer böra svara för nödiga fiskevårdsåtgärder. Icke heller de sistnämnda vattnen torde emellertid komma att fordra mera ingripande dylika åtgärder.

Av stor vikt är att fiskevårdsverksamheten på kronans vatten icke kommer att bedrivas planlöst utan efter på förhand uppdragna riktlinjer. Ovan har redogjorts för det samarbete, som bör vara rådande mellan de myndigheter, vilka förvalta kronovattnen, och vederbörande hushållningssällskap samt framhållits, att detta samarbete särskilt bör avse fiskevårdsarbetet. I dylikt syfte torde länsfiskeritjänstemännen och i förekommande fall jämväl fiskeriintendenterna böra ställa sin sakkunskap till förfogande, såväl för förundersökningar av fiskevattnen som för upprättande av fiskevårdsplaner och utförande av fiskevårdsåtgärder i desamma.

Inom utredningen har dock övervägts, huruvida icke i fråga om fiskevårdsarbetet det vore lämpligt att skilja mellan å ena sidan kortfiskevattnen och å andra sidan övriga kronovatten. De förra komma ju ur upplåtelse- och utnyttjandesynpunkt att intaga en särställning och i viss mån lösryckas från sina egentliga förvaltningsområden inom domänstyrelsen och länsstyrelserna i de nordligaste länen. Ur nämnda synpunkt kunna sagda myndigheter måhända icke hava så stort intresse av dessa vatten som av övriga under deras förvaltning stående vatten. Det kunde därför synas, som om fiskevården i kortfiskevattnen borde omhänderhavas enbart av hushållningssällskapen. En dylik anordning torde emellertid ur flera synpunkter ej vara lämplig. Först och främst bleve säkerligen därigenom verkställandet av de erforderliga åtgärderna betydligt dyrbarare än om domänstyrelsens och länsstyrelsernas lokala personal därtill medverkade. Det sagda gäller exempelvis transporter av fiskyngel, anordnande av smärre kläckningsanstalter, uppförande av fördämningar och anordnande av höljor, anskaffande av rom etc. Flertalet som kortfiskevattnen föreslagna vatten äro dessutom så belägna, att fiskevårdsåtgärder i desamma måste företagas samtidigt med dylika åtgärder i andra, icke för kortfiske upplåtna vatten. Många kortfiskevattnen sammanfalla även med till ortsbör upplåtna husbehovsvatten.

Det synes därför vara naturligt, att de förvaltande myndigheterna och hushållningssällskapen gemensamt svara för fiskevården i alla inom vederbörande myndigheters förvaltningsområden varande vatten.

Inom sådana län, där kronovattnen äro i minoritet, torde de föreslagna åtgärderna icke komma att medföra annat än en synnerligen obetydlig ökning av arbetsbördan för hushållningssällskapens fiskeritjänstemän. Inom sådana län åter, där kronan förfogar över ett större antal vatten, komma däremot — därest fiskevårdsverksamheten i desamma skall bedrivas i önskvärd omfattning — åtgärderna att väsentligt öka nämnda tjänstemäns arbetsböda. Inom de tre nordligaste länen finnas nu hos hushållningssällskapen anställda, i Jämtlands län en samt i vardera av Västerbottens och Norrbottens län två fiskeritjänstemän (fiskeriinstruktörer). I de båda sistnämnda länen äro arbetsuppgifterna mellan tjänstemännen uppdelade på så sätt, att den ene har kustfisket och den andre insjöfisket på sin lott. Kustfiskeriinstruktören i Västerbottens län ansvarar dock även för fiskevårdsåtgärderna i de närmast kusten belägna sötvattnen. På grund av det stora antalet vatten i ifrågavarande län samt de stora avstånden mellan desamma hava länsfiskeritjänstemännen därstädes redan nu en synnerligen stor arbetsböda. Därest den planerade fiskevårdsverksamheten beträffande kronovattnen skall kunna bedrivas på önskvärd sätt, torde nya fiskeritjänstbefattningar därför behöva inrättas därstädes. Inom vart och ett av Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län synes sålunda böra anställas ytterligare en länsfiskeritjänsteman.

Som förut nämnts, fordras för att hushållningssällskapen skola erhålla bidrag från anslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna åt sina fiskeritjänstemän enligt kungl. kungörelsen den 7 april 1933 (nr 125) angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande, att nämnda tjänstemän erhålla viss minimilön. Tjänstemännen skola vidare enligt samma kungörelse uppfylla vissa av lantbruksstyrelsen förskrivna kompetensfordringar. För de nyinrättade befattningarna böra givetvis gälla samma kompetensfordringar, som nu äro föreskrivna. Även avlöningsförmånerna böra vara desamma.

De föreslagna tjänsterna nödvändiggöra vissa förändringar i länsfiskeritjänstemännens i de nordligaste länen nuvarande tjänstgöringsdistrikt. I Jämtlands län torde gränsen mellan distrikten förslagsvis böra dragas så att i stort sett vatten tillhörande Ljusunns och Ljungans vattensystem tillföras ett sydligt och övriga vatten ett nordligt distrikt. I Västerbottens län utgör nu stambanan gräns mellan lappmarksdistriktet och kustdistriktet. Någon anledning till förändring härutinnan föreligger icke. Den nyinrättade tjänsten i Västerbottens län skall nämligen avse lappmarksvattnen. Gränsen mellan lappmarksdistrikten och kustdistriktet kan sålunda fortfarande gå utmed stambanan. De nya distrikten, förslagsvis benämnda södra och norra lappmarksdistrikten, böra lämpligen omfatta, det förra Villhelmina, Dorotea, Åsele

och Fredrika socknar samt de väster om stambanan belägna delarna av Vännäs och Degerfors socknar, det senare Stensele, Lycksele, Tärna, Malå, Norsjö och Sorsele socknar samt väster om stambanan belägna delar av Jörns och Burträsk socknar. Jämväl i Norrbottens län bör den nyinrättade länsfiskeritjänstemannabefattningen avse sötvattnen. Gränsen mellan de båda sötvattensdistrikten bör i detta län sammafalla med Gällivare och Råneå socknars gränser mot Jokkmokks, Edefors, Överluleå och Nederluleå socknar. Desålunda föreslagna gränserna överensstämman med hushållningssällskapens i ifrågavarande län önskemål och i viss mån även med vissa andra av nämnda hushållningssällskap under senare år företagna regleringar av vissa tjänstemäns tjänstgöringsområden.

Länsfiskeritjänstemännen skola efter den nya ordningen vara skyldiga att utan särskild begäran från de myndigheter, som förvalta kronovattnen, arbeta med fisket och fiskevården jämväl i dessa. I större frågor av mera principiell innebörd torde, som förut nämnts, samarbete böra ske jämväl med fiskerintendenterna i sötvattensdistrikten. Vid behandling av dylika frågor i domänstyrelsen bör såsom hittills samrådås med föredraganden i lantbruksstyrelsen för ärenden rörande sötvattensfisket.

För att inom domänstyrelsen fiskefrågorna skola bli behandlade med viss sakkunskap torde slutligen hos nämnda styrelse böra anställas en i dylika frågor sakkunnig person (*fiskevårdskonsulent*). Den erfarenhet rörande kronans vatten, som därigenom kommer att bli samlad hos en person, blir säkerligen till stor nytta. Sedan några år tillbaka finnes inom domänstyrelsen anställd en jaktvårdskonsulent med skyldighet att i förekommande fall tillhandagå styrelsen vid behandling av jaktfrågor. Denne befattningshavare åtnjuter ett mindre arvode samt rese- och traktamentsersättning, då han är i tjänstgöring. Fiskevårdskonsulentens anställningsförmåner synas böra regleras på liknande sätt.

2. Indirekta fiskevårdsåtgärder.

För fiskbeståndets skyddande och upphjälpande spela jämväl indirekta fiskevårdsåtgärder en stor roll. Såsom sådana böra i första hand räknas utfärdande av föreskrifter, avsedda att skydda och upphjälpa fisket. Dylika föreskrifter finnas framför allt i Kungl. Maj:ts förnyade nådiga fiskeristadga (fiskeristadgan) den 17 oktober 1900 (nr 78), men även i åtskilliga av länsstyrelserna i riket utfärdade s. k. lokala fiskestadgar. Jämlikt 9 § fiskeristadgan äga nämligen länsstyrelserna, där så erfordras, för viss ort meddela särskilda bestämmelser om fiskets vård och lämpliga bedrivande. Framställning angående utfärdande av dylika bestämmelser kan hos länsstyrelserna göras av delägare i visst fiskevatten, fiskerättsinnehavare och inom orten bosatt yrkesfiskare, landsting, stadsfullmäktige i sådan stad, som ej del-

tager i landsting, hushållningssällskap, byråchefen och byrådirektören å fiskeribyrån i lantbruksstyrelsen ävensom vederbörande fiskeriintendent.

Dylika lokala fiskestadgar hava utfärdats i stor omfattning. De innehålla bestämmelser rörande maskstorlek och dimensioner hos vissa redskap, förbud mot att under vissa tider använda visst slags redskap eller fånga visst slag fisk ävenom mot att fånga fisk, som icke håller visst minimimått etc. Stadgarna röra i allmänhet sådana vatten, i vilka finnas många fiskande, och gälla för såväl kronans som enskildas vatten.

Dylika fiskestadgar böra, för att anses lämpliga, icke innehålla mera komplicerade bestämmelser än att de lätt kunna efterlevas. Av stor vikt är vidare att de bringas till allmänhetens kännedom även på annat sätt än genom att intagas i länskungörelserna. I vissa län hava även genom vederbörande hushållningssällskaps förmedling de för länet gällande stadgarna sammanförts i tryckta häften, i vilka intagits jämväl andra för fiske och fiskevård gällande författningar. Dylika häften hava utgivits i Stockholms (för kustfisket), Östergötlands, (ävenledes för kustfisket), Älvsborgs, Skaraborgs, Värmlands, Örebro, Kopparbergs, Gävleborgs och Västerbottens län. Önskvärt är givetvis, att detta system kommer till mera allmän tillämpning. Lämpligt synes även vara att gällande fiskestadgar finnas tillgängliga å turiststationer och orter, i vilkas närhet möjligheter till fiske finnas.

Inom flera län finnas icke några för hela länet gällande stadgar. Så är förhållandet t. ex. i Norrbottens län, där stadgar finnas endast för vissa områden (socknar eller vissa vatten) men saknas för andra områden av länet. Även inom Västerbottens län finnas ett stort antal lokala stadgar men därjämte även en äldre för hela länet gällande stadga.

Av stor betydelse äro de bestämmelser i fiskestadgarna, vilka avse att inskränka fisket under vissa fiskarters lektider särskilt i vad rör sådana vatten, som äro utsatta för ett mera intensivt fiske. Ehuru för fiskbeståndets fortvaro förbud mot fiske under lektid icke är av behovet påkallat på samma sätt som för däggdjurs- och fågelbeståndets bibehållande förbud mot jakt under parningstid och den tid, varunder ungarna äro små eller honorna ligga på ägg, kan icke förnekas, att på sådana platser, där fisk från större områden samlas till lek, ett massfiske under lektiden lätt kan medföra en så kraftig beskattning av fiskbeståndet, att detsamma nedgår. Det sagda är givetvis särskilt fallet, där även under andra årstider ett intensivt fiske bedrives.

Å andra sidan är det i många vatten omöjligt att beskatta fiskbeståndet på annat sätt än genom fiske under lektid. Är fisken avsedd att komma till användning i fiskarens eget hushåll, spelar icke heller lekfiskens sämre och magrare kött samma roll som vid yrkesfiske, där fångsterna äro avsedda att försäljas. Av det anförda framgår, att det är förenat med stora svårigheter att utan att kränka några berättigade intressen genomföra enhetliga bestämmelser avseende förbud mot fiske under lektid för större områden.

Inom de nordligaste länen finnas redan nu åtskilliga bestämmelser till skydd för höstlekande fiskarter. Klart är, att ju flera fiskare som finnas vid ett vatten, desto större blir behovet av dylikt skydd för fisken. Med hänsyn till det intensivare fiske i kronans vatten, huvudsakligen i Norrland, som torde bliva en följd av de av fiskevattensutredningen föreslagna åtgärderna, kan ifrågasättas, huruvida icke mera generella förbud mot fiske under lektid åtminstone av viss eller vissa fiskarter borde utfärdas för nämnda landsdel och särskilt för de områden, där kronans vatten äro talrikast. Områdena å renbetesfjällen torde härvid knappast vara av samma betydelse.

I främsta rummet synes laxöringen vara i behov av dylikt skydd. Dels förekommer denna fiskart allmänt i hela Norrland, där den spelar en stor roll för såväl husbehovs- som sportfisket, dels äro massfångster av laxöring i de älvar, där den leker, ofta mycket lätta att göra, dels hotas nämnda fiskart mer än andra av åtgärder från industriens och flottningens sida. Då därjämte nu gällande bestämmelser endast i vissa fall avse laxöring, synes motiverat, att särskilda åtgärder vidtagas för att skydda nämnda fiskart.

Mångenstädes synas även röding, sik och harr vara i behov av skydd i form av förbud mot fiske under lektid. På grund av att de sistnämnda fiskarterna leka på vidsträcktare områden än laxöringen, är skyddsbehovet beträffande desamma dock icke så framträdande som beträffande sistnämnda fiskart. Röding och i än högre grad sik utgöra därjämte det främsta fiskeobjektet för lapparna och även många ortsbor. Sistnämnda fiskarekategorier hava ofta icke tillfälle att bedriva fiske på annan tid än under hösten, varjämte transport och insaltning av fisken under nämnda tid äro lättare att utföra än under sommaren. Förbud mot fiske av röding och sik under nämnda fiskarters lektider synes sålunda icke kunna genomföras, utan att lapparnas och jämväl vissa ortsbors berättigade intressen därigenom kränkas. Erforderliga skyddsbestämmelser för dessa fiskarter torde därför böra i vanlig ordning utfärdas av vederbörande länsstyrelse. Detta gäller även harren, därest denna inom vissa områden anses vara i behov av skydd.

De generella bestämmelser angående förbud mot lekfiske, som synas böra utfärdas, torde sålunda tills vidare böra begränsas till att avse laxöring. I praktiken lättast att genomföra torde härvidlag vara ett förbud mot *allt* fiske under viss tid av hösten i rinnande vattendrag jämte därtill hörande mynningsområden. Därest en god övervakning kommer till stånd, lär ett dylikt förbud vara mera ägnat att skydda laxöringen under dess lektid än ett förbud mot fångst av just denna fiskart under viss tid. Då det senare förbudet ej hindrar annat fiske, kommer nämligen säkerligen även en hel del laxöring att trots förbudet fångas, och, även om den ej får säljas, tillvaratagas. Ej heller förhindras genom ett förbud av förstnämnda slag fiske efter sådan öring, som under året ej leker, utan uppehåller sig i sjöar, ett förhållande som torde vara av ganska stor betydelse. Något mera betydande

fiske i rinnande vatten under den tid varom här är fråga, annat än efter just laxöring synes ej heller i regel förekomma, utom i de största vattendragen, varför ett ifrågasatt totalförbud mot fiske i rinnande vatten med nu nämnt undantag i stort sett ej torde innebära något avsevärdare avbräck i annat berättigat fiske.

Givetvis finnas dock, såsom ovan framhållits, sådana fall, där under hösten fiske i rinnande vatten kan vara motiverat och försvarbart. Möjlighet bör därför finnas att i dylika fall idka fiske, antingen detta sker på så sätt att förbudet inskränkes till vissa närmare angivna rinnande vattendrag eller delar av sådana, att vissa; närmare angivna rinnande vattendrag eller delar av sådana undantagas från förbudet, eller slutligen att möjlighet finnes att erhålla dispens från ett för de rinnande vattendragen generellt gällande förbud. Vilken av dessa vägar som än väljes, kräves emellertid för bestämmelsernas utformning liksom för handhavandet av ett eventuellt dispensförfarande en ingående kännedom om de lokala förhållandena, varför här berörda stadganden böra utfärdas av länsstyrelserna i de två nordligaste länen i den ordning, som stadgas i 9 § fiskeristadgan. Utredningens ordförande har därför, samtidigt med avlämnandet av detta betänkande, i egenskap av byrådirektör å fiskeribyrån i lantbruksstyrelsen gjort framställningar hos nämnda länsstyrelser i syfte att i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarksområden, där så till skydd för laxöringens lek erfordras och utan hinder för annat fiske av betydelse kan ske, allt fiske under tiden från och med den 1 september till och med den 15 oktober måtte förbjudas i rinnande vatten samt mindre sel och lugnsträckor ävensom delar av sjö eller lusp, som ligga på ett avstånd av 200 meter från det ställe, där tydlig ström kan förmärkas.

Jämväl i övrigt torde förbud mot visst slags fiske i visst vatten böra utfärdas av länsstyrelserna. I sådana fall där t. ex. fisket i ett rinnande vatten skyddas och vårdas, är det givetvis olämpligt och skadligt om fiske i en i förbindelse med nämnda vatten stående sjö kan bedrivas i hur stor omfattning som helst. Det sagda gäller särskilt sel och småsjöar, som utgöra utvidgningar av rinnande vattendrag med ett värdefullt laxöringbestånd. Det torde sålunda bliva nödvändigt, att länsstyrelserna beträffande många dylika vatten utfärda lokala förbud mot exempelvis not- och nätfiske under viss årstid.

Bestämmelser i syfte att begränsa fisket böra, som förut berörts, jämväl — i de fall sådant befinnes lämpligt — införas i de handlingar, varigenom kronans fiskevatten upplåtas. Vid kortfiske och sportfiske böra sålunda endast vissa fiskemetoder tillåtas, understundom endast fångst av viss mängd fisk per dag eller fiskesäsong medgivnas, förbud mot att försälja fångad fisk stadgas, etc.

Givet är att även med aldrig så goda fiskevårdsåtgärder och fiskestadgar sådana fall måste inträffa, då ett vatten på grund av ett för intensivt fiske blir så utfiskat, att det för någon tid icke bör upplåtas för fiske. Här om torde vederbörande förvaltande organ böra besluta.

Såsom ovan i förbigående nämnts, är även önskvärt, att vissa såsom lekplatser och uppväxtområden för yngel särskilt viktiga områden helt skyddas och icke bliva föremål för upplåtelse. Det sagda gäller särskilt kortare strömmar, som stå i förbindelse med större ur fiskesynpunkt viktiga vatten, i vilka fisken samlas för lek från stora områden. I dylika strömmar kan även ett måttligt bedrivet fiske inverka menligt på fisket inom ett större vattenområde, och följaktligen ett totalt förbud mot fiske vara önskvärt. Dylika åtgärder böra emellertid lämpligen vidtagas av de förvaltande myndigheterna.

Som indirekta fiskevårdsåtgärder kunna jämväl anses alla åtgärder, som avse att göra *propaganda* för ett bättre utnyttjande av rikets fiskevatten. I nämnda syfte spelar även *upplysningsverksamhet* en stor roll. I flera länder har om icke direkt genom statens så dock genom mera officiella turist- och sportfiskeorganisationers initiativ utgivits broschyrer i fiskefrågor. I nämnda publikationer finnas intagna förteckningar över vatten, som för fiske äro tillgängliga för allmänheten, upplysningar angående vilka fiskarter, som förekomma i nämnda vatten, tilläventyrs för vattnen gällande förbud mot visst slags fiske, vilka möjligheter, som finnas att vid vattnen erhålla kost och logis etc. Dylika broschyrer, vari ofta beskrivas såväl av staten disponerade som enskildas fiskevatten, äro givetvis av stort värde, då det gäller att uppmuntra fiskeintresset såväl bland landets egna medborgare som hos utlänningar.

Säkerligen skulle utgivandet av dylika broschyrer göra nytta i nämnda hänseende även i vårt land. Såvitt för utredningen är bekant, har hittills emellertid endast en dylik broschyr utgivits här. I densamma, som under år 1938 utgavs av Nordisk resebureau, avhandlas såväl jakt som fiske. Svenska sportfiskareförbundet plägar emellertid ibland i den av nämnda förbund utgivna tidskriften »Sportfiskaren» låta införa uppgifter angående vilka vatten, som få arrenderas för sportfiske. Något initiativ från Kungl. Maj:ts och kronans sida i syfte att göra kronans vatten mera kända för allmänheten och hos densamma propagera för en bättre fiskevård har däremot icke tagits, såvida icke som ett dylikt skall betraktas de småskrifter och flygblad, som av lantbruksstyrelsen utgivits i allmänt fiskevårdssyfte.

De ovan berörda förteckningarna över kronovattnen torde, i den mån de hinna bliva kompletterade med närmare uppgifter angående vattnens godhet ur fiskesynpunkt, dels hämtade från den pågående sjöinventeringen, dels sammanbragta av de förvaltande myndigheternas och hushållningssällskapens tjänstemän, bliva ett utmärkt propagandamaterial om de, som föreslagits, tillställas landets större turist- och sportfiskeorganisationer. Därest det skulle visa sig, att nämnda förteckningar icke äro tillräckliga för att stimulera till ett ökat utnyttjande av kronans sportfiskevatten, torde sådana organisationer, som arbeta i syfte att göra propaganda för friluftsliv, böra animeras att utgiva särskilda broschyrer angående kronovattnen. Lämpli-

gen torde detta kunna ordnas genom att nämnda organisationer erhålla statsbidrag till utgivandet eller också vid beviljande av statsbidrag i annat sammanhang till organisationerna som villkor för erhållande av bidraget föreskrives, att dylika broschyrer skola utgivas.

I upplysnings- och propagandasyfte torde vidare den kursverksamhet, som nu bedrivs i syfte att bibringa domänverkets tjänstemän kunskap i fiskefrågor, böra utvidgas. Dylika kurser äro en oundgänglig förutsättning för att ett fruktbart samarbete skall kunna komma till stånd mellan revirpersonalen och hushållningssällskapens tjänstemän. Kurserna böra därför hållas oftare än nu är fallet, jämväl i form av repetitionskurser. Vidare bör revirpersonalen i större utsträckning än hittills deltaga i desamma. Önskvärt synes även vara, att såväl domänverkets som lappväsendets personal beredes tillfälle att i största möjliga utsträckning deltaga i de fiskevårdskurser, som årligen i olika delar av landet anordnas såväl av lantbruksstyrelsen som av hushållningssällskapen och Södra Sveriges fiskeriförening.

Till indirekta fiskevårdsåtgärder torde jämväl böra räknas *anskaffande av statistiska uppgifter* angående fisket i rikets vatten, avsedda att läggas till grund för utarbetande av fiskevårdsplaner för desamma. Dylika uppgifter äro framförallt nödvändiga för att verkningarna av vidtagna fiskevårdsåtgärder och fiskets inverkan på fiskbeståndet skola kunna bedömas. Ovan har därför föreslagits, att vid alla upplåtelser i kronans vatten utom kortfiskeupplåtelser de som erhålla upplåtelse skola åläggas ingiva uppgifter angående mängden fångad fisk. Att erhålla tillförlitliga och användbara uppgifter från innehavare av fiskekort torde däremot stöta på mycket stora svårigheter. En person, som löst ett fiskekort, kommer nämligen sannolikt att bedriva fiske i flera kortfiskevatten, ofta kanske belägna långt ifrån varandra. Det synes knappast kunna åläggas honom att föra räkning över, hur stora mängder fisk han fångat i vart särskilt vatten, och klumpsiffror från ett flertal icke närmare angivna vatten hava knappast något värde. För bedömning av fisktillgången i kortfiskevattnen synas därför fiskeförsök, vidtagna av vederbörande förvaltande myndighet, vara den bästa utvägen.

I indirekt fiskevårdande syfte torde slutligen åtgärder böra vidtagas för att råda bot mot ett missförhållande, som under senare år kunnat iakttagas på många håll i Norrland, särskilt inom Vilhelmina socken i Västerbottens län men även i Jämtlands län. I nämnda trakter förekommer nämligen att personer, bosatta i något av de därstädes belägna samhällena, antingen ensamma eller flera tillsammans, *förvärva obetydliga delar av hemman*, belägna i fjälltrakterna och med del i vidsträckta oskiftade fiskevatten, i uteslutande syfte att därigenom åtkomma rätt till fiske i nämnda vatten. Den sålunda åtkomna fiskerätten utnyttjas sedermera på ett sådant sätt, att andra delägares rätt i vattnen därigenom lider intrång. De ortsbor, som äga del i dylika vatten äro nästan undantagslöst mera beroende av fisket än nämnda personer från andra orter. Enär för-

faringsättet vidare ofta tillämpas beträffande sådana vatten, där lapparna hava fiskerätt, lida även dessa intrång. Då slutligen kronan flerstädes äger del i dylika vatten, innebär förfaringssättet jämväl intrång i kronans intressen. Åtgärder synas sålunda snarast böra vidtagas för att råda bot mot de påtalade missförhållandena.

D. Övervakning av kronans fiskevatten.

Övervakning av ett fiskevatten kan sägas bestå av dels sådan verksamhet, som går ut på *bevakning* i syfte att förhindra fiske i vattnet av personer, som icke äga rätt till fiske därstädes, dels ock verksamhet i syfte att utöva *tillsyn* å efterlevnaden av bestämmelser, som i fiskeristadgan, andra författningar eller lokala fiskestadgar givits till förekommande av förödande fiske eller skydd i allmänhet för fiskhushållningen. Vid behandlingen av dessa spörsmål beträffande kronans vatten blir det liksom vid behandlingen av fiskevården i samma vatten nödvändigt att något komma in jämväl på frågan om övervakningen av enskildas vatten. Vissa av de personer, som hava tillsyn över kronans fisken, utöva nämligen dylik verksamhet jämväl i avseende å enskildas vatten.

1. Utökning av den nuvarande övervakningen av kronans vatten.

Ett intensivare utnyttjande av kronans fiskevatten efter de av utredningen uppdragna riktlinjerna kommer givetvis att kräva skärpt bevakning av nämnda vatten mot tjuvfiskare ävensom noggrannare tillsyn än hittills över att utfärdade bestämmelser rörande fiskets bedrivande i desamma efterföljas.

Vad först beträffar bevakningen utövas densamma i fråga om enskildas vatten huvudsakligen av fiskevattensägarna själva. På flera håll inom landet hava dock enskilda fiskevattensägare eller sammanslutningar av dylika anställt personer med uppgift att bevaka utav fiskevattensägarna disponerade vatten. Så har t. ex. i Arjeplogs socken, Norrbottens län, på initiativ av allmäningsstämman därstädes tillsatts 12 fiskebevakare med uppgift att bevaka inom socknen belägna vatten, såväl kronans som enskildas, mot tjuvfiskare. Envar av nämnda bevakare har ett arvode av 100 kronor för år, vilka arvoden bestridas till hälften av till stämmans förfogande stående medel samt till återstoden av domänverkets och lappväsendets medel. Bevakarna hava till uppgift att anmäla olaga fiske till allmänne åklagaren i orten eller allmäningsstämman, som sedermera anhängiggöra eller låta anhängiggöra åtal.

I fråga om kronans vatten utföres bevakningen beträffande sådana vatten, som stå under domänstyrelsens förvaltning, av domänverkets tjänstemän. Enligt instruktionen för domänverket den 1 mars 1935 (nr 48) ålig-

ger det härutinnan jägmästare att förestå revir och närmast ansvara för den omedelbara förvaltningen därav samt kronojägare och kronoskogvaktare att inom bevakningsstrakt handhava den närmaste uppsikten över till densamma hörande egendom. Nämnade åligganden måste anses innefatta skyldighet för vederbörande att utföra eller låta utföra bevakning av de kronans fiskevatten, som äro belägna inom reviret, respektive bevakningsstrakten. I domänstyrelsens förut berörda reglementen kapitel A 12 § 1. har även styrelsen ålagt sina tjänstemän att till åtal anmäla förbrytelse, avseende bland annat olovligt utövande av fiske å domänfonden tillhöriga fastigheter. Enligt samma reglementen kapitel J 7 § kan slutligen beträffande sjöar, där särskilda, mera betydande kostnader nedlagts för en rationell fiskevård, bevakning anordnas på lämpligt sätt, exempelvis genom i fiskevattnets omedelbara närhet bosatt arrendator eller annan lämplig person.

Bevakningen av de kronans fiskevatten, som stå under förvaltning av länsstyrelserna i de nordligaste länen, omhänderhaves av lappväsendets tjänstemän, d. v. s. lappfogdar och lapptillsyningsmän. Antalet dylika tjänstemän är i Jämtlands län 1 lappfogde och 2 lapptillsyningsmän, i Västerbottens län 1 lappfogde och 4 lapptillsyningsmän samt i Norrbottens län 3 lappfogdar och 7 lapptillsyningsmän. Jämlikt 7 § sista stycket instruktionen för lappfogdarna den 31 augusti 1938 (nr 592) är lappfogde pliktig att iakttaga bestämmelserna i kungörelsen den 19 juni 1917 angående lappfogdars och lapptillsyningsmäns åligganden i händelse av inkräkting å kronomark. Jämlikt sistnämnda kungörelse hava såväl lappfogdar som lapptillsyningsmän att såvitt möjligt övervaka, bland annat, att inkräkting från lappars eller andras sida icke äger rum å kronomark ovan odlingsgränsen inom Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker eller å renbetesfjällen i Jämtlands län. Kommer sådan inkräkting till lappfogdes eller lapptillsyningsmans kännedom, har han att ofördröjligen därom underrätta landsfiskalen i orten samt tillhandagå denne med alla upplysningar, som stå till buds. Erinringar om lapptillsyningsmännens nu nämnda skyldigheter hava intagits i de av länsstyrelserna för nämnda tjänstemän utfärdade förordnandena.

I uteslutande syfte att bevaka, att icke olaga jakt och fiske utövas i lappmarkerna, hava dessutom tillsatts i Jämtlands län 15 samt i vardera av Västerbottens och Norrbottens län 10 jakt- och fisketillsyningsmän. Förordnanden för dessa utfärdas av vederbörande länsstyrelse för varje år och tillsyningsmännen avlönas av medel från lappfonderna.

Beträffande bevakningen av nationalparkerna och följaktligen de vatten, som ligga å desamma, föreskrives i 3 § reglementet den 22 december 1911 (nr 156) rörande nationalparkernas förvaltning, att vederbörande personal vid domänverket skall, där så kan ske utan särskilda kostnader och utan åsidosättande av andra tjänsteåligganden, efter domänstyrelsens uppdrag utöva tillsyn och bevakning av desamma. I samma författningsrum före-

skrives vidare, att vetenskapsakademien äger för den tillsyn och bevakning, som härutöver erfordras, anställa nödig personal i den mån de för vederbörande nationalparks behov tillgängliga medlen därtill lämna tillgång. Med stöd av sistnämnda stadganden har vetenskapsakademien under senare år anvisat medel till avlönande av en tillsyningsman vid var och en av nationalparkerna i Norrbottens län med undantag för Sarjeks nationalpark, där ingen särskild bevakning finnes, och Stora Sjöfallets nationalpark, där endast tillfälliga inspektioner anordnats. Såsom tillsyningsmän hava tjänstgjort personer, bosatta i närheten av vederbörande områden. Kostnaderna för nämnda övervakning hava uppgått till 200 kronor för år för envar av Abisko, Peljekajse och Vaddetjäkko nationalparker samt 400 kronor för Stora Sjöfallets nationalpark.

Vid sidan av den nu nämnda bevakningen av kronans vatten utövas dylik jämväl av landsfogdar och landsfiskaler samt dem underlydande polispersonal. Nämnda tjänstemän åligger det nämligen att ansvara för upprätthållandet av allmän ordning inom vederbörande distrikt. I landsfiskalsinstruktionen den 14 december 1917 (nr 903) nämnes särskilt (§ 9), att landsfiskal är skyldig att övervaka efterlevnaden av vad i lag och författning närmare är stadgat angående jakt och fiske.

Tillsyn å efterlevnaden av fiskeristadgan, andra fiskeförfattningar samt lokala fiskestadgar utövas av i stort sett samma personer, som hava att svara för bevakningen av fiskevattnen. Härvid är att märka, att polispersonalen har att utöva dylik tillsyn jämväl å enskildas vatten. För tillsyn över fisket finnas dessutom inom de flesta län genom hushållningssällskapens, landstingens eller andra korporationers föranstaltande anställda flera eller färre tillsyningsmän. För nämnda tillsyningsmän hava förordnanden jämlikt 18 § fiskeristadgan utfärdats av vederbörande länsstyrelser. Tillsyningsmännen åtnjuta därigenom det skydd, som enligt lag tillkommer tjänstemän. För fiskeritillsyningsmän, som förordnats av länsstyrelse, finnes utfärdad särskild kungl. instruktion den 22 mars 1935 (nr 73). Enligt denna åligger det dylik tillsyningsman att inom det område, förordnandet avser, öva tillsyn å efterlevnaden av bestämmelserna i fiskeristadgan och jämlikt samma stadga utfärdade föreskrifter ävensom övriga av Kungl. Maj:t eller vederbörande myndighet meddelade bestämmelser till skydd för beståndet av fisk eller skaldjur eller angående fiskes bedrivande.

Orsakerna till att den nuvarande övervakningen av såväl kronans som enskildas fiskevatten, särskilt vad rör Norrland, icke fungerar tillfredsställande äro flera. Först och främst hava landsfiskaler och fjärdingsmän en mångfald andra tjänsteåligganden, som gör det svårt för dem att få tid över till övervakning av kronans vatten. I många fall torde de även anse, att enär för bevakningen av nämnda vatten särskild personal finnes anställd, det icke rimligen å ifrågavarande område kan krävas större aktivitet av polispersonalen. Den för nämnda ändamål anställda särskilda personalen är

emellertid fåtalig och det är därför synnerligen svårt för att icke säga omöjligt för densamma att utöva en effektiv bevakning av kronovattnen. De till vissa av sistnämnda övervakares disposition stående medlen för resor äro även i många fall mycket sparsamt tillmätta, och medgiva icke något större antal inspektionsresor. Övervakningen av kronans fiskevatten torde vara sämst inom de stora skogsområdena i Norrland mellan kusten och fjälltrakterna, där kronans områden ligga insprängda bland enskildas.

Inom alla ansvarskännande samhällslager kan också spåras en tämligen utbredd opinion för en förstärkning av övervakningen av fiskevattnen inom riket. Nämnda krav, som sammanhänger med det allestädes stigande fiske- och fiskevårdsintresset ävensom en vaknande känsla för att fiskevattnen äro en nationaltillgång, som det gäller att bevara, blir år efter år allt starkare.

Behovet av en förstärkt övervakning gör sig mångenstädes särskilt starkt gällande under hösten under laxfiskarnas lek. Ovan har föreslagits skärpning i de nu gällande förbuden mot fiske under nämnda tid. Behovet av en förstärkt övervakning därunder blir därigenom än större. En utökad övervakning under hösten torde i många fall komma jämväl jakten till godo, enär härunder den egentliga jakttiden infaller.

Därest de av utredningen föreslagna åtgärderna komma att genomföras, torde övervakningsbehovet starkast komma att göra sig gällande ifråga om sådana vatten, som äro avsedda att upplätas till kortfiske. Övervakningen av nämnda vatten torde icke enbart böra inrikta sig på utövande av kontroll över att de fiskande verkligen hålla sig till dylika vatten, att de innehåva vederbörliga fiskekort, att de iakttaga gällande föreskrifter angående fisket etc., utan jämväl gå ut på kontroll av antalet fiskande i varje särskilt vatten, storleken av de fångster, som erhållas, de fiskandes sätt att uppföra sig mot andra fiskande och i naturen med hänsyn till växtbeståndet, villebrådsstammen och eldfaran.

Förstärkt övervakning synes emellertid även böra anordnas beträffande de för lapparnas behov avsatta vattnen. Även om lapparna under senare år visat en betydligt större respekt än förut för gällande fiske- och jaktförfattningar, ligger det nämligen nära till hands att de av sina omfattande privilegier i fråga om jakt och fiske förledas tro, att de icke behöva åtlyda föreskrifter, som meddelats i syfte att skydda fisket.

Icke heller de för upplätelser till ortsbor eller för speciella sportfiskeupplätelser avsedda vattnen torde böra lämnas utan övervakning, trots att i fråga om de senare skyldighet att utföra bevakning i huvudsak bör åligga vederbörande arrendator. I nämnda sammanhang torde jämväl böra beröras det trängande behovet av en förstärkt övervakning jämväl i avseende å enskildas vatten, som förefinnes på åtskilliga håll inom landet. I många revir ligga kronoparkerna så spridda bland de enskilda områdena, att en för övervakning av såväl kronans som enskildas vatten härstädes anställd

personal skulle kunna uträtta mera för efterlevnaden av fiskeförfattningarna, än om särskild dylik anställes för kronans och särskild för enskildas vatten.

Redan 1915 års sakkunniga ansågo, att övervakningen av kronovattnen borde göras mera effektiv. För vinnande av nämnda syfte föreslogo de, att beträffande södra och mellersta delarna av landet de hos skogsvårdsstyrelserna anställda länsskogvaktarna skulle tjänstgöra som övervakare av fiske och jakt jämväl å kronans marker, medan i Norrland övervakningen av kronans vatten skulle omhänderhavas av för ändamålet särskilt anställda s. k. länsvakter. Mot nämnda förslag framkommo emellertid i de hörda myndigheternas utlåtanden åtskilliga betänkligheter, därvid först och främst framhölls, att detsamma komme att draga avsevärda kostnader utan att därför medföra önskad effekt. Förslaget har icke heller föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Vidare har lantbruksstyrelsen i en under år 1934 till Kungl. Maj:t avlåten skrivelse anhållit, att åtgärder måtte vidtagas för åstadkommande av en förstärkt fiskeritillsyn. I nämnda skrivelse föreslogs, att för tillsyn å efterlevnaden av utav Kungl. Maj:t och länsstyrelserna i riket utfärdade bestämmelser till fiskets skydd och vård i vissa fall skulle anställas särskilda länsfiskeritillsyningsmän, vilka skulle lyda under länsfiskeritjänstemännen. Därjämte skulle genom länsstyrelsernas och hushållningssällskapens försorg anordnas tillsyn dels genom vissa för särskilt viktiga områden anställda lokala tillsyningsmän, dels genom s. k. flygande tillsyn av tillfälligt till olika orter beordrade polismän. Lantbruksstyrelsens framställning har icke föranlett annan Kungl. Maj:ts åtgärd än utfärdandet av den förut berörda instruktionen för fiskeritillsyningsmän.

I likhet med 1915 års sakkunniga anser fiskevattensutredningen, som jämväl ovan vid flera tillfällen berörts, att övervakningen av kronans vatten bör utökas. På grund av de olika förhållanden, som äro rådande inom olika delar av landet, synes därvid något olika vägar böra beträdas i de nordligaste delarna av riket mot i övriga delar av landet.

I de södra och mellersta delarna av riket äro kronans vatten — om man bortser från det fria fiskevattnet i de stora sjöarna — av tämligen ringa omfattning. På grund av att behovet av övervakning inom nämnda delar av landet är mycket växlande inom olika revir, synes icke möjligt att i förevarande sammanhang uppgöra någon detaljerad plan för en utökning av övervakningen härstädes. Det lämpligaste torde vara, att revirpersonalen i nämnda delar av landet, genom att medel därtill ställas till förfogande, sättes i tillfälle att mot arvode, som bestämmes till visst belopp för varje för uppdraget använd dag, anställa eventuellt erforderlig extra övervakningspersonal.

Den sålunda föreslagna ordningen för ett utökande av övervakningen torde böra gälla även för de utom renbetesfjällen och nedom odlingsgrän-

sen liggande delarna av de nordligaste länen. Jämväl inom nämnda områden torde domänstyrelsen genom sin lokalförvaltning bäst kunna överblicka behovet av övervakning inom de särskilda reviren. Som övervakare torde böra anställas på vederbörande ort bosatta, för uppgiften intresserade personer, med vilka uppgörelse härom kan träffas. Ersättningens storlek får bero på överenskommelse. Enär några längre resor icke torde behöva företagas av ifrågavarande övervakare, synas särskilda reseersättningar icke behöva utgå utöver förekommande dagarvoden.

Beträffande områdena å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen synes lämpligast, att det nuvarande systemet med särskilda jakt- och fiskebevakare bibehålles. Antalet dylika torde emellertid böra utökas, och ersättningarna till bevakarna göras större.

Beträffande den första frågan må framhållas följande. Även om lappfogdarna och lapp tillsyningsmännen givetvis under sina resor utöva en god övervakning i ifrågavarande syfte, äro de icke i stånd att göra detta beträffande alla inom ifrågavarande synnerligen vidsträckta områden belägna vatten. Särskilt inom Västerbottens och Norrbottens län gör sig behovet av ökat antal fiskebevakare gällande. I vardera av dessa län finnas, som ovan nämnts, för närvarande endast 10 dylika, medan däremot för områdena å renbetesfjällen i Jämtlands län, vilka områden äro betydligt mindre än områdena ovan odlingsgränsen i förstnämnda län, finnas 15 dylika bevakare. Någon utökning av antalet bevakare inom Jämtlands län torde därför för närvarande icke vara erforderlig. Däremot synes antalet övervakare i Västerbottens och Norrbottens län böra ökas till det dubbla, d. v. s. 20 för vardera länet.

I fråga om ersättningarna till nämnda övervakare må anföras följande. Ifrågavarande övervakare åtnjuta i Jämtlands län ett årsarvode av 200 kronor, medan i Västerbottens och Norrbottens län deras ersättning utgår i form av dagarvoden, högst 7 kronor för varje för uppdraget använd dag. Av nämnda belopp måste i de flesta fall även bestridas kostnader för eventuella resor. Otänkbart är icke, att sistnämnda omständighet avhåller vederbörande från att företaga längre bevakningsturer. De ersättningar, som för helt år få utbetalas till varje särskild bevakare, äro vidare maximerade till olika belopp för olika bevakare. De sålunda fastställda beloppen medgiva icke ersättning för daglig tjänstgöring.

Jämväl för ifrågavarande ytterligare jakt- och fiskebevakare ovan odlingsgränsen torde ersättning i form av dagarvoden vara lämpligast. En dylik avlöningsform sporrar nämligen vederbörande till att företaga större antal bevakningsturer, än om arvodet utgår i form av fast årsarvode. Vid en kortare bevakningstur över endast några timmar bör endast halvt dagarvode utgå. Arvodets storlek synes böra vara beroende på det av uppdraget föranledda arbetets omfattning och art och därför icke bestämmas lika för alla bevakare. Arvodet för dag synes dock ej böra överskrida 10 kronor. Därutöver torde emellertid särskild ersättning för resor böra utgå.

Vad angår polispersonalens befattning med övervakningen synes önskligt, att länsstyrelserna hos vederbörande landsfiskaler ville inskräpa vikten av att dessa antingen själva eller genom dem underställd personal hava uppmärksamheten riktad på ifrågavarande verksamhet. Därest åt fjärdingsmännen i någon form, utöver stadgad dylik för direkta utlägg för resor, kunde beredas ersättning för befattningen med kronovattnen vore vidare mycket vunnet. Vidare synes statspolisen böra kunna komma till användning i större utsträckning än förut, då det gäller att bevaka t. ex. ett större laxfiske, en fridlyst lekplats eller dylikt.

Även om mycket stora belopp nedläggas på att åstadkomma god bevakning av kronovattnen, torde någon fullkomligt effektiv dylik vara svår att uppnå. Genom sådan upplysnings- och propagandaverksamhet, vilken i det föregående berörts, torde emellertid förbättrade förhållanden på ifrågavarande område komma att inträda. Genom en dylik skapas nämligen större förståelse för fiske och fiskevård. På grund av de vidgade möjligheter, som genom de föreslagna åtgärderna skapas för envar att på lagligt sätt förskaffa sig rätt till fiske i kronovattnen, torde jämväl tjuvfisket i desamma komma att avtaga.

2. Skärpta påföljder för förseelser mot fiskeriförfattningarna m. m.

Förseelser mot fiskerättslagen bestraffas nu enligt allmänna strafflagen. Enligt 24 kapitlet 14 § nämnda lag äro följande förfaranden belagda med straff, nämligen: olovligt fiskande i annans fiskevatten, olovligt utsättande av fast fiskredskap i vatten, där fiskerätten tillkommer varje svensk undersåte, vissa andra olovliga intrång i annans fiskerätt än de, som ske genom olovligt fiskande, nämligen att man genom grävning eller annorledes drager till sig annans fiske samt att man genom stängsel eller fiskredskap avhåller fisk från annans fiskevatten. Straffbart är slutligen, att delägare missbrukar sin rätt i samfällt fiske. Straffet för de uppräknade förseelserna är böter.

De nämnda straffbestämmelserna äro som synes huvudsakligen givna till skydd mot intrång i annans privata rätt. I fiskeristadgan finnas därjämte en serie föreskrifter om straff för brott mot i huvudsak allmänna intressen, d. v. s. statens intresse av fiskets vårdande. För flertalet sistnämnda förbrytelser, nämligen de, som uppräknas i fiskeristadgans 22 §, är straffet böter från och med 5 till och med 200 kronor.

I fråga om åtalsrätten vid fiskeförseelser gäller, att brott, som omnämnas i 14 § strafflagen, vilka endast förnärma enskild persons rätt, icke må åtalas av annan än målsägare. Så snart något offentligt-rättsligt intresse genom brottet blivit kränkt, hör detsamma däremot under allmänt åtal. Under allmänt åtal höra vidare så gott som alla förseelser mot fiskeristadgan. Vid nämnda förseelser tillkommer åtalsrätt jämväl fiskeritillsyningsman, som förordnats av länsstyrelse, liksom envar delägare i det fiskevatten i

vilket förseelsen begåtts, ändå han ej kan visa, att hans enskilda rätt blivit genom överträdelsen särskilt förnärad. För åtalsrätten vid förseelser mot lokala fiskestadgar gälla samma bestämmelser som för förseelser mot fiskeristadgan.

För åstadkommande av en effektivare övervakning av fiskevattnen i riket i gemen synes en höjning av straffen för vissa förseelser mot fiskeförfattningarna böra övervägas. I detta sammanhang torde böra framhållas, att i den nya jaktlagstiftningen vissa förseelser mot jaktförfattningarna belagts med strängare straff än tillförne. Då förhållandena vid jakt och fiske äro tämligen likartade och då vid bedrivande av otillåtet fiske ofta mycket stora ekonomiska värden kunna stå på spel, särskilt vid dylikt fiske i vatten där dyrbara fiskevårdsåtgärder kommit till utförande, torde starka skäl tala för att en höjning av straffet för vissa slag av dylika förseelser vidtages.

Lantbruksstyrelsen har i flera särskilda framställningar till Kungl. Maj:t, huvudsakligast de förut berörda av den 29 oktober 1928 angående åtgärder för upphjälpande av sötvattensfisket och den 24 februari 1934 angående åtgärder för åstadkommande av en förstärkt fiskeritillsyn m. m., uttalat sig för en skärpning av straffbestämmelserna i 22 § fiskeristadgan på så sätt att minimum höjdes från 5 till 15 och maximum från 200 till 500 kronor. I den senare skrivelsen har lantbruksstyrelsen vidare hemställt, att, därest en generell höjning på föreslaget sätt av paragrafens straffskala icke syntes böra genomföras, vissa i paragrafen uppräknade förseelser dock måtte beläggas med strängare straff.

De föreslagna höjningarna komma givetvis att drabba icke blott förseelser, som utövas i kronans vatten, utan jämväl förseelser begångna vid fiske i enskildas vatten. Utredningens uppdrag avser endast kronans vatten. Det synes därför omöjligt att — utan att gå utöver uppdraget — upptaga ifrågasvarande spörsmål till närmare behandling. Utredningen vill dock i detta sammanhang framhålla önskvärdheten av att frågan om förhöjt ansvar för vissa förseelser mot fiskeriförfattningarna snarast blir föremål för utredning.

I detta sammanhang vill fiskevattensutredningen slutligen uttala sin anslutning till de synpunkter, som av lantbruksstyrelsen framhållits i skrivelse till Kungl. Maj:t den 18 februari innevarande år, vari hemställts om sådan ändring av åtalsreglerna å ifrågasvarande område, att fiske på annans fiskevatten, som endast förnärmar enskild persons rätt, göres till ett angivelsebrott i stället för ett målsägarebrott. Då en dylik lagändring jämväl kommer att bliva av betydelse för åstadkommande av en bättre övervakning av kronans vatten, hemställer utredningen att frågan därom snarast möjligt måtte av Kungl. Maj:t upptagas till prövning.

Kap. VI. För genomförande av föreslagna åtgärder erforderliga författningsbestämmelser.

De föreslagna bestämmelserna rörande förvaltningen av kronans fisken och dessas tillgodogörande hava sammanförts i förslag till dels *förordning angående grunder för förvaltning och tillgodogörande av kronan tillhöriga fiskevatten*, dels ock *kungörelse angående utfärdande av fiskekort m. m.*

Bestämmelsen om det s. k. bostadsbandet vid upplåtelse av allmänt kronofiske bör utgå ur 7 § fiskerättslagen. Jämväl avvittningens avslutande synes föranleda borttagande av viss bestämmelse ur nämnda paragraf. I såväl 7 som 8 § samma lag synas vidare böra införas hänvisningar till nyssnämnda förordning angående grunder för förvaltning och tillgodogörande av kronan tillhöriga fiskevatten. Under beaktande härav har utarbetats förslag till *lag angående ändrad lydelse av 7 och 8 §§ lagen den 27 juni 1896 om rätt till fiske.*

Erinran om den avgiftsfria fiskerätt, som å de för lapparna anvisade områdena å renbetesfjällen i Jämtlands län samt ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län föreslagits skola tillkomma innehavare av vissa därstädes belägna lägenheter ävensom vissa tjänstemän synes böra göras i renbeteslagen. Förslag till *lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 18 juli 1928 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige* har därför upprättats. Innehållet i nämnda förslag står i överensstämmelse med innehållet i 17 och 18 §§ förslaget till förordning angående grunder för förvaltning och tillgodogörande av kronan tillhöriga fiskevatten.

För genomförande av det ifrågasatta samarbetet mellan de förvaltande myndigheterna och hushållningssällskapen synes icke nödvändigt att företaga någon ändring i kungl. kungörelsen den 8 juni 1923 (nr 229) med allmänna grunder för hushållningssällskapens organisation. Hushållningssällskapens ändamål är nämligen enligt nämnda författning att främja lant-hushållningen och därtill hörande binärningar ävensom fiske och hemslöjd. Ingenstädes i författningen synes vara utsagt, att sällskapens verksamhet beträffande fisket skall vara inskränkt till enskildas vatten.

För att uppnå representerande av de förvaltande myndigheterna i hushållningssällskapens i de nordligaste länen fiskerinämnder torde däremot ändring i 2 § 3 mom. kungl. kungörelsen den 7 april 1933 (nr 125) angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande bliva erforderlig. Förslag till *kungörelse angående ändrad lydelse av 2 § kungörelsen den 7 april 1933 angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens befrämjande* har därför uppgjorts.

För genomförande av den föreslagna ökningen av antalet länsfiskeritjänstemän i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län torde några för-

fattningsbestämmelser icke vara erforderliga, utan synes denna fråga böra ordnas i samband med beviljandet av anslag till, bland annat, bidrag till nämnda tjänstemäns löner. Härtill återkommer utredningen i nästföljande kapitel.

Kap. VII. Utgifter i samband med de föreslagna åtgärdernas genomförande och sättet för dessa utgifters täckande.

De åtgärder, som föreslagits för ett bättre utnyttjande av kronans fisken, kräva för sitt genomförande vissa utgifter. Beträffande vilka medel, som böra användas för nämnda utgifters täckande och det sätt, på vilket samma medel skola anskaffas, må framhållas följande.

Utgifter för fiskevård i sådana vatten, som föreslagits skola upplåtas för husbehovsfiske åt ortsbor och sportfiske åt enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika synas i första hand böra täckas med inkomster, som till vederbörande förvaltande myndigheter inflyta genom upplåtelser av dylikt slag. Såsom ovan nämnts, kunna nämnda inkomster beräknas till cirka 23 000 respektive 30 000 kronor eller tillhopa 53 000 kronor för år. I den mån vattnen förvaltas av domänstyrelsen komma ifrågavarande inkomster att ingå bland de övriga inkomster, som domänverket erhåller av sin verksamhet, samt utgifterna att intagas i det förslag till stat för driftskostnader för domänverket, som varje år upprättas av domänstyrelsen och fastställs av Kungl. Maj:t. Inkomster från alla upplåtelser av ifrågavarande slag i vatten, som förvaltas av länsstyrelserna i de nordligaste länen, komma, som förut nämnts, fortfarande att tillföras vederbörande lappfonder. Utgifterna för sistnämnda vatten komma sålunda att upptagas i de stater över nämnda fonders regelbundna utgifter, som varje år fastställas av Kungl. Maj:t på förslag av vederbörande länsstyrelse.

De vatten, som enligt den föreslagna ordningen komma att kräva de dyrbaraste åtgärderna, äro, som förut nämnts, kortfiskevattnen. Inkomsterna från nämnda vatten, i det föregående beräknade till cirka 39 000 kronor för år, böra av skäl, för vilka ovan redogjorts sammanföras till en av statskontoret förvaltd fond, benämnd kronovattensfonden. Bidrag ur nämnda fond böra anvisas av Kungl. Maj:t på framställning av vederbörande förvaltande myndighet. Vid fördelningen av bidragen böra tillämpas de principer, för vilka ovan å sid. 149 redogjorts.

Med de till domänstyrelsen inflytande medlen bör nämnda styrelse även

gälda kostnaderna för den ytterligare bevakning av de under styrelsens förvaltning stående vatten, som i det föregående föreslagits skola av styrelsen anordnas. Till nämnda bevakning bör domänstyrelsen jämväl kunna få bidrag ur kronovattensfonden. För ifrågavarande ändamål torde under de närmaste åren komma att erfordras cirka 10 000 kronor för år.

Fiskevårdskonsulenten i domänstyrelsen synes böra erhålla ett arvode av 2 000 kronor för år. Han bör dessutom erhålla ersättning för resor, företagna i tjänsten. Sistnämnda ersättningar torde kunna beräknas till 1 000 kronor per år. Kostnaderna för ifrågavarande tjänsteman torde sålunda böra beräknas till ett belopp av 3 000 kronor för år. Jämväl sistnämnda belopp bör gäldas av medel, som inflyta från av domänstyrelsen gjorda fiske-rättsupplåtelser. Bidrag ur kronovattensfonden till fiskevårdskonsulentens avlöning och resor torde däremot icke böra utgå.

Ansökningar om bidrag ur kronovattensfonden torde böra ställas till Kungl. Maj:t och ingivas till lantbruksstyrelsen, som därefter med eget utlåtande överlämnar ansökningarna till Kungl. Maj:t.

De föreslagna ytterligare fiskebevakarna i Västerbottens och Norrbottens läns lappmarker torde i första hand böra avlönas med medel ur nämnda läns lappfonder. För täckande av de sålunda ökade utgifterna för nämnda fonder böra fonderna erhålla bidrag ur kronovattensfonden, i den mån behållningen i densamma därtill lämnar tillgång.

Givetvis vore det för fiskevården i rikets fiskevatten synnerligen förmanligt, därest alla som ville inom riket utöva fiske, kunde åläggas utgiva en mindre avgift, avsedd att komma till användning för fiskevårdsåtgärder i vattnen. Dylig avgift, förslagsvis benämnd fiskevårdsavgift, kunde lämpligen erläggas på så sätt, att vederbörande löste ett kort (fiskevårdskort), som skulle medföras vid fisket. I detta sammanhang torde böra erinras om att enligt jaktlagen alla, som vilja utöva jakt å annan mark än de själva äga, äro skyldiga att erlagga jaktvårdsavgift.

Alldenstund utredningens uppdrag allenast avser kronans vatten, synes dock föreslåendet av en allmän fiskevårdsavgift gå utöver uppdraget. Emellertid har inom utredningen den frågan varit uppe till behandling, huruvida icke skyldighet att erlagga fiskevårdsavgift kunde åläggas alla, som fiskade i det fria fiskevattnet i de stora sjöarna. Utkrävandet av en dylig avgift kan försvaras med de utplanteringar och andra fiskevårdsåtgärder, som företagas i nämnda sjöar och föreslåendet av en sådan avgift torde falla inom utredningens direktiv. I detta sammanhang må även framhållas, att i yttranden över insjöfiskesakkunnigas förut berörda förslag överståthållarämbetet och — ett förhållande, som i detta sammanhang torde böra tillmätas särskild betydelse— jämväl Svenska insjöfiskarens centralförbund ifrågasatt, huruvida icke en särskild avgift, avsedd såsom bidrag till fiskevårdsåtgärder i nämnda sjöar, borde utgå. Framhållas må även, att i flera länder fiskevårdsavgifter utgå vid fiske i vissa större sjöar

såsom Bodensjön, Genève sjön och de stora sjöarna i Nordamerika. Emellertid synes utkrävandet av en dylik avgift i Sverige stöta på oöverstigliga svårigheter, så länge gränserna för det fria vattnet i de stora sjöarna icke bestämts.

Vad slutligen beträffar utgifterna för de föreslagna ytterligare länsfiskeritjänstemännens löner och resor i tjänsten må framhållas följande. Som förut nämnts, böra nämnda tjänstemän erhålla samma avlöningsförmåner som de nuvarande. Till dessas löner och resekostnader erhålla hushållningssällskapen nu bidrag från reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna med intill hälften av de belopp, sällskapen för ändamålet utgiva. En förutsättning härför är dock, att en var av nämnda tjänstemän åtnjuter en lön — förekommande dyrtids- och ålderstillägg inräknade — av minst 2 800 kronor per år.

Under år 1938 utgjorde grundlönen för länsfiskeritjänstemännen i Jämtlands län 2 800 kronor, i Västerbottens län 2 500 kronor och i Norrbottens län 2 600 kronor. Därjämte utgick dyrtids- och ålderstillägg. I flertalet län utgöra ifrågavarande tjänstemäns löner — nämnda tillägg inräknade — 3 400—3 600 kronor. För avlöning åt envar av de nya tjänstemännen torde böra beräknas ett till 3 500 kronor per år avrundat belopp. För ändamålet skulle sålunda åtgå ($3 \times 3\,500 =$) 10 500 kronor.

För bestridande av kostnaderna för dessa tjänstemäns resor torde med hänsyn till storleken av tjänstgöringsområdena tämligen stora belopp böra beräknas. Under år 1938 belöpte sig kostnaderna för de nuvarande länsfiskeritjänstemännens resor till i Jämtlands län 3 091, i Västerbottens län 3 940 och i Norrbottens län 3 402 kronor. Genom den föreslagna uppdelningen av tjänstgöringsdistrikten torde resornas längd komma att något minska. Dock torde för ifrågavarande ändamål böra beräknas i Jämtlands 3 000 samt i vardera av Västerbottens och Norrbottens län 3 750 kronor. De sammanlagda kostnaderna för de tre nya länsfiskeritjänstemännen skulle sålunda belöpa sig till ($10\,500 + 3\,000 + 7\,500 =$) 21 000 kronor.

Av nämnda belopp torde hälften, eller 10 500 kronor, böra utgå från kronovattensfonden, efter därom av hushållningssällskapen gjorda ansökningar, samt återstoden från reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna. Sistnämnda anslag synes därför i motsvarande grad böra höjas.

Kap. VIII. Utredningens hemställan.

Under återopande av vad fiskevattensutredningen i det föregående an-
fört och föreslagit får utredningen i underdånighet hemställa, att Kungl.
Maj:t måtte, efter inhämtande i erforderliga delar av riksdagens med-
givande, utfärda

dels lag angående ändrad lydelse av 7 och 8 §§ lagen den 27 juni 1896
om rätt till fiske,

dels lag angående ändrad lydelse av 56 § lagen den 18 juli 1928 om de
svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige,

dels förordning angående grunder för förvaltning och tillgodogörande
av kronan tillhöriga fiskevatten,

dels kungörelse angående utfärdande av fiskekort m. m.,

dels ock kungörelse angående ändrad lydelse av 2 § kungörelsen den 7
april 1933 angående statsbidrag till vissa åtgärder för fiskerinäringens
befrämjande.

Härjämte får utredningen hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta
om åtgärder för

dels utfärdande av lag om ändring i lagen den 30 juni 1913 om gemen-
samhetsfiske i enlighet med ett av lantbruksstyrelsen i skrivelse till Kungl.
Maj:t den 13 januari 1934 framlagt förslag,

dels bestämmande av gränserna mellan enskilt och fritt fiskevatten i de
stora sjöarna,

dels utredning av frågan om möjligheten att genom författningsbestäm-
melser eller på annat sätt förhindra, att obetydliga hemmansdelar för-
värvas i uteslutande syfte att därigenom åtkomma rätt till fiske i oskift
vatten,

dels utredning av frågan om införande av bestämmelser angående ut-
givande av en allmän fiskevårdsavgift,

dels genomförande av en förbättrad bevakning och tillsyn av fiskevatt-
nen i allmänhet inom riket såväl genom att därtill hos riksdagen begära
anslag som genom att införa skärpta straffbestämmelser för olovligt fis-
kande och vissa förseelser mot fiskeristadgan,

dels ock hos riksdagen utverka höjning av reservationsanslaget till fiskets
befrämjande i de särskilda orterna.

BILAGOR

№	Имя	Возраст	Пол	Семейное положение	Образование	Профессия	Средний доход	Средний расход	Средний остаток
1	Иванов Иван Иванович	45	муж	замужем	высшее	инженер	1500	1200	300
2	Петров Петр Петрович	38	муж	один	среднее	рабочий	800	700	100
3	Сидоров Сергей Сергеевич	52	муж	замужем	высшее	учитель	2000	1800	200
4	Климов Алексей Александрович	28	муж	один	среднее	студент	500	400	100
5	Васильев Владимир Владимирович	60	муж	замужем	высшее	врач	3000	2500	500
6	Морозов Михаил Михайлович	40	муж	замужем	среднее	бухгалтер	1200	1000	200
7	Попов Павел Павлович	35	муж	один	среднее	программист	1800	1500	300
8	Смирнов Степан Степанович	55	муж	замужем	высшее	профессор	4000	3500	500
9	Тихонов Тимофей Тимофеевич	48	муж	замужем	среднее	инженер	1600	1400	200
10	Федотов Федор Федорович	30	муж	один	среднее	студент	600	500	100
11	Харьков Харитон Харитонович	65	муж	замужем	высшее	профессор	3500	3000	500
12	Цыганов Цыган Цыганович	42	муж	замужем	среднее	инженер	1400	1200	200
13	Чайков Владимир Владимирович	33	муж	один	среднее	студент	550	450	100
14	Шаров Сергей Сергеевич	58	муж	замужем	высшее	врач	2800	2300	500
15	Щербинин Александр Александрович	47	муж	замужем	среднее	инженер	1700	1500	200
16	Юрьев Юрий Юрьевич	37	муж	один	среднее	студент	650	550	100
17	Яковлев Яков Яковлевич	62	муж	замужем	высшее	профессор	3200	2700	500
18	Зайцев Зинаид Зинаидовна	44	жен	замужем	среднее	инженер	1300	1100	200
19	Кузнецова Елена Еленовна	31	жен	один	среднее	студент	580	480	100
20	Леонова Леонова Леоновна	59	жен	замужем	высшее	врач	2900	2400	500
21	Мельникова Мария Мариевна	41	жен	замужем	среднее	инженер	1450	1250	200
22	Новикова Наталья Натальевна	29	жен	один	среднее	студент	620	520	100
23	Овсянников Олег Олегович	67	муж	замужем	высшее	профессор	3800	3300	500
24	Павлова Полина Полиновна	36	жен	один	среднее	студент	680	580	100
25	Романов Роман Романович	54	муж	замужем	высшее	врач	2600	2100	500
26	Соболев Софья Софиевна	43	жен	замужем	среднее	инженер	1350	1150	200
27	Толкачев Алексей Алексеевич	34	муж	один	среднее	студент	520	420	100
28	Устинов Ульяна Ульяновна	61	жен	замужем	высшее	профессор	3400	2900	500
29	Филиппов Филипп Филиппович	46	муж	замужем	среднее	инженер	1550	1350	200
30	Хохлов Хохлов Хохлов	32	муж	один	среднее	студент	600	500	100
31	Цыганова Татьяна Татьяновна	56	жен	замужем	высшее	врач	2700	2200	500
32	Чайковский Алексей Алексеевич	49	муж	замужем	среднее	инженер	1650	1450	200
33	Шаров Александр Александрович	39	муж	один	среднее	студент	630	530	100
34	Щербинин Сергей Сергеевич	64	муж	замужем	высшее	профессор	3600	3100	500
35	Юрьев Владимир Владимирович	44	муж	замужем	среднее	инженер	1480	1280	200
36	Яковлев Алексей Алексеевич	35	муж	один	среднее	студент	570	470	100
37	Зайцев Алексей Алексеевич	51	муж	замужем	высшее	врач	2500	2000	500
38	Кузнецов Константин Константинович	40	муж	замужем	среднее	инженер	1380	1180	200
39	Леонов Алексей Алексеевич	30	муж	один	среднее	студент	590	490	100
40	Мельников Михаил Михайлович	63	муж	замужем	высшее	профессор	3300	2800	500
41	Новиков Николай Николаевич	45	муж	замужем	среднее	инженер	1500	1300	200
42	Овсянников Алексей Алексеевич	37	муж	один	среднее	студент	640	540	100
43	Павлов Павел Павлович	66	муж	замужем	высшее	профессор	3700	3200	500
44	Романов Алексей Алексеевич	47	муж	замужем	среднее	инженер	1600	1400	200
45	Соболев Алексей Алексеевич	33	муж	один	среднее	студент	560	460	100
46	Толкачев Алексей Алексеевич	53	муж	замужем	высшее	врач	2400	1900	500
47	Устинов Алексей Алексеевич	42	муж	замужем	среднее	инженер	1420	1220	200
48	Филиппов Алексей Алексеевич	31	муж	один	среднее	студент	540	440	100
49	Хохлов Алексей Алексеевич	60	муж	замужем	высшее	профессор	3100	2600	500
50	Цыганов Алексей Алексеевич	48	муж	замужем	среднее	инженер	1580	1380	200
51	Чайков Алексей Алексеевич	38	муж	один	среднее	студент	610	510	100
52	Шаров Алексей Алексеевич	57	муж	замужем	высшее	врач	2300	1800	500
53	Щербинин Алексей Алексеевич	46	муж	замужем	среднее	инженер	1460	1260	200
54	Юрьев Алексей Алексеевич	36	муж	один	среднее	студент	580	480	100
55	Яковлев Алексей Алексеевич	61	муж	замужем	высшее	профессор	3000	2500	500
56	Зайцев Алексей Алексеевич	41	муж	замужем	среднее	инженер	1320	1120	200
57	Кузнецов Алексей Алексеевич	30	муж	один	среднее	студент	570	470	100
58	Леонов Алексей Алексеевич	59	муж	замужем	высшее	врач	2200	1700	500
59	Мельников Алексей Алексеевич	43	муж	замужем	среднее	инженер	1400	1200	200
60	Новиков Алексей Алексеевич	32	муж	один	среднее	студент	550	450	100
61	Овсянников Алексей Алексеевич	62	муж	замужем	высшее	профессор	3200	2700	500
62	Павлов Алексей Алексеевич	44	муж	замужем	среднее	инженер	1480	1280	200
63	Романов Алексей Алексеевич	34	муж	один	среднее	студент	590	490	100
64	Соболев Алексей Алексеевич	54	муж	замужем	высшее	врач	2100	1600	500
65	Толкачев Алексей Алексеевич	45	муж	замужем	среднее	инженер	1360	1160	200
66	Устинов Алексей Алексеевич	35	муж	один	среднее	студент	560	460	100
67	Филиппов Алексей Алексеевич	65	муж	замужем	высшее	профессор	3400	2900	500
68	Хохлов Алексей Алексеевич	47	муж	замужем	среднее	инженер	1520	1320	200
69	Цыганов Алексей Алексеевич	37	муж	один	среднее	студент	620	520	100
70	Чайков Алексей Алексеевич	56	муж	замужем	высшее	врач	2000	1500	500
71	Шаров Алексей Алексеевич	49	муж	замужем	среднее	инженер	1440	1240	200
72	Щербинин Алексей Алексеевич	39	муж	один	среднее	студент	600	500	100
73	Юрьев Алексей Алексеевич	58	муж	замужем	высшее	врач	1900	1400	500
74	Яковлев Алексей Алексеевич	46	муж	замужем	среднее	инженер	1420	1220	200
75	Зайцев Алексей Алексеевич	31	муж	один	среднее	студент	530	430	100
76	Кузнецов Алексей Алексеевич	64	муж	замужем	высшее	профессор	2900	2400	500
77	Леонов Алексей Алексеевич	42	муж	замужем	среднее	инженер	1340	1140	200
78	Мельников Алексей Алексеевич	33	муж	один	среднее	студент	540	440	100
79	Новиков Алексей Алексеевич	52	муж	замужем	высшее	врач	1800	1300	500
80	Овсянников Алексей Алексеевич	44	муж	замужем	среднее	инженер	1380	1180	200
81	Павлов Алексей Алексеевич	34	муж	один	среднее	студент	550	450	100
82	Романов Алексей Алексеевич	63	муж	замужем	высшее	профессор	3000	2500	500
83	Соболев Алексей Алексеевич	45	муж	замужем	среднее	инженер	1300	1100	200
84	Толкачев Алексей Алексеевич	35	муж	один	среднее	студент	560	460	100
85	Устинов Алексей Алексеевич	55	муж	замужем	высшее	врач	1700	1200	500
86	Филиппов Алексей Алексеевич	47	муж	замужем	среднее	инженер	1320	1120	200
87	Хохлов Алексей Алексеевич	36	муж	один	среднее	студент	570	470	100
88	Цыганов Алексей Алексеевич	66	муж	замужем	высшее	профессор	3100	2600	500
89	Чайков Алексей Алексеевич	48	муж	замужем	среднее	инженер	1280	1080	200
90	Шаров Алексей Алексеевич	38	муж	один	среднее	студент	580	480	100
91	Щербинин Алексей Алексеевич	57	муж	замужем	высшее	врач	1600	1100	500
92	Юрьев Алексей Алексеевич	46	муж	замужем	среднее	инженер	1260	1060	200
93	Яковлев Алексей Алексеевич	36	муж	один	среднее	студент	590	490	100
94	Зайцев Алексей Алексеевич	61	муж	замужем	высшее	профессор	2800	2300	500
95	Кузнецов Алексей Алексеевич	41	муж	замужем	среднее	инженер	1240	1040	200
96	Леонов Алексей Алексеевич	30	муж	один	среднее	студент	500	400	100
97	Мельников Алексей Алексеевич	59	муж	замужем	высшее	врач	1500	1000	500
98	Новиков Алексей Алексеевич	43	муж	замужем	среднее	инженер	1220	1020	200
99	Овсянников Алексей Алексеевич	32	муж	один	среднее	студент	510	410	100
100	Павлов Алексей Алексеевич	62	муж	замужем	высшее	профессор	2900	2400	500

Tabell 1. Översikt över allmänna kronofisken å kronoparker utom renbetesfjällen och nedom odlingsgränsen.
(Endast vatten av större betydelse medtagna.)

Överjägmästaredistrikt och revir	Län	Antal			Areal i hektar (sjöar)	Längd i km (rinnande vatten)	Antal upplätel- ser år 1936	Inkomster	
		Sjöar	rinnande vatten	S:a				1936	1937
Södra distriktet.									
Hammarsebo	Kalmar	14	—	14	607	—	11	335:—	155:—
Ölands	»	3	—	3	—	—	44	1 208:—	3 155: 25
Kalmar	»	2	—	2	—	—	2	58:—	515: 52
Hornsö	»	7	5	12	707	19.3	—	—	—
Kosta	Kronobergs	3	—	3	249	—	10	130:—	310:—
Värmdö	»	10	2	12	—	—	7	200:—	185:—
Sunnerbo	»	5	—	5	—	—	3	70:—	95:—
Blekinge-Åhus	Blekinge, Kristianstad	15	—	15	—	—	20	960:—	861:—
Södra Skånes	Malmöhus, »	2	—	2	44	—	1	150:—	150:—
Kolleberga skol-	»	2	—	2	—	—	2	131:—	130:—
Hallands	Hallands	3	—	3	96	—	20	340:—	330:—
Summa		66	7	73	1 703	19.3	120	3 592:—	5 886: 77
Västra distriktet.									
Tivedens	Skaraborgs	21	—	21	392	—	9	183:—	175:—
Kinne	»	6	—	6	242	—	9	245:—	245:—
Falköpings	» , Älvsborgs	6	—	6	697	—	2	170:—	170:—
Hunnbergs	Älvsborgs, Värmlands	12	—	12	286	—	13	125:—	90:—
Uddevalle	» , Göteborgs o. Bohus	164	2	166	1 430	—	3	65:—	90:—
Alingsås	Älvsborgs, Hallands	26	—	26	1 454	—	7	230:—	271:—
Jönköpings	Jönköpings	33	9	42	548	23.7(13) ⁺	10	346:—	413:—
Värnamo	Älvsborgs, Jönköpings	10	—	10	35	—	4	103:—	120:—
Summa		278	11	289	5 084	23.7(13)	57	1 467:—	1 514:—
Östra distriktet.									
Uppsala	Sthlms, Uppsala	8	—	8	1 830	—	15	445:—	271:—
Stockholms	» , Södermanlands	9	—	9	1 072	—	8	665:—	495:—
Nyköpings	Södermanlands	12	—	12	206	—	4	705:—	730:—
Åkers kronopark	»	9	—	9	145	—	4	60:—	30:—

Finspångs.....	17	—	1 556	—	8	255:—	268:—
Karlsby.....	15	2	17 512	4·3	74	770:—	754: 07
Gullbergs.....	13	—	202	—	11	66:—	79:—
Linköpings.....	7	—	70	—	7	158:—	233:—
Eksjö.....	26	1	426	6	8	127:—	187:—
Vimmerby.....	8	1	463	1 (2)	11	140:—	155:—
Tjåsts.....	24	—	1 154	—	6	50:—	50:—
Summa	148	4	7 636	11·3 (2)	156	3 441:—	3 252: 07
Bergslagsdistriktet.							
Malingsbo.....	19	—	1 266	—	—	—	—
Klotens.....	5	—	936	—	1	4:—	—
Karlstads.....	47	11	1 533	40·2	4	140:—	154:—
Kristinehamns.....	20	2	—	—	—	—	95:—
Villingsbergs.....	7	—	749	—	29	714:—	584:—
Svartålvns.....	11	2	3 183	4	28	123:—	312:—
Örebro.....	23	—	1 675	4	12	175:—	180:—
Grönbo.....	14	3	977	23	17	568:—	383: 90
Skinnskattebergs.....	34	—	2 427	—	10	769:—	680: 51
Västerås.....	1	—	2 000	—	9	1 076:—	1 060:—
Sala.....	2	1	300	—	3	160:—	282: 50
Bjurfors skol.....	5	—	230	—	26	63:—	52:—
Summa	188	19	15 276	71·2	139	3 792:—	3 783: 91
Gävle-Dala distrikt.							
Hede.....	18	8	352	32·5	1	10:—	10:—
Idre.....	73	27	3 893	159	28	299:—	406:—
Särna.....	14	3	575	3	19	351:—	371:—
Älvdalens Västra.....	27	7	980	—	2	15:—	15:—
Älvdalens Östra.....	4	—	165	—	—	—	—
Hamra.....	17	1	708	20	—	—	—
Hälsinglands.....	21	—	—	—	—	—	—
Gästriklands.....	17	—	1 301	—	10	425:—	441:—
Grönsinka.....	6	—	167	—	4	85:—	245:—
Kopparbergs.....	21	—	4 211	—	15	155:—	185:—
Garpenbergs.....	21	—	—	—	1	45:—	45:—
Summa	218	46	12 352	214·5	86	1 445:—	1 838:—

1 Första siffran betecknar vatten, där kronan äger båda stränderna. Siffran inom parentes betecknar vatten, där kronan endast äger ena stranden.

Tabell 1 (forts.). Se föregående sida.

Överjägmästaredistrikt och revir	Län	Antal			Areal i hektar (sjöar)	Längd i km (rinnande vatten)	Antal upplätel- ser år 1936	Inkomster	
		Sjöar	Rin- nande vatten	S:a				1936	1937
Mellersta Norrlands distrikt.									
Wilhelmina.....	Västerbottens	20	7	27	2 834	27.2 (8.5)	23	120:—	259:—
Dorotea.....	»	11	2	13	568	25	—	—	—
Åsele.....	»	17	10	27	1 432	33.4	23	140:—	184:—
Fredrika.....	»	31	4	35	1 908	39	19	135:—	133:—
Anundsjö.....	Västernorrlands	29	13	42	1 866	32	6	58:—	80:—
Junele.....	»	18	6	24	942	153	2	15:—	22:—
Ströms.....	»	21	4	25	1 123	20	1	10:—	25:—
Hällens.....	Jämtlands	6	1	7	51	—	2	605:—	670:—
Östersunds.....	» , Västernorrl.	9	3	12	131	200	3	54:—	48:67
Fagunda.....	» , »	10	3	13	115	9.6	—	—	10:—
Medelpads.....	» , »	9	1	10	458	7	5	166:—	176:—
Bispgårdens skol.....	Jämtlands	3	—	3	207	—	2	30:—	5:—
Summa		184	54	238	11 635	546.2 (8.5)	86	1 333:—	1 612:67
Umeå distrikt.									
Sorsele.....	Västerbottens	11	6	17	4 080	18	44	209:—	215:—
Västra Stensele.....	»	15	1	16	6 123	3.5	22	205:—	262:—
Östra Stensele.....	»	55	22	77	3 826	135.2	34	177:—	330:—
Bjurbäckens.....	»	21	6	27	1 980	50 (7)	21	103:—	148:—
Blåvikens.....	»	2	1	3	1 040	— (5)	25	144:—	211:—
Lycksele.....	»	8	2	10	1 315	9.5	24	175:—	165:—
Örå.....	»	12	12	24	160	51.8	36	180:—	200:—
Bjurholms.....	»	7	1	8	1 167	6	10	33:—	57:—
Degerfors.....	»	16	2	18	2 064	10.6	2	11:—	11:—
Hällnäs skol.....	»	5	—	5	306	—	—	—	—
Summa		152	53	205	22 061	284.6 (12)	218	1 237:—	1 599:—
Skellefteå distrikt.									
Arjeplogs.....	Norrbottnens	45	—	45	27 900	—	14	51:—	242:50
Norra Arvidsjaurs.....	»	29	8	37	7 694	91	44	132:—	101:15
Södra ».....	»	37	14	51	8 414	110	16	36:—	40:—

Västerbottens	14	43	2 812	127 (12)	88	169:—	194:—
Norrbottens	18	20	1 152	45	10	89:—	114: 50
Västerbottens	12	8	656	46	3	30:—	70:—
Norsjö	15	3	1 246	26 (16)	—	—	—
Burträsk.	16	16	1 114	—	2	10:—	—
Summa	201	49	50 938	445 (28)	177	517:—	762: 15
Nedre Norrbottens distrikt.							
Pärälvens.	3	4	905	1·5	5	11:—	10:—
Storbackens	32	34	1 390	58	8	62:—	174:—
Sikå.	11	27	684	125	22	89:—	140:—
Vargiså.	32	5	2 488	121	55	257:—	170:—
Malmesjåurs.	44	8	8 116	101	46	207:—	357:—
Bodens.	12	13	2 649	4·5	—	—	225:—
Selets.	3	4	375	14	4	12:—	45:—
Älvsby.	18	2	1 936	16	5	19:—	70:—
Summa	155	191	18 543	441	145	657:—	1 191:—
Övre Norrbottens distrikt.							
Jukkašjärvi.	2	31	1 132	19 (14)	17	106:—	81: 62
Gällivare.	25	36	1 903	172 (58)	11	263:—	373: 62
Räneträsk.	14	15	1 277	105	2	10:—	23:—
Tärendö.	2	3	330	19·5	—	—	—
Korpilombolo.	5	7	1 004	45	—	—	5:—
Torneå.	30	1	2 741	5·5	—	—	—
Kalix.	20	47	2 966	88 (4)	9	365:—	395:—
Råneå.	15	26	2 740	86 (5·5)	4	8:—	8:—
Summa	140	198	14 093	540 31·5	43	752:—	886: 24
Totalsumma	1 730	327	159 371	2 596·8 (145)	1 227	18 223:—	22 325: 81

Tabell 2. Översikt över kronans i jordboken såsom särskilda fastigheter: upptagna enskilda fisken.

L ä n o c h n a m n	Förvaltande myndighet	Inkomster i kronor				Anmärkingar
		1916	1926	1936	1937	
Uppsala län.						
Älvkarleby kronolaxfiske, Dalälven, Älvkarleö sn.....	1 Väst.	15 625	12 000	12 000	12 000	—
Södermanlands län.						
Strukarnes nät- och notfiske nr 1, Hjälmaren.....	2 Dmst.	25	25	—	—	Sålt 14/3 1929.
Oxelö, Hävringe och Högstens fisken i havet:	»	150	125	140	140	—
lotten 1.....	»	—	125	140	140	—
lotten 2.....						
Östergötlands län.						
Motala kungsfiske, strömmen mellan Vättern och Boren,	Väst.	—	608	382	—	Viss del för yrkesfiske,
Motala sn.....	»	250	—	—	—	annan del för sportfiske.
Ålfiske nr 11, Motala ström.....						
Blekinge län.						
Mörums kronolaxfiske nr 25, Mörrumsån.....	Dmst.	20 200	21 100	6 746	9 000	Härjämte 2 000 kr. för fiskodling och bevakning.
Kristianstads län.						
Yngsjö ålfiske nr 28, Helgeån, Åhus.....	»	15	200	200	200	—
Maglehem nr 15, 16 och 19, tre åldrätter.....	»	—	—	—	—	—
Olsered nr 14, en åldrätt, Maglehems sn.....	»	—	—	—	—	—
Hellevik och Skrivareboden, två åldrätter, S. Melby sn.	»	—	—	—	—	—
Nr 1 Flåskadrätten	»	—	—	—	—	—
Nr 1 Mellandrätten	»	—	—	—	—	—
Nr 1 Skillingadrätten	»	—	—	—	—	—
Nr 1 Boställsdrätten, Borrbý sn.....	»	—	—	—	—	—
Hallands län.						
Åsbro kronolaxfiske nr 1, Viskan.....	»	1 625	1 000	850	850	Härjämte 400 kr. för bevakning.
Kronofisken i Lagan.....	Väst.	3 950	—	—	—	Fiskena ha upphört genom kraftverksbyggnader.

Västmanlands län.									
Strömsholm, lane-, nät-, lax- och ryssjefiskena nedanför laxkaren nr 6.....	Dmst.	100	125	—	—	—	—	—	Överfört till kronopark.
Gävleborgs län.									
Ljusnefisket, Ljusnan, Söderala sn.....	»	1 200	1 200	1 200	1 000	1 000	1 000	1 000	Härjämte 150 kr. för bevakning.
Västernorrlands län.									
Trysunda, Nätra sn.....	»	400	400	300	300	300	300	300	—
Västerbottens län.									
Byske laxfiske nr 11, Byske älv, Byske sn.....	»	300	400	400	400	400	400	400	Drives f. n. ej.
Klabböle och Faltinskolans förenade laxfiske, Ume älv, Umeå sn.....	Dmst.—Vfst.	225	150	—	—	—	—	—	1/1 1939 överfört till Vfst., ej längre utarrenderat.
Norrfors och Spökfallets laxfiske, Ume älv, Umeå sn....	Dmst.	400	—	—	—	—	—	—	Ej längre utarrenderat.
Sörfors laxfiske (del), Ume älv, Umeå sn.....	»	300	—	—	—	—	—	—	»
Norrfors kronolaxfiske, Ume älv, Umeå och Vämnäs sn:ar	Vfst.	—	2 200	—	—	—	—	—	»
Norrbottnens län.									Drives nu endast för avelslaxfångst.
Kengisfors kronolaxfiske, Kalix älv, Överkalix sn.....	Dmst.	500	700	1 000	1 000	1 000	1 000	1 000	—
Torne älvs regala laxfiske.....	»	5 220	13 385	6 150	6 150	6 150	6 150	9 752	—
Summa kronor		50 485	53 743	29 508	29 508	29 508	29 508	34 782	

¹ Vfst. = vattenfallsstyrelsen.

² Dmst. = domänstyrelsen.

Tabell 3. Översikt över till jordbruks-, (skog-, strömfalls-)fastigheter hörande, särskilt för sig upplåtta kronofisken av privaträttslig natur.

L ä n o c h n a m n	Förvaltande myndighet	Inkomster i kronor				Anmärkningar
		1916	1926	1936	1937	
Stockholms stad och län.						
Fisken vid Bergshamra	¹ Dmst.	—	300	—	—	—
Eldgarns kronöng: torpet Hummerskär jämte större delen av fisket samt Stora och Lilla Tjuvholmarna med Djupskär jämte tillhörande vattenområden under Vantholm nr 4	»	—	—	550	550	—
Rådmanö kungsg. Fiskevatten till torpen Edsvikstorp och Sjötorpet	»	—	—	—	—	Sålt 14/3 1936.
Hogsta fiskerätt	»	—	—	300	—	Utarrenderat 14/3 1937 för 200 kr.
Östergötlands län.						
Starby kungsladugårds fiske	»	—	—	150	150	—
Motala ström å sträckan Råby-Malfors	² Vfst.	—	—	—	100	—
Kungsbro kronoegendom, Motala ström	»	—	—	—	250	—
Kalmar län.						
Granhult nr 1—4, ålfiske	Dmst.	—	—	175	175	—
Horns kungsladugårds fiske	»	—	25	200	200	—
Kristianstads län.						
Svabesholms kungsgård, norra fisket	»	—	—	—	300	—
södra fisket	»	—	—	—	675	—
Älvsborgs län.						
Ingared, sjön Lönnaren	»	488:47	300	—	60	—
Sjöboda, Vargön, Göta älv	Vfst.	—	—	300	300	Utarrend. till »hskpt, som sedan upplåter till enskilda.
Trollhättan i Göta älv	»	63	—	—	—	Ej längre upplåtet.
Lilla Edet i Göta älv	»	115	—	—	—	»
Övre Flodafallet i Säveån	»	10	10	10	10	Arrendatorn säljer fiskekort.

Skaraborgs län.								
Éttak, Tibro i Tidan, Vellinge och Vättaks socknar.....	»	—	—	—	50	—	—	—
Örebro län.								
Nederhyttan-Vasselhyttan i Storån, Ramsbergs och Snide socknar.....	»	—	—	—	50	—	—	—
Hammarby, Järleån.....	»	—	—	—	750	—	—	—
Kopparbergs län.								
Tyttboforsen, Helsingen, Grån, Leknäsorsen, Dalälven.	»	—	—	70	70	—	—	Utarränd. till flottin.-fören, som sedan upplåter till enskilda.
Västernorrlands län.								
Nämforsen, Ångermanälven.....	»	—	—	—	7	—	—	—
Forsmo i Ångermanälven, Eds sn.....	»	—	—	2 000	10	—	—	Sportfiske.
Ås (Seland) i Ångermanälven, Eds sn.....	»	—	—	—	1 800	—	—	Yrkesfiske.
Jämtlands län.								
Näveredsforsen i Indalsälven, Stuguns sn.....	»	—	—	—	50	—	—	Sportfiske.
Midskogs-Skälhållsforsarna i Indalsälven.....	»	—	—	—	(50)	—	—	»
Västerbottens län.								
Brännland, Gubböle-Svallet, Berg i Ume älv, Umeå och Vännäs socknar.....	»	—	—	—	50	—	—	»
Norbottens län.								
Porsforsen i St. Lule älv (Laxfiske).....	»	—	—	—	50	—	—	»
		676: 47	2 705	3 375	5 657			
								Summa kronor

¹ Dmst. = domänstyrelsen.

² Vfst. = vattenfallsstyrelsen.

³ hskpt = hushållningssällskapet.

Tabell 4. Översikt över fiskerättsupplåtelser meddelade av länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län å till lapparnas förfogande stående områden.

	1916—17		1926—27		1936—37		1937—38	
	Antal	Kronor	Antal	Kronor	Antal	Kronor	Antal	Kronor
Jämtlands län.								
Ortsbor.....	4	105:—	—	—	6	370:—	5	345:—
Sportfiskare 1 ¹	3	70:—	4	155:—	14	835:—	23	1 165:—
» 2.....	—	—	—	—	121	210: 50	128	271:—
Summa ²	7	175:—	4	155:—	41	1 415: 50	156	1 781:—
Västerbottens län.								
	—		1926		1937		1938	
Ortsbor.....	Inga upplåtelser före 1917		77	453: 50	247	1 272:—	241	1 242:—
Föreningar.....			—	—	4	³ 400:—	6	³ 934:—
Sportfiskare.....			28	1 380:—	53	2 365:—	39	2 979:—
Tjänstemän.....			—	—	11	55:—	21	117: 50
Summa			105	1 833: 50	315	4 092:—	307	5 272: 50
Norrbottens län.								
	1916—17		1926—27		1936—37		1937—38	
Ortsbor.....	25	61:—	146	1 077:—	395	2 176: 50	158	1 027:—
Sportfiskare 1 ¹	—	—	12	114	27	³ 453:—	114	³ 1 192:—
» 2.....	6	18:—	53	415: 50	325	1 747: 50	300	2 277:—
» , för- eningar med ensam- rätt.....	—	—	—	—	4	⁴ 341:—	4	⁴ 341:—
Summa	31	79:—	211	1 606: 50	751	4 718:—	576	4 837:—
Summa samtliga ⁵	—	254:—	—	3 595:—	—	10 225: 50	—	15 038: 50

¹ För sportfiskeupplåtelser avser 1: långtids- och 2: korttidsupplåtelser.
² Härtill komma gemensamma jakt- och fiskeupplåtelser till enskilda sportfiskare ävensom föreningar med resp. Kr. 9 860:—, 11 805:—, 11 500:— och 11 806:—.
³ Härjämte i vissa fall Kr. 25:— eller 15:— per person.
⁴ För dessa jakt- och fiskevårdsföreningar tillkomma särskilda fiskeavgifter med för år 1936—37 Kr. 2 830:— och för år 1937—38 Kr. 3 148:—.
⁵ Obs. i två fall budgetår, i ett fall kalenderår.

Tabell 5. Översikt över antalet yrkes- samt binärings- och husbehovsfiskare inom landet år 1937.

L ä n	Sötvattensfisket ¹		Saltvattensfisket ²	
	Yrkesfiske	Binärings- o. husbehovsfiske	Yrkesfiske	Binärings- o. husbehovsfiske
Stockholms.....	48	1 210	743	1 659
Uppsala.....	73	1 250	212	138
Södermanlands.....	150	900	64	229
Östergötlands.....	155	2 000	226	902
Jönköpings.....	52	3 630	—	—
Kronobergs.....	17	2 130	—	—
Kalmar.....	37	4 000	1 266	2 273
Gotlands.....	—	—	271	882
Blekinge.....	³ 21	³ 725	1 145	614
Kristianstads.....	26	410	327	276
Malmöhus.....	43	210	1 060	225
Hallands.....	—	350	534	201
Göteborgs och Bohus.....	³ 25	³ 299	6 050	1 187
Älvsborgs.....	26	3 160	—	—
Skaraborgs.....	³ 235	³ 1 877	—	—
Värmlands.....	154	2 350	—	—
Örebro.....	90	5 000	—	—
Västmanlands.....	220	500	—	—
Kopparbergs.....	10	10 000	—	—
Gävleborgs.....	10	4 240	925	56
Västernorrlands.....	1	6 390	576	395
Jämtlands.....	—	6 780	—	—
Västerbottens.....	—	5 333	187	453
Norrbottens.....	³ 133	³ 5 745	210	470
Summa	1 526	68 489	13 796	9 960

¹ Uppgifterna i flertalet fall erhållna genom länsfiskeritjänstemännen.

² Siffrorna från 1937 års statistik.

³ Siffrorna från 1923 års statistik.

Tabell 6. Översikt över antalet renskötande lappar, fördelade på län och lappbyar.

Uppgiftern a avse år 1938.

Län och socken	Lappbyns namn	Fjällappar		Skogslappar		Summa	
		Antal hush.	Antal pers.	Antal hush.	Antal pers.	Antal hush.	Antal pers.
Kopparbergs län.							
Idre	Idre	3	14	—	—	3	14
Jämtlands län.							
Frostviken	Frostviken norra	7	39	—	—	7	39
»	Frostviken mellersta	8	24	—	—	8	24
»	Frostviken södra	6	38	—	—	6	38
Hotagen	Hotagen	14	54	—	—	14	54
Offerdal	Offerdal	18	77	—	—	18	77
Kall	Sösjö	10	31	—	—	10	31
»	Kall	5	17	—	—	5	17
Undersåker	Handölsdalen	6	25	—	—	6	25
»	Tranris	7	22	—	—	7	22
Hallen	Anariset	12	39	—	—	12	39
Oviken	Tässåsen	9	40	—	—	9	40
Storsjö	Mittådalen	35	124	—	—	35	124
Tännäs							
Tännäs	Tännäs	20	76	—	—	20	76
Summa Jämtlands län:		157	606	—	—	157	606
Västerbottens län.							
Vilhelmina	Vilhelmina norra	10	84	—	—	10	84
»	» södra	10	68	—	—	10	68
Tärna	Umbyn	10	68	—	—	10	68
»	Vapsten	9	56	—	—	9	56
Sorsele	Gran	7	40	—	—	7	40
»	Ran	10	47	—	—	10	47
Malå	Malå	—	—	11	48	11	48
Summa Västerbottens l.:		56	363	11	48	67	411
Norrbottens län.							
Arvidsjaur	Malmesjaure	—	—	7	26	7	26
»	V. Kikkejaur	—	—	9	42	9	42
»	Ö. »	—	—	16	77	16	77
»	Mausjaure	—	—	14	62	14	62
Arjeplog	Luokta-Mavas	19	101	—	—	19	101
»	Semisjaur-Njarg	16	56	—	—	16	56
»	Arjeplog	6	25	—	—	6	25
»	Ståkke	—	—	11	32	11	32
»	Maskaure	—	—	11	52	11	52
Jokkmokk	Sirkas	49	196	—	—	49	196
»	Tuorpon	19	70	—	—	19	70
»	Jokkmokk	—	—	13	50	13	50
Gällivare	Norrkaitum	20	112	—	—	20	112
»	Mellanbyn	21	109	—	—	21	109
»	Sörkaitum	21	117	—	—	21	117
»	Gällivare	—	—	15	88	15	88
Jukkasjärvi	Saarivuoma	34	163	—	—	34	163
»	Talma	26	104	—	—	26	104
»	Rautasvuoma	18	82	—	—	18	82
»	Kaalasvuoma	30	137	—	—	30	137
»	Vittangi	—	—	16	78	16	78
Karesuando	Könkåma	48	214	—	—	48	214
»	Lainiovuoma	39	137	—	—	39	137
Summa Norrbottenslän:		366	1 623	112	507	478	2 130
Summa samtliga:		579	2 592	123	555	702	3 147

Tabell 7. Översikt över beräknad fiskavkastning och fiskförbrukning inom vissa delar av Norrland.

	Vatten areal i km ²	Beräknad årlig fiskmängd efter 2 kg pr hektar vattenareal	Renskötande lappar			Bofasta			Ungefärlig total fiskförbrukning i kg för lappar och bofasta
			Antal hushåll	Ungefärlig årlig fiskförbrukning pr hushåll i kg	Ungefärlig årlig total fiskförbrukning i kg	Antal hushåll	Ungefärlig årlig fiskförbrukning pr hushåll i kg	Ungefärlig årlig total fiskförbrukning i kg	
Renbetesfjällen i Jämtlands län.....	490	98 000	157	90	14 130	144	70	10 080	24 210
Västerbottens län ovan odlingsgränsen.....	1 190	238 000	156	150	8 400	1 796	842 å 100 954 å 150	227 300	235 700
Västerbottens läns övriga lappmark.....	1 470	294 000	² 11	150	1 650	—	—	—	—
Norrbottens län ovan odlingsgränsen.....	4 120	824 000	¹ 366	200	73 200	4 690	4 135 å 80 555 å 200	441 800	515 000
Norrbottens läns övriga lappmark.....	1 470	294 000	² 112	200	22 400	—	—	—	—
Summa för renbetesfjällen och områdena ovan odlingsgränsen.....	5 800	1 160 000	579	—	95 730	—	—	679 180	774 910

¹ Hit ha förts samtliga renskötande fjälllappar.

² Hit ha förts samtliga renskötande skogslappar.

Tabell 8. Översikt över antalet bofasta inom områdena å renbetesfjällen i Jämtlands län och ovan odlingsgränsen i Västerbottens och Norrbottens län.

Uppgifterna avse år 1937.

L ä n	Hemmansägare		Andra	
	Antal hushåll	Antal personer	Antal hushåll	Antal personer
Jämtlands län	—	—	^{1 2} 144	896
Västerbottens län.				
Dorotea socken	44	231	106	663
Vilhelmina socken	337	1 856	323	1 733
Stensele socken	172	919	55	203
Tärna socken	287	1 287	271	844
Sorsele socken	114	592	87	348
Summa Västerbottens län	954	4 885	842	³ 3 791
Norrbottens län.				
Arjeplogs socken	124	658	148	626
Jokkmokks socken	81	366	⁴ 390	⁵ 1 561
Gällivare socken	57	317	112	474
Jukkasjärvi socken				
Kiruna landsfiskalsdistrikt				
a) Kiruna samhälle	—	—	2 735	10 356
b) Kiruna, närmast utanför samhället	—	—	380	1 489
c) Järnvägslinjen till riksgränsen	—	—	133	569
d) Byar i distriktet	118	550	113	522
Vittangi landsfiskalsdistrikt ..	⁶ 105	565	62	335
Karesuando socken	70	433	62	326
Summa Norrbottens län	555	2 889	4 135	⁷ 16 258
Summa samtliga	1 409	7 774	5 121	20 945

¹ Arrendatorer samt 3 hushåll med olaga bosättning.
² Några av dessa utgöras av icke renskötande lappar.
³ Bland dessa finnas 1 413 icke renskötande lappar.
⁴ Därav i Porjus 278.
⁵ Därav i Porjus 1 064.
⁶ Av dessa sakna 45 hushåll (samtliga i Svappavaara) egna fiskevatten.
⁷ Bland dessa finnas 1 593 icke renskötande lappar.

Tabell 9. Översikt över försäljningen av vissa redskap för sportfiske inom olika delar av landet.

	1916	1926	1936	1937
Spinnspön:				
Götaland.....	100	233	588	700
Svealand.....	100	186	304	371
Norrland.....	8	100	445	594
Stockholms stad och län...	100	166	400	467
Flugspön:				
Götaland.....	100	107	124	161
Svealand.....	100	168	187	187
Norrland.....	100	223	200	236
Stockholms stad och län...	100	155	264	296
Metspön:				
Götaland.....	100	127	140	150
Svealand.....	100	106	94	92
Norrland.....	100	150	144	108
Stockholms stad och län...	100	300	333	290

Tabell 10. Översikt över antalet föreningar av sportfiskare för anskaffande av vatten för medlemmarnas räkning.

(Uppgifterna avse den 1 januari 1938.)

L ä n	Antal föreningar	Sammanlagda antalet medlemmar	Lägsta och högsta medlemsavgift	Lägsta och högsta arrendeavgift	Lägsta och högsta genomsnittliga årsfångst i kg per medlem
Stockholms.....	9	1.286	2—75	¹ 0—2 500	0·2—28
Uppsala.....	1	² —	—	—	—
Södermanlands.....	1	60	5	195	16
Östergötlands.....	1	50	15	160	5
Jönköpings.....	1	26	10	100	—
Kronobergs.....	4	187	2—24	¹ 0—540	4—37
Kalmar.....	1	10	15	150	6
Gotlands.....	0	—	—	—	—
Blekinge.....	1	41	15	50	—
Kristianstads.....	0	—	—	—	—
Malmöhus.....	2	168	15—30	700—2 760	2—3
Hallands.....	0	—	—	—	—
Göteborgs och Bohus.....	1	85	³ 15	³ 690	1
Älvsborgs.....	4	613	2—15	¹ 0—285	4·5
Skaraborgs.....	0	—	—	—	—
Värmlands.....	4	390	1—20	18—80	2—12
Örebro.....	1	—	—	—	—
Västmanlands.....	8	525	2—6·50	25—500	4—46
Kopparbergs.....	0	—	—	—	—
Gävleborgs.....	3	110	5—25	100—400	2
Västernorrlands.....	3	106	5—20	15—425	5
Jämtlands.....	2	82	30—60	¹ 0—750	9—20
Västerbottens.....	13	688	2—20	¹ 0—374	1—10
Norrbottens.....	7	1.618	1—6	269—5 910	2·7—9

¹ Förening har ibland utan avgift eller mot vissa prestationer i fiskodling fått till sig upplåtet fiskevatten, i andra fall fiskas endast på s. k. fritt fiskevatten.

² Inga uppgifter ha kunnat erhållas.

³ Såväl medlems- som arrendeavgifter höjda 1938.

Tabell 11. Översikt över antalet föreningar av fiskerättsägare för fiskets rationella bedrivande och för försäljning av fiskekort.

(Uppgifterna avse den 1 januari 1938.)

L ä n	Antal föreningar	Antal föreningar som sälja fiskekort	Ungefärligt antal årligen försålda kort
Stockholms.....	32*	1	20
Uppsala.....	3	2	10
Södermanlands.....	12	3	160
Östergötlands.....	28	19	340
Jönköpings.....	122	54	600
Kronobergs.....	47	18	315
Kalmar.....	16	20	225
Gotlands.....	24	—	—
Blekinge.....	6	—	—
Kristianstads.....	18	12	135
Malmöhus.....	28	1	50
Hallands.....	24	8	?
Göteborgs och Bohus.....	—	—	—
Älvsborgs.....	115	34	400
Skaraborgs.....	11	1	?
Värmlands.....	70	57	1 375
Örebro.....	30	17	805
Västmanlands.....	18	14	900
Kopparbergs.....	119	100	8 000
Gävleborgs.....	73	23	1 865
Västernorrlands.....	71	10	625
Jämtlands.....	81	81	2 000
Västerbottens.....	28	8	200
Norrbottens.....	2	1	?
Summa för hela landet:	978	484	18 025

Protokoll, fört vid ordförandens resor till Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län under tiderna 21 juni—3 juli och 21 september—6 oktober 1938 samt 2—4 januari 1939.

Med tillstånd av chefen för jordbruksdepartementet företogo utredningens ordförande och sekreterare under tiderna 21 juni—3 juli och 21 september—6 oktober 1938 samt 2—4 januari 1939 resor till Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län i syfte att vid sammanträden med dels representanter för vissa lappbyar i nämnda län, dels och därstädes bosatta fiskerättsägare och fiskeintresserade i övrigt bilda sig en uppfattning om nämnda befolkningskategoriers inställning till ett tilltänkt förslag om uppdelning av de inom riket belägna kronovattnen i grupper, vilka med hänsyn till sitt utnyttjande skulle vara underkastade olika bestämmelser, jämte andra inom utredningen väckta förslag till åtgärder i syfte att åstadkomma ett ändamålsenligt utnyttjande av kronovattnen ävensom att verkställa besiktning av vissa till sportfiskare upplåtna vatten i Jämtlands och Västerbottens län. Under resorna höllos sammanträden och förrättades besiktning, på sätt nedan närmare anges.

1938.

Den 23 juni.

Denna dag bevistade ordföranden och sekreteraren i lappkapellet i Fatmomakke ett av folkskolläraren M. Eriksson i Saxnäs utlyst sammanträde för bildande av en förening med fiskevårdande syfte (fiskevårdsförening) mellan fiskerättsägare i Kultsjön.

Den 24 juni.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i lappväsendets stuga vid Fatmomakke lappkapell med representanter för lappbyarna i Vilhelmina socken. Vid sammanträdet tillstadeskommo laptillsyningsmännen P. Holmgren och K. J. Nylander, ordningsmannen i Vilhelmina norra lappby H. Klementsson och ordningsmannen i Vilhelmina södra lappby A. J. Krojk ävensom lapparna A. Larsson och N. M. Olsson. Vid sammanträdet närvaro därjämte en av utredningens sakkunnige Hedbäck, en av utredningens experter Olofsson, lappfogden i Västerbottens län H. Johansson samt länsfiskeritjänstemannen i samma län G. Christiernsson.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet samt lämnat en kort redogörelse för de lagbestämmelser, som nu gällde för begagnandet av ifrågavarande vatten, ävensom med några ord redogjort för av utredningen tilltänkta åtgärder för åstadkommande av ett bättre utnyttjande av vattnen, företedde lappfogden Johansson en av honom på begäran av ordföranden sammanställd karta, på vilken av Johansson på visst sätt utmärkts de vatten, som med tillämpning av utav ordföranden till Johansson meddelade riktlinjer, enligt Johanssons uppfattning borde undantagas för lapparnas uteslutande bruk.

Efter det att de närvarande härefter beretts tillfälle att taga del av den sålunda upprättade kartan, lämnades ordet fritt. Därefter anfördes av nedan antecknade personer ungefär följande.

Nylander: Tanken att verkställa en uppdelning av ifrågavarande vatten vore god. En sådan uppdelning skulle lända alla av saken intresserade till fördel. Lapparna utnyttjade nämligen icke alla vatten ovan odlingsgränsen utan endast sådana, som de under sina flyttningar färdades förbi. Nu gällande bestämmelse att lapparna skulle höras vid varje upplåtelse av vatten ovan odlingsgränsen även i de fall det rörde vatten, av vilka de aldrig begagnade sig, vore av denna anledning oftast endast till onödigt besvär för lapparna. Jämväl för personer, som önskade arrendera dylika vatten, vore de nu gällande bestämmelserna opraktiska, enär nämnda personer ofta, på grund av att lapparna måste höras över varje ansökan om upplåtelse, kunde få vänta lång tid, innan de erhöle kontrakt. *Nylander* hade tagit del av den av lappfogden *Johansson* sammanställda kartan och ansåge, att de vatten, som å densamma utmärkts, vore fullt tillräckliga för *Vilhelmina*-lapparnas behov.

Samtliga närvarande representanter för nämnda lappar förenade sig om det uttalandet, att en uppdelning av ifrågavarande vatten skulle lända såväl dem som andra fiskande till fördel.

Lappfogden Johansson upplyste, att ett fåtal av de utav honom å kartan utmärkta vattnen för närvarande vore upplåtna åt andra än lappar.

Larsson framhöll, att vid en uppdelning av vattnen och därefter följande upplåtelser till andra än lappar man måste se till, att ortsbefolkningen finge sig tilldelad vatten, i vilka den kunde fiska. *Larsson* kände till fall, då så vidsträckta vatten upplåtits åt sammanslutningar av sportfiskare, att nämnda upplåtelser hindrade ortsbefolkningen att fylla sitt behov av fisk till husbehov.

Olsson ansåg det oriktigt, att vatten över huvud skulle få upplåtas till sammanslutningar av personer, som bodde å andra orter, än där vattnen vore belägna.

Nylander sade sig icke kunna dela sistnämnda uppfattning.

Larsson förmenade, att där ortsbefolkningen på grund av arrendeupplåtelser åt personer från andra orter bleve utestängd från möjligheten att begagna sig av vissa vatten, densamma lätt kunde börja bedriva fiske i sådana sjöar, vilka borde vara förbehållna lapparna och sålunda uttränga dessa.

Olsson framhöll, att lapparna borde få ensamrätt till fisket i de vatten, som förbehölles dem. På fråga av ordföranden medgav dock *Olsson*, att i de rinnande vattendrag, som å kartan utmärkts såsom förbehållna lapparna, jämväl andra fiskande än lappar kunde få bedriva fiske.

Nylander önskade besked om, på vilket sätt gamla lappar, som slutat med renskötelsen, efter uppdelningen skulle behandlas i fiskerättshänseende. Enligt *Nylanders* mening borde sådana lappar hava rätt att fiska i de sjöar, där de förut bedrivit fiske.

Hedbäck upplyste, att i de fall en lapp på ett eller annat sätt förlorat sina renar men fortfarande tillhörde en lappby, han jämlikt renbeteslagen icke kunde förmenas rätten att såsom förut bedriva fiske. Först sedan en sådan lapp t. ex. inköpt fastighet och alltså icke längre kunde anses som nomadiserande eller tillhörande lappby, ginge han förlustig sitt fiskeprivilegium.

Ordföranden upplyste, att i denna lapparnas rätt det icke vore meningen att föreslå någon ändring.

Beträffande den tid, under vilken en sådan uppdelning, som av utredningen ifrågasatts, torde äga giltighet, ansåg *Klementsson*, att femton år kunde anses som en lämplig tidrymd, medan *Olsson* menade, att tio år kunde anses tillräckligt.

Den 25 juni.

Under denna dag besiktigade ordföranden och sekreteraren vissa delar av Ångermanälven mellan Kultsjön och Malgomaj, i vilka fisket utarrenderats till Ångermanlands sportfiskeklubb.

Den 27 juni.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i Kolåsens fjällpensionat med representanter för Kalls och Sösjö lappbyar i Jämtlands län. Vid sammanträdet tillstädeskommo ordningsmannen i Kalls lappby M. Andersson samt ordningsmännen i Sösjö lappby L. Fjällberg och J. Doj. Vid sammanträdet närvaro därjämte en av utredningens sakkunniga Hedbäck samt lappfogden i länet N. W. Gardham.

Ordföranden öppnade sammanträdet och lämnade en kortfattad redogörelse för de bestämmelser, som nu gällde för begagnandet av de å renbetesfjällen belägna kronovattnen, ävensom för det av utredningen tilltänkta förslaget till uppdelning av ifrågavarande vatten.

Sedan härefter de närvarande lapprepresentanterna givits tillfälle att å en av ordföranden företedd karta utpeka de vatten, som enligt deras förmenande borde förbehållas lapparna, anfördes ungefär följande:

Andersson: För Kalls lappby borde undantagas Ottsjön, Mansjön och Lågsjön.

Fjällberg: För lapparna i Sösjö lappby borde undantagas Stora och Lilla Burvattnet, Rödvattnet, en på riksgränsen belägen sjö benämnd Björkvattnet, och eventuellt Stora Mjölkvattnet.

Doj ansåg, att jämväl Burvatsån borde undantagas. Detsamma gällde Gelajaure, som nu vore fisktom, men som genom inplantering kunde göras givande.

Fjällberg: Utom de nu nämnda vattnen borde undantagas Övre och Nedre Lilla Mjölkvattnet, ett vatten, som liksom ett förut nämnt jämväl benämndes Björkvattnet, två sjöar vid namn Baulaunjärvi samt ett antal fjälltjärnar, som vore belägna därintill, men saknade särskilda namn.

De närvarande enades därefter om att det närmare bestämmandet av de vatten, som skulle förbehållas lapparna, borde ske på särskilda sammanträden inför lappfogden i länet med lapparna i varje by.

Fjällberg ansåg, att giltigheten av den föreslagna uppdelningen borde tidsbegränsas och att tio år vore en lämplig giltighetstid.

Enligt *Dojs* förmenande vore det icke förenat med någon fara att tillåta sportfiskare att bedriva fiske med krok även i sådana vatten, som komme att undantagas för lapparna.

Fjällberg anförde: Därest så kunde ske, borde jämväl i de sjöar, som komme att undantagas för lapparna, fiskemöjligheter för turister beredas. Det kunde nämligen hända att personer, som vore stadda på långvandring, därunder komme att passera förbi något av nämnda vatten. De kunde då anses hava ett berättigat intresse att i vattnen få fånga en fisk, varmed de kunde dryga ut sin medförda färdkost. Frågan kunde lättast lösas på så sätt att lapparna i de byar, som vore belägna vid stranden av ifrågavarande vatten, medgaves rätt att sälja fiskekort, berättigande antingen till fångst i vattnen av ett visst antal fiskar eller också till fiske därstädes under viss tid, exempelvis en dag. I vart fall ansåge *Fjällberg*, att, därest fiskeupplåtelser för turister komme att medgivas jämväl i sådana sjöar, som förbehölls lapparna, dessa senare borde beredas tillfälle att på något sätt utöva kontroll över nämnda upplåtelser.

Samma dag.

För att utröna orsbsbefolkningens inställning till den tilltänkta uppdelningen av de å renbetesfjällen belägna vattnen höll ordföranden senare samma dag sammanträde å samma plats med representanter för nämnda befolkning. Vid sammanträdet tillstädeskommo hemmansägarna O. Christiansson, Ytteräng, och E. Frölich, Baksjönäset, samt källarmästaren N. Engnér, Kolåsen.

Sedan av ordföranden redogörelse lämnats för de synpunkter utredningen anlade på hithörande frågor och därvid mera ingående berörts det sätt, på vilket utredningen ansåge, att frågan om tillstånd för sportfiskare att bedriva fiske i berörda vatten borde lösas, förklarades ordet fritt.

Samtliga närvarande förklarade sig därefter anse den ifrågasatta uppdelningen av vattnen innebära en god lösning av hithörande problem.

Christiansson framhöll vikten av att vid en dylik uppdelning ett tillräckligt antal vatten reserverades för orsbsbefolkningen. Beträffande förslaget att fiskekort borde försäljas till sportfiskare uppgav *Christiansson*, att, enligt vad han hade sig bekant, systemet med dylika kort i Norge haft till följd, att i det närmaste all fisk i fjällsjöarna i nämnda land blivit utrotad.

Engnér ansåg, att frågan om, i vilken utsträckning fiske för sportfiskare borde tillåtas, snarast borde lösas. Systemet med fiskekort hade, enligt vad *Engnér* kände till, redan förut tillämpats på andra håll i Sverige och fungerat tillfredsställande.

Frölich framhöll, att, därest man ämnade försälja kort till turister, berättigande till sportfiske i fjällvattnen, man även genom inplanteringsåtgärder borde sörja för att det i nämnda vatten städse funnes fisk.

Den 28 juni.

Sedan det kommit till ordförandens kännedom att befolkningen i Hållands, Rista, Nylands och Romo byar i Jämtlands län vore missnöjd med en av domänstyrelsen verkställd upplåtelse till Jämtlands sportfiskeklubb av vissa i orten belägna vatten å kronoparker, hölls denna dag för erhållande av upplysning i saken sammanträde å Hedmans hotell i Hålland med representanter för nämnda befolkning. Vid sammanträdet tillstädeskommo hemmansägarna J. Hedman, A. Olsson och A. Jönsson, alla i Hålland, samt K. Antonsson och E. Sundström, båda i Rista. Därjämte inställde sig länsfiskeritjänstemannen J. O. Olsén, Hålland.

Ordföranden öppnade sammanträdet och redogjorde för de regler, som nu gällde för fiske i vatten å kronoparker, samt för de förändringar i samma regler, som utredningen ifrågasatte.

Hedman anförde: Fisket i sjöarna Hottön, Gesten och Åmen samt strömmarna mellan dem vore nu utarrenderat till Jämtlands sportfiskeklubb. Befolkningen i de skifteslag, som ginge ned till Hottön, hade förut av ålder fiskat i nämnda sjö. Till densamma sträckte sig fyra skifteslag, nämligen Hålland—Eggens, Rista—Nylands, Romo och Prästbordets skifteslag. I förenämnda skifteslag funnes, i Hålland—Eggens sju, i Rista—Nylands åtta och i Romo sex hemman. Hemmanet Prästbordet utgjorde ett skifteslag för sig. Sedan kronan låtit verkställa utredning om äganderätten till sjön Hottön och därvid funnit, att sjön måste anses tillhöra kronan, hade domänstyrelsen låtit utfärda förbud för orsbsbefolkningen att fiska därstädes. Två bönder från Hålland, som trots förbudet fiskat i sjön, hade ställts till ansvar för olovligt fiske och jämväl blivit dömda därför. För närvarande påginge rättegång om rätten till fisket i Hottön.

Jönsson anförde: Befolkningen ansåge sig hava urgammal rätt till nämnda fiske. På den tid bönderna fiskat i sjön, hade fisket därstädes varit mycket givande. Se-

dan numera endast sportfiskare fiskade i sjön, hade fisket, enligt vad Jönsson hade sig bekant, i avsevärd grad försämrats. På grund av att dessa fiskare huvudsakligen fångade endast laxöring och icke abborre, gädda och lake, hade rödingstammen i sjön minskat. Sportfiskarna fiskade dessutom alldeles för obetydligt för att man skulle kunna säga, att fisket i sjön bleve rationellt utnyttjat. En god fiskavkastning förutsatte nämligen, att man fiskade tämligen mycket i en sjö, annars bleve fiskarna små och magra.

Antonsson uppgav, att bönderna förut plägat hålla efter laken i Hottön med s. k. lakstrutar, vilket varit till förmån för uppkomsten och tillväxten av annan fisk.

Jönsson anförde: Enligt vad Jönsson kände till, bedreves numera i ganska stor utsträckning tjuvfiske i Hottön av personer från industrisamhällena i närheten. På den tid bönderna fått fiska i sjön, hade det varit lättare att anordna en effektiv bevakning av fisket därstädes.

Olsén ifrågasatte, huruvida icke kronan skulle kunna erhålla större inkomster genom att utarrendera fisket i Hottön till Ortsbor i stället för till sportfiskare. Enligt vad *Olsén* hade sig bekant, erlade nämligen Jämtlands sportfiskeklubb endast 400 kronor i arrende för ifrågavarande vatten.

Olsson ansåg det orättvist, att endast några få personer finge fiska i en så stor sjö som Hottön.

Samtliga närvarande förenade sig i det yttrandet, att större möjlighet att fiska i kronans vatten borde beredas Ortsborna genom upplåtelser av ett eller annat slag, särskilt i Hottön, där vederbörande ingalunda vore ovilliga att erlagga skälig arrendavgift, därest det bleve klarlagt, att de ej ägde fiskerätt.

Den 29 och 30 juni.

Under dessa dagar besiktigade ordföranden och sekreteraren förenämnda sjöar Hottön, Gesten och Åmen samt mellanliggande strömmar, i vilka fisket utarrenderats till Jämtlands sportfiskeklubb.

Den 2 juli.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i kommunalhuset i Tärna med representanter för lappbyar i Tärna socken. Vid sammanträdet tillstadeskommo lapp-tillsyningsmannen K. A. Andersson, ordningsmannen i Umby lappby A. G. Nilsson-Winka, ordningsmannen i Vapstens lappby L. Johansson samt lappen A. Stångberg. Vid sammanträdet inställde sig dessutom lappfogden i Västerbottens län H. Johansson.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet och i korthet redogjort för utredningens synpunkter, framlades den vid förenämnda sammanträde i Fatmomakke föredetta, av lappfogden Johansson sammanställda kartan och uppmanades de närvarande att yttra sig.

Samtliga närvarande representanter för lapparna förenade sig i det yttrandet, att det väl ginge för sig att uppdelade de ovan odlingsgränsen belägna vattnen i två grupper, varav den ena skulle vara förbehållen lapparna för uteslutande bruk och den andra — utan lapparnas hörande — få upplåtas till andra fiskande än lapparna. Däremot sade sig lapparna icke kunna, såsom av utredningen ifrågasatts, avstå från att fiska med andra redskap än krokredskap i den sistnämnda gruppen vatten. I nämnda sak anfördes följande.

Winka: Fisket spelade för lapparna i Tärna socken en större roll än för lapparna i Vilhelmina socken. Under sina flyttningar medförde lapparna i den förstnämnda socknen förutom allehanda krokredskap jämväl ofta nät och notar. De ville

icke avstå från den dem jämlikt renbeteslagen tillkommande rätt att använda dessa redskap i de sjöar, som de under färderna passerade förbi.

Ordföranden upplyste, att anledningen till att det ifrågasattes, huruvida icke lapparna skulle kunna avstå från annat fiske än tillfälligt krokfiske i de sjöar, som icke undantogs för dem, vore, att i så fall utarrenderingen av sistnämnda vatten till andra än lappar skulle underlättas.

Ordningsmannen Johansson sade sig väl förstå utredningens synpunkter i avhandlade fråga men framhöll därjämte följande: De vägar lapparna valde vid sina flyttningar vore beroende på en mängd olika omständigheter, som icke låte sig från tid till annan överblickas. Renarna ville gå än den ena än den andra vägen. Om det t. ex. uppträdde vargar på ett fjäll, måste vidare givetvis lapparna välja något annat fjäll som uppehållsort för sig och renarna. Det låge alltså i öppen dag att lapparna måste slå sig ned än här och än där. Trots att de under vissa tider av året hade mera bestämda visten, vore det därför omöjligt för dem att förbinda sig att endast fiska i vissa sjöar. *Johansson* trodde sig dock kunna försäkra, att lapparna i de sjöar, vilka icke vore avsedda att undantagas för dem, icke skulle komma att bedriva något mera intensivt fiske.

Winka anförde: En lapp, som vore stadd på flyttning med sina renar, hade svårt att få tid över till bedrivande av något mera intensivt fiske i de sjöar han härunder färdades förbi. Sitt huvudsakliga behov av fisk för vintern och sommaren fyllde lapparna i de sjöar, som nu vore avsedda att undantagas för deras uteslutande behov. Den period, varunder lapparna fiskade mest, infölle under senare delen av den tid de vistades i fjällen före höstflyttningen.

Beträffande vilka sjöar, som borde undantagas för lapparnas uteslutande bruk förklarade *samtliga närvarande lapprepresentanter*, att de i huvudsak tillstyrkte, att till denna grupp hänfördes de vatten, vilka utmärkts på den av lappfogden *Johansson* sammanställda, vid sammanträdet företedda kartan.

Slutligen förenade sig *lapprepresentanterna* om följande av ordföranden dikterade yttrande: Vattnen ovan odlingsgränsen syntes kunna uppdelas i två grupper, av vilka den ena skulle vara förbehållen lapparna för uteslutande bruk och den andra — utan lapparnas hörande — få upplåtas jämväl till andra fiskande. I den sistnämnda gruppen torde lapparna icke komma att bedriva annat fiske än tillfälligt husbehovsfiske och icke fiske till avsalu. Beträffande vilken tid, under vilken den sålunda medgivna uppdelningen skulle givas giltighet, borde nämnda tid bestämmas till tio eller tolv år.

Samma dag.

Sedan ordföranden senare samma dag förrättat besiktning av en av lappväsendet i Västerbottens län driven fiskodlingsanstalt i Norra Fjällnäs, höll ordföranden därstädes sammanträde med representanter för befolkningen i orten. Vid sammanträdet tillstädeskommo hemmansägarna A. Israelsson och J. A. Vesterlund samt förenämnde lapp tillsyningsman Andersson, jämväl hemmansägare, samtliga i Norra Fjällnäs. Vid sammanträdet inställde sig dessutom lappfogden H. *Johansson*.

Efter det att ordföranden redogjort för dels de av utredningen tilltänkta åtgärderna beträffande vattnen ovan odlingsgränsen, dels ock vad som förekommit vid tidigare sammanträden med lapparna, yttrade *Israelsson*: Lapparna fiskade för närvarande i nästan större utsträckning i enskildas vatten ovan odlingsgränsen än i kronovattnen därstädes. Enär de hade mycken tid att ägna åt fiske, vore förfaringssättet till stort men för de bofasta. Genom de ifrågasatta åtgärderna syntes lapparnas fiskeprivilegium komma att ytterligare fastslås. Lapparna komme

säkerligen efter genomförandet av desamma att ännu intensivare fiska i enskildas vatten. Ågarna av nämnda vatten borde därför kompenseras genom förmånliga fiskearronden i vissa kronovatten.

Beträffande den ifrågasatta uppdelningen förklarade *Israelsson* och *Vesterlund* samstämmigt, att de trodde att en dylik skulle komma att lända alla fiskande till fördel.

Vesterlund uttryckte den förhoppningen, att uppdelningen skulle komma att medföra billiga upplåtelser av vatten åt den bofasta befolkningen.

Andersson anförde: Under senaste tid hade ett flertal lappar börjat ägna sig åt att uppföda rävar. Enär de i allmänhet hade större tillgång till kontanter än den bofasta befolkningen, kunde de därtill anskaffa goda avelsdjur. För att skaffa föda åt rävarna hade de börjat bedriva ett intensivare fiske än tillförne jämväl å enskildas vatten. Nämnda sätt att utnyttja lappprivilegierna vore, enligt *Anderssons* förmenande, icke önskvärt.

Lappfogden Johansson upplyste, att han uppmärksammat det av *Andersson* påtalade förhållandet och varnat lapparna för att allt för mycket utnyttja sina privilegier samt framhållit för dem, att desamma i händelse av missbruk måhända skulle kunna komma att beskäras.

Den 22 september.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i sockenstugan i Vilhelmina kyrkby med fiskeintresserade ortsbor i Vilhelmina socken. Vid sammanträdet tillstädeskommo ett trettiootal personer, såväl hemmansägare som andra. Vid sammanträdet var jämväl närvarande en av utredningens sakkunniga *Westerlund* samt jägmästaren i Vilhelmina revir *O. M. Peterson*.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat och anförde därefter i huvudsak följande:

Kronan ägde i Sverige ett stort antal vatten, belägna huvudsakligen å kronoparkerna över hela landet och inom fjällområdena ovan odlingsgränsen. Till fisket i de senare vattnen hade lapparna sedan urminnes tider haft företrädesrätt, som numera sanktionerats genom lagstiftning. Nämnda lagstiftning förbjöde upplåtelse av fiskerätt i dessa vatten till andra fiskande än lappar, utan att lapparna dessförinnan hördes.

Angående fisket i kronovattnen förekomme ofta tvister, först och främst rörande det sätt, på vilket vattnen nu upplättes, men även rörande påstådda oegentligheter från de fiskandes sida i form av olämpligt fiskande och försumlighet i fråga om fiskevårdsåtgärder. Syftet med förevarande utredning vore att föreslå åtgärder, varigenom kronovattnen skulle göras mera fruktbarande ävensom kunna utnyttjas på ett förnuftigare sätt än hittills skett.

Genom undersökningar hade utredningen kommit till den uppfattningen, att lapparna icke för tillfredsställande av sitt fiskebehov behövde alla ovan odlingsgränsen belägna vatten. Utredningen ifrågasatte därför en uppdelning på ett eller annat sätt av nämnda vatten i två grupper, av vilka den ena — bestående av vatten, belägna i närheten av lapparnas visten och kåtaplatser — skulle förbehållas lapparna för uteslutande bruk, medan den andra — bestående av alla övriga vatten ovan odlingsgränsen — skulle, utan lapparnas hörande i vart särskilt fall kunna upplätas till andra fiskande än lappar. Utredningen ifrågasatte även, om icke lapparna kunde avstå från att bedriva annat än husbehovs- eller tillfälligt krokfiske i den andra gruppen vatten. Sammanträden i nu nämnt syfte hade redan hållits med lapparna å vissa orter. Vilka vatten, som skulle höra till den ena och andra gruppen,

skulle slutgiltigt bestämmas vid sammanträden med lapparna inför vederbörande lappfogdar.

I syfte att tillfredsställa andra befolkningsgruppers än lappars befogade intresse att få tillgång till fiske i kronans vatten ville utredningen ifrågasätta, att den sistnämnda gruppen vatten tillsammans med vissa kronovatten nedom odlingsgränsen skulle med hänsyn till upplåtelseformerna uppdelas i tre grupper, varav den första skulle upplåtas till ortsbor för husbehovsfiske, den andra upplåtas till begagnande åt såväl ortsbor som andra, som där ville idka sportfiske, mot lösande av ett s. k. fiskekort samt den tredje slutligen upplåtas på arrende med ensamrätt åt enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika. Intet borde dock hindra att i vissa fall flera av de nämnda upplåtelseformerna kunde förekomma i ett och samma vatten.

I den för ortsbor avsedda gruppen, som skulle bestå av vatten belägna i närheten av bebyggda orter eller hemman, till vilka icke hörde tillräckliga fiskevatten, skulle allt slags husbehovsfiske med enligt gällande bestämmelser tillåtna redskap medgivnas. I de två sistnämnda grupperna vatten skulle endast vissa fiskesätt vara tillåtna, nämligen metning och pimpling, fiske med kastlina och enkelt drag samt anglung ävensom slant-, spinn- och flugfiske.

Arrendeavgiften för ett husbehovsfiske borde sättas låg, högst 20, lägst 5 kronor för år. Avgifterna för fiskekort borde bestämmas till exempelvis 2 kronor för ett kort, berättigande till fiske under högst 10 dagar, och 10 kronor för ett kort, berättigande till fiske under ett helt år. I den grupp vatten, som komme att upplåtas med ensamrätt till enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika, skulle upplåtelseerna betinga jämförelsevis höga priser.

I samtliga grupper vatten utom den sista borde staten vidtaga erforderliga fiskevårdsåtgärder. I den sista gruppen skulle de enskilda sportfiskare eller sammanslutningar av dylika, som fått till sig upplåten rätten att fiska i de till gruppen hörande vattnen, vara skyldiga företaga nödiga åtgärder för fiskevård.

Ombesörjandet av nämnda fiskevårdsåtgärder kunde såsom hittills verkställas av vederbörande förvaltande myndighet, men fråga vore dock, om icke åtgärderna kunde utföras mera enhetligt och rationellt av hushållningssällskapens fiskerinämnader. Dessa borde då genom författningsbestämmelser givas en för fyllande av de nya uppgifterna lämplig sammansättning.

Sedan ordföranden slutat sitt anförande, uppmanades de närvarande att yttra sig, i första hand om den tilltänkta uppdelningen av kronovattnen. Nedan antecknade personer anförde i nämnda fråga ungefär följande:

Förre lappfogden G. Lindström, Vilhelmina: Mot förslaget om en uppdelning av vattnen ovan odlingsgränsen vore intet att erinra, därest lapparna gäve sitt samtycke därtill.

Riksdagsmannen U. R. Jacobson, Vilhelmina: Det vore glädjande, att initiativ tagits till ett ordnande av fiskeförhållandena i kronans vatten i Norrland. Mot uppdelningsförslaget vore i stort sett intet att erinra. Jacobson vore övertygad om, att lapparna icke genom detsamma skulle lida något intrång i sina rättigheter. Någon grupp vatten, i vilka upplåtelser med ensamrätt skulle ske till sportfiskare eller sammanslutningar av dylika, borde emellertid icke bildas. Tillskapandet av en dylik grupp skulle endast gynna förmögna personer med åsidosättande av övriga befolkningsgruppers berättigade intresse att få tillgång till lämpligt belägna vatten, i vilka de kunde fiska. Det syntes lämpligast, att alla vatten, som icke förbehölls lapparna och orsbefolkningen för husbehovsfiske, upplåtes till envar fiskande, som ville lösa fiskekort.

Vaktmästaren S. Jonsson, Vilhelmina: Det av utredningsmannen skisserade uppdelningsförslaget syntes tillfredsställande utom i vad det avsåge bildandet av en

grupp vatten, i vilka skulle förekomma ensamupplåtelser till vissa sportfiskare eller sportfiskaresammanslutningar. På grund av att upplåtelser av sistnämnda slag i stor omfattning skett inom Vilhelmina socken vore fiskeförhållandena därstädes för närvarande olidliga. Skulle förslaget medföra något verkligt gagn för den icke jordägande delen av ortsbefolkningen, borde alla vatten, som icke förbehölles lapparna, göras till kortfiskevatten.

Nämndemannen F. H. Sörlin, Vilhelmina, instämde i vad *Jonsson* anfört.

Kronojägaren Westerlund: Farhågorna att icke ortsbefolkningen genom uppdelningsförslaget skulle bli tillräckligt tillgodosedd med fiskevatten vore ogrundade, enär enligt detsamma nämnda befolkning skulle tillgodoses närmast efter lapparna. Sportfiskare vore goda fiskare, som ofta företoge fiskevårdsåtgärder i till dem upplåtna vatten. Det vore därför icke riktigt att icke tillåta dylika fiskare att förskaffa sig ensamrätt till vissa vatten.

Sörlin höll före, att bland ortsbefolkningen funnes väl så goda fiskare som bland sportfiskarena.

Enligt vad *Jonsson* kände till, hade de sportfiskare, som med ensamrätt arrenderade vatten inom Vilhelmina socken, icke vidtagit några fiskevårdsåtgärder i till dem upplåtna vatten.

Kronotorparen H. K. Berg, Granberget, ansåg, att alla medborgare borde få lika rätt till fiske i kronans vatten.

Westerlund anförde: I de vatten ovan odlingsgränsen, som komme att förbehållas ortsbor för husbehovsfiske, borde ortsborna tillförsäkras ensamrätt till fisket. Nämnda befolkning behövde nämligen fisket för sin försörjning, och icke som vilhelminaborna endast för att därmed bereda sig ett nöje.

Sörlin sade sig icke hava något emot att ortsbefolkningen medgäves ensamrätt till fiske i sjöar, vilka komme att upplåtas till dem för bedrivande av husbehovsfiske.

Hemmansägaren K. A. Pettersson, Volgsele, sade sig gilla förslaget särskilt i vad det avsåge att medgiva den ortsbefolkning, som komme att få arrendera vatten för husbehovsfiske, rätt att därstädes bedriva fiske med all slags redskap samt endast tillåta krokfiske i de s. k. kortfiskevattnen.

Enligt *Jacobsons* mening borde något tvivel icke råda om att icke fjällbefolkningen borde få ensamrätt till fisket i de vatten, som den skulle komma att få arrendera, och att icke därstädes fiske med all slags redskap borde tillåtas.

På fråga av *Jacobson* varför utredningen ansåge det lämpligt med en grupp vatten, avsedd för ensamupplåtelser åt sportfiskare, upplyste ordföranden, att utredningen avsåge att i största möjliga utsträckning tillfredsställa alla befolkningsgruppers behov av efter vars och ens intressen anpassade möjligheter till fiske i kronans vatten. Efterfrågan på vatten, lämpliga för särskilt flugfiske, vore i alla länder synnerligen stor. Därest sportfiskare finge ensamrätt till fisket i dylika vatten, kunde för upplåtelseorna betingas höga priser, och kronan därigenom erhålla goda inkomster.

Westerlund framhöll, att det vore till stor fördel för en ort, om man kunde locka så många turister som möjligt dit. Detta kunde ske, om man beredde möjligheter för dylika personer att arrendera goda vatten, där de med ensamrätt kunde få rätt att fiska.

Jägmästaren O. M. Peterson kunde icke förstå, varför de närvarande motsatte sig bildandet av en grupp fiskevatten, i vilken ensamupplåtelser till sportfiskare skulle få ske. Såvitt *Peterson* förstode, funnes vatten, som vore så små, att de icke lämpligen kunde upplåtas på annat sätt, därest icke fisken i desamma skulle löpa fara att utrotas. Beträffande den av de föreslagna grupperna, som skulle vara avsedd för ortsbefolkningens husbehovsfiske, fruktade *Peterson*, att några vatten, som

kunde föras till denna grupp, icke stode att uppbringa inom Vilhelmina revir. I nämnda revir funnes nämligen nedom odlingsgränsen 181 kronotorpare och jämväl åtskilliga andra lägenhetsägare, vilka i första hand måste tillförsäkras rätt till fiske i de inom reviret belägna kronovattnen.

Jonsson höll före, att kronan av ensamupplåtelser icke skulle få större inkomster, än om alla vatten, som icke förbehölles lapparna, upplåtes mot kort.

På därom av ordföranden framställd fråga uppgav *Jonsson*, att han i tidigare anföranden avsett strömmande vatten. Fisket i sjöar borde, enligt *Jonssons* uppfattning, upplåtas med ensamrätt åt de ortsbör, som fått vattnen upplåtna åt sig för husbehovsfiske.

De flesta närvarande förenade sig därefter om följande av ordföranden dikterade yttrande: I de vatten, som komme att förbehållas lapparna, borde dessa få bedriva fiske med ensamrätt. Av övriga kronovatten borde sjöarna förbehållas ortsbör, medan rinnande vatten borde upplåtas till begagnande åt var och en, som ville förskaffa sig rätt att bedriva fiske i desamma, genom lösande av s. k. fiskekort.

Beträffande de av utredningen ifrågasatta arrendebeloppen för husbehovsfiske förklarade *samtliga närvarande*, att de funne desamma väl avvägda.

I fråga om vilka priser, som borde betingas för de av utredningen ifrågasatta fiskekorterna, anförde nedan antecknade personer ungefär följande:

Lindström: Ett pris av 5 kronor vore lämpligt för ett fiskekort gällande för ett år. Icke ortsbör borde eventuellt få betala mera.

Hemmansägaren I. Gavelin, Vilhelmina, ansåg, att 20 à 25 kronor vore ett skäligt pris för ett dylikt årskort.

Enligt *Jacobsons* uppfattning vore de av utredningen föreslagna priserna lämpligt avvägda, dock syntes ortsbefolkningen i de orter, där vattnen vore belägna, måhända böra tillåtas köpa kort för billigare pris.

Beträffande frågan, huruvida fiskekorterna borde göras personliga eller icke framhöll *Lindström* som sin mening, att korten borde förses med påskrift därom, att de skulle gälla för vilken som helst medlem i ett hushåll, där hufvadern löst ett dylikt kort.

Jacobson, Jonsson och *Gavelin* förklarade samstämmigt, att enligt deras mening fiskekorterna borde vara personliga och icke få överlåtas på andra. Gjordes korten icke personliga, komme det att bliva svårt att utöva kontroll över de fiskande.

Sörlin framhöll, att det även borde finnas kort, som gällde för hela familjer. Dessa borde betinga ett högre pris.

Peterson gav uttryck åt den uppfattningen, att tjänstemän tillhörande skogsstaten borde äga rätt till fritt fiske i kronovatten, då de vore stadda i tjänsteärenden. Samma förmån borde jämväl tillkomma domänverkets arbetare, då de utförde arbeten å kronoskogar.

Den av utredningen ifrågasatta begränsningen av fiskemetoderna vid kortfiske funno *de närvarande* lämplig.

Med föranledande av utav ordföranden framställda frågor förklarade *de närvarande* samstämmigt, att någon allmän fiskevårdsavgift icke borde utgå för fiske i kronans vatten. Icke heller höllo de närvarande för troligt, att man skulle kunna erhålla några tillförlitliga statistiska uppgifter angående mängden fångad fisk av personer, som löst fiskekort.

Beträffande bevakningen av kronans fiskevatten förklarade *de närvarande*, att de icke hade något emot att densamma förstärktes.

Den 23 september.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i kommunalrummet i Stensele med fiskeintresserade ortsbör i nämnda socken. Vid sammanträdet tillstädeskommo

kyrkoherden i Stensele församling G. L. Park, folkskolläraren S. Bäckström, slöjd-läraren A. Eriksson, hemmansägaren B. Lindahl och arbetarna J. Bjerner och P. Persson, alla i Stensele. Vid sammanträdet var jämväl närvarande jägmästaren i Östra Stensele revir E. O. A. A: son Hamre.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat och höll ett anförande av samma innehåll som vid sammanträdet i Vilhelmina.

Sedan ordet förklarats fritt, anfördes av nedan antecknade personer ungefär följande:

Park: En reglering av olika befolkningskategoriers rätt att bedriva fiske i de norrländska kronovattnen vore av behovet påkallad. Den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av vattnen syntes i stort sett välbetänkt. Dock kunde vissa anmärkningar riktas mot densamma. Sålunda borde några inskränkningar i lapparnas rätt att i den omfattning de själva önskade bedriva fiske i alla vatten, till vilka de enligt renbeteslagen ägde företrädesrätt, icke ifrågasättas. Det kunde nämligen hända, att lapparna av en eller annan anledning icke kunde vistas vid sina vistesjöar utan måste slå upp sina kåtor i närheten av andra sjöar. Såvitt *Park* kunde förstå, skulle lapparnas bibehållna rätt att i samma utsträckning som förut få fiska i jämväl för lapparna icke förbehållna vatten icke betyda så mycket för andra, som fått fiskerätt i nämnda vatten. Beträffande den av utredningen ifrågasatta gruppen vatten, som skulle upplåtas med ensamrätt åt vissa sportfiskare eller sammanslutningar av dylika, kunde *Park* icke sympatisera med tanken, att en dylik skulle bildas. Tillskapandet av en dylik skulle nämligen uteslutande gynna personer med goda inkomster.

Bäckström instämde i vad *Park* anført under framhållande att det skulle väcka opposition bland den bofasta befolkningen om enskilda personer, som hade god tillgång till penningar, skulle kunna förvärva ensamrätt till fisket i stora vatten.

Park framhöll, att, därest lapparna skulle förständigas utvälja vissa vatten, som skulle förbehållas dem med ensamrätt, och nödgas avstå från att bedriva annat än tillfälligt krok- eller husbehovsfiske i övriga vatten, försiktigheten skulle bjuda dem att förbehålla sig fler vatten, än de strängt taget behövde. Förhållandet skulle medföra ett onödigt intrång för den bofasta befolkningen, som vore stadd i tillväxt och behövde fiskerätt i största möjliga utsträckning. Vad som hos denna befolkning skapat missnöje med de rådande förhållandena vore, att det på grund av att lapparna i alla fall måste höras, innan upplåtelser i vattnen ovan odlingsgränsen skedde, dröjde så länge, innan den kunde få besked, huruvida dess ansökningar om fiskerätt bifallits. Lapparna vore så få att de icke kunde göra mycket intrång, även om de bibehölles vid sin rätt att fiska i alla vatten.

Eriksson var övertygad om, att förhållandet mellan lappar och bofasta skulle bli det bästa, om nämnda befolkningskategorier finge rätt att jämsides med varandra bedriva fiske i andra vatten än lappvatten.

Hamre ansåg, att man borde se till, att sammanslutningar av sportfiskare, liksom hittills, kunde få tillfälle att med ensamrätt förskaffa sig fiskerätt i vissa vatten. Dylika sammanslutningar bestode av goda fiskare, som ofta företogo fiskevårdsåtgärder i till dem upplåtna vatten. Detsamma kunde icke alltid sägas om de ortsbör, som nu fiskade i kronans vatten. Däremot kunde det måhända anses stötande, att en enskild sportfiskare, som kanske icke utnyttjade ett vatten mer än vid besök en gång om året, skulle kunna förvärva ensamrätt till detsamma.

Bäckström sade sig vara förvissad om, att fiskevården i samtliga kronans vatten skulle bli bättre än hittills, sedan de av utredningen ifrågasatta åtgärderna vidtagits.

Park framhöll, att det vore viktigare att tillfredsställa ortsbefolkningens behov av fiskevatten än att söka tillgodose sportfiskare från andra orter. De senares be-

fogade krav vore tillgodosedda, därest de bleve i tillfälle att, såsom alla andra, köpa fiskekort. Huvudsaken vore, att man icke utestängde någon från möjligheterna att bedriva fiske i kronans vatten.

Eriksson anförde: Kronan hade vid avvitrningen tillagt sig rätten till vissa strömfäll med därtill hörande utmål. Dessa strömfäll, i vilka ortsbefolkningen förut sedan gammalt bedrivit fiske, vore ofta belägna helt nära byar, och kronans hävdande av rätt till desamma innebure alltså ett intrång i befolkningens gamla rätt till fisket därstädes. Enligt vad *Eriksson* hade sig bekant, strävade nu Svenska turistföreningen efter att förvärva rätten till fiske i nämnda strömfäll för att kunna upplåta densamma till turister mot kort. Enligt *Erikssons* förmenande borde man se till att bönderna erhöle rätt att fiska i nämnda vatten.

De flesta närvarande förenade sig i följande av ordföranden dikterade yttrande: En grupp av kronans vatten borde förbehållas lapparna med ensamrätt. Övriga vatten borde få upplåtas till andra fiskande än lappar utan lapparnas hörande i vart särskilt fall. Av sistnämnda vatten borde en grupp, huvudsakligen bestående av sjöar, förbehållas den bofasta ortsbefolkningen, och en annan upplåtas till sportfiskare mot s. k. fiskekort. Någon grupp, avsedd för ensamupplåtelser åt sportfiskare borde icke bildas. I samtliga vatten borde lapparna få behålla sin gamla rätt att bedriva allt slags fiske.

Samtliga närvarande vore ense om, dels att det låge nära till hands att åt hushållningssällskapens fiskerinämnder överlåta jämväl fiskevården i kronans vatten, dels ock att bevakningen av kronovattnen på ett eller annat sätt borde förstärkas.

Beträffande de fiskesätt, som skulle vara tillåtna vid kortfiske, ansågo *de närvarande* den av utredningen ifrågasatta begränsningen lämplig.

I fråga om möjligheten att erhålla statistiska uppgifter angående mängden av vid kortfiske fångad fisk genom att föreskriva skyldighet för innehavare av dylikt kort att lämna uppgift därom, ansågo *de närvarande*, att, om dylik skyldighet föreskrevs, man ändå icke skulle kunna erhålla några tillförlitliga uppgifter.

Den 24 september 1938.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i kommunalrummet i Sorsele. Vid sammanträdet tillstädeskommo kommunalnämndsordföranden K. Sahlin, hemmansägarna G. Ahlenius, F. Franzén, F. Sandberg och O. Backman, vandringsrättsaren M. Persson samt nämndemannen F. Karlsson, alla i Sorsele. Vid sammanträdet var jämväl närvarande lappfogden i Västerbottens län H. Johansson.

Ordföranden förklarade sammanträdet öppnat och höll ett anförande av samma innehåll som vid sammanträdet i Vilhelmina.

Sedan ordet förklarats fritt, anfördes av nedan antecknade personer ungefär följande:

Sahlin: Frågan om vilka åtgärder, som borde vidtagas för att bereda den bofasta lappmarksbefolkningen möjligheter att bedriva fiske i vattnen ovan odlingsgränsen, hade vid flera tillfällen behandlats inom Sorsele sockens kommunalfullmäktige. Sahlin erinrade i detta sammanhang om fullmäktiges år 1933 till Kungl. Maj:t ingivna framställning i ämnet. De av ordföranden skisserade riktlinjerna för en uppdelning av kronovattnen syntes välfunna. Det skulle utan tvivel för landet i dess helhet innebära en vinst, om vattnen inom lappmarkerna kunde utnyttjas på ett mera effektivt sätt, än som nu skedde. För den bofasta befolkningen skulle det sålunda innebära en stor fördel, om möjligheter kunde beredas den att idka vinterfiske i nämnda vatten.

Samtliga närvarande instämde i vad Sahlin anförde.

Franzén ansåg, att det skulle vara rättvisast för alla, om även lapparna ålades att lösa fiskekort för att få bedriva fiske i andra sjöar än de för dem förbehållna.

Sahlin sade sig anse, att det icke skulle lända ortsborna till förfång, om lapparna medgåves rätt att bedriva fiske med krokredskap även i sådana vatten, som komme att tilldelas ortsbefolkningen för husbehovsfiske. Däremot vore det icke lämpligt, att lapparna finge bibehålla sin rätt att därstädes fiska med all slags redskap.

Persson förklarade sig anse, att lapparna borde få fiska med alla enligt fiskeristadgan tillåtna redskap i samtliga vatten, där de nu ägde rätt till fiske, såvida fisket blott avsåge att skaffa fisk till husbehov.

På därom av ordföranden framställd fråga förklarade *samtliga närvarande*, att de ansåge de av utredningen för husbehovsfiske ifrågasatta priserna lämpliga. Likaså rådde enighet därom, att det vore lämpligt att hushållningssällskapens fiskerinämnder finge hand om fiskevården jämväl i kronans vatten.

I fråga om möjligheterna att erhålla statistiska uppgifter av personer, vilka löst fiskekort, uttalade de närvarande farhågor för att dylika uppgifter icke skulle komma att bli tillförlitliga.

Beträffande vilka fiskesätt, som borde vara tillåtna vid sportfiske, anförde *Karlsson* följande: Det funnes i Sorsele socken åtskilliga personer, som endast hade tillfälle att ägna sig åt fiske vid ett eller två tillfällen om året. Dessa personer hade icke någon färdighet i att fiska med moderna sportfiskeredskap. Ett tillgodo-seende av nämnda personers intressen fordrade därför, att nätfiske tillätes jämväl i de s. k. kortfiskevattnen. Ett ytterligare skäl för att i nämnda vatten nätfiske borde tillåtas vore, enligt *Karlssons* uppfattning, att det eljest skulle bli svårt att kunna hålla vattnen fria från rovfiskar såsom gädda och abborre.

Persson framhöll, att därest i kortvattnen jämväl fiske med nät skulle tillåtas, det skulle bli möjligt att på ett tillfredsställande sätt ordna fisket i nämnda vatten.

De flesta närvarande enades om, att den av utredningen ifrågasatta begränsningen av fiskemetoderna vid sportfiske vore välbetänkt ävensom att skärpt bevakning erfordrades å kronovattnen.

Den 26 september 1938.

Denna dag höll ordföranden sammanträde i lappväsendets stuga i Ammarnäs med lappar och bofasta i Sorsele socken. Vid sammanträdet tillstädeskommo lapp-tillsyningsmannen E. Eriksson, Kraddsele, ordningsmannen i Rans lappby Georg Jonsson, ordningsmannen i Grans lappby Israel Jonsson, ett tjugotal lappar samt ett tiotal hemmansägare och andra bofasta. Vid sammanträdet var därjämte närvarande lappfogden i Västerbottens län H. Johansson.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet och hållit ett anförande av samma innehåll som vid sammanträdet i Vilhelmina, lämnades ordet fritt. Därefter anfördes av nedan antecknade personer ungefär följande:

Lapptillsyningsmannen Eriksson: Det lämpligaste vore att lapparna finge behålla sin i renbeteslagen stadfästa rätt att bedriva fiske med all slags redskap i de sjöar, vilka de färdades förbi. Det vore sällan som lapparna förde med sig nät vid sina flyttningar. Det sagda gällde i än högre grad notar. Något intensivare fiske komme därför icke att av lapparna bedrivas i andra vatten än de för dem förbehållna.

Ordningsmannen Israel Jonsson fruktade, att lapparna genom den ifrågasatta uppdelningen av vattnen ovan odlingsgränsen skulle komma att förlora ännu ett av sina gamla privilegier. På grund av den bristfälliga bevakningen av nämnda vatten kunde nämligen icke förhindras, att bofasta komme att bedriva fiske i de för lapparna förbehållna vattnen, när lapparna med sina renar droge bort från desamma.

Ordningsmannen Georg Jonsson uppgav, att lapparna alltid haft till princip att icke sätta sig emot upplåtelser av fiskerätt i sådana vatten, av vilka de icke begagnade sig.

Lappen Axel Nilsson, Rans lappby: Inom Sorsele socken funnes knappast några sjöar, blott en del rinnande vattendrag, vilka lapparna icke begagnade. Ortsbefolkningen skulle på grund härav icke komma att få någon fördel av den ifrågasatta uppdelningen av kronovattnen.

Hemmansägaren I. A. Mikaelsson, Tjulträsk: För folkförsörjningen i Norrland vore fisket av mycket stor betydelse. Nämnda näringsgren hade ursprungligen för en stor del av befolkningen därstädes utgjort huvudnäring. Problemet, på vilket sätt rätten att fiska i de uti fjälltrakterna belägna vattnen skulle kunna fördelas mellan lapparna och de bofasta, måste lösas. Inom Sorsele socken funnes ett stort antal vatten, i vilka lapparna aldrig fiskade. Det vore synnerligen tillfredsställande, om lapparna avstode från rätten att yttra sig över alla ansökningar att få bedriva fiske i sistnämnda vatten. Därigenom skulle de bofasta icke behöva söka dylika tillstånd ett år, innan fisket skulle taga sin början. Beträffande de ifrågasatta priserna funnes vatten, för vilka Mikaelsson vore villig erlägga 50 kronor per år.

Lappen A. F. Gran, Grans lappby, ansåg, att det vore svårt att åstadkomma någon rättvis fördelning mellan lappar och bofasta av vattnen ovan odlingsgränsen. I fråga om de därstädes belägna sjöarna komme lapparna måhända att förbehålla sig flera sjöar än de behövde. I de därstädes belägna rinnande vattnen bedreve lapparna aldrig något fiske, varför de icke hade något emot att avstå från rätten att yttra sig över ansökningar om fiskerätt i desamma.

Hemmansägaren J. E. Granström, Ammarnäs, ansåg, att idén att upplåta fiskerätt åt turister genom försäljning av fiskekort vore synnerligen god.

Flera närvarande gävo uttryck åt samma uppfattning som Granström.

Kronoåbon J. Nilsson, Tjulträsk: Den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av kronovattnen torde komma att få goda verkningar. Lapparna skulle icke komma att lida något intrång i sina rättigheter genom att avstå från rätten att yttra sig över ansökningar att få fiskerätt i vissa vatten. Förr hade det varit svårt att få arrendera en sjö med någorlunda rik tillgång på fisk. Numera förstode samerna och de bofasta varandra bättre, men utredningens förslag skulle icke desto mindre innebära en stor fördel för de senare.

Ordningsmannen Georg Nilsson vidhöll, att ingen, som sökt fiskerätt, av lapparna blivit nekad dylik.

Lapparna Axel Nilsson och *A. Persson* förklarade samstämmigt, att rätten till fiske i sjöarna ovan odlingsgränsen och å vissa utmarker där nedanför vore den enda rättighet, som lapparna numera hade kvar, och att de icke ville avstå från densamma.

Kronoåbon Nilsson ansåg det skäligt, att lapparna avstode från att fiska i några av den alltför stora mängd sjöar, där de nu hade rätt att bedriva fiske.

Lappen Axel Nilsson medgav, att i Tärnasjön, Juktan och Tjulträsk nästan aldrig några lappar fiskade.

Den 1 oktober 1938.

Denna dag höll ordföranden sammanträde å tingsstället i Arjeplogs kyrkostad med fiskeintresserade Ortsbor i nämnda socken. Till sammanträdet hade infunnit sig ett fyrtiotal personer, såväl jordägare som icke jordägare. Därjämte närvaro en av utredningens experter Olofsson samt jägmästaren i Arjeplogs revir R. W:son Hollander.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet och hållit samma anförande som vid tidigare sammanträden under ifrågavarande resa, yttrade *hemmansägaren H. Vallström, Korstråk*: De av utredningen ifrågasatta åtgärderna komme att bli av ringa betydelse för Arjeplogs socken, enär därstädes icke finnes några vatten, över vilka kronan ägde förfoga. Sedan urminnes tid tillkomme nämligen i fjälltrakterna rätten till jakt och fiske å kronans marker ortsbefolkningen. Fiske å nämnda marker hade alltid utan tillstånd av sagda befolkning utövats, utan att detta lett till några åtgärder från myndigheternas sida. I de fall åtgärder för ett stävande av nämnda fiske från kronobetjäningens sida vidtagits i form av åtal för olaga fiske, hade åtalen städse ogillats.

Jägmästaren Hollander: Han hade nyligen tillträtt befattningen som revirförvaltare i Arjeplogs revir. Under den korta tid han tjänstgjort inom reviret, hade han vid flera tillfällen hört personer giva uttryck åt samma uppfattning, som nu förfäktats av Vallström. Denna uppfattning vore emellertid icke riktig. Hollander ämnade vidtaga åtgärder mot personer, som utan tillstånd fiskade i de vatten, som vid avvitringen tillagts kronan. Av dem, som fått tillstånd att fiska i sådana vatten, utkrävde Hollander för kronans räkning en avgift av 25 öre per nät och år, dock högst 3 kronor per år. Nämnda avgifter vore icke avsedda att verka som ett hinder i befolkningens utkomstmöjligheter utan endast som en påminnelse om, att rätten till fisket i vattnen tillkomme kronan.

Hemmansägaren M. Vesterlund, Racksund, uppgav, att inom socknen finnes många enskilda vatten men även många kronovatten.

Hemmansägaren E. Stenmark, Mattaure, uttryckte farhågor för att det skulle uppstå stridigheter mellan lappar och bofasta, om nämnda befolkningsgrupper medgäves rätt att bedriva fiske i samma vatten. De ifrågasatta priserna för husbehovsfiske vore skäliga. I norra delarna av Arjeplogs socken ägde den bofasta befolkningen icke tillräckliga fiskevatten.

Jägmästaren Hollander: De av utredningen ifrågasatta åtgärderna skulle vara till stor nytta för åstadkommande av ett ändamålsenligt utnyttjande av kronovattnen inom reviret. Emellertid komme det på grund av de faktiska förhållandena därstädes att bli svårt att draga fasta gränser mellan lappvatten och vatten för ortsbefolkningen. Det skulle innebära en bättre lösning, om den bofasta befolkningen i särskilda fall kunde medgivas rätt att bedriva fiske jämväl i lappvattnen.

Fjälläghetsinnehavaren A. Johansson, Vejenäs, framhöll, att i mindre sjöar ortsbefolkningen borde få ensamrätt.

De närvarande voro eniga om, att ortsborna på ett eller annat sätt borde beredas fiskerätt i kronovattnen inom socknen.

Hemmansägaren K. Sundkvist, Adolfsström, framhöll betydelsen av att man beredde turister möjligheter till fiske. För att förhindra att dessa bleve i tillfälle att fiska för mycket, borde emellertid föreskrivas, att de icke finge från en ort till annan medföra mer än t. ex. 10 kilogram fisk.

Hemmansägaren J. P. Kaddick, Allek, ansåg, att rätt till sportfiske aldrig borde beviljas för längre tid än en vecka, eljest skulle dylika upplåtelser medföra för stort intrång i den bofasta befolkningens rättigheter.

Hemmansägaren A. Hofman, Båtsjaur, ansåg, att fiskekortens giltighetstid borde kunna utsträckas till 14 dagar men icke längre. Långtidsupplåtelser åt sportfiskare skulle kunna medföra avsevärt intrång för ortsbefolkningen.

Hemmansägaren Sundkvist gav uttryck åt den uppfattningen, att fiskekort borde kunna utfärdas även för längre tider. På sådana kort borde införas en bestämmelse om att icke mera än 10 kilogram fisk finge medföras från fiskeplatsen. Årskorten borde betinga högre pris än 10 kronor.

Handlanden E. Westermark och kronojägaren A. Fjällström, båda i Arjeplog, instämde i vad Sundkvist anförde.

Komministern H. B. Nysäter, Arjeplog, ifrågasatte, huruvida det icke vore lämpligt att man införde två slags kort, ett för ortsbör och ett för turister från andra orter, av vilka det senare borde betinga högre pris.

Fiskeriintendenten Olofsson ansåg, att de ortsbör, som förvärvat rätt till husbehovsvatten, borde få rätt att medgiva upplåtelser åt turister i dessa vatten med skyldighet att redovisa inkomsterna från upplåtelseerna till kronan.

Torparen G. Granberg, Varasviken, instämde i Olofssons förslag.

Jägmästaren Hollander anförde: Olofssons förslag vore opraktiskt med hänsyn till att det alltid vore vanskligt att ålägga ovana personer redovisningsskyldighet. Nysäters förslag om två slags fiskekort vore däremot gott. Det finnes nämligen alltid i orterna en hel del folk, som icke kunde kallas ortsbör i den mening utredningen syntes vilja inlägga i begreppet. Dessa personer borde få lösa årskort, berättigande till fiske i de sjöar, de färdades förbi, för ett pris icke överstigande 5 kronor.

Predikanten A. Johansson, Arjeplog, instämde i vad jägmästaren Hollander anförde. Enligt Johanssons mening borde någon begränsning beträffande den myckenhet fisk, som skulle få medföras, icke föreskrivas vid sistnämnda slag av kort. Statens tjänstemän, som vore stadda på resa i fjällområdena, borde få rätt att fiska utan att därför erlägga någon avgift. Olofssons förslag vore icke att rekommendera, enär ortsbörna lätt skulle kunna bliva partiska, då det gällde att medgiva upplåtelser i av dem arrenderade vatten.

På därom av ordföranden framställd fråga förklarade *de flesta närvarande*, att de ansåge det ifrågasatta systemet med fiskekort mycket lämpligt samt att den föreslagna begränsningen av de tillåtna fiskemetoderna vid kortfiske i stort sett vore förständig.

Fiskeriintendenten Olofsson framhöll i denna fråga, att pimpelfiske under isen ävensom fiske med drag på många håll räknades som ett förödande fiske.

Fjällägenhetsinnehavaren A. Johansson, Vejenäs, ansåg, att turister icke borde tillåtas fiska med drag i mindre sjöar.

Lägenhetsägaren J. E. Lestander, Ballasviken, framhöll, att en turist, som rodde över en sjö, icke borde förmenas att släpa ett drag efter båten.

Kronojägaren H. Hofman, Arjeplog, upplyste, att de fiskekort som länsstyrelsen nu utfärdade, även gällde fiske med långrev.

Beträffande frågan, huruvida fiskekortet borde göras personliga eller icke förklarade *fiskeriintendenten Olofsson* med instämmande av flera av de närvarande, att han ansåge, att korten borde vara personliga, men att även familjekort borde förekomma. De senare borde betinga högre pris än andra kort.

Jägmästaren Hollander anförde: Varje person, som finge åt sig upplåten rätt att bedriva fiske i kronovatten, även en sådan, som komme att få arrendera vatten för husbehovsfiske, borde få ett bevis i form av ett kort, som han kunde medföra och på anfordran uppvisa för kronobetjäningen.

I fråga om lämpligheten att undantaga en grupp vatten för ensamupplåtelser åt sportfiskare eller sammanslutningar av dylika anförde nedan antecknade personer följande:

Hemmansägaren Sundkvist: Någon sådan grupp borde icke finnas.

Predikanten Johansson: Inrättandet av en dylik grupp skulle inverka förmånligt på fiskbeståndet i de sjöar, som fördes till gruppen.

Jägmästaren Hollander: Inom reviret finnes sjöar, som hade en så obetydlig areal och vore ur fiskesynpunkt så mindervärdiga, att de knappast lämpade sig för någon annan upplåtelseform.

Fiskeriintendenten Olofsson framhöll, att sammanslutningar av sportfiskare lika väl kunde bildas av personer, bosatta i t. ex. Jäckvik, som av personer från Stockholm.

Komministern Nysäter ifrågasatte, huruvida skillnad icke borde göras mellan enskilda sportfiskare och sammanslutningar av dylika. Åt de senare borde vatten kunna upplåtas med ensamrätt men icke åt de förra.

Predikanten Johansson ansåg det otillbörligt, att en enskild person från annan ort skulle med ensamrätt för bedrivande av endast sportfiske få arrendera en hel sjö under exempelvis 10 år. Beträffande föreningar ställde sig frågan annorlunda.

I fråga om fiskevårdsåtgärder i kronans vatten voro *de närvarande* ense om, att dylika borde företagas i största möjliga utsträckning. Vem som ombesörjde desamma vore en bisak.

Inspektoren E. Westermarck, Arjeplog, ansåg, att hushållningssällskapens fiskerinämnader vore väl skickade att handhava fiskevården jämväl å kronans vatten.

Jägmästaren Hollander ifrågasatte, huruvida det icke vore lämpligast, att sagda nämnder gäves allenast en rådgivande funktion, medan verkställandet av åtgärderna lades på domänverkets personal.

Samma dag.

Senare samma dag höll ordföranden å samma ställe sammanträde med lappar från lappbyarna i Arjeplogs socken. Till sammanträdet hade infunnit sig ordningsmännen L. Mattsson i Ståkke lappby, B. Jonsson i Maskaure lappby, J. Larsson i Arjeplogs lappby och L. Sjulsson i Semisjaur-Njargs lappby samt ett tjugutal lappar. Därjämte närvaro en av utredningens experter Olofsson ävensom lappfogden i Norrbottens södra distrikt E. Malmström och biträdande lappfogden i samma län E. Kangas.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet och hållit samma anförande som vid tidigare sammanträden under ifrågavarande resa, anförde *ordningsmannen Mattsson*: Inom Ståkke lappbys område funnes många fjällägenheter. På grund därav kunde lapparna i nämnda by icke göra anspråk på ensamrätt i några av de inom byområdet belägna vattnen. Lapparna ville emellertid gärna få underrättelse, innan flera upplåtelser beviljades i de vatten, där de plägade fiska.

Ordningsmannen Jonsson: De inom Maskaure lappbys område belägna vattnen vore till största delen belägna nedom odlingsgränsen. Ovan odlingsgränsen hade byn knappast några vatten. Lapparna i Maskaure lappby hade intet att erinra mot att vattnen uppdelades, på sätt utredningen ifrågasatte.

Ordningsmannen Larsson uppgav, att lapparna i Arjeplogs lappby icke ville motsätta sig den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av kronovattnen. Liksom i Ståkke lappby funnes inom Arjeplogs lappbys område många fjällägenheter, vilkas innehavare ägde rätt till fiske.

Ordningsmannen Sjulsson anförde: Lapparna i Semisjaur-Njargs lappby bedreve fiske endast periodvis. I de vatten, där lapparna icke fiskade, hade de intet att erinra mot att upplåtelser medgäves utan lapparnas hörande.

Den 2 oktober.

Denna dag höll ordföranden sammanträde å tingsstället i Arvidsjaur med lappar i Arvidsjaur socken. Till sammanträdet hade infunnit sig ordningsmännen V. Öberg i Östra Kikkejaure lappby, H. Nilsson i Västra Kikkejaure lappby, L. M. Eriksson i Malmesjaure lappby, P. Persson-Bäckström i Mausjaure lappby samt ett tjugutal lappar. Därjämte närvaro en av utredningens experter Olofsson samt biträdande lappfogden i Norrbottens län E. Kangas.

Sedan ordföranden hållit ett anförande av i huvudsak samma innehåll som vid tidigare sammanträden under ifrågavarande resa, anförde nedan antecknade personer ungefär följande.

Lappen N. P. Stenberg, V. Kikkejaure lappby: Fisket vore av stor betydelse såväl för de renskötande som de icke renskötande lapparna. För de renskötande utgjorde fisket ett välbehövt tillskott till den ofta knappa försörjningen. Inom varje lappby funnes vissa fiskevatten, som borde förbehållas de renskötande lapparna med ensamrätt. Det vore av stor vikt att så skedde. Beträffande utarrenderingen av övriga vatten borde den icke skötas av domänstyrelsen utan av någon myndighet i orten, som hade ingående kännedom om förhållandena därstädes.

Ordningsmannen Öberg: De vatten, som låge närmast lapparnas kåtaplatser, borde undantagas för lapparnas uteslutande bruk. De avgifter, som inflöto genom utarrendering av övriga vatten, borde användas till utplanteringar av fisk.

Samtliga närvarande lappar förenade sig om följande yttrande: Det vore önskvärt, att av kronovattnen vissa förbehölles lapparna. I dessa vatten borde lapparna, såvitt möjligt, ensamma få bedriva fiske. Övriga vatten kunde få utarrenderas, utan att lapparna i vart särskilt fall hördes.

Efter diskussion beslöto lapparna uttala sig för att följande vatten måtte undantagas för lapparnas behov, nämligen

för Östra Kikkejaure lappby: Sarkaure, Kilversjön, Abborrtjärn, Suobdekjaure, Skidträsk, Hötjärn och Nuttijaure;

för Västra Kikkejaure lappby: Övre och Nedre Peivesjöarna, Valkonjaure, Nimtekjaure, Guttasjön, Sekojaure och övre delen av Västra Kikkijaure;

för Malmesjaure lappby: Suobdekjaure, Sarkaure och västra delen av Malmesjaure;

samt för Mausjaure lappby: Giijaure, Tjaktjakjaure och Balkijaure.

På fråga, huruvida det inom något av ovannämnda byars områden funnes vatten, vid vilka någon bosättning icke ägt rum, upplystes följande.

Ordningsmannen Öberg: I Östra Kikkijaure lappby funnes knappast några vatten, där det icke funnes någon fast bosättning. Endast vid några småsjöar hade dylik bosättning icke ägt rum.

Lappen Stenberg: I Västra Kikkijaure lappby funnes sjöar, vid vilka endast lappar bodde. Vid några mindre sjöar bodde varken lappar eller andra. Bland de sistnämnda vattnen funnes många, som vore så utfiskade, att de icke lämpade sig för utarrendering åt andra än sportfiskare.

Samtliga lappar uttalade det önskemålet, att i alla kronovatten fiskevårdsåtgärder måtte företagas.

Samma dag.

Senare samma dag höll ordföranden å samma plats sammanträde med fiskeintresserade personer bland den bofasta befolkningen i Arvidsjaur socken. Till sammanträdet hade inställt sig ett trettiotal personer, såväl jordägare som icke jordägare. Vid sammanträdet närvaro dessutom en av utredningens experter Olofsson ävensom jägmästarna E. Heijer i Södra Arvidsjaur revir och J. Eklund i Norra Arvidsjaur revir.

Sedan ordföranden hållit ett anförande av samma innehåll som vid föregående sammanträden under ifrågavarande resa, anförde *jägmästaren Eklund:* På grund av de faktiska förhållandena inom Arvidsjaur socken vore det icke lämpligt att medgiva vare sig lappar eller bofasta ensamrätt till vissa vatten. En viss uppdelning av vattnen på så sätt att lapparna förbehölles vissa vatten, där de framför andra borde få bedriva fiske, vore dock möjlig att åstadkomma. De av utredningen ifrågasatta avgifterna för husbehovsfisken överensstämde i stort sett med de priser Eklund plägat tillämpa vid dylika upplåtelser inom Norra Arvidsjaur revir.

Sedan ordföranden härefter ur protokollet från föregående sammanträde upp-

läst namnen på de vatten, angående vilka lapparna uttalat, att de borde förbehållas lapparna, uppmanades de närvarande yttra sig om skäligheten i de sålunda gjorda vattenundantagen.

Jägmästaren Heijer anförde i denna fråga följande: Vid Balkijaure låge en by, vars invånare sedan lång tid tillbaka bedreve fiske i nämnda sjö. Utmed stranden av Tjaktjakjaure bodde visserligen lappar, men där förekomme jämväl fast bosättning. Ingen av sjöarna borde därför helt undantagas för lapparnas räkning. Gii-jaure vore däremot lämplig att undantagas för lapparnas uteslutande bruk.

Handlanden H. R. Sjöberg, Arvidsjaur, yttrade härefter följande: Genom de av utredningen ifrågasatta åtgärderna skulle ortsbefolkningens fiskerätt komma att bliva kringgärdad av en mängd regler och föreskrifter. Sedan lång tid tillbaka hade den bofasta befolkningen icke behövt erlägga några avgifter för att få fiska i de i fjälltrakterna belägna vattnen. Enligt vad Sjöberg kände till, funnes det nämligen »gammal lag och prejudikat» på, att ägare till i mantal satt jord finge fiska var som helst inom lappmarken. På senare tid hade emellertid revirförvaltarna börjat utkräva betalning av dem, som ville fiska i kronovattnen. Nämnda förfaringssätt vore enligt Sjöbergs förmenande icke riktigt. Arbetare och tjänstemän, som icke vore i besittning av egna fiskevatten, hade stort behov av att få fiska i kronans vatten utan att därför erlägga någon avgift. Eleve de av utredningen ifrågasatta åtgärderna genomförda, komme de påtalade missförhållandena att förvärras. Vad däremot behövdades i kronans vatten vore fiskevårdsåtgärder. Flottningen hade nämligen i vissa vatten alldeles förstört fisket.

Hemmansägaren V. Granberg, Gråträsk, sade sig icke känna till några »gamla lagar eller prejudikat» i fråga om fisket i lappmarken. I stället förhölle det sig så, att vid avvitrningen kronan behållit vissa vatten och hemmansägarna tillagts vissa vatten. I kronans vatten finge inga, som icke erlade avgift, fiska.

Beträffande de ifrågasatta avgifterna för husbehovsfisken ansåg *handlanden Sjöberg*, att 5 kronor per år kunde räcka för ett dylikt.

Jägmästaren Eklund upplyste, att han plägat taga 2 kronor per år av personer, som i kronans vatten velat fiska med metspö, och lägst 5 kronor per år av sådana, som därstädes velat fiska med nät.

Nämndemannen F. Skarin, Arvidsjaur, uppgav, att det av jägmästaren Eklund tillämpade förfaringssättet att utkräva avgifter av den bofasta befolkningen för fiske i kronovattnen, åtminstone bland ägare till i mantal satt jord vore mycket impopulärt.

Direktören E. Lennman, Arvidsjaur, ansåg, att de ifrågasatta fiskekorterna borde gälla fiske i flera revir.

Folkskolläraren U. Skarin, Arvidsjaur, fruktade att det skulle uppstå stridigheter, därest flera ortsbor skulle få rätt att fiska i samma sjö.

Handlanden Sjöberg ansåg, att det vore bäst, om inga vatten upplätes till enskilda personer, utan att alla vatten gjordes till kortfiskevatten. Fiskekorterna borde gälla för alla slags fiskemetoder.

Jägmästaren Heijer sade sig icke förstå Sjöbergs sist framlagda synpunkt. Ur fiskevårdssynpunkt vore det lämpligast om enskilda personer finge ensamrätt till vissa sjöar. De kunde då åläggas att vidtaga fiskevårdsåtgärder i desamma.

Fiskeriintendenten Olofsson uttalade sitt gillande av den av Heijer framlagda synpunkten i vad gällde mindre vatten samt framkastade frågan, huruvida det icke kunde anses lämpligt, att jämväl sammanslutningar av sportfiskare medgäves rätt att till sig få upplättna dylika vatten.

Jägmästaren Eklund sade sig icke hava något emot att så skedde, därest sammanslutningarna ålades att själva sörja för bevakningen av vattnen.

Handlanden Sjöberg ansåg, att över hela socknen borde vara ett »gemensamhets-

fiske» i alla större sjöar samt uttalade den åsikten, att i vår demokratiska tid fisket borde vara »en allas tillhörighet», tillgängligt för alla mot en så låg avgift som möjligt.

☞ *Nämndemannen Skarin* höll före, att fisket i mindre sjöar borde upplåtas åt enskilda personer, medan fisket i större sjöar borde upplåtas åt många.

☞ *Jägmästaren Heijer* uppgav, att kronan i södra Arvidsjaur revir förfogade över flera tusen sjöar. Det vore omöjligt för kronan att företaga fiskevårdsåtgärder i alla dessa. Det lämpligaste vore därför, att husbehovsarrendatorerna ålades företaga dylika åtgärder i de mindre vattnen, och att kronan koncentrerade sina åtgärder till de större.

Arbetaren V. A. Edström, Arvidsjaur, ansåg, att ensamupplåtelser icke borde tillåtas, enär dylika gynnade ett fåtal personer på andras bekostnad.

De flesta närvarande förenade sig om det uttalandet, att de ansåge det av utredningen ifrågasatta priset på ett husbehovsfiske lämpligt avvägt samt begränsningen av fiskemetoderna vid kortfiske välbetänkt.

I fråga om bevakningen av kronans vatten voro de flesta närvarande eniga om, att densamma borde förstärkas. *Skolläraren E. Eriksson, Lauker*, ifrågasatte dock, huruvida icke mindre sträng bevakning skulle behövas, därest fiskekortet gjordes lättare tillgängliga än förut.

Angående frågan huruvida fiskekortet borde vara personliga eller icke anförde *Jägmästaren Eklund*: För stora familjer vore det lämpligt, om familjekort funnes. Sådana kort borde emellertid betinga högre pris än kort för ensamma personer.

Kamreraren J. Lindgren, Arvidsjaur, ansåg, att familjekortet icke borde betinga mer än 50 procent högre pris än de personliga korten.

Jägmästaren Heijer sade sig dela Lindgrens uppfattning i sistnämnda fråga.

Den 3 oktober.

Denna dag konfererade ordföranden å kommunalhuset i Jokkmokk med jägmästarna i Pärälvens revir K. O. E. Hammarström och i Storbackens revir G. A. Ridderstråle.

Den 4 oktober.

Denna dag höll ordföranden sammanträde å kommunalhuset i Gällivare. Till sammanträdet hade inställt sig jägmästarna N. Högbom i Gällivare revir och H. J. Cassel i Råneträsks revir, landsfiskalen i Gällivare distrikt A. W. Köhler, biträdande landsfiskalen i samma distrikt B. Rutfors och hemmansägaren K. Köhler, alla i Gällivare, ävensom gruvarbetaren E. Frank och verkstadsarbetaren J. Lindkvist, Koskullskulle, de två sistnämnda i uppgiven egenskap av representanter för Koskullskulle jakt- och fiskevårdsförening. Vid sammanträdet närvar därjämte en av utredningens sakkunniga Hedbäck.

Sedan ordföranden hållit ett anförande av samma innehåll som vid tidigare sammanträden under ifrågavarande resa, yttrade *landsfiskalen Köhler*: De av utredningen ifrågasatta åtgärderna för en uppdelning av kronovattnen syntes lämpliga och det förefölle, som om alla berättigade intressen genom uppdelningen skulle bli tillgodosedda. Vid uppdelningen vore det emellertid synnerligen viktigt att man såge till, att ortsbefolkningen finge sitt behov av fiskevatten fyllt och att priserna för dylika upplåtelser icke sattes för höga. T. o. m. ett belopp av 5 kronor vore högt för befolkningen i en del avlägsna byar.

Jägmästaren Högbom anförde: I princip syntes den ifrågasatta uppdelningen tilltalande. Inom Gällivare revir disponerade kronan emellertid inga särskilt värdefulla fisksjöar. Några invid Dundret belägna sjöar vore upplåtna till Gällivare kommun, som där låte bedriva fiskevårdsåtgärder. Övriga kronovatten inom reviret

vore upplåtna till Koskullskulle och Gällivare kommuns jakt- och fiskevårdsföreningar. Domänförvaltningen hade dock förbehållit sig att i sistnämnda vatten kunna medgiva upplåtelser även åt personer, vilka icke vore medlemmar i nämnda föreningar. Några vatten, som lämpade sig för ensamupplåtelser, funnes icke inom reviret. Det för allmänna kronofisken i fiskerättslagen föreskrivna bostadsbandet borde avskaffas. Beträffande priserna för upplåtelser i revirets vatten hade sedan gammalt ett kort, berättigande till husbehovsfiske i desamma under ett år, plägat betinga ett pris av 4 kronor.

J. Lindkvist ansåg, att de av utredningen för fiskekortet ifrågasatta priserna vore för låga. Särskilt gällde detta korttidsupplåtelseerna.

Beträffande den av utredningen ifrågasatta begränsningen av fiskemetoderna vid kortfiske förklarade *de närvarande*, att de ansåge en dylik mycket klok.

De närvarande beslöto vidare uttala sig för, att fiskekortet borde göras personliga i syfte att kontrollen av de fiskande därigenom skulle underlättas. Jämte de personliga korten borde emellertid, enligt *de närvarande*, även finnas familjekort vilka borde betinga högre pris.

I fråga om möjligheten att erhålla statistiska uppgifter angående mängden fångad fisk från dem som löst fiskekort uttryckte *J. Lindkvist* den förmodan, att sådan möjlighet förefunnos samt uppgav, att Koskullskulle jakt- och fiskevårdsförening alltid sökt få fram korrekta uppgifter i nämnda hänseende.

Jägmästaren Högbom uttryckte farhågor för att de lämnade uppgifterna icke skulle komma att bli tillförlitliga.

Beträffande den ifrågasatta ökade bevakningen av kronovattnen uppgav *E. Frank*, att styrelsen i den förening han representerade gjort den erfarenheten, att för- eningsmedlemmarna på ett utmärkt sätt bevakade varandra.

Landsfiskalen Köhler uttalade som sin åsikt, att bevakningen av kronovattnen borde förstärkas.

Samma dag.

Senare samma dag höll ordföranden sammanträde å tingsstället i Kiruna. Vid sammanträdet tillstädeskommo ett fyrtiotal i Kiruna municipalsamhälle och trakten däromkring bosatta personer. Därjämte närvaro en av utredningens sakkunniga Hedbäck, samt jägmästaren i Jukkasjärvi revir I. I. Hultin.

Sedan ordföranden hållit ett anförande av samma innehåll som vid tidigare sammanträden under ifrågavarande resa, yttrade *J. Sandin* följande: Han och de flesta närvarande vore medlemmar i en för ungefär tio år sedan i Kiruna bildad jakt- och fiskevårdsförening, benämnd Kiruna jakt- och fiskevårdsförening. Nämnda förening, som för närvarande hade cirka 1 000 medlemmar, hade av länsstyrelsen i Norrbottens län till sig för jakt och fiske fått upplåtet ett mycket stort, ovanför odlingsgränsen beläget område, vars gränser sträckte sig från Killingi by i söder ända till gränsen mot Norge och Torneträsk i norr. Inom området funnes ett stort antal sjöar och vattendrag. För att upphjälpa fiskbeståndet i nämnda vatten hade klubben inrättat en egen fiskodlingsanstalt, som nu vore inrymd i en byggnad vid Luossajärvi, som förut varit använd till vattenledningsverk. Under femårsperioden 1932—1937 hade av yngel, som utkläckts i nämnda anstalt, utplanterats över 3 miljoner i 110 sjöar och vattendrag. För dem, som ville fiska i de av föreningen arrenderade vattnen, betingade sig föreningen en årlig avgift av 6 kronor. Av nämnda belopp använde föreningen 1 krona till fiskodling och 1 krona till administration. Resten inlevererades till länsstyrelsen. För den erlagda avgiften utlämnade föreningen ett kort, som berättigade till allt slags krokfiske ävensom fiske med högst fem nät i de av föreningen arrenderade vattnen.

Samtliga närvarande medlemmar i Kiruna jakt- och fiskevårdsförening förenade sig om det uttalandet att, därest genom de av utredningen ifrågasatta åtgärderna hinder icke komme att resas för föreningens medlemmar att som förut få utöva fiske i de av föreningen nu arrenderade vattnen, föreningsmedlemmarna intet hade att erinra mot genomförandet av nämnda åtgärder.

Jägmästaren Hultin anförde: I de nedom odlingsgränsen i Jukkasjärvi revir belägna vattnen brukade Hultin verkställa upplåtelser genom att tillhandahålla fiskekort. Genom de av utredningen ifrågasatta åtgärderna komme principerna för upplåtelser i kronovattnen att bli likformiga över hela riket, vilket vore fördelaktigt. De av utredningen ifrågasatta priserna på fiskekortet funne Hultin lämpligt avvägda.

A. K. Andreasén uppgav, att föreningen för sina medlemmar utfärdat förbud mot lekfiske och förklarade med instämmande av *de flesta närvarande*, att länsstyrelsen borde utfärda ett allmänt förbud mot dylikt fiske.

D. Andersson ansåg, att lapparnas privilegium på fisket ovan odlingsgränsen borde inskränkas.

Sandin uttalade som sin åsikt att lappar och bofasta borde kunna fiska i samma vatten, utan att råka i strid med varandra.

E. Hagberg uttalade den förhoppningen, att utredningen icke skulle föreslå bestämmelser, som skulle hindra Kiruna jakt- och fiskevårdsförenings medlemmar att bedriva fiske med nät i de av föreningen arrenderade vattnen.

Sandin ansåg, att vid sportfiske jämväl fiske med utter borde tillåtas.

Andersson bestred, att fiske med utter kunde betecknas som sportfiske.

Beträffande frågan, huruvida fiskekortet borde göras personliga eller icke uppgav Hagberg att de kort, som utfärdades av Kiruna jakt- och fiskevårdsförening, vore strängt personliga. Kortet berättigade icke ens den fiskande att vara åtföljd av en roddare.

Andreasén ansåg, att idén med familjekort vore god. Dessa kort skulle hindra många att bli »ofrivilliga lagbrytare».

Sandin uttalade som sin åsikt, att vid kortfiske en familjefader borde medgivas rätt att vara åtföljd av barn under 12 år.

På fråga av ordföranden, huruvida de närvarande ansåge det möjligt att från personer, vilka löst fiskekort, erhålla statistiska uppgifter angående mängden fångad fisk uttalade *flera närvarande* som sin åsikt, att detta vore möjligt. Andra höllo före, att dylika uppgifter icke skulle komma att bli tillförlitliga.

1939.

Den 3 och 4 januari.

Dessa dagar höll ordföranden sammanträde på länsresidenset i Östersund med representanter för lappbyarna i Jämtlands lappfogdedistrikt. Vid sammanträdet tillstädeskommo ett fyrtiotal lappar. Därjämte närvaro en av utredningens sakkunniga Olsson i Rödningsberg samt lappfogden i distriktet N. W. Gardham. Under förra delen av sammanträdet den 3 januari närvaro dessutom landskamreraren i Jämtlands län G. A. Lekander samt länsassessorn å landskontoret i samma län M. E. Huss.

Sedan efter ett hälsningsanförande av lappfogden Gardham ordföranden öppnat sammanträdet och hållit ett anförande av ungefär samma innehåll som vid sammanträdet den 22 september 1938 i Vilhelmina, förklarades ordet fritt, varefter nedan antecknade personer anförde följande:

Lappen Jonas Nilsson, Anarisets lappby: Lapparna borde få behålla rätten att fiska i alla vatten, i vilka de nu fiskade.

Ordningsmannen i Idre lappby Anders Olsson: Lapparna i Idre lappby borde få samma fiskeprivilegier som lapparna i Jämtland. I de vatten, som begagnades av förstnämnda lappar, förekomme mycket tjuvfiske. Detta torde komma att stävjas genom de ifrågasatta åtgärderna.

Lappen Per Larsson, Hosjöbottnarna, ansåg, att en del av de vatten, som nu vore utarrenderade till Kungliga jaktklubben, borde återgå till lapparna.

Lappen Lars Jonsson, Jensmässholmen, hyste motvilja mot tanken, att vatten skulle utarrenderas till ortsbefolkningen. I dylika vatten torde nämligen komma att bedrivas rovfiske. (Instämmanden hördes från flera lappar.) En sportfiskare gjorde däremot icke så mycket skada i ett vatten.

Lappen Nils Thomasson, Åre, ansåg, att den nu gällande ordningen borde bibehållas. I Mittådalens lappby finnes många unga lappfamiljer, som icke hade tillgång till fiskevatten. Åtskilliga lappar vore så fattiga, att de icke hade råd att skaffa sig fiskeredskap eller båtar. Nämda förhållanden skulle förvärras genom de av utredningen ifrågasatta åtgärderna. De medel, som skulle komma att inflyta till kronan genom nämnda åtgärder, torde sålunda komma att få utgivas i fattigvård till lapparna. De ifrågasatta upplåtelseerna utmed turistlederna komme att få till följd att mycket folk under somrarna skulle samla sig vid de vatten, utmed vilka nämnda leder framginge. Tält komme därstädes att resas och flaggor uppsättas. Jämväl hundar torde komma att medföras. Därigenom skulle renarna komma att oroas.

Ordföranden upplyste, att det icke vore utredningens avsikt att utlägga sportfiskevatten i sådana trakter, där det vore olämpligt för renskötsel.

Per Larsson vidhöll, att några vatten icke borde upplåtas till ortsbor. Därest så ändock skedde, borde nämnda ortsbor åläggas företaga fiskevårdsåtgärder i vattnen. Vid sportfiske borde endast vissa redskap vara tillåtna.

Ordningsmannen i Frostvikens södra lappby Jonas Åhrén: Därest några sjöar finnes, vilka lapparna icke behövde för sitt fiske, vore intet att invända mot att de upplåtes åt andra än lappar. Vid sportfiske borde icke utterfiske tillåtas.

De flesta närvarande lapparna förenade sig om det yttrandet, att de i princip gillade den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av kronovattnen.

Därefter fingo representanter för de särskilda lappbyarna i lappfogdedistriktet å kartor utpeka de vatten lapparna för sitt fiske behövde. Därvid framkom följande:

För sitt fiske behövde *lapparna i Frostvikens norra lappby* följande vatten: Norra Raurejaure, Sippmikken, Södra Raurejaure, Raukansjöarna, Baulanjaure, Guelesjaure, Daimansjöarna, Hektajaure, Gettonjaure, Värjaren, Övre Daima och Nedre Daimasjön samt Saxborga med Flyar. Övriga vatten inom nämnda lappbys område kunde upplåtas åt andra.

För *Frostvikens mellersta lappby* borde undantagas: Oretjaure, Säljaren, Friningen, Övre och Nedre Herbersvattnen med avloppså, Pellesvattnet, Batterjaure, Girkerjaure, Gautelejaure, Sippmikken (Semningssjön), Gransjön och Gransjöån, Lillsjogden, Hökvattnet, Gemesjaure (Blomhöjdsvattnet), Klingersjöarna, Kilikvattnet samt Södra Gakkasjön.

För *Frostvikens södra lappby* behövdes: Lill- och Storväktaren, Stensjön, Gakka- jaure, Geriken och Grangen, Holmsjön, Skoijajaure samt en del mindre sjöar norr därom, Hemvattnet, Stakkvattnet, Kroksjön, Bursvattnet, Gubbeln, Stortjärn, Grubbvattnet, Storvattnet, Klimpvattnet, Larsvattnet, Storjougdan, Övre och Yttre Långvattnet, Rishöjdssystemet samt Hökvattnet.

För *Idre lappby* erfordrades: Översta och Mellersta Fosksjöarna med avlopp, Grötvallsjön, Hävlingen, Slugasjön, Storrödningstjärn samt Töfsingen.

För *Tännäs lappby* behövdes: Bolagen, Botjärn, Gröntjärn, Långnästjärn, Holmtjärn, Svansjön, Myskelsjön, Dalstenshån och återstoden av Myskelån inom renbeteslanden utom Skomsån, Gråseggtjärn, Linjestjärn samt tjärnaerna på Lillfjället.

För *Offerdals lappby* erfordrades: utom Stensjön från Yttre Stensjön och Grubbdalsån jämväl Ruckeltjärnarna (Krampatjärn) samt Finntjärn.

För *Sösjö lappby* erfordrades: Björkvattnet, Stora och Lilla Burvattnet, Gela-jaure, Rödvattnet samt ett ytterligare vatten, benämnt Björkvattnet, Baulanjaure, Fjälltjärn, Övre och Nedre Lilla Mjölkvattnet samt Svalajauretjärnarna.

För *Kalls lappby* borde undantagas: Lågsjön, Mansjön, Övre och Nedre Ottsjön, småtjärnarna på Anjeskutan, Avundstjärn, en del mindre tjärnar väster om Ottsjöarna, Grundtjärn och Strådalsån, Burvattnet med avloppså till Torrön, översta delen av Rutsälven till en punkt rakt söder om fjälltoppen 1 047.

För *Anarisets lappby* borde undantagas: Hosjön, Krokavan, Hornasjön, Bredsjön, Smalingen, Anasjön med närliggande tjärnar, Storslitingarna, Lilla Acksjön, strömmen mellan Hosjön och Anasjön, Flugvattnet, Broddtjärn, Stentjärn, Vargtjärn samt Angertjärnarna.

För *Handölsdalens lappby* borde undantagas: Dölltjärnarna, Gröndörstjärnarna, Långtjärn, Snusesjön, Krustjärnarna, Jungsjöarna, Miesentjakksjön, Vargtjärn, tjärnarna väster om Miskentjakke, tjärnarna mellan Storulvafjället och Lillulvafjället, Bunnarsjöarna och tjärnarna norr därom samt Ulvåtjärn.

För *Tossåsens lappby* borde undantagas: Glesjön, Stensjön, Svanasjön, Röttjärn, Långtjärn, Gråsjön och Bjällsjön. Lapparna i nämnda lappby vore däremot viliga att avstå från Grucken, Storsjöavan, Kvisseln, Dörrsjöarna samt Lilla Lövsjön.

Inom *Mittådalens lappbys område* borde utan lapparnas hörande kunna upplåtas: Stentjärnarna, Övre Skärvagen, Nean, Biskopsån, Skarvdörrstjärnarna, Mittån till gränsen mot Storsjö socken, tjärnarna väster om landsvägen på norra sluttningen av Flatruet.

Inom *Hotagens lappbys område* finge alla vatten utom Storfulvern och Lillfulvern med utlopp samt Hällingsån från Tväråns inflöde till skattefjällsgränsen utan lapparnas hörande upplåtas till andra än lappar.

Inom *Tranris lappbys område* kunde upplåtas: Stensån till Stendalsstugan, Vålån till Vålåtjärnarna, samt Vålåsjön. Undantagas borde däremot Kösjön, Rekån, Nulltjärnarna, Vålåtjärnarna, Hejångsån med Hejångstjärnarna, Stendalstjärnarna, Krokstjärnarna, Nyhemstjärn, Måskatjärn samt Blanktjärnarna.

In fidem:

Gustav T. Roupe.

Protokoll, fört vid två av ordföranden under tjänsteresa till norra Jämtland i oktober 1938 hållna sammanträden med ortsbefolkningen därstädes för utrönande av densamma inställning till av utredningen ifrågasatta åtgärder för ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten.

Den 16 oktober.

Denna dag höll ordföranden sammanträde å Gäddede turisthotell. Vid sammanträdet tillstädeskommo hemmansägarna A. Eriksson och E. M. Aronsson, kommunalnämnsordföranden Z. Blom, skräddaren A. Strömberg, arbetaren O. A. Johansson, förre kronojägaren L. Danielsson, arrendatorn A. D. Villman samt flottningsförmannen A. Åslund, samtliga i Gäddede.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet och hållit ett anförande av i huvudsak samma innehåll som vid sammanträdet i Vilhelmina den 22 september 1938, lämnades ordet fritt. Därefter anfördes av nedan antecknade personer ungefär följande:

Danielsson: Det vore förmånligt, därest ortsbefolkningen kunde beredas tillfälle att under ordnade förhållanden bedriva fiske i vissa vatten å renbetesfjällen. Många vatten därstädes torde kunna upplåtas för husbehovsfiske såväl till å ifrågavarande områden bosatta arrendatorer som andra bofasta. För närvarande bedrevs tjuvfiske i fjällvattnen i ganska stor utsträckning. Dyliskt fiske skulle försvåras, därest vattnen komme att upplåtas efter ett enkelt system.

Villman ansåg, att lapparna borde få fiska jämväl i till andra än lappar upplåtna vatten å renbetesfjällen men att fiske i sistnämnda vatten icke av lapparna borde få bedrivas för avsalu.

Åslund: De ifrågasatta åtgärderna komme säkerligen att försvåra tjuvfiske i kronans vatten. Utredningens förslag, särskilt i vad det avsåge upplåtelser av sportfiske genom utfärdande av fiskekort samt upplåtelser av dyliskt fiske till sportfiskaresammanslutningar, syntes innebära en god lösning av hithörande problem.

Johansson ansåg, att lapparna borde förständigas avstå från fiske med nät i till andra än lappar upplåtna vatten. Upplåtelser innebärande skyldighet för arrendatorer att företaga utplanteringar av fisk i eljest fisktomma vatten borde meddelas för längre tid än eljest.

Enligt *Danielssons* uppfattning borde lapparnas fiskerätt icke i något avseende beskäras, synnerligast som de under flyttningarna icke hade mycken tid att bedriva fiske.

Blom instämde i *Danielssons* yttrande samt framhöll, att ortsbefolkningen som väl kände till ifrågavarande vatten, ändå skulle kunna utnyttja desamma.

Åslund ansåg, att lapparna bedreve ett allt för intensivt lekfiske samt att dyliskt fiske borde förbjudas.

Samtliga närvarande förenade sig om det uttalandet, att de ansågo de av utredningen ifrågasatta avgifterna för olika slag av upplåtelser lämpligt avvägda även som begränsningen av fiskemetoderna vid kortfiske och sportfiske välbetänkt.

Åslund anförde med instämmanden av de flesta närvarande: Ökade fiskevårdsåtgärder vore behövliga i kronans vatten. I desamma belägna lekplatser borde i

allmänhet fridlysas. Förbud mot fiske under lektiden vore däremot icke lämpliga åtminstone om de gåves längre varaktighet. För ortsbefolkningen vore det nämligen nödvändigt att kunna bedriva fiske under hösten, då väderleken medgäve längre transporter av färsk fisk utan risk för förskämning.

Några av de närvarande ansågo, att fridlysning av vissa områden under lektiden skulle komma att verka orättvist samt att i dylikt syfte förbud mot fiske under viss tid vore lämpligare.

Samtliga närvarande enades om det uttalandet, att för vattnen inom Frostvikens socken, med undantag för de egentliga fjällsjöarna, ett lekfiskeförbud omfattande 14 dagar vore lämpligt.

På fråga av ordföranden förklarade de flesta närvarande, att de ansågo det möjligt att erhålla statistiska uppgifter angående fångsterna från personer, som erhållit upplåtelser av fiske i kronans vatten.

Den 17 oktober.

Denna dag höll ordföranden sammanträde å tingsstället i Strömsund. Vid sammanträdet tillstädeskommo hemmansägarna M. Rosenberg och A. Olsson, båda i Ön, H. K. Eriksson, Risselås, agronomen O. Eriksson, Tullingsås, folkskolläraren E. Sjöen, Ulriksfors, samt sekreteraren A. Eriksson, Strömsund.

Ordföranden höll ett anförande av i huvudsak samma innehåll som vid sammanträdet i Vilhelmina den 22 september 1938. Därefter anfördes ungefär följande:

Sjön: Den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av kronovattnen i grupper syntes lämplig. Många kronovatten vore för närvarande outnyttjade.

A. Eriksson anförde under instämmanden från de flesta närvarande: De ifrågasatta avgifterna för olika slag av upplåtelser vore lämpligt avvägda. Tiderna för upplåtelser till föreningar av sportfiskare borde icke sättas för korta, helst icke under tio år.

O. Eriksson ansåg det nödvändigt, att kronans vatten gjordes kända för allmänheten samt att de former, under vilka vattnen skulle upplåtas, bestämdes, så att icke, som för närvarande vore fallet, vem som helst skulle få fiska i vatten på vilket sätt som helst.

Olsson: Bildandet av fiskeriföreningar hade visat sig vara ett lämpligt medel för ordnande av fiskeförhållandena i åtskilliga fiskevatten. Jämväl ur de synpunkter kronan företrädde syntes lämpligt att dylika föreningar bildades. För Jämtlands vidkommande syntes ett förbud mot fiske under lektid, förslagsvis under 14 dagar lämpligt såväl beträffande höstlekande fiskarter som harr. Förbudet borde omfatta icke blott kronans utan även enskildas vatten.

In fidem:

Gunnar Alm.

Protokoll, fört vid ordförandens sammanträde den 31 oktober 1938 å Strand hotell i Stockholm med styrelsen för Svenska sportfiskareförbundet jämte delegater från vissa till nämnda förbund anslutna klubbar.

Sedan ordföranden öppnat sammanträdet och hållit ett anförande av ungefär samma innehåll som vid sammanträdet den 22 nästlidne september i Vilhelmina, förklarades ordet fritt, varefter nedan antecknade personer anförde följande:

Bankkamreraren S. Andersson, Stockholm: Andersson hade under resor i Norrbottens län träffat en del personer, som begagnat sig av utav länsstyrelsen i nämnda län utfärdade fiskekort, berättigande till fiske i vatten utmed vissa turistleder därstädes. Såvitt Andersson förstode, innebure dessa kort en god lösning av vissa fiskeproblem i Lappland.

Jägmästaren A. Carlander, Stockholm, ansåg, att till sportfiske icke borde räknas fiske med utter.

Ingenjören D. Ullgren, Stockholm, anförde: De av utredningen ifrågasatta formerna för upplåtelse av fiskerätt genom utfärdande av fiskekort skulle komma att medföra olyckliga resultat för fisket i Norrland. I ett visst vatten borde nämligen aldrig flera än ett visst antal fiskande samtidigt tillåtas att bedriva fiske. En lämpligare form för upplåtelser vore dessutom att kronan betingade sig en viss avgift för varje spö, av vilka de fiskande ämnade begagna sig.

Advokaten L. Killander, Stockholm, anförde: Fisket tilldroge sig i våra dagar betydligt större uppmärksamhet än förr. Särskilt hade sportfisket i Jämtland och Lappland fått allt flera utövare. Den av utredningen ifrågasatta uppdelningen av fiskevattnen i Norrland syntes i stort sett lämplig. Emellertid borde vissa begränsningar vidtagas i lapparnas rätt att bedriva fiske. Sålunda borde lapparna icke tillåtas att bedriva fiske till avsalu. Däremot borde den bofasta ortsbefolkningen i Norrland beredas tillfälle att i viss utsträckning bedriva fiske till husbohov i kronans vatten utan att därför erlægga några avgifter. Till sportfiskare borde upplåtas sådana vatten, som behövde skyddas mot för intensiv utfiskning. För sådana vatten kunde gärna föreskrivas, att de skulle bevakas av de sportfiskare, som fått dem till sig upplåtna, varvid emellertid bistånd från myndigheterna borde lämnas. Fisket i sådana vatten, som upplåtes till sammanslutningar av sportfiskare, borde begränsas på ett eller annat sätt. I vissa vatten borde t. ex. endast flugfiske vara tillåtet, i andra vatten endast fiske med ett visst antal spön samtidigt. De av utredningen ifrågasatta avgifterna för fiskekort syntes oskäligt låga.

Jägmästaren Carlander: I goda sportfiskevatten med obetydlig areal syntes olämpligt att upplåta fiskerätt åt alltför många fiskare, vilket skulle bli valet, därest i desamma fiske upplåtes genom kortförsäljning, på sätt utredningen ifrågasatt.

Majoren E. Stackell, Stockholm, anförde: I lapparnas rätt till fiske borde vissa inskränkningar vidtagas. Såvitt Stackell kände till, delade lappfogdarna upp vattnen mellan lapparna med ganska hård hand. Stackell kunde icke förstå, varför lappfogdarna icke på samma sätt skulle kunna förbjuda lapparna att fiska i vissa vatten. Bland lapparna kunde endast de förmögaste fullt utnyttja fiskeprivilegiet. Dessa hade nämligen många båtar och flera hundra nät. I vissa vatten bedreve

lapparna ett intensivt fiske efter laxöring till avsalu även under lektiden. Därest möjligheter därtill finnes, borde lapparnas rätt till fiske begränsas till husbehovsfiske.

Sportfiskare och ortsbor borde icke få bedriva fiske i samma vatten.

I Norrland förekomme att personer, som till sig fått upplåtna stora områden för jaktändamål, enligt arrendeavtalet endast hade rätt att fiska i någon eller några av de å området belägna sjöarna, ofta sådana som vore belägna i det arrenderade områdets utkanter. I detta förhållande borde en ändring göras.

Beträffande sportfisket vore det mycket svårt att för detsammes utövare förbjuda användandet av vissa redskap. Det kunde nämligen hända att även mycket skickliga sportfiskare kunde förföljas av otur, så att de för att skaffa sig proviant måste sätta ett eller annat nät.

Enligt *advokaten Killanders* uppfattning vore de av Stackell sist uttalade farhågorna dikterade av allt för stor omtanke om sportfiskarena. Vid längre sportfisketurer borde tillräckligt förråd av konserver medföras, varjämte i händelse av nöd det måste anses tillåtet att bryta mot givna föreskrifter.

Rörande lapparnas rätt till fiske vidhöll Killander sin förut uttalade åsikt, att densamma borde begränsas. I de fall lapparna lämnat renskötelsen och blivit bofasta, vore de icke längre bärare av den gamla lappkulturen och det vore uteslutande ett utslag av känslotänkande, därest de under dylika förhållanden medgäves rätt att behålla sina fiskeprivilegier.

Ingenjören Ullgren framhöll, att de lappar, som blivit bofasta, kände till att de kunde få behålla sina privilegier som renskötande lappar, om de skaffade sig skötesrenar.

Redaktören N. Färnström, Stockholm, ansåg, att de av utredningen ifrågasatta priserna på fiskekort vore för låga. Enligt vad Färnström kände till, finnes ingen fiskaresammanslutning, som betingade sig så låga avgifter av sådana, som ville fiska i av sammanslutningen arrenderade vatten. I avlägset belägna vatten kunde fiskeavgifterna däremot sättas låga.

Advokaten Killander framhöll, att en sportfiskare, som kostade på sig en resa till Lappland från exempelvis Stockholm, satte mera värde på om det verkligen finnes någon fisk i det vatten, där han tänkte fiska, än om priset för rätten att fiska i vattnet vore lågt.

Bankkamreraren Andersson ansåg, att priset på fiskekort icke borde sättas för högt. Det finnes många personer, som icke hade råd att erlægga höga avgifter.

Kaptenen C. Salmonsson, Stockholm, framhöll betydelsen av att priserna på fiskekort bleve lämpligt avvägda. Efter semesterlagens ikraftträdande komme tusentals personer att under någon vecka om sommaren få tillfälle att bedriva sportfiske. Med hänsyn till nämnda personer borde priserna på korten icke sättas för höga.

Aktuarien A. Månsson, Stockholm, ansåg, att vid alla former av sportfiskeuppåtelse fångsterna genom därom meddelade bestämmelser borde begränsas.

Bankkamreraren Andersson förklarade med instämmande av ingenjören Ullgren, att fiskekort icke borde gälla vatten över hela landet. Icke heller borde årskort finnas. För en person, som önskade bedriva fiske under en semester, vore det tillräckligt om ett kort, som gällde under t. ex. tio dagar, finge lösas.

På därom av ordföranden framställd fråga förklarade *de närvarande* sig ense därom, att priserna på fiskekort borde sättas avsevärt högre, än vad utredningen ifrågasatt.

Direktören O. Törnblom, Stockholm, anförde: Den ur fiskevårdssynpunkt viktigaste frågan beträffande sportfisket vore, på vilket sätt fångsterna skulle kunna begränsas. I Norrland finnes personer, som om höstarna bedreve ett intensivt

sportfiske för att därigenom skaffa sig förråd av salt fisk till vintern. De av utredningen ifrågasatta upplåtelseerna genom fiskekort, vid vilka upplåtelser någon begränsning av fångsterna icke syntes vara avsedd, skulle komma att medföra, att personer bosatta invid nu fiskrika sjöar komme att därstädes bedriva ett ohejdat fiske, som snart skulle göra sjöarna fisktomma, därest icke inplanteringar i stor skala komme att i desamma företagas.

Advokat Killander framhöll vikten av att upplysning i fiskevårdsfrågor bedreves över hela landet och särskilt i Norrland. Därest bönderna fiskade på ett sätt, som nu på många håll vore vanligt, vore det nämligen fara värt, att fisken inom en nära framtid skulle komma att utrotas, så att befolkningen icke skulle kunna fylla sitt behov av fisk till sin försörjning.

Kaptenen Salmonsson ifrågasatte, huruvida det icke vore lämpligare att länsstyrelserna finge utfärda fiskekort var och en för vattnen inom sitt län. Härigenom syntes en viss begränsning i de fiskandes antal kunna genomföras. Det av utredningen ifrågasatta systemet torde komma att medföra att till ett vattendrag, som fått rykte om sig att vara fiskrikt, skulle komma ett synnerligen stort antal fiskande, vilka inom kort skulle komma att fiska ut vattnet.

Kaptenen Stackell instämde i vad *Salmonsson* anfört samt framhöll dessutom, att bevakningen av kronans vatten borde förstärkas.

På fråga av ordföranden, huruvida de närvarande ansåge det troligt, att i någon mån tillförlitliga statistiska uppgifter beträffande mängden fångad fisk skulle kunna erhållas från personer, som löst fiskekort, svarade *de flesta närvarande* jakande.

På fråga av ordföranden, huruvida de närvarande ansåge det lämpligt att införa en allmän fiskevårdsavgift för alla, som ville fiska i kronans vatten, uppgav *advokaten Killander* att han ansåge det oriktigt att införa en dylik avgift endast vid fiske i kronovattnen. Frågan om införande av en allmän fiskevårdsavgift borde enligt *Killanders* uppfattning upptagas i annat sammanhang.

De närvarande framhöll samstämmigt, att av utlänningar, som ville fiska i kronovatten i Sverige, borde utkrävas betydligt högre avgifter än av svenska medborgare.

In fidem:

Gustav T. Roupe.

*Bilaga III.***Förteckningar över fiskevatten.**

Förteckningarna äro i anslutning till vad som anförts i betänkandet uppdelade på vatten avsedda för kortfiske (kortfiskevatten) och vatten avsedda för mera speciellt sportfiske (sportfiskevatten). För att underlätta orienteringen äro alla upptagna vatten försedda med nummer, hänvisande till kartan och gående från norr mot söder och från väster mot öster samt i löpande följd inom resp. socknar.

Kortfiskevattnen börja med nr 1 och upptagas sedan i löpande följd, oberoende av län och odlingsgräns eller gräns för renbetesfjällen. Stundom äro sammanhängande områden förda under samma nummer men åsatta olika bokstavs-beteckning.

Sportfiskevattnen upptagas under olika nummerserier dels för områdena å renbetesfjällen och ovan odlingsgränsen samt därvid fördelade på olika län, dels för områdena nedom odlingsgränsen och utom renbetesfjällen. För undvikande av förväxlingar och för möjliggörande av komplettering ha härvid de olika nummer-serierna inlettis med jämna 100-tal, sålunda för Norrbottens län ovan odlingsgränsen med nr 200, för Västerbottens län ovan odlingsgränsen med nr 300, för Jämtlands län å renbetesfjällen med nr 400 och för områdena nedom odlingsgränsen och utom renbetesfjällen med nr 500. De vatten, som ej återfinnas å kartan, vilken ej sträcker sig längre söderut än till nordliga Dalarna, ha åsatts godtyckliga nummer börjande med jämna 10-tal för olika län.

A. Förteckning över kortfiskevatten.

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område ¹	Vattnets namn
1 a	Norrbottnens	Karesuando	Ovan odlingsgränsen	Vatten inom 2 km på vardera sidan av leden <i>Kummauopio—Kummaeno—Pältsa—Riksgränsen</i> .
1 b	»	»	» »	<i>Köngämä älv</i> , svenska sidan, från Kummauopio t. o. m. sjön Kelottijärvi med bivatten inom ett 2 km brett område.
1 c	»	» (Jukkasjärvi) ²	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Torne träsk</i> (Laimoviken) — <i>Kummauopio</i> (Köngämä älv) med undantag av sjöarna Vuoskojaure, Kamasjaure, Kiepanjaure, Sinotjaure, Tjalmejaure.
2 a	»	Jukkasjärvi —Gällivare	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Abisko</i> (från Alesjaurekätan) <i>Singi—Teusajaure</i> .
2 b	»	Jukkasjärvi —Gällivare	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Sitasjaure — Singi — Paillasjärvi</i> med undantag av sjöarna Lihtejaure, Rautasjaure (= Gaitsajaure) och 5 km nedre delen av Ladtjojokk.
3	»	Gällivare	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Ritsemjokk—Sitasjaure</i> samt <i>Sitasjaure</i> med tillrinande vatten till 2 km uppåt från mynningen.
4—6	»	Jokkmokk (Arjeplog)	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Vaisaluokta — Virihaure — Peskehaure</i> med undantag av vattnen vid Staloluokta, sjöarna Virihaure, Vastenjaure, Sallohaure och Kutjaure samt strömmen mellan Vastenjaure och Kutjaure (Vattnen s. om Virihaure nu merendels fisktomma).
7	»	Jokkmokk (Arjeplog)	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Peskehaure—Tarraure</i> (vattnen nu merendels fisktomma.)

¹ Avser att visa huruvida vattnen tillhöra länsstyrelsernas (ovan odlingsgränsen och å renbetesfjällen) eller domänstyrelsens förvaltningsområde (överjägmästartdistrikt och revir). — ² Därest mindre del av ett vatten är beläget i annan socken, står denna inom parentes, därest ett vatten faller ungefär lika inom två socknar, står bindestreck mellan de båda sockennamnen.

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område	Vattnets namn
8	Norrbottens	Jokkmokk	Ovan odlingsgränsen	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Kvikkjokk</i> (fr. 1 km v. Njunjes) — <i>Virihauve</i> med undantag av sjöarna Tarraure, Tarreluoppal samt sjöarna n. Silpatjåko och vid Staloluokta.
9	»	Jokkmokk (Arjeplog)	»	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Kvikkjokk</i> — <i>Tjeggelvas</i> med undantag av sjöarna Svalesjaure, Lastak och Saggat.
10	»	Jokkmokk	»	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden mellan nyssnämnda led (10) och <i>Peuraure</i> .
11—13	»	»	»	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Kvikkjokk</i> — <i>Salloluokta</i> med undantag av sjöar inom Sareks nationalpark samt Laitaure och Sitojaure.
14	»	»	»	Område vid <i>Pärlälven</i> . Sjöar och vatten inom ett område begränsat av <i>Pärlälven</i> (rakt s. Laddonäs) — enskilt område ö. Uttjapuuta — raka linjer till p. 812 ¹) (Akkapuuta) — s. ändan av Lilla Tjalvelkjaure — utmed stigen till Tjåura och landsvägen, enskilda områden (Nausta och Naus-tapuuta) — Björkudden p. 379 — Suobbatjaures no. strand — p. 552 — Randijaur v. om utloppet till Purkijaur — enskilt område i sv. Randijaur — v. ändan av sjön s. p. 560 (Rakkalvis) — p. 363 — enskilt område — Pier-tinjaure— <i>Pärlälven</i> samt <i>Pärlälven</i> till ovannämnda punkt.
15	»	Jokkmokk —Arvidsjaur	N. Norrb. Sikå, Var-giså	<i>Sikån</i> med bivatten från Sarkasbäckens inflöde till Varjisåns inflöde, <i>Tellejoki</i> med bivatten från Tellejaure till utloppet i Sikån, <i>Varjisån</i> med bivatten från Varjisträsk till Sikåns inflöde samt sjön <i>Tjårgatjaure</i> .

¹ P. 812 etc. avser generalstabskartan i skalan 1:400 000.

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område	Vattnets namn
16	Norrbottens	Edefors— Råneå	N. o. Ö. Norrb. Bodens, Råneå	● <i>Degervallnet</i> (sv. delen) samt avloppså till s. Gyttjeå.
17	»	Över-Luleå	N. Norrb. Bodens	Kronans delar av <i>Holstvall-</i> <i>net</i> , <i>Krokträsket</i> och <i>Lång-</i> <i>sjön</i> med bäckar.
18	»	»	»	<i>Alträsket</i> , norra delen.
19	»	Arjeplog	Ovan odlingsgränsen	Norra delen av <i>Peskehaure</i> med här utfallande vatten.
20	»	»	»	Vatten inom 2 km på var- dera sidan om leden <i>Tjaktjåure—Riksgränsen</i> .
21	»	»	»	Vatten inom 2 km på var- dera sidan om leden <i>Vuoggtjälmej—Juronn-</i> <i>jåure</i> (sv. Ikesjåure).
22	»	»	»	<i>Sädvajaure</i> samt tilloppet från <i>Vuoggtjälmej</i> .
23—24	»	»	»	Vatten inom 2 km. på var- dera sidan om leden <i>Jäkk-</i> <i>vik</i> (fr. o. m. Hornavans nordligaste del)— <i>Rebnes-</i> <i>jåure—Tjeggelvas</i> med undantag av Partaures avloppså med sjöar, Vuon- natjviken och <i>Tjeggelvas</i> .
25	»	»	»	Område vid <i>Labbas</i> . Sjöar och vatten inom ett om- råde begränsat av raka linjer från område 24, (p. 965) — 2 km n. Rap- pens utlopp i <i>Skärfajaure</i> — p. 774 so. <i>Labbas</i> — — p. 825 (<i>Ardnapuouda</i>) mot p. 425 på Hornavan —Hornavans strand till 1 km so. <i>Vaksnäs—Ar-</i> <i>nasvare—Harrok—om-</i> <i>råde 24</i> .
26	»	Arvidsjaur	Skeilefteå N. o. S. Ar- vidsjaur	<i>Arvidsjåure</i> , kronans del (hela sv. delen).
27	»	Piteå	N. Norrb. Älvsbyn	<i>Bänkerträsk</i> , östra delen, och <i>S. Brännträsk</i> , södra delen.
28	Västerbottens	Sorsele	Ovan odlingsgränsen	Vatten inom 2 km på var- dera sidan om leden <i>Tär-</i> <i>naby—Tjulträsk</i> fr. o. m. <i>Bjellojåure—1 km. s. St.</i> <i>Tjulträsk</i> samt sjöar och vatten inom ett område begränsat av nyssnämnda led— <i>St. Aigert—L.</i> <i>Aigert—Åivesåive—Gu-</i> <i>verte—p. 1128—Kuora-</i> <i>tjåkko</i> .
29	»	»	»	<i>Tjulån</i> mellan <i>St. Tjulträsk</i> och 1,5 km v. <i>Karsbäck-</i> <i>kens inflöde</i> .

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område	Vattnets namn
30	Västerbottens	Sorsele	Ovan odlingsgränsen	Område sv. Storvindeln. Sjöar och vatten inom ett område begränsat av stigen Fjosoken — Tallträsk (Vapstberg)—Nasatjäkko—Kraddele— enskilda områden — Storvindeln — allmäningsgränsen — Fjosoken, med undantag av inom området belägna särskilt utmärkta enskilda områden.
31	»	»	Umeå. Sorsele	<i>Vindelälven</i> , 3 km v. Sorsele å 2 km längd samt här tillrinnande och omkring punkt 461 belägna bäckar och tjärnar
32	» (Norrb.)	»	» »	<i>Laisälven</i> från Granselet till 3 km utloppet i Vindeln (delvis endast västra stranden).
33	»	»	» »	<i>Abmoträsk</i> (kronans del).
34	»	»	Skellefteå. Malå	<i>Gargån</i> mellan Görbocken och 2 km v. Jönsbo samt tillrinnande bäckar.
35	»	Malå	» »	<i>Malån</i> från Malåträsk till 3 km v. Strömfors.
36	»	»	» »	<i>Malån</i> mellan Strömfors och 2 km sv. Kvarnheden (delvis endast södra stranden).
37	Västerbottens	»	» »	Inom kronopark fallande delar av <i>Skeppsträskån</i> från Svanmyrbäckens inflöde till Finnberget.
38	»	Norsjö	» Norsjö	<i>Skellefte älv</i> , 10 km från landsvägen no. Mensträsk —Örträskbäckens utlopp, 4 km södra stranden till Svanfors samt nedersta 4 km av Malån.
39	»	Tärna	Ovan odlingsgränsen	Västra delen av <i>Överuman</i> (Stora Umevatten) till en rät linje rakt söder från Rörfjällbäckens utlopp (enskilda områden) samt den öster om riksgränsen belägna delen av <i>Gräsvattnet</i> .
40—43	»	»	» »	<i>Leden Umbukta—Tärnaby</i> , 4 kronans utmål mellan Akasjön och Brajobäckens utlopp, samtliga utmärkta genom visare.
44	»	»	» »	Vatten inom 2 km på vardera sidan om <i>leden</i> 2,5 km n. <i>Björkvattnet</i> —2 km s. <i>Vestansjön</i> .

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område	Vattnets namn
45	Västerbotten	Tärna	Ovan odlingsgränsen	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Virisjaur</i> —2 km sv. <i>Atjek</i> .
46	»	» (Stensele)	»	Område på <i>Ryffjället</i> . Sjöar och vatten inom ett område begränsat av enskilda områden mellan i stort sett S. Stalofjäll — p. 1 085 ö. Blatikselet — Yttervik — p. 474 — p. 915 — östligaste toppen Järfjället — Kittelbotten — S. Stalofjäll, med undantag av Stensjön och Vasksjön.
47—48	»	Stensele	»	<i>Leden Tärnaby—Stensele</i> , 2 kronans utmål i ån mellan Gardsjön och Umnäs-sjön, utmärkta genom visare.
49	»	»	Umeå, V. o. Ö. Stensele	<i>Storuman</i> , kronans del i Strömsundsviken.
50	»	»	» Ö. Stensele	<i>Stenträsk</i> , <i>Sarvträsk</i> , <i>Nossarn</i> , <i>Ansjaure</i> samt småtjärnar och bäckar allt no. Stensele.
51	»	»	»	<i>Myrträsk</i> , <i>Holmträsk</i> , <i>Grundträsk</i> , <i>L:a Joranträsk</i> , småtjärnar och bäckar, samt del av Ume älv, allt so. Stensele.
52	»	Lycksele	» Blåviken	<i>Blåvikssjön</i> (kronans del) med tillrinnande bäckar och tjärnar inom 2 km avstånd från sjön.
53	»	»	» Bjurbäcken	<i>Ruskträsket</i> och <i>Gren</i> (kronans delar) <i>Järvträsket</i> samt närliggande bäckar och tjärnar norr om landsvägen, samt Vindelälven, sv. stranden, mellan <i>Vormåbäcken</i> och 0,5 km v. <i>Strycksfors</i> .
54	»	»	» Blåviken	<i>Ume älv</i> (<i>Rusforsen</i>) mellan <i>Kattisvara</i> och <i>Norrkulla</i> , 5 km norra och 1 km södra stranden.
55	»	»	» Örå	<i>Öre älv</i> samt tjärnar å kronoparken <i>Tollträskkliden</i> nv. <i>Brattfors</i>
56	»	»	»	<i>Ume älv</i> , <i>Sandforsen</i> , <i>Betselet</i> , <i>Fläskeleforsen</i> och <i>Fläskelet</i> samt västra delen av <i>Lycksträsk</i> och <i>Lycksbäcken</i> upp till <i>Långtjärn</i> .

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område	Vattnets namn
57	Västerbottens	Lycksele	Umeå. Lycksele	<i>Tjärnar och bäckar</i> å området begränsat av järnvägslinjen Lycksele—Arvån, landsvägen till Ekorrtträsk och enskilda områden utmed Ume älv.
58	»	Vilhelmina (Tärna)	Ovan odlingsgränsen	<i>Vapstsjön</i> , 2 km v. Virisjaur—utloppet i Virisjaur (fr. o. m. 1943) samt <i>Båtsjöns avloppså</i> till Virisjaur.
59	»	»	»	Västligaste delen av <i>Fätjau</i> re samt <i>Vojmán</i> t.o.m. 2 km från utloppet i Fätjau
60	»	»	»	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Ö. Ransan</i> — <i>St. Ransan</i> (Ransarån), 2 km nv. Skible—St. Ransan.
61	»	»	»	<i>St. Ransans avloppså</i> fr.o.m. södra selet ö. Säljberget —utloppet i Gikasjön.
62	»	»	»	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Öv. Ransan</i> — <i>Kultsjön</i> , från sjöarna sv. Doranjaure—bokstaven m i Klimpfjället.
63	»	»	»	Vatten inom 2 km på vardera sidan om leden <i>Raukasjö</i> — <i>Kultsjön</i> , s. ändan av Slipsikjau
64	»	Vilhelmina (Dorotea)	»	Område på <i>Borgafjäll</i> — <i>Satsfjäll</i> . Sjöar och vatten inom ett område begränsat av räta linjer Svalatjacken p. 927—Tjarve p. 772—4 km v. mellersta Bielite—1 km Löfsjöns nordspets — 2 km andra sidan leden Risbäck—Borga med undantag av enskilda områden samt Båtelsjön och Stensjön.
65	»	»	»	<i>Vojmán</i> . Kronans utmål 0,5 km ö. Fäb. — utloppet i Dikasjön.
66	»	»	»	<i>Vojmán</i> . Kronans utmål vid ån mellan Dikasjön och Vojmsjön.
67	»	»	»	<i>Ångermanälven</i> . Dimforsen —landsvägsbron 1 km v. utloppet i Malgomaj.

Nr	Län	Socken	Förvaltnings- område ¹	Vattnets namn
68	Västerbottens	Vilhelmina	Mell. Norrl. Vilhelmina	Å kronoparken Malgomajlandet liggande del av Malgomaj, Fetsjön med tillopp och nordligaste delen av Insjön.
69—72	»	»	Mell. Norrl. Vilhelmina	Vojmán, 2 km vid utloppet ur Vojmsjön, 5 km östra stranden ovanför Volgsele, 2 km södra stranden 5 km s. Volgsele, samt 5 km mellan Strömåker och Västerås, samtliga sträckor utmärkta genom visare.
73	»	Fredrika	Mell. Norrl. Fredrika	Lögde älv mellan Nordanåberget och Buksjökullen samt V. Stensjön, Grundsjön, Mellansjön, St. Bet-sarn och Baksjön med mellanrinnande bäckar.
74	Jämtlands	Frostviken	Renbetesfjällen	Ån mellan Triningen och Övre Härbergsvallnet.
75	Västernorr.	Tåsjö	Mell. Norrl. Ströms	Hotingsån fr. o. m. 2 km från utloppet ur Hoting-sjön och 4 km söderut.
76	Jämtlands	Hammerdal	» » »	Vikfjärden, södra delen.
77	»	Undersåker	Renbetesfjällen	Enån med bivatten inom 2 km på vardera sidan om ån mellan källsjöarna och 1,5 km s. Enkroken samt nedom denna punkt till Enafors endast högra (östra, södra) stranden.
78	»	Undersåker	Renbetesfjällen	Handölsån med bivatten inom 2 km på vardera sidan fr. o. m. p. 851 vid västra grenen och Herrhångsstötarna vid östra grenen och till 1 km s. Dalsvallens fåbod.
79	»	Undersåker—Oviken	»	Välån med bivatten inom 2 km på vardera sidan fr. o. m. Stendalsstugan i västra och Vålåstugan i södra grenen till Vålådalens turiststation.
80	»	Storsjö	»	Tjärnar och bäckar på Flatruets kalfjäll ö. om landsvägen med undantag av vattnen s. Särvallens fåbod.
81	»	Ljusnedal	»	Mittåälven med bivatten inom 2 km på vardera sidan fr. o. m. Mittåkläppen till 2 km ö. Storvallen.
82	»	Tännäs	»	Abborrvikarna, St. Tand-sjön, Vingarna samt mellanliggande vattendrag.
83	Kopparb.	Transtrand	Gävle—Dala. Särna	Görälven (södra stranden) från Riksgränsen till 1 km v. Syndans inflöde.

B. Förteckning över sportfiskevatten i Norrbottens län ovan odlingsgränsen.

Upplåtas genom länsstyrelsen i Luleå.

Nr	Socken	Vattnets namn	Nr	Socken	Vattnets namn
200	Jukkasjärvi	<i>Käivojaure</i> m. fl. sjöar och rinnande vatten mellan Torneträsk och riksgränsen.	215	Jokkmokk	<i>Sitoätno</i> med bivatten till 1 km från utloppet i Rapaälven.
201	»	Sjöar och vatten inom ett större område väster och söder om Torne träsk (Kiruna-området).	216	»	<i>Rakten</i> och <i>Tjälme</i> med bivatten samt avlopp till Sitoätno.
202	»	<i>Kamajokk</i> med bivatten mellan riksgränsen och Abiskojaures nationalpark.	217	»	Del av <i>Blackälven</i> n. Tjåmotis, med bivatten.
203	»	<i>Tahkojärvi</i> med övre delen av Vittangiälven till gränsen för Koivulaki samt bivatten.	218	»	<i>Harrejaure</i> , <i>Läkkejaure</i> m. fl. sjöar och bivatten ned till övre Stainahaure no. Skalka.
204	»	<i>Vittangiälven</i> med bivatten (delvis endast s. stranden) no. Jukkasjärvi.	219	»	<i>Kittjarjokk</i> och <i>Kartapejokk</i> med bivatten 20 km v. Porjus.
205	Gällivare	<i>Svartijaure</i> (= Sarkajaure) med avlopp och bivatten nv. Ruotjaure.	220	»	<i>St. Lule älv</i> 2 km s. Porjus till odlingsgränsen.
206	»	<i>Upmasjaure</i> med avlopp och bivatten n. Ruotjaure.	221	»	<i>Päivasjöarna</i> med bäckar sv. Skeltavare.
207	»	<i>Kättsak</i> med avlopp sv. Sitasjaure.	222	»	<i>Silesjaure</i> med bivatten s. Skeltavare.
208	»	<i>Suorkijaure</i> med avlopp (endast norra stranden) och bivatten n. St. Sjöfallets nationalpark.	223	»	<i>Skeltajaure</i> med bivatten och avlopp till Peuraure.
209	»	<i>Pätsatjaure</i> samt <i>Kakerjaure</i> (endast norra stranden) n. Langas.	224	»	<i>Stuorapsavon</i> mellan Peuraure och Karatj samt bivatten på södra sidan.
210	»	<i>Linaälv</i> , <i>Sarvesjaure</i> , <i>Akkajärvi</i> samt sjöar och vatten inom ett större område n. Malmberget (Malmbergs- och Koskullskulle-områdena).	225	Jokkmokk (Arjeplog)	<i>Arvesätno</i> , övre delen med småsjöar.
211	Jokkmokk	<i>Valtajokk</i> med bivatten v. Ruotjaure.	226	Jokkmokk	<i>Jervasjokki</i> med bivatten från Padje Jervasjaure till utloppet i Karatj.
212	»	<i>Alajaure</i> , <i>Rissajaure</i> m. fl. sjöar och bivatten ö. Virihaure.	227	»	<i>Jarrejokk</i> med bivatten till 4 km från utloppet i Karatj.
213	»	<i>Råvejaure</i> med närgränsande sjöar och bivatten ö. Sulitelma. (Hittills fisktomma).	228	Jokkmokk	<i>Mattakjokk</i> med bivatten. Sjöar och bäckar mellan <i>Tjåura</i> och <i>Udtja</i> .
214	»	<i>Luossajokk</i> med bivatten till 3 km från utloppet i St. Lule vatten.	229	»	<i>Sartajokk</i> , övre delen med sjöar och bivatten.
			230	Arjeplog	<i>Sartajokk</i> , nedre delen med bivatten.
			231	»	Strömmen mellan <i>Luoddaure</i> och <i>Miekak</i> .
			232	»	Strömmen mellan <i>Miekak</i> och <i>Sartaure</i> .
			233	»	<i>Nästejaure</i> med bivatten och småsjöar.
			234	»	<i>Luoitjaure</i> med bivatten.
			235	»	<i>Kardaure</i> samt strömmar och sjöar ned till <i>Par-taure</i> .
			236	»	

Nr	Socken	Vattnets namn	Nr	Socken	Vattnets namn
237	Arjeplog	<i>Maranjokk</i> med bivatten fr. o. m. Tjäråkjåure till utloppet i Partaure.	246	Arjeplog	<i>Laisälven</i> från 3 km. sv. Laisdalens vaktstuga till Vuordnajaures utlopp.
238	»	<i>Ränikjokk</i> med sjöar mellan Gujaure och utloppet i Sädvajaure.	247	»	<i>Laisälven</i> från Vuordnajaures utlopp till sjön 3 km v. Fjällfors, samt nedre delen av <i>Hurrasjokk</i> .
239	»	<i>Barga-sjöarna</i> med bivatten och utloppsviken i Sädvajaure.	248	»	Strömmen mellan <i>Tjälmejaure</i> och <i>Gavasjaure</i> .
240	»	Sjöar och strömmar mellan <i>Sädvajaure</i> och <i>Hornavan</i> .	249	»	Strömmar och bivatten mellan <i>Gautojaure</i> , <i>Sikselet</i> och <i>Storlaisan</i> .
241	»	<i>Del av Partaure</i> och <i>del av dess avlopp</i> till <i>Rebnesjaure</i> med undantag av sjöarna och <i>Vuonatjviken</i> .	250	»	Vissa bivatten till <i>Dellekjokks</i> övre del från <i>Lattesjöarna</i> till <i>Tjilkasjaures</i> utlopp. (Huvudälven först efter lapparnas särskilda hörande.)
242	»	<i>Rebnesjaures avlopp</i> till <i>Hornavan</i> .	251	»	Vissa bivatten till <i>Dellekjokks</i> mellersta del (d:o).
243	»	Strömmar och sjöar mellan <i>Tjeggelvas</i> och <i>Saddajaure</i> .	252	»	Vissa bivatten till <i>Dellekjokks</i> nedre del till utloppet i <i>Laisälven</i> samt intilliggande småsjöar (d:o)
244	»	<i>Kuoudelisjaure</i> m. fl. sjöar och bivatten till <i>Mattature</i> .	253	»	Sjöar och bäckar s. <i>Högbrännan</i> med avlopp till <i>Laisälven</i> .
245	»	<i>Arvesättno</i> med bivatten och småsjöar från <i>Polcirkeln</i> till 1 km n. utloppet i <i>Vuolvojaure</i> .			

C. Förteckning över sportfiskevatten i Västerbottens län ovan odlingsgränsen.

Upplåtas genom länsstyrelsen i Umeå.

Nr	Socken	Vattnets namn	Nr	Socken	Vattnets namn
300	Sorsele	Vindelälven med bivatten mellan Dalovardo och rakt s. Aivotjäkko.	316	Tärna	Strömmen mellan Laisan och Gäulajaure.
301	»	Vindelälven mellan nyssnämnda punkt och Vitt-njultjäkko.	317	»	Sjöar och bäckar mellan Gillemustjäkko och t. o. m. Vinterträskbäcken med undantag av Autjejaure.
302	»	Nedre Ältsvattnet, Åkroken, Durejokk med strömmar.	318	»	Sjöar och bäckar på västra delen av Södra Storfjällen (delvis fisktomma).
303	Sorsele (Tärna)	Södra Tärnasjön samt sjöar och strömmar däromkring, med undantag av Forsavall och tjärnar vid Bolvubocken.	319	»	Sjöar och bäckar på östra delen av Södra Storfjällen (delvis fisktomma) med undantag av Bietanjaure.
304	Sorsele	L:a Tjulträsk med tillopp samt sjöar och strömmar på och nedom Guoptetjäkko.	320	»	Ropen och östra delen av Abelvattnet med förbindelseå och närmaste tjärnar och bäckar.
305	»	Ånkarjokk med bivatten samt nedre delen av avloppet från Grundträsket och Oxträsket.	321	»	Blerikens avlopp från Abelvattnet samt avloppet till Skidträskbäckens inflöde.
306	»	Strömmen med bivatten mellan Bjellajaure och Vagongjaure.	322	»	Blerikens avloppså med bivatten från Skidträskbäckens inflöde till utloppet i Björkvattnet.
307	»	Falesjaure, Garnok samt sjöar och strömmar mellan Överst-Juktan och Vagongjaure.	323	»	Sjöar och bäckar mellan Luspiavårdo och Löjjället med undantag av Attjikkaure och nedanför i samma vatten belägna sjöar.
308	»	Berlejaure med tillopp samt avloppså och sjöar ner till 1 km v. Suotssjön.	324	»	Strömmar och sel mellan Björkvattnet och Vojtjaure.
309	»	Övre Jertsjaure, västra delen med tilloppsbäckar och tjärnar.	325	»	Strömmen mellan Gäulajaure och Blattnikselet.
310	»	Strömmen mellan Överst-Juktan och Vapstliden med närmaste bivatten.	326	»	Seimajaure, s. om inflödet från Vojtjaure.
311	»	Strömmen mellan Vapstliden och Fjosoken med närmaste bivatten.	327	»	Strömmen mellan Rönnbäcksjön och Nedre (Lilla) Björkvattnet.
312	»	Jertsbäcken mellan 4 km s. Jerstjaure och Storvindeln.	328	»	Strömmen mellan Ajaure och Gardsjön.
313	Tärna	Kronans utmål vid avloppet från Övre Uman vid Umfors.	329	Stensele	Magasjön, Stensjön m. fl. närbelägna sjöar och strömmar n. Mattauberget (5 km Slussfors) med undantag av Vuollejaure och Aksejaure.
314	»	Strömmen mellan Tängvattnet och Maisor.			
315	»	Sjöar och strömmar mellan Rikajället och Tängvattnet.	330	»	Kronans övre utmål mellan Umnässjön och Storuman.

Nr	Socken	Vattnets namn	Nr	Socken	Vattnets namn
331	Stensele	Kronans nedre utmål mellan Umnässjön och Storuman.	344	Vilhelmina	<i>Vojmán</i> . Kronans utmål vid utloppet ur Ned. Fätjaure, c:a 1 km nedåt.
332	»	<i>Grotsjöns</i> avloppså till Storuman.	345	»	<i>Vojmán</i> , södra stranden mellan 1 km ö. Borkajaure och 2 km v. Bergsjön.
333	Tärna (Vilhelmina)	<i>Vapstälven</i> från norska gränsen till Ned. Vapstsjön, tilloppsån från Skalvattnet samt västra delen av Ned. Vapstsjön till 1,5 km ö. om Vapstälvens utlopp.	346	»	<i>Girisån</i> no. Risfjället till 1 km nv. Hebbersjön jämte närmaste bivatten och tjärnar med undantag av Girissjön.
334	Tärna (Vilhelmina)	<i>Vapstälven</i> från utloppet i Ned. Vapstsjön till 3 km. v. Virisjaure, Öv. Vapstsjön samt Järfsjöns avloppså.	347	»	<i>Matskanån</i> från Matskansjön till Viken (Vojmsjön) jämte närmaste bivatten och tjärnar samt Gäddsjön.
335	Vilhelmina	<i>Gotajaure</i> (Gotken) med avloppså <i>Vojmán</i> till 1,5 km ö. om utloppet.	348	»	<i>Ångermanälven</i> mellan Kultsjöluspen och Bielite.
336	»	<i>Fiansjön</i> med tilloppså <i>Vojmán</i> 2 km v. om sjön samt avloppsån till 2 km v. Fätjaure.	349	»	<i>Ångermanälven</i> från 0,5 km ö. Vuollelite (Bångnäs) till Dimforsen.
337	»	<i>L. och St. Guortajaure</i> med närmaste bivatten och avloppså till Fätjaure.	350	Dorotea	<i>Slipsikån</i> , n. stranden mellan Slipsikjaur och 2 km nv. Suotme.
338	»	<i>Gransån</i> mellan utloppet i Virisjaure och t. o. m. Gransjön.	351	»	<i>Karonesjaure</i> med Korpån till 1,5 km no. p. 927.
339	»	<i>Ransarån</i> mellan Öv. Ransan och 1 km n. Tjokkeln jämte närmaste bivatten.	352	»	<i>Saxälven</i> , n. stranden mellan utloppet ur Borgasjön till 2 km sv. Skrymtliden samt småsjöarna n. Spanieberget.
340	»	<i>Ransarån</i> från 1 km n. Tjokkeln till 2 km nv. Skible, jämte närmaste bivatten.	353	Dorotea (Vilhelmina)	<i>Gittsån</i> från St. Gittsjön till 3 km sv. Fiskfjället jämte närmaste bivatten och tjärnar med undantag av L. Gittsjön.
341	»	<i>Vuokajaures</i> avloppså till St. Ransan.	354	»	<i>Gittsån</i> från 3 km sv. Fiskfjället till 5 km n. utloppet i Långseleån jämte närmaste bivatten och tjärnar.
342	»	<i>Nauronsjaur</i> jämte avloppet från St. Ransan till södra selet ö. Säljberget.			
343	»	Sjöar och strömmar på <i>Marsfjället</i> .			

D. Förteckning över sportfiskevatten i Jämtlands län å renbetesfjällen.

Upplåtas genom länsstyrelsen i Östersund.

Nr	Socken	Vattnets namn	Nr	Socken	Vattnets namn
400	Frostviken	<i>Sippmikken</i> med avlopps- bäck, <i>Rörsjön</i> samt del av <i>Leipikvattnet</i> .	422	Kall	<i>Fisklössjöarna</i> med av- loppså och därav genom- flutna sjöar samt bivatten.
401	»	Småsjöar och bäckar på <i>Gasketjåkko</i> samt högra stranden <i>Slipsikån</i> .	423	Offerdal	Del av <i>Grubbalsån</i> med bivatten (delvis endast n. stranden).
402	»	<i>Rapstajaure</i> med tilloppså till <i>Raukajaure</i> .	424	»	<i>Rusktjärnarna</i> och <i>Lång- tjärn</i> med bäckar sv. Långvattnet.
403	»	<i>Raukajaures</i> avloppså med Sannaren.	425	Undersåker	<i>Sandverksströmmen</i> , 2,5 km från Ånn räknat, högra stranden, samt två ö. därom uttrinnande bäc- kar.
404	»	<i>Dajma-ån</i> samt närlig- gande småbäckar och högra stranden av <i>Bor- gaån</i> .	426	»	<i>Handölsåns</i> nedersta del, högra stranden, samt ö. därom till Ånn utrin- nande åar och bäckar t. o. m. <i>Bunnerån</i> .
405	»	Ån mellan <i>L.</i> och <i>St. Väk- taren</i> samt tjärnar och bäckar sv. därom.	427	»	<i>Välån</i> från <i>Välådalens</i> tu- riststation till utloppet i <i>Ottsjön</i> .
406	»	<i>Hökvattnet</i> , <i>Rörvattnet</i> , <i>Sva- nasjön</i> samt närliggande tjärnar och bäckar sv. <i>Storsjougden</i> .	428	Undersåker (Hallen)	Tjärnar och bäckar nv. <i>Falkvåten</i> (gemensamt med <i>Rullån</i> (556) å krono- park).
407	»	<i>N. Fiskåvattnet</i> med när- liggande sjöar och bäckar.	429	Hallen	<i>Blankån</i> och <i>Hällån</i> med bivatten ö. <i>Anaristjällen</i> .
408	Hotagen	<i>Hällingsån</i> med bivatten ö. Avansfjället.	430	»	<i>St. Acksjön</i> och <i>Kålasjö- arna</i> samt bäckar.
409	»	<i>Tvärån</i> med bivatten v. Ryggfjället.	431	»	Tjärnar och bäckar mellan <i>Häckervalen</i> och <i>Väster- fjäll</i> .
410	»	Tjärnar och bäckar på <i>norra Bäverfjället</i> .	432	Oviken	<i>Visjön</i> med bivatten och avloppså samt del av övre <i>Arån</i> sv. <i>Oviksfjällen</i> .
411	»	<i>Storfulvarn</i> med avloppså och bivatten.	433	»	<i>Dörnsjöarna</i> med bivatten och avloppså.
412	»	<i>Häblersvattnet</i> med till- loppså.	434	»	Del av <i>Lövån</i> vid <i>Lövber- get</i> sv. <i>Rusjöfjället</i> samt tjärnar och bäckar till <i>Grucken</i> .
413	»	<i>Nils Jonsavattnet</i> med bi- vatten.	435	Storsjö	Tjärnar och bäckar på <i>Skarvörrfjället</i> .
414	»	Del av <i>Foskvattnet</i> med bivatten.	436	Storsjö (Un- dersåker)	<i>Nean</i> från <i>Nedalsstugan</i> till norska gränsen med tjär- nar och bivatten.
415	»	Tjärnar och bäckar på <i>södra Bäverfjället</i> .	437	Storsjö (Un- dersåker)	<i>Välån</i> , övre delen med sjö- ar ned till <i>Välåtjärnarna</i> .
416	»	<i>Lillfulvarn</i> med avloppså och bivatten.			
417	»	Del av <i>Grubbalsån</i> .			
418	Kall	<i>Jävsjön</i> med avloppså samt bivatten.			
419	»	<i>Holdern</i> med avloppså samt bivatten.			
420	»	<i>Rutsälven</i> , s. punkt 1047— 2 km v. <i>Storvallen</i> .			
421	»	<i>Fallerensjöarna</i> samt när- liggande bäckar ö. <i>Torr- ön</i> .			

Nr	Socken	Vattnets namn	Nr	Socken	Vattnets namn
438	Storsjö (Undersåker)	<i>Gråsjön</i> , v. Bockhammarren, med avloppså till 1 km från utloppet i Vålån.	443	Tännäs	<i>Muggsjöarna</i> (Stortjärn, Särfån) med bivatten.
439	Storsjö	<i>Övre Skärvagen</i> med bivatten och avloppså till Dalsvallen.	444	»	<i>Rödsjön—Käringsjön</i> med mellanliggande sjöar och bivatten.
440	»	<i>Stentjärnarna</i> med bivatten och avloppså till Daddsjöarnas lappläger.	445	»	<i>Bredsjön</i> med avlopp och bivatten, utloppsvik i Rogen samt Bredåvålsån.
441	»	Tjärnar och bäckar på <i>östra delen av Flatruet</i> s. Sörvallens fåbod.	446	»	<i>Nässjön</i> m. fl. sjöar och avloppså till samt utloppsvik i Rogen.
442	Ljusnedal	<i>Klasån</i> mellan Klasberget och Grönfjället.	447	»	Del av <i>övre Vattnadn</i> (endast södra sidan).

E. Förteckning över sportfiskevatten nedom odlingsgränsen och utom renbetesfjällen.

Upplåtas genom domänstyrelsen.

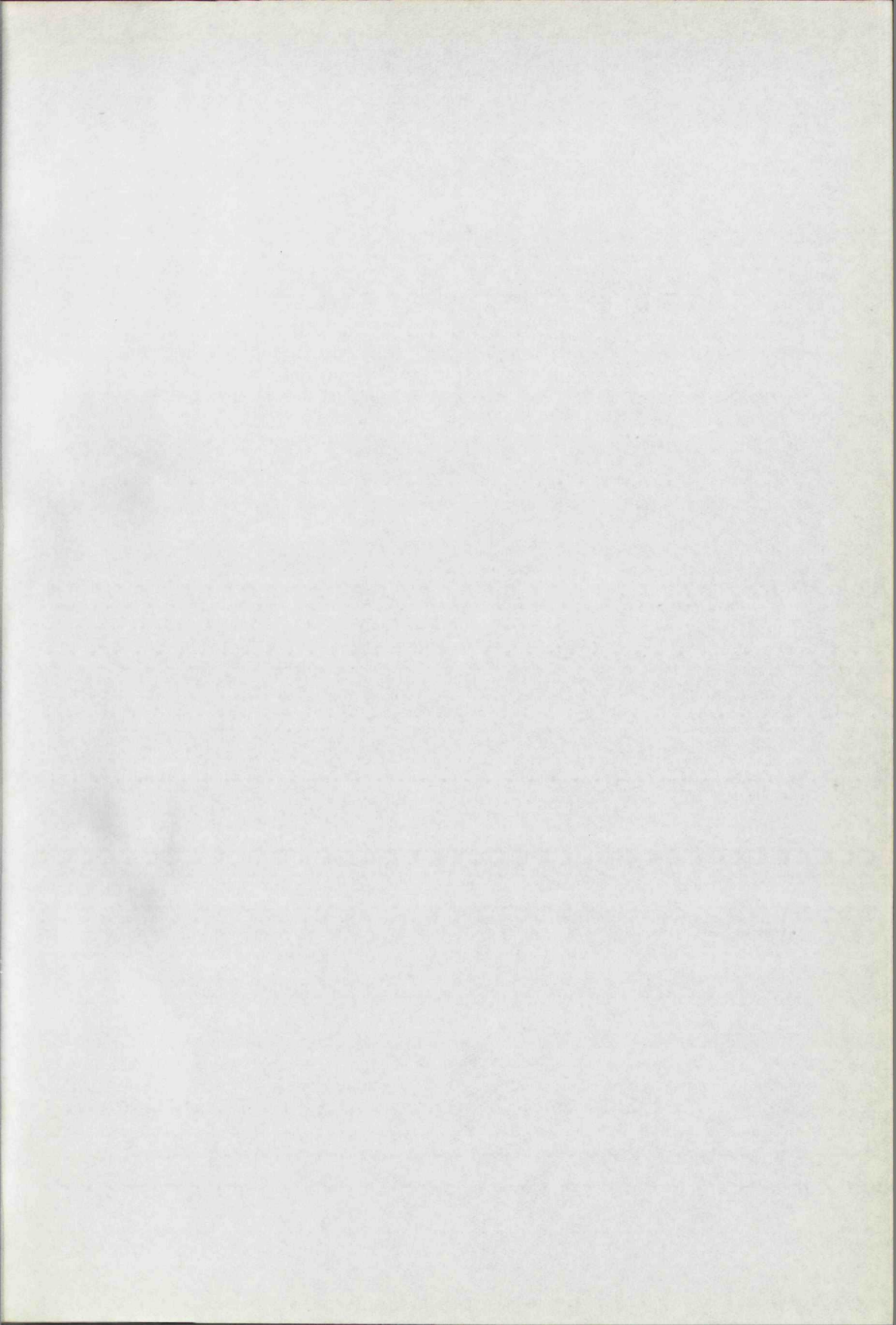
Nr	Län	Socken	Överjägm.- distrikt	Revir	Vattnets namn
500	Norrbottnens	Pajala	Övre Norrb.	Tärendö	<i>Al Kihlanginjoki</i> med biflöden till utloppet i Muonio älv.
501	»	Tärendö	» »	»	<i>Kalix älv</i> , 18 km (delvis endast södra stranden) mellan 10 km ö. Kääntöjärvi och 2 km v. Ylikodanmännikö.
502	»	Tärendö(Kor-pilombolo)	» »	Tärendö(Kor-pilombolo)	<i>Kalix älv</i> , 17 km mellan 1 km so. landsvägen Tärendö och Narken.
503	»	Korpilombolo	» »	Korpilombolo	<i>Narkån</i> , 12 km mellan 1 km ö. Pesosenjokis inflöde till 3 km från utloppet i Narken.
504	»	»	» »	»	<i>Kalix älv</i> , 15 km mellan 2 km s. Narken och Hammumäki.
505	»	Övertorneå	» »	Torneå	Övre delen av <i>Puostijärvi</i> samt <i>Puostijoki</i> till ca. 6 km från mynningen.
506	»	Gällivare	» »	Gällivare	Sjöar och vattendrag mellan <i>Soutojärvi</i> och <i>Vettasjärvi</i> (Gällivare—Koskullskulle-området).
507	»	»	» »	Råneträsk	<i>Råne älv</i> , 22 km med bivat-ten mellan 5 km no. Pol-cirkeln jvst. till Keiturivaara.
508	»	Överkalix	» »	Kalix	Delar av <i>Ängesån</i> , 20 km mellan Tväredet och Yttersel.
509	»	Jokkmokk	» »	Gällivare	<i>St. Lule älv</i> , 15 km med bi-vatten (delvis endast norra stranden) mellan odlingsgränsen och Njuo-ravuolle.
510	»	»	» »	»	<i>St. Lule älv</i> , 14 km med bi-vatten (delvis endast söd-ra stranden) mellan Njuo-ravuolle och 1 km so. Sarkavarebäckens utflöde.
511	»	»	Nedre Norrb.	Pärlälven	<i>Luoppal</i> m. fl. sjöar med av-loppsbäckar till Pärlälven samt del av Pärlälven (endast södra stranden).
512	»	»	» »	Storbacken	<i>L. Lule älv</i> , 9 km (delvis endast södra stranden) från 2 km v. Nelkerim till Le-natorp samt s. om denna sträcka belägna småsjöar och bäckar.

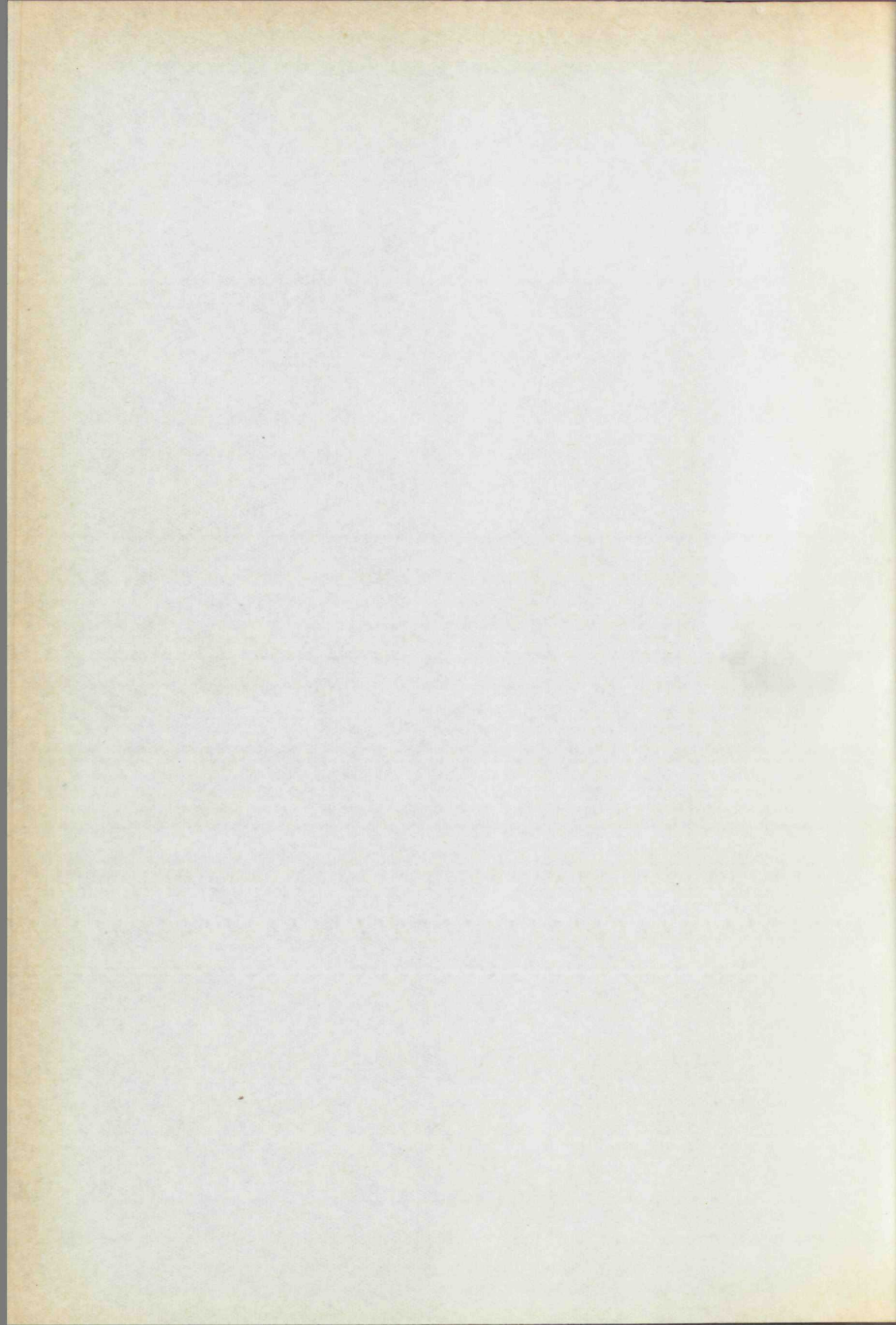
Nr	Län	Socken	Överjägmdistrikt	Revir	Vattnets namn
513	Norrbottens	Jokkmokk	Nedre Norrb.	Storbacken	Övre delen av <i>Görjedån</i> med bivatten till 1 km v. Kielas.
514	»	»	» »	Sikå	<i>Vuolpajaure</i> , <i>Njallejaure</i> m. fl. sjöar och tjärnar samt övre delen av <i>Farojokk</i> .
515	»	»	» »	»	<i>Råvejaure</i> , <i>Kurkjaure</i> m. fl. sjöar och tjärnar samt övre delen av <i>Vitbäcken</i> .
516	»	Jokkmokk (Arvidsjaur)	» »	Malmesjaure	<i>Varjisån</i> med bivatten mellan <i>Kuolejaure</i> och <i>Varjisträsk</i> .
517	»	Jokkmokk	» »	Sikå	<i>Vitbäcken</i> med bivatten mellan <i>Ottostorp</i> och <i>Risliden</i> .
518—520	»	Råneå	Övre Norrb.	Råneå	<i>Råne älv</i> , 6 km, på tre sträckor och endast ena stranden, mellan <i>Storåholm</i> och <i>Lillåholm</i> .
521	»	»	» »	»	<i>Livas älv</i> , 18 km, <i>Spikälven</i> , 9 km, <i>Vitträskbäcken</i> , 8 km med bivatten.
522	»	» (Överkalix)	» »	»	<i>Dockasälven</i> , 14 km samt <i>Tallträskbäcken</i> .
523	»	»	» »	»	<i>Lillån</i> , 5,5 km, med <i>bibäckar</i> , so. <i>Avafors</i> .
524	»	Töre	» »	Kalix	<i>Kalix älv</i> (västra stranden) mellan <i>Räktjärv</i> och <i>Övermorjärv</i> .
525	»	Arjeplog	Skellefteå	Arjeplog	<i>Laisälven</i> , 12 km med bivatten från odlingsgränsen till p. 631.
526	»	Arvidsjaur	»	N. Arvidsjaur	<i>Jerfosjöarnas</i> avloppsa med bivatten till <i>Heden</i> .
527	»	»	Nedre Norrb.	Malmesjaure	<i>Pite älv</i> , 10 km med <i>Trollforsarna</i> nedom <i>Buokstajaure</i> .
528	»	»	» »	»	<i>Abmölven</i> från <i>Moskosel</i> till utloppet i <i>Pite älv</i> .
529	»	»	» »	Vargiså	Sjön <i>Steng</i> med avloppsa till <i>Lomträskvattnet</i> .
530	»	»	» »	»	<i>Skidträskbäcken</i> med bivatten.
531	»	»	» »	»	<i>Pite älv</i> , 20 km med bivatten mellan <i>Åberget</i> och <i>Övre Åkerselet</i> (<i>Granholmen</i>) med undantag av <i>Ljusträskbäcken</i> .
532	»	Arvidsjaur (Älvsbyn)	» »	Vargiså (Slets)	<i>Pite älv</i> , 9 km med bivatten fr. o. m. (och inkl.) <i>Daijenjaures</i> inflöde till <i>Granselet</i> .
533	Norrbottens (Västerb.)	Arvidsjaur (Sorsele)	Skellefteå	S. Arvidsjaur	<i>Skellefte älv</i> , 13 km (delvis endast no. stranden) från <i>Naustasjön</i> till <i>Skidnäs</i> .

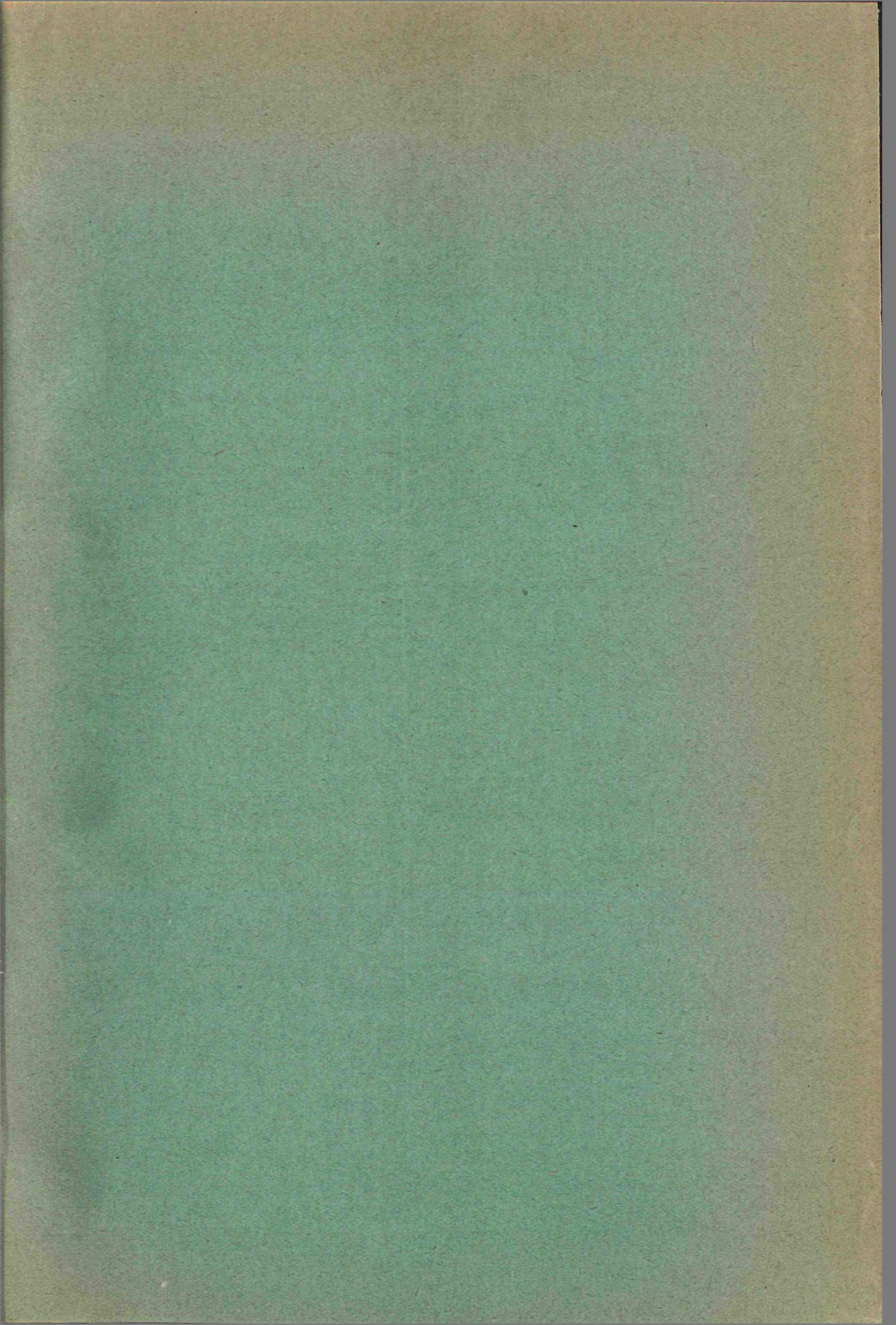
Nr	Län	Socken	Överjägm.- distrikt	Revir	Vattnets namn
534	Norrbottens (Västerb.)	Arvidsjaur (Malå)	Skellefteå	Malå, (S. Ar- vidsjaur)	<i>Skellefte älv</i> , 18 km från Bastuselet till 5 km n. Vågträsk samt tillrinnande vattendrag.
535	Norrbotten (Västerb.)	Arvidsjaur (Malå)	»	Malå, S. (Ar- vidsjaur)	<i>Skellefte älv</i> , 17 km från 4 km no. Vågträsk till 5 km v. Sandträsk samt tillrinnande vattendrag.
536	Norrbottens	Piteå	»	Piteå	<i>Åby älv</i> , 5 km n. Klubbfors samt bäckar och tjärnar.
537	Västerbottens	Sorsele	Umeå	Sorsele	Bäckar och småsjöar sv. <i>Storjuktan</i> .
538	»	»	Skellefteå	Malå (S. Ar- vidsjaur)	<i>Näreträsk</i> , <i>Verbosjön</i> , <i>Krutträsk</i> m. fl. sjöar och bäckar n. Holmfors.
539	»	Sorsele (Lycksele)	Umeå, Skel- lefteå	Malå (Sorsele)	<i>Vindelälven</i> 1 km ö. Källbäck, 4 km mellan Harboselet och 1 km n. Forsvall samt tillrinnande bäckar och tjärnar.
540	Västerbottens (Norrb.)	Malå (Norsjö)	Skellefteå	Malå (Norsjö)	<i>Skellefte älv</i> , 15 km från 3 km s. Sandfors till landsvägen no. Menträsk (delvis endast sv. stranden).
541	Västerbottens	Jörn	»	Jörn	<i>Byske älv</i> , 20 km vid Myrhedens järnvägsstation, del av Ålsån samt småbäckar.
542	»	Stensele	Umeå	V. Stensele	<i>Luspsjön</i> (del av Stor Uman) samt övre delen av strömmen.
543	»	»	»	Ö. Stensele	<i>Juktån</i> , 10 km mellan Strömnäs (1 km no. Bastuträsk) — Bastuträskens utlopp samt tillhörande vatten.
544	»	»	»	»	<i>Mejvanbäcken</i> med tjärnar samt <i>Ume älv</i> nedom Grundfors, 10 km.
545	»	Lycksele	»	Bjurbäcken	<i>Bjurbäcken</i> , <i>Sillbäcken</i> , <i>Orrträsket</i> samt tillhörande bäckar och tjärnar norr om Bergvattnet.
546	»	Lycksele	»	»	<i>Vindelälven</i> , 3 km mellan Björksele — 1 km so. Kittelforsen samt viss del av <i>Bjurbäcken</i> .
547	»	Degerfors	»	Degerfors	<i>Ume älv</i> , 8 km rakt 25 km v. Hällnäs.
548	»	Dorotea	Mell. Norrl.	Dorotea	Inom kronoparken Blajkfjället fallande delar av <i>Fjällån</i> samt <i>Norr- och Sördarna</i> .
549	»	Vilhelmina	» »	Vilhelmina	<i>Ångermanälven</i> , 14 km mellan Bränna och Råsele.
550	»	Vilhelmina (Åsele)	» »	Åsele	<i>Ångermanälven</i> , 3,7 km nv. Almselet.

Nr	Län	Socken	Överjägm.- distrikt	Revir	Vattnets namn
551	Västerbottens	Åsele	Mell. Norrl.	Åsele	<i>Ångermanälven</i> , 9 km vid Stor-Bratt- och Krokforsarna mellan Almsele och Stenkulla samt 2 km av <i>Torvsjön</i> .
552	»	»	» »	»	<i>Ångermanälven</i> , 2,5 km mellan Torvsele och Algovik.
553	»	Fredrika (Åsele)	» »	Fredrika	<i>Flärkån</i> , 5 km m. fl. vatten samt <i>Andsjön</i> och <i>Andsjöbäcken</i> .
554	Västernorr.	Anundsjö	» »	Anundsjö	<i>Lägstaån</i> med bäckar samt andra sjöar och bäckar på kronoparken V. Anundsjö.
555	Jämtlands	Undersåker	» »	Hallens	Kronans delar av sjöarna <i>Åmen</i> , <i>Hottön</i> , <i>Gesten</i> och <i>Häckern</i> med tillhörande strömmar.
556	»	»	» »	»	Inom kronoparken befintliga delar av <i>Rullån</i> med bivatten, (gemensamt med 428).
557	»	Hede	Gävle—Dala	Hede	<i>Ljusnan</i> mellan Vikarsjön och Ortholmen (delvis endast v. stranden) samt vissa tillrinnande bivatten.
558	»	»	»	»	<i>Ljusnan</i> vid Ortvikens samt tillrinnande vattendrag.
559	Kopparbergs	Idre	»	Idre	<i>Harrsjöarna</i> med bäckar samt del av <i>Fjätån</i> .
560	»	»	»	»	<i>Fosksjöarna</i> samt övre delen av <i>Foskan</i> med bivatten.
561	»	»	»	»	<i>Guttån</i> och <i>Stupakån</i> med bivatten mellan riksgänsen och <i>Guttusjön</i> .
562	»	»	»	»	<i>Guttån</i> med bivatten mellan <i>Guttusjön</i> och <i>Storkån</i> .
563	»	Idre—Särna	»	Särna	<i>Rensjöarna—Lillingen</i> m. fl. sjöar och bäckar nv. <i>Fulufjäll</i> samt del av <i>Strådalsån</i> .
564	»	Särna	»	»	Sjöar och bäckar på och v. om <i>Drevfjället</i> .
565	»	»	»	»	<i>Harrsjön</i> , <i>Gelsjön</i> m. fl. sjöar och bäckar på norra <i>Fulufjäll</i> .
566	»	»	»	»	<i>Särmanssjöarna</i> m. fl. sjöar och bäckar på östra <i>Fulufjäll</i> .
567	»	»	»	»	<i>Gälgån</i> , <i>Klorån</i> och <i>Särksån</i> m. fl. bäckar samt del av <i>Fuluälven</i> .
568	»	Älvdalen	»	Älvdals ö.	<i>Längsjön</i> m. fl. sjöar och bäckar samt avloppså till <i>Österdalälven</i> .

Nr	Län	Socken	Överjägm. distrikt	Revir	Vattnets namn
569	Kopparbergs	Älvdalen	Gävle—Dala	Älvdals v.	<i>St. Rensjön</i> m. fl. sjöar och bäckar samt avloppså till Österdalälven.
570	»	»	»	»	Del av <i>Gryvelåns</i> bivatten <i>Hällstugån</i> .
571	»	Norrbärke	Bergslags	Malingsbo	<i>Söndagssjön</i> , <i>Spannsjön</i> m. fl. sjöar och bäckar.
580	Gävleborgs	Österfärnebo	Gävle-Dala	Grönsinka	<i>Oppsjön</i> , <i>Mursjön</i> med bäckar.
581	»	»	»	»	Delar av <i>Ottnaren</i> och <i>Elsebosjön</i> .
590	Värmlands	Bogen	Bergslags	Karlstad	<i>Lilleken</i> , <i>Åstjärn</i> m. fl. sjöar och bäckar.
591	»	Sunne	»	»	<i>Mörtljärn</i> , <i>Ransjön</i> m. fl. sjöar och bäckar.
592	»	Hidinge (Karlskoga)	»	Villingsberg	<i>Kärmen</i> , <i>Noren</i> , <i>Våtsjön</i> .
593	»	Knista	»	»	<i>Storsjön</i> med bäckar.
594	»	Karlskoga	»	Svartälv	<i>Elgsimmen</i> , <i>Trehörningen</i> , <i>Kroksjön</i> , <i>Fisklösen</i> , <i>Mörtljärn</i> med bäckar.
600	Örebro	Tysslinge (Hidinge)	»	Örebro	<i>Gilsåssjön</i> , <i>Falkasjön</i> m. fl. småsjöar och bäckar nv. Garpshyttan.
601	»	Nora (Grythyttan)	»	»	<i>Skärjen</i> , <i>Klamptjärn</i> m. m.
602	Örebro (Västmanl.)	Ramsberg (Fellingsbro)	»	Grönbo	<i>Sverkestaån</i> jämte bivatten.
610	Västmanl.	Malingsbo	»	Kloten— Malingsbo	<i>Djurlången</i> m. fl. sjöar och bäckar.
620	Stockholms	Vårdinge	Östra	Stockholm	<i>St. Enveden</i> m. fl. småsjöar och rinnande vatten å kronoparken Sjuenda.
630	Göt. o. Bohus	Naverstad	Västra	Uddevalla	Delar av <i>Bullaren</i> och <i>S. Kornsjön</i> samt småsjöar och bäckar i närheten.
631	»	Herrestad	»	»	<i>Krokvatnet</i> , <i>Tvatjugan</i> , <i>Hällesvatnet</i> m. fl. småsjöar och bäckar.
640	Skaraborgs	Undenäs (Tived)	»	Tiveden	Småsjöar och rinnande vatten å kronoparken <i>Granvik</i> .
650	Jönköpings	N. Unnaryd	»	Jönköpings	Småsjöar och rinnande vatten i trakten av <i>N. Unnaryds kyrka</i> .

Statens offentliga utredningar 1939

Systematisk förteckning

(Siffrorna inom klammer beteckna utredningarnas nummer i den kronologiska förteckningen.)

Allmän lagstiftning Rättsskipning. Fångvård.

Betänkande med förslag till ändringar i vissa delar av sjömanslagen m. m. [21]
Betänkande med förslag till lag om arbetsfostran m. m. [25]

Statsförfattning. Allmän statsförvaltning.

Betänkande ang. justitiekanslerns, justitieombudsmannens och militieombudsmannens allmänna ämbetsställning m. m. [7]
1937 års landsfiskals- och stadsfiskalsutredning. Betänkande med förslag till omorganisation av landsfiskals- och stadsfiskalsbefattningarna m. m. [9]
Betänkande om statstjänstemäns ställning vid arbetskonflikter. [19]

Kommunalförvaltning.

Statens och kommunernas finansväsen.

Betänkande ang. revision av tjänsteförteckningen i vad avser statens affärdrivande verk. [5]
1936 års lönekommitté. Betänkande med förslag till militärt icke-ordinariereglemente. [10]
1938 års arvskattekommitté. Betänkande med förslag till förordning om arvs- och gåvoskatt m. m. [18]

Politi.

Betänkande med förslag till vissa ändringar i beklädnadsreglementet för polispersonalen m. m. [20]

Nationalekonomi och socialpolitik.

Rationaliseringsutredningens betänkande. Del 1. Motiv och förslag. [13] Del 2. Verkställda undersökningar. [14]
Hembiträdesutredningens betänkande. 2. Betänkande med förslag till lag om reglering av anställnings- och arbetsförhållandena inom det husliga arbetet. [15]
Arbetslöshetsräkningen den 31 augusti 1937. Del 2. Arbetsförhållanden m. m. [24]

Hälso- och sjukvård.

Ledningen av landstingens hälso- och sjukvårdsverksamhet. [23]

Allmänt näringsväsen.

Fast egendom. Jordbruk med binäringar.

Underlättandet av kvinnornas arbete i de mindre lathemmen. [6]
Betänkande rörande ett ändamålsenligt utnyttjande av kronans fiskevatten. [28]

Vattenväsen. Skogsbruk. Bergsbruk.

Industril.

Betänkande och förslag rörande befrämjande av avsättningen av den svenska stenindustriens produkter. [11]
Betänkande rörande industriellt utnyttjande av halm [12]

Handel och sjöfart.

Kommunikationsväsen.

Betänkande ang. grunder för intagning av enskild väg till allmänt underhåll ävensom ang. statsbidrag till enskilda vägar. [1]
Betänkande med förslag till taxa för befordring av gods m. m. å statens järnvägar. [3]
Betänkande med förslag till exporttariffer. [8]
Betänkande och förslag ang. vissa med beviljande av tillstånd till yrkesmässig automobiltrafik förenade frågor. [22]

Bank-, kredit- och penningväsen.

Försäkringsväsen.

Kyrkoväsen. Undervisningsväsen. Andlig odling i övrigt.

Svensk namnbok till vägledning vid val av nya släktnamn. [4]
Utredning och förslag ang. fortsatt förstättligande av kommunala mellanskolor. [16]
Utredning och förslag rörande fri undervisningsmaterie för folk- och fortsättningsskolor. [17]
Betänkande med utredning och förslag ang. rätt för folkskollärare m. fl. att inskrivas vid universitet och högskolor samt där avlägga examina. [27]

Försvarsväsen.

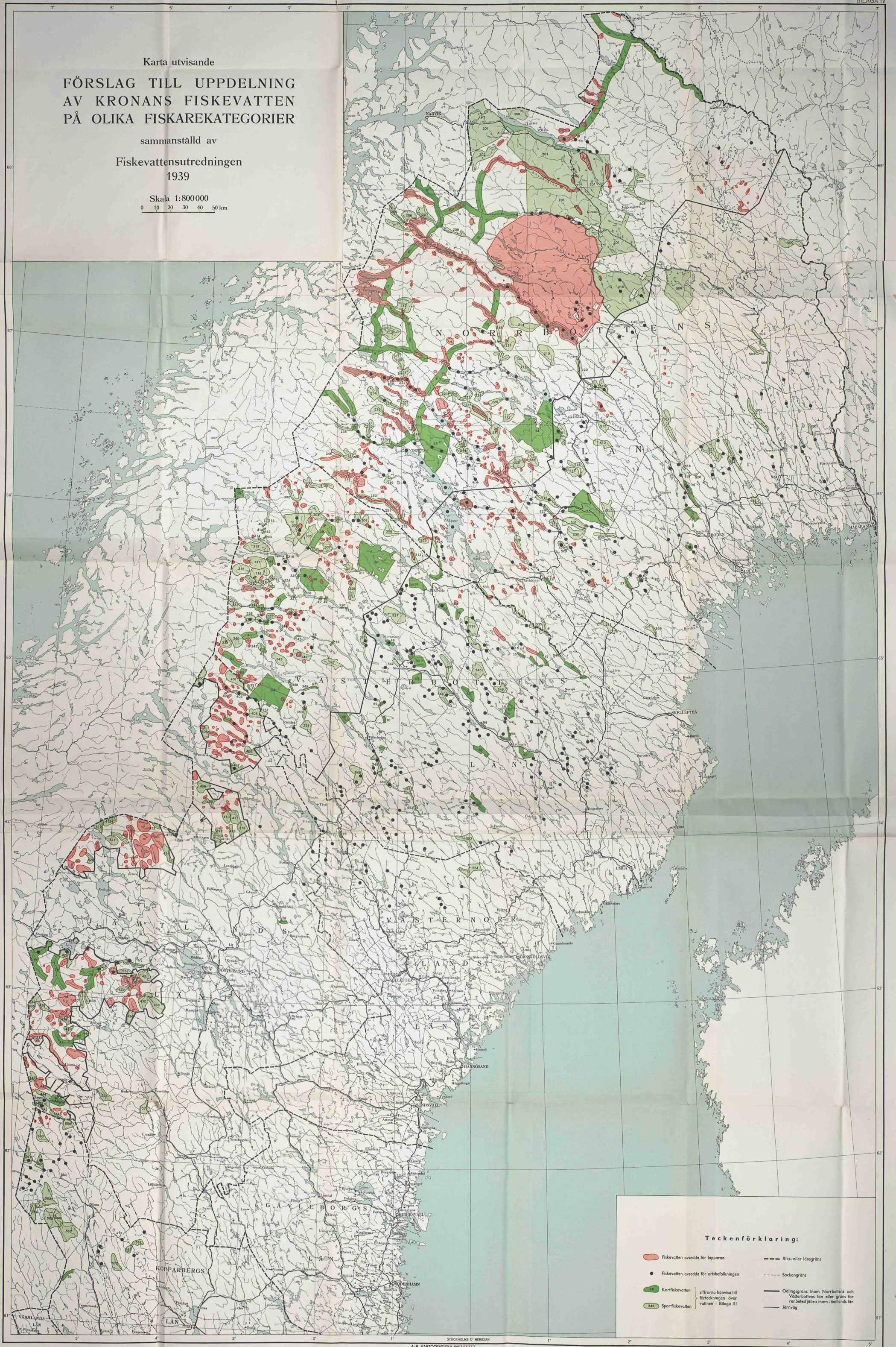
Utredning och förslag rörande plats i Stockholms skärgård för förläggning av Stockholms örlogsbas. [2]
Sociala försvarsberedskapskommittén. Betänkande. Del 1. Förslag till familjebidragslag m. m. [26]

Utrikes ärenden. Internationell rätt.

Karta utvisande FÖRSLAG TILL UPPDELNING AV KRONANS FISKEVATTEN PÅ OLIKA FISKAREKATEGORIER

sammanställd av
Fiskevattensutredningen
1939

Skala 1:800000
0 10 20 30 40 50 km

Teckenförklaring:

- Fiskevatten avsedda för lopparna
- Korrfiskevatten
- Sportfiskevatten
- Fiskevatten avsedda för ortsbefolkningen
- siffrorna hänvisar till förteckningen över vattnen i Bilaga III
- Riks- eller länsgräns
- Sockengräns
- Odlingsgräns inom Norrbottens och Västerbottens län eller gräns för renbetesfjällen inom Jämtlands län
- Järnväg